

**TOVARĂȘUL
NICOLAE
CEAUȘESCU
A INAUGURAT
a X-a ediție
a Tîrgului
internațional
București**



ROMÂNIA — ORIZONT 2000

Drumuri către Congres

Drumul meu spiritual către Congres începe din Oradea unde voi participa ca delegat la Conferința județeană. Deci, din cercul de fapte pe care-l cunosc cel mai bine și în centrul căruia m-am vrut necontenit.

În acel cerc sînt fericit să constat că, după patruzeci de ani de revoluție și aproape douăzeci de ani de renaștere, economia Bihorului produce, pe plan județean, aproape întreaga gamă a celor produse pe plan republican: oțelărie, petrol, ciment, chimicale, marmură, alumina, mașini-unelte, industrie ușoară. Și spirit. Dar cînd spun spirit, spun invenții de primă mînă (o bună parte popularizate și în paginile revistei Flacăra), spun literatură, gazetărie, teatru, filarmonică, arte plastice — pe întreg arcul frumosului transfigurat, creat de sufletul și mina profesionistului sau amatorului.

Iată, un prieten dintr-o țară socialistă mi-a mărturisit că, în drumul spre Marea Neagră, intrînd în Oradea prin punctul de graniță de la Borș, are senzația că intră într-o metropolă. Păștrez cu plăcere numai metafora — amploarea și temelia noilor construcții pot, într-adevăr, înlesni comparația. De altfel, așa e pretutindeni în țară, prin legea democratică și umanitară a dezvoltării armonioase a tuturor zonelor ei. Sînt — după cite știu — cele mai ieftine apartamente din această parte a continentului. Cu mobila, de asemenea, cam cea mai ieftină. Știu ceea ce spun și am verificat, călătorînd, diferențele de preț.

Mă bucur că noilor cartiere li se dă o ambianță plăcută: verdeață, spațialitate, apropiere de Criș, vedere spre liniștea odihnitoare a naturii. Că sînt înstelate cu așezăminte de cultură. Că drumul lor spre centru e scurt și linear. Că au apărut și continuă să apară statui și fresce în contextul social-economic.

Or, din capătul vestic al țării, ca de altfel din toate punctele ei adiacente, vor porni drumuri radiale spre Congres. Pe unul din aceste drumuri vor călători, soli ai zestrei lor socialiste, biherenii noștri. Este tocmai drumul participării mele practice și ideatice la Congresul în care ne punem nădejdi și fermități.

AL. ANDRIȚOIU ■





Semne bune de belșug

● 0 zi de toamnă într-o comună care-și numără bobocii ●

Trăim bine și învățăm să învățăm

— ne declară ELENA PANDELE, secretar adjunct cu probleme de propagandă al Comitetului comunal de partid Glodeanu-Siliștea, jud. Buzău

— Trebuie să vă mărturisesc din capul locului că nu aveam de gând să ajung acum la Glodeanu-Siliștea, dar trecind spre București și ajungând în dreptul indica orului de pe șosea, m-am trezit răscucind volanul mașinii zicându-mi că n-ar strica să adaug încă opt km de drum ca să văd ce se întâmplă într-o zi de toamnă în această comună, mai ales când nimeni nu se așteaptă la vizita unui reporter. Așadar, tovarășă Elena Pandele, ca secretar adjunct cu probleme de propagandă al comitetului comunal de partid, ce se întâmplă toamna la Glodeanu-Siliștea?

— Să vă răspund că numărăm bobocii?
— Dacă așa faceți...!?!
— N-am adunat toate gîstele, acasă. Adică mai sînt pe cîmp. Trecînd peste glumă, munca în cîmp este în toi, se recoltează, se ară, se seamănă, se lucrează în zootehnie, în comună am avut adunări generale și Conferința comunală de partid, școlile au început cursurile, unitățile de cultură — căminul cultural, bibliotecă, muzeul, sînt pregătite pentru „sezonul rece”, cum se spune, unitățile de prestări de servicii încep să facă bilanțuri și să pregătească activitatea pentru anul care vine, și așa mai departe. Asta se face la noi în comună, în această toamnă.

— Ca peste tot în toată țara. Muncă. Activitate gospodărească continuă. Mi-ar fi plăcut însă ca discuția noastră să ducă mai la esență, mai la concret cum se spune.

— Tot concret v-am spus și pînă acum. Doar că mi-au lipsit exemplificările. Să încerc altfel...

— Vă rog...
— Comuna noastră, dacă îmi este permis să spun așa, are o situație specială. E oare cuvîntul cel mai potrivit? Nu știu. Mă rog, să-i spunem așa: situație specială. Acum cîteva luni ați scris în „Flacăra” că am avut onoarea de a ni se decerna „Ordinul muncii” clasa I pentru ocuparea locului I pe țară în întrecerea dintre comune. Asta pe anul 1983. Pentru 1984 ne-am propus să nu „cöborim”. Am și analizat recent în comitetul executiv al Consiliului popular comunal situația pe primele trei trimestre. Stăm bine. Mai bine ca în perioada corespunzătoare a anului trecut. Asta ne dă speranțe. Asta e situația specială de care vă vorbeam. Ei bine, în această situație, munca politico-ideologică, munca cultural-educativă nu mai au „parametrii” obișnuiți. Ea trebuie să fie în concordanță cu realitățile social-economice. Despre aceasta s-a vorbit și la Conferința comunală de partid la adunările în care au fost dezbătute proiectul de Directive al celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Climatul creat de dezbaterile Documentelor de partid ne permite abordarea mai responsabilă a tuturor acțiunilor noastre — de la revitalizarea punctelor de documentare politico-ideologică din cele două C.A.P. și pînă la amenajarea și aducerea „la zi” a propagandei vizuale care să oglindească sarcinile ce ne revin din Documentele Congresului al XIII-lea, din indicațiile secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la măsurile pe care trebuie să le luăm pentru continuarea studiilor de către locuitorii comunei noastre prin învățămîntul seral și fără frecvență (în așa fel încît toată lumea să termine cele zece clase), și pînă la înscrierea, cu toate formațiile pe care le avem, în Festivalul național „Cîntarea României”.

— Este impresionant ce vă propuneți...
— Comuniștii o cer, au cerut-o în Conferința comunală de partid. Satul nostru, satul în general, a ajuns la stadiul la care nu se mai pot admite activități „după ureche”, trebuie învățat și iar învățat, așa cum spunea nu de mult secretarul general al partidului în cuvîntarea de la Topolovățu Mare din județul Timiș. Nu trebuie să spunem că știm să fim revoluționari, ci trebuie să dovedim acest spirit revoluționar în recolte mari. Revoluționarismul satului contemporan nu se măsoară în vorbe frumoase ci în producții frumoase. Acesta este și rămîne obiectivul numărul unu al muncii noastre politico-ideologice, a activităților cultural-educative. Aceasta ne propunem să facem începînd din această toamnă. Pornim de la ideea că la căminul cultural activitatea trebuie să justifice firma. Dacă la primărie se armonizează relațiile dintre oameni într-o comună, la căminul cultural trebuie să se armonizeze relațiile omului cu el însuși. Aceasta presupune un complex de măsuri și acțiuni care să corespundă principiilor pedagogice, ale pedagogiei adultului, să ferim munca culturală de formalism. Și ca să nu credeți că enunț numai principii, vă pot spune și cum am înțeles noi să procedăm. Bu-

năoară avem corul. Vrem să „meargă” și el, dar să alegem din cei 80 de membri pe cei mai buni pentru două grupuri folclorice — unul bărbătesc și unul feminin. În perioada cit ne ocupăm de cor și de grupuri, nu ne mai ocupăm și de alte formații. Să nu vă surprindă. Vrem să consolidăm fiecare formație, să nu ne „pulverizăm”, să începem cu toate și să nu terminăm nici una. După ce consolidăm „partea muzicală”, trecem la dansuri. După ce am terminat și cu dansurile — pentru că vrem să înființăm un ansamblu folcloric capabil să participe chiar și la competiții internaționale — trecem la brigăzi, apoi la teatru. Pentru această muncă avem sprijinul Comitetului județean de cultură și educație socialistă — Buzău, ca și al Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de amatori. Cum în

Cifrele ca un crimpei de suflet

Era o vreme în care Surducul și împrejurimile mișunau de cai; cai costelivi, cai orbi, cai jupuți pe crupe, inhămați din zori și pînă-n noapte la vagonetele și trolieile galeriilor. Dacă vedeau o dată-n zi lumina soarelui era bine, dacă nu, noaptea la păs-cut în herghelii răzețe își adăpau privirile cu razele lunii, mulți dintre ei apunînd în ripe ori la margini de drum.

Într-adevăr, astăzi nu prea sînt mulți cai în comună, pentru că — încerca cineva să-mi explice — Sectorul minier din Surduc e mecanizat în întregime. Au dis-

capătă valoare de simbol, chipurile lor ieșite din întunericul galeriei aduc lumină țării faptele lor de eroi anonimi asigură patriei independență energetică și prin aceasta progres și bunăstare.

„Era în comuna noastră și nu numai la noi, îmi povestește cu un umor amar Iacob Pop, de 15 ani vicepreședinte al consiliului popular, prejudecata că nu poți avea zootehnie în C.A.P. fără „pierderi planificate”, că acest sector ar trage în urmă rentabilitatea cooperativei. Ei, bine, m-am gîndit, cine a emis asemenea teorii n-a gîndit decît o singură dată în viață și atunci prost. Surducul era renumit în creșterea animalelor, nu tot aceiași oameni sînt, nu tot patru picioare are și acum vaca? Cum îți poți planifica să pierzi?”

E drept că în urmă cu cîteva ani aveau oroare să intri în ferma zootehnică. No-roaiele îți treceau peste cizme, în unele grajduri ploua. Apoi a venit vremea scotelilor. S-a tras linie și ce a fost bun s-a adunat, ce-a fost rău s-a îndepărtat. S-au construit și renovat ieftin și rapid cîteva grajduri, s-au canalizat și cimentat, alele au fost pietruite. Grajdul de la C.A.P. Tihău, construit în anul trecut arată ca o farmacie. Cele 300 de vaci cu lapte și cei 100 de tauri trăiesc și se hrănesc după cele mai moderne reguli. Inginera șefă a C.A.P.-ului, Valentiny Ilonka, ajută cu vorba dar și cu mina printră șirele de fin la descărcarea și depozitarea cit mai rapidă a nutrețurilor. „Totul, sau aproape totul în zootehnie, îmi spune tinăra ingineră, e să ai și să administrezi cit mai variat și mai eficient furajele pentru ca iarna să stai liniștit, să nu fii nevoit să apelezi la cumpărături sau să imputinezi rația animalelor”. O cred, pentru că de 3 ani de cînd a venit la Surduc, de cînd conducerea C.A.P.-ului a luat măsuri de stringere a tuturor furajelor pe care le oferă cîmpul și depozitarea lor corespunzătoare, producția de lapte a crescut considerabil, planul fiind depășit cu 121 la sută.

Vrînd-nevrînd la Surduc cele mai multe probleme cad pe capul primarului, un primar tînăr ales în fruntea obștei doar de 7 ani. De atunci pentru Ieronim Gulea zilele au crescut dilatăndu-se uneori la 18—20 de ore dar în același timp devenind rodnice și pline de spor. La Turbuța, Solona, Testioara, pămîntul e mai puțin darnic. Oricîtă sudoare s-ar vărsa pe el, pombul și grîul și sfecla nu-i ascultă pe acești oameni precum pe cei din mînoasa luncă a Someșului. Și atunci primarul a stat de vorbă cu ei, cu țărani din zonele necooperativizate făcîndu-i să înțeleagă că pentru binele lor și al comunei e indicat să se pună accentul pe creșterea și valorificarea animalelor. Rezultatele s-au văzut nu peste mult timp. Teodor Bălănean, Aurel Turc, Ioan Zaharie și încă mulți alții cîștigă în jur de 40 000 de lei anual prin predarea animalelor și a produselor animaliere în fondul de stat. „Și cînd te gîndești, îmi zice Teodor Bălănean, că cu cîteva ani în urmă de pe un hectar scoteam 1 000 de kg grîu în valoare de 2 500 de lei, iar acum de pe același hectar semănat cu furaje creștem doi viței a 12 000 de lei fiecare...”. Se scarpină sub pălărie vrînd a spune cum de-a știut primarul, bărbatul acesta tînăr, mai bine decît noi rostul pămîntului nostru. Pe drum, primarul Gulea îmi zice: Dacă oamenii cred în noi, atît cei din zonele necooperativizate cit și cooperatorii, faptul se datorează realizărilor.

VIOREL VARGA ■

Două comune — din nordul și din sudul țării — și o singură preocupare: destinul satului românesc, al oamenilor lui

comuna noastră sînt un mare număr de angajați — pe care îi dorim în formațiile noastre artistice — așteptăm sprijinul și din partea Consiliului județean al sindicatelor. Nu ne-ar strica nici sprijinul comitetului județean al U.T.C. Ne ajută și acum, nu zicem, dar parcă am vrea ca la acțiunea la care pornim să fim sprijiniți de toate forțele posibile. Satul nostru este un sat contemporan, cu pretenții contemporane, nu mai poate accepta doar „îndrumarea de principiu” ci a uneia concrete, competente, plină de pasiune și dăruire.

— Aveți dreptate.
— Vrem să mai facem ceva. Un muzeu de artă, o colecție de lucrări de artă — și parcă ne-am gîndi la lucrările laureatilor Festivalului național „Cîntarea României”, ale artiștilor amatori. Clădiri am avea. E drept că unele din ele se pretează dar ar necesita și ceva reparații. Avem muzeu de istorie, putem avea și o colecție de artă. Ne mai gîndim — și așteptăm și idei — cum să sărbătorim pe frunțașii noștri cooperatori, mecanizatori, crescători de animale, pe ceilalți locuitori, cu diverse prilejuri — zi de naștere, căsătorie — la căminul nostru cultural, ca în felul acesta să îi facem pe oameni părtași la bucuriile tuturor. Fiecare să se bucure pentru celălalt.

— Ideea mi se pare interesantă și cînd ajungeți la materializarea ei sperăm să ne invitați.

MIRCEA LERIAN ■

părut cai, a dispărut mirosul de hoit care trona la gurile galeriilor de primăvara pînă toamna tîrziu. Au apărut mașini cu iz de motorină, uriașe pompe care aici la Surduc scot 40 de tone de apă pentru a putea fi extrasă o tonă de cărbune.

„Ortacilor, îmi spune Teodor Vale, șeful sectorului minier, această situație le pare normală și la locul ei, cu toate că de n-ar fi așa...” Oftează și într-un tîrziu îmi zice rîspicat: „Asta însă nu ne împiedică să realizăm și să depășim planul la toate cele 5 abataje. Pînă în ziua de 7 august minerii noștri au extras suplimentar mai bine de 8 800 de tone de cărbune, iar în cîntea Congresului al XIII-lea al partidului — vom da țării peste plan 11 000 tone de cărbune. Minerii își au o lege lăuntrică a lor, nescrisă dar respectată cu sfințenie de fiecare în parte.”

Maistrul principal Ioan Pușcaș III scormonește galeriile de 30 de ani și pretinde că le cunoaște cum își cunoaște buzunarele. A prins și vremea cailor dar parcă nu-i face plăcere să-și amintească de ea. „E o distanță ca de la cer la pămînt, parcă am și uitat-o, pentru că în anii glorioși ai acestei epoci, mina noastră a fost dotată cu cele mai moderne utilaje, iar dacă în 1944 se scoteau 20 000 de tone de cărbune, acum realizăm anual 155 000 de tone”. Mă întrebă mai mult parcă pentru a-și confirma suspusele: „E cam mare diferență, nu-i așa?”

Am început aceste însemnări despre comuna Surduc cu oamenii adîncurilor, pentru că aici într-o localitate din nord, ca de altfel în întreaga țară, munca lor

Acești copii vor sărbători majoratul în anul 2000



Fotografii de ELENA GHERA ■

„Comerț — cooperare — dezvoltare — pace”



Tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat a X-a ediție a Tîrgului internațional București

Ieri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat cea de-a X-a ediție a Tîrgului internațional București, care se desfășoară, ca și în anii precedenți, sub deviza: „Comerț — cooperare — dezvoltare — pace”.

Manifestare de seamă a vieții noastre economice, și, totodată, eveniment de largă rezonanță peste hotare, ediția jubiliară a tîrgului oferă un nou prilej de a ilustra, în anul celei de-a 40-a aniversări a eliberării și al celui de-al XIII-lea Congres al partidului, forța creatoare a oamenilor muncii din toate sectoarele economice, capacitatea industriei românești de a realiza produse de înaltă tehnicitate, competitive pe plan mondial. Ca și recenta expoziție de mare amploare „Dezvoltarea economică și socială a României”, ediția jubiliară a Tîrgului internațional București oglindește caracterul larg și de nivel tehnic tot mai ridicat pe care îl are astăzi oferta de export a României socialiste, posibilitățile crescînde de extindere a schimburilor comerciale și a cooperării economice cu toate statele lumii. Produsele românești expuse — rezultat al puternicei dezvoltări a tuturor ramurilor economiei naționale, al intensei activități de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică — sînt, în marea lor majoritate, produse noi și reproiectate, cu un înalt nivel tehnic, de calitate superioară, în măsură să răspundă oricăror exigențe ale partenerilor. Tîrgul marchează, astfel, un pas important făcut pe drumul indicat de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind modernizarea întregii producții naționale prin introducerea perseverentă a progresului tehnic, direcție de acțiune care capătă noi perspective și dimensiuni în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

În mod deosebit, perioada de după Congresul al IX-lea a deschis noi orizonturi și în sfera activității internaționale, România socialistă acționînd consecvent în slujba intereselor fundamentale ale popoarelor, pe baza principiilor larg recunoscute pe plan mondial, fundamentate de președintele Nicolae Ceaușescu. La T.I.B. '84, alături de peste 650 de întreprinderi producătoare, centrale industriale, institute de cercetări, de proiectări, și de învățămînt superior din România, participă 32 de state partenere cu pavilioane naționale, precum și numeroase firme prestigioase din 32 de țări de pe toate continentele. Cu pavilioane naționale participă țările: Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, R.P. Chineză, Columbia, Cuba, Egipt, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Grecia, India, Irak, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Pakistan, Polonia, Siria, Somalia, S.U.A., Turcia, Ungaria, U.R.S.S. și Zair. Au participat, de asemenea, firme individuale din Anglia, Argentina, Danemarca, Elveția, Olanda, Panama, Spania.

Manifestîndu-și și cu acest prilej sentimentele de înaltă stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, profunda recunoștință pentru contribuția sa inestimabilă la elaborarea și înfăptuirea politicii de dezvoltare și modernizare a economiei românești, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, de cooperare neîngrădită cu toate statele lumii, participanții la inaugurarea Tîrgului internațional București 1984 și-au reafirmat vibrantly, asemenea tuturor fiilor patriei, adevînuca unanimă la hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. ca la cel de-al XIII-lea Congres tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al partidului.

După tăierea, în aplauzele celor prezenți, a panglicii inaugurale a ediției jubiliare a Tîrgului internațional București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat pavilionul central unde sînt reunite, într-o imagine cuprinzătoare, produsele principalelor ramuri ale economiei noastre naționale, precum și spațiile exterioare în care sînt expuse produse de înalt nivel tehnic ale industriei constructoare de mașini, electrotehnicii, metalurgiei, industriei extractive, transporturilor și ale altor sectoare. Președintele României a vizitat, de asemenea, pavilioanele țărilor participante la T.I.B. '84.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărui inițiativă stă la originea acestui tîrg, la festivitatea de inaugurare a ediției jubiliare din acest an a Tîrgului internațional București constituie o nouă și grăitoare dovadă a înaltei griji pe care conducătorul partidului și statului nostru o poartă permanent propășirii României, a activității deosebite pe care o desfășoară pentru dezvoltarea relațiilor economice ale țării, pentru extinderea legăturilor de colaborare cu toate statele, pentru instaurarea unui climat de destindere și pace în întreaga lume.





O vibrantă clipă a duratei:

● În dezbateri publice: Directivele Congresului în domeniul materiilor prime ●

Dezvoltarea accelerată a tuturor ramurilor economiei naționale are ca punct de plecare o valorificare superioară a surselor de materii prime, pornind de la descoperirea unor noi zăcăminte pînă la introducerea metodelor noi în recircularea materialelor, în economisirea lor. În România Epocii Ceaușescu materiile prime constituie un tezaur național și gospodărirea lor judicioasă a devenit pentru fiecare cetățean al țării o obligație patriotică. Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. prevede sarcini exprese pentru acest domeniu și îndeplinirea lor constituie o con-

diție fundamentală pentru dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei. În proiectul de Directive se afirmă: „Pentru acoperirea necesarului economiei naționale se prevede valorificarea resurselor de materii prime indigene, de cupru, plumb și zinc, inclusiv a minereurilor sărace; se vor intensifica, totodată, acțiunile de recuperare și reintroducere în circuitul economic a metalelor neferoase, rezultate din consumul productiv și al populației”. Asigurarea necesarului de materii prime constituie un cuvînt de ordine pentru geologi și pentru muncitorii și specialiștii industriei miniere, dar nu

numai pentru aceștia, ci și pentru fiecare cetățean al țării care poate ca dintr-un metal părăsit să facă un metal refolosit.

A folosi materiile prime judicios, economic, a le gospodări cu maximă răspundere înseamnă a valorifica la modul creator bogățiile pămîntului românesc, pus de Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R. în fața unei noi epoci de dezvoltare și prosperitate. Iată de ce revista Flacăra își propune o dezbateri a modalităților prin care materiile prime din tezaurul țării pot fi valorificate numai în interesul prezentului și viitorului țării.

Un institut-uzină

O grupă aparte de materii prime, cu o pondere relativ redusă, dar absolut indispensabile economiei naționale, o constituie substanțele nemetalifere. Practic, nu există ramură sau subramură a economiei care să nu utilizeze astfel de substanțe, de la agricultură, zootehnie, industrie alimentară, pînă la siderurgie, industrie chimică, sticlărie etc. Trebuie menționat că la nivelul unei economii în impetuasă dezvoltare, cum este cea românească, rezervele naturale de astfel de materii prime nu sunt dintre cele mai bogate. Ele se găsesc în zăcăminte, e adevărat numeroase, dar de calitate inferioară, a căror exploatare necesită utilaje și tehnologii speciale. Totuși, conform indicațiilor conducerii de partid și de stat de a se pune în valoare toate bogățiile țării, astfel de zăcăminte au putut fi exploatare într-un regim optim, adică rentabil, ele acoperind în cea mai mare parte necesarul economiei naționale. Așadar, prin efortul inteligenței românești, resurse care în alte țări nici nu sunt luate în considerație, la noi sunt valorificate eficient, într-o concepție originală.

Toate acestea constituie preocupări ale Institutului de Cercetări și Proiectări Miniere pentru Substanțe Nemetalifere din

Cluj-Napoca. Peste 40 de substanțe intră în aria de investigație a acestui institut, folosite în cele mai diverse domenii. După cum remarcă directorul, ing. Iosif Fodor, anual, aproximativ 15 substanțe devin teme de cercetare și se materializează în tot atâtea exploatare sau dezvoltări de exploatare, fiecare cu specificul său. Și iată numai cîteva dintre ele, aflate în atenția actuală și de perspectivă, a cercetătorilor și proiectanților, pentru a ne face o idee asupra complexității și dificultăților tehnologice pentru valorificarea lor. **Argilele refractare**, folosite la toate cuptoarele de ardere, deși cu răspîndire mare, sunt de calitate inferioară. Pentru ridicarea indicelui pirometric a fost elaborată o tehnologie specială cu mai multe faze. În principiu, prin prelucrarea materiei prime (tratarea, eliminarea sterilității, apoi aglomerarea), s-a reușit ridicarea indicelui pirometric de la 150 la 170, făcînd-o aptă pentru cuptoare cu temperaturii medii și înalte și sporind fiabilitatea. **Sarea gemă**, folosită în industria chimică și alimentară, la prima vedere în cantități apreciabile, prezintă dezavantajul unor zăcăminte în straturi verticale. Pentru aceasta, s-au elaborat studii de adîncire a minelor, urmîndu-se stabilitatea masivelor. **Feldspatul**, utilizat în industria electrotehnică, se găsește sub forma pegmatitelor feldspatice cu conținut foarte sărac. El a necesitat tehnologii complexe pentru reducerea conținutului de substanțe nocive. Prin flotarea selectivă cu reactivi speciali, s-a reușit, în premieră națională, valorificarea lui. Mai mult, de curînd, acești reactivi au fost asi-

mlați în țară. **Grafitului**, aflat în sorturi inferioare, în urma unor studii speciale și a schimbării tehnologiei de preparare și tratare, i s-a ridicat conținutul de carbon de la 70% la 95%. **Sărurile potasice**, îngrășămint de bază în agricultură, se găsesc în exces de clorură de sodiu. Pentru eliminarea ei s-a elaborat o tehnologie complicată care mai necesită încă îmbunătățiri. **Talcu** are de asemenea o calitate slabă. Pe lângă căutarea de noi zăcăminte, s-au efectuat studii de tratare chimică, în așa fel încît să fie utilizabil în industriile farmaceutică, electromecanică și cosmetică. **Tufurile vulcanice** — despre care revista noastră a mai scris —, avînd o largă utilizare în agricultură, construcții, chimie, sunt de-abia la început de drum. Ele se găsesc în rezerve mari, răspîndite pe întreg teritoriul, însă prelucrarea energofagă necesită încă studii. **Dialomita**, aproape inutilizabilă, prin prelucrare și preparare ușoară, s-a obținut un produs de calitate. La fel a putut fi valorificată și **baritina**. Dacă **bențonita**, **creta** și **mica** se găsesc în cantități suficiente, ele necesită doar extinderea exploatareilor, caolinul a rămas încă deficitar. La fel se întîmplă și cu **nisipurile cuarțoase** care au compoziție chimică și granulometrică nu tocmai potrivite pentru industria sticlăriei fine și de precizie. **Cuarțurile**, folosite în electronică, necesită tratări speciale pentru a avea o înaltă puritate. În perspectivă, se studiază posibilitatea exploatareii **brucitului** ca principală sursă de oxid de magneziu.

Valorificarea acestor materii prime, în

condițiile țării noastre, din zăcămintele cu conținut scăzut, creează nu numai dificultăți tehnologice ci și o altă serie de probleme. În primul rînd, în urma extragerii substanțelor utile, rămîn mari cantități de subproduse, în general cam aceleași, care trebuie absorbite la nivelul întregii economii. Valorificarea superioară presupune adesea tratament termic care trebuie înlăturat. Nici transportul nu a fi eficient pentru aceste produse, ele necesitînd prelucrarea pe plan local. Sunt probleme care preocupă în cel mai înalt grad pe oamenii muncii de la I.C.P.M.S.N. În perspectiva Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea, nu se prevăd creșteri cantitative spectaculoase ale acestor materii prime. Va fi nevoie însă ca ele să aibă calități superioare, conform cerințelor unei economii avansate, capabilă să ofere produse de înaltă competitivitate. Astfel o serie de proiecte au intrat deja în investiție, altele sînt în faze avansate de lucru. Se prevede modernizarea instalațiilor existente. Pentru beneficiarii este important ca materia primă să aibă calități superioare și constante. În comparație cu alte domenii, aici, de fiecare dată, cercetarea se ia de la capăt, fiecare perimetru geologic prezentîndu-se diferit necesită o nouă tehnologie. Liniile tehnologice vor fi dotate cu reglări automate (analizori de proces, senzori, traductoare), în care tehnica de calcul va avea un rol determinant. Creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție rămîn mereu în atenția proiectanților. Un alt aspect este combaterea poluării.

Ne bucurăm mult în fața unui automobil nou, capabil să împlinească anumite cerințe ale vieții noastre de zi cu zi și ne intristăm, amărîți de întîmplare și pierdere, completînd privilegiile aceleiași mașini zdrobite de un stil. Un nou calculator, de mare performanță, ne umple inimile de satisfacție, în speranța că el va amplifica forța noastră de acțiune, practică și teoretică, după cum distrugerea lui, prin cine știe ce calamitate naturală sau nesăbuiță umană, ne copleșește prin sentimentul unei imense pierderi de investiție creatoare și efort omnesc. Dar cel mai mult ne dă — și trebuie să ne-o dea, cu orice preț — satisfacția unei supreme împliniri prin investiția făcută de societate într-un tînar — om de mare competență și pasiune, apt să adauge noi automobile și calculatoare, noi motoare, de tot mai mare capacitate, care să asigure, în orice condiții, progresul rapid și eficient al patriei sale. Fără limite este însă durerea noastră — și e firesc să fie așa — atunci cînd, în loc să făurim numai asemenea oameni, din aluatul uman, românesc, excepțional de valoros, după capacitățile și înclinațiile fiecărei ființe tinere, ne pomenim uneori și cu talente pierdute, cu minți științifice ajunse, la absolvire, abia tîndu-se în coada celorlalți și căutînd, jenate, să-și găsească un loc de trai pe unde o fi. Pierderea unui om de mare valoare, tînar sau vîrstnic, din circuitul și clocotul național al marilor fronturi de împliniri și înaintări spre viitor, nu poate fi estimată nici în bani și nici în produse: este pur și simplu un gol hidos, o mare pierdere a noastră, a tuturor!

Desigur, nu spunem nimic nou, reamintindu-ne că valoarea unei națiuni, în ansamblul ei, depinde, în mod esen-

țial, de valorile și capacitățile umane, individuale și active pe care și le-a creat și cărora le încredințează, pe întîmplul istoriei sale, realizarea înaltelor idealuri care o animă. În acest sens, îmbracă valoarea de principiu definitiv îndemnul rostit de curînd, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele țării: „...Fără o ridicare puternică a nivelului de cunoștințe profesionale, tehnice și științifice, nu putem soluționa în mod corespunzător marile pro-

știm că viitorul este, în linii generale, previzibil, că el poate fi prognozat și construit din timp în coordonatele sale principale de evoluție. Dar construcția viitorului depinde, în chip esențial, de calitatea oamenilor și de competența lor profesională și organizatorică, de eficiența cu care ei extrapolează prezentul spre orizontul cel mai îndepărtat al anilor ce vin. Viitorul nu poate fi însă construit pe temelii învechite și cu oameni plafonați sau inchistați în automulțumire, cu excepția cazului în

conferindu-i cele mai înalte calități morale, spirituale și fizice, la cota celor mai exigente cerințe ale lumii de astăzi și, mai ales, ale celeia de mine. Legat de aceasta, îmi permit să reproduc, cu legitimă mîndrie, unele concluzii, atît de profunde, formulate de curînd de conducătorul mult stimat și iubit al statului tovarăș Nicolae Ceaușescu:

„Cine se mulțumește cu ce s-a realizat nu va putea fi revoluționar, în nici un domeniu! Numai cel care este permanent în căutarea noului și cel care este dornic să promoveze noul, și în știință, și în cultură, și în muncă, și în agricultură, și în electronică, și în politică, precum și în alte sectoare, numai acela poate fi cu adevărat revoluționar!”

Minunate concluzii, ilustrînd, în mod firesc, ideea esențială, că viitorul aparține, cu precădere, acelor națiuni care și-l constituie prin puterile lor proprii de creație, în libertate deplină și cu oameni care, fiecare în parte, constituie o forță în sine capabilă să concluceze, în mod deschis și cinstit, cu toate celelalte forțe pozitive, spre binele definitiv și ridicarea continuă a națiunii.

A construi o întreprindere de producție este un lucru mare, adesea cu implicații imense în dezvoltarea economică și socială a țării. A pregăti și a făuri, însă, oameni ai viitorului, în măsură să se ia la trîntă cu necunoscutul și cărora să nu le fie teamă niciodată de competiția mondială de valori, oricît de dură ar fi aceasta, constituie garanția supremă a împlinirii viitoare ale poporului nostru, oricît de înalte ar fi piscurile dezvoltării pe care le avem de urcat.

Prof. univ. dr. ION MĂNZATU ■

In spiritul și litera Directivelor:

Omul viitorului

bleme cuprinse în Programul partidului, nu putem edifica cea mai înaintată societate din lume”.

A dura o locuință este un lucru important, în care oamenii investesc materiale, energie și o parte din viața lor. A construi o linie de fabricație, integral automatizată constituie un eveniment esențial pentru producție, în care se investesc mijloace materiale, efort de creație tehnologică, trudă și risc, cit și o bună parte din viața oamenilor care visează în acest fel viitorul. A făuri, însă, un om nou, deschis și pregătit pentru viitor constituie un act socio-economic fundamental, de care depinde însăși viitorul. Astăzi

care se vrea cu orice preț întoarcerea la trecut. Nimeni nu poate urca piscurile Himalaiei, fără o temeinică pregătire multilaterală, psihică, morală, fizică și tehnică, și cu atît mai puțin poate o națiune să urce pe virfurile înalte ale viitorului fără a dispune de oameni atașați, trup și suflet, noului valoros, adică înalt competenți, curajoși și apti să înfrunte necunoscutul, în spirit revoluționar și animați de mare respect și dragoste față de semenii lor.

Omul viitorului nu este o simplă ficțiune, ci o realitate obligatorie pe care, ca dascăli, împreună cu întreaga societate, sîntem chemați să-l făurim

CONGRESUL AL XIII-LEA AL PARTIDULUI



● În dezbatere publică: Directivele Congresului în domeniul materiilor prime ●

I.C.P.M.S.N. are aproape 900 de oameni, incluzând specialiști din cele mai diverse domenii: ingineri constructori, energeticieni, chimiști, medici etc. În faza de laborator se concep întotdeauna mai multe variante de exploatare, testarea consumatorului impunând aprecierea economică a celei optime. În faza pilot se lucrează deja cu tone și zeci de tone, în flux continuu. Acum apar parametrii de protecție ale unor uzine: productivitate, rentabilitate, recirculări etc. Uneori se lucrează direct în faza semiindustrială, prin închirierea unor instalații, cum s-a procedat pentru argilă la Combinatul de la Vadul Crișului. În acest domeniu, omologarea produsului înseamnă câștigarea încrederei partenerului. În acest lucru nu este tocmai ușor, o materie primă, cum ar fi bunăoară bentonita trebuie livrată, după tratare, cu calități exact opuse, adică pentru lacuri și vopsele solubile, pentru mase plastice insolubile. Stația pilot a institutului, extrem de mobilă, permite experimentarea oricărui flux tehnologic fiind dotată atât pentru prepararea umedă cât și uscată, concasare, separare, îmbogățire, deferizare etc. Se află în rodaj o instalație de producție semiindustrială care va produce mase de stampare pentru cuptoare cu inducție. Tendința e, sublinia cercetătorul V. Voiculescu, care ne-a prezentat toate instalațiile, ca instituțiile de cercetare să preia cantitățile mici de substanțe cu puritate mare și într-o paletă largă, ceea ce nu convine uzinelor și sunt scumpe pe plan mondial.

I.C.P.M.S.N. a proiectat și chiar produs utilaje complicate de serie mică. Astfel s-au asimilat cicloane, filtre, instalații care funcționează cu combustibili neconvenționali. Ing. Doru Hăteganu amintește de instalația de forță, comandă și semnalizare pentru forezele de carieră, utilajele folosite la toate carierele din țară, dar și la Canalul Dunăre-Mare Neagră, de linii de preparare uscată instalate deja la Valea Chioarului, Sântimbru, al căror terminal cu comandă electronică a inclus soluții tehnice sofisticate și prezintă o înaltă fiabilitate. Tot aici a fost conceput un „separator poligradient cu cimp neomogen” pentru deferizări, pe care mulți se îndoaiau că poate fi realizat în țară.

La acest institut de profil, care prinde contururi de uzină, cercetarea, proiectarea și producția se integrează perfect, experiența acumulată și competența oamenilor de aici având solide argumentări. În ceea ce privește aceste resurse speciale, cerințele majore, prevăzute în Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea, au toate șansele de a se împlini și chiar depăși.

IULIAN COSTANDACHE

Economie, dar și eleganță

Depășirea planului la producția marfă cu circa 7 milioane lei, un plus peste plan la productivitatea muncii de peste 2000 lei pe lucrător, o producție suplimentară de mai bine de 40 de milioane lei: acestea sînt, pînă acum, doar cîteva din mineriile întreprinderii de confecții Craiova (întreprindere mare, reprezentativă a branșei, cu o forță de muncă însumînd vreo 5000 de femei) în întrecerea dedicată Congresului al XIII-lea al partidului.

N-am zis nimic despre ce se face aici pentru economii de materii prime. Ia să vedem.

Dar înainte de asta, ceva despre calitatea și eleganța modelelor ieșite din

miinile celor 5000 de muncitoare. Zilnic, 14000 de piese vestimentare pentru femei și copii părăsesc depozitele fabricii, uriașe ca niște antrepozite portuare. Destinația: U.R.S.S., S.U.A., Canada, R.F. Germania, Franța, Italia, Olanda etc., o întreagă și pretențioasă piață continentală și intercontinentală care nu se joacă (cum nici alte piețe, de un timp, nu se joacă) cu calitatea mărfurilor comandate. Mărfurile astea, ne spune inginerul Constantin Nicolaescu, directorul fabricii, sînt cercetate cută cu cută, migălos purificate de experte degete și de ochi prea dedați cu subtilitățile meseriei ca să poată fi amăgiți chiar și de niște olteni întreprizi și șmecheri. A discuta, în asemenea circumstanțe, despre economiile de materii prime ni se pare cam pe alături de întâmplările și preocupările ce domină aici. Ba nu, zice directorul Nicolaescu, de ce să nu discutăm? Importanța materiilor prime și a economisirii lor, atât de pregnant revelate în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, clar desprinse din Proiectul de Directive a devenit și aici o chestiune de conștiință, deci de efort cotidian.

Ne e prezentată inginerița Luminița Terpezicanu, șefa atelierului de proiectare-creație. Olteancă, dar cu facultatea la Iași și cu stagii documentare în multe locuri. Volubilă, convingătoare (oare o fi convocată și la discuțiile de afaceri cu parteneri străini?), dar în limitele în care vorbele sînt convinscose acoperite de fapte, ne spune și dînsa că, sigur, o discuție despre economisirea materiilor prime poate fi cu succes abordată în marea și modernă întreprindere craioveană. Totul, ne spune tinăra ingineriță, începe de la imaginarea modelelor, de aici se dă tonul, de fapt partițura pe care degetele lucrătoarelor își vor exercita virtuozitatea. O sursă de economii e așa-numita „proiectare după modele complementare”, adică proiectarea simultană, pe aceeași bucată de stofă, a două modele deosebite, alese în așa fel încît ele să se poată „îmbuca”, astfel ca golurile lăstate de unul să poată fi ocupate de celălalt. Printr-o astfel de metodă, suprafața materialului poate fi utilizată în proporție de 93, pînă la 97 la sută. O altă sursă de economii sînt subprodusele, acele miniconfecții (pantaloni scurți, rochițe și fustițe pentru copii și copile) ce se pot croi din cupoanele cele mai mici, altădată azviruite disprețuitor la solduri. Frecvent folosită e și metoda modelelor combinate din diferite materiale (din resturi de materiale, mai exact), adionate după tehnica de mare efect artistic al colajului, similară celei practice în arta plastică. O altă preocupare, și ea în pas cu moda, ca și cea a colajului, vrea ca modelele să nu fie prea încărcate, cu prea căutate efecte, ci de o rafinată simplitate, astfel ca toate sau aproape toate operațiile tehnice să se facă mecanizat, cu înalt randament și cu substanțiale economii de materii prime și de manoperă. Ni se mai vorbește și despre „încadrarea tiparului direct pe țesăturile în carouri”, metodă despre care înțelegem că elimină „jocurile carourilor”, acele jocuri ce dau atîta bătaie de cap croitorelor, silindu-le să piardă timp și material.

Că spiritul de economie se învață și că, odată învățat, el se vădește un element propulsor al noului, o mărturisesc și inovațiile și raționalizările la acest capitol, care se aglomerează de la an la an. Astfel că întreprinderea craioveană, care produce anual 4000 de modele noi, produce anual și multe mii de metri pătrați de materie primă sustrăși risipei. Importent — conchide directorul Constantin Nicolaescu — este că spiritul de economie să fie învățat și să intre în sinde. Nu-i prea ușor, dar nici imposibil, nu? Nu putem decât să-i dăm dreptate. Chiar în absolut.

ILIE PURCARU

Oameni și cupru în vîrfurile Munților Apuseni

Roșia Montană are un drum de peste 2000 de ani. Prin 1965 a fost refăcut. După 18 ani drumul pietruit n-a mai rezistat mașinilor de mare calibru care coborau de pe munte. Parcă din cer coborau basculante. Pietrele cubice începeau să se miște de la locul lor, să sară și, ca niște cărți, drumul începea să-și arate neputința. Acum, mare circulația nu mai este. Doar mașinile localnicilor și ce mai circulă la Exploatarea minieră Roșia Montană. Cîteva mașini pe zi, cîteva autoturisme și două-trei autobuze. Drumul cel bătut spre vîrfurile muntelui a fost croit prin altă parte. S-a lucrat pe rupe vreme de trei ani. Pentru a-l duce pînă la Dealul Picio-rului s-au escavat atîția metri cubi de rocă sau de steril cît ar fi ajuns pînă a face loc fundației unui oraș. Și în timp ce se făcea șoseaua, oamenii veneau cu autobuzele pe un drum de acces, pe alocuri improvizat. Și de unde nu mi puteau urca, de unde roțile se învîrteau sfîrșind în zăpada moale, moșii și inginerii veniți de pe aiurea o luau unul după altul pe coastele muntelui, într-un șir lung de două-trei sute de oameni, bătuți de viscol ca într-un tablou de ȩarnă clasică. Poate că mulți dintre cei bătuți de viscol, în dificila lor ascensiune s-au întrebat de mai mult ori sau măcar o dată dacă toate metalele din munte merită un asemenea sacrificiu? Ingerul Aurel Manta, șeful biroului de geologie-topografie face parte din acea echipă care a ascultat cu urechea adîncurile Munților Apuseni și a încercat să le deslușească întinericul. Era în 1972 cînd I.P.G. Deva cerceta zăcămintul sărac de la Roșia Poieni. Erau 10 geologi, care mai de care veni dintr-un loc mai depărtat de Apuseni și forau pînă cînd din vîrfurile muntelui sondele coborau cu 200 de metri sub nivelul Mării Negre. Erau așii cînd, fascinați de ceea ce descoperă și mai ales de ceea ce se putea face cu această descoperire, oamenii îndurau oricît. Ei erau măcar minierii mai bătrîni, dîrămite ȩărani care atunci cînd vorbeau de metale nu treceau nici cu un gînd mai departe de aur. Cercetarea zăcămintului de la Roșia Poieni s-a încheiat în 1975 și echipa de geologi s-a destrămat, unii au plecat în alte prospecțiuni, alții au devenit specialiști în institute de cercetări, unii au murit și n-au mai văzut ce s-a ales de cercetarea lor și unul singur s-a căsătorit prin aceste locuri. Aurel Manta e un om tăcut ca un moș. Nu se mai vede cît ar veni din Județul Prahova, dimpotrivă, seamănă perfect cu minierii din Roșia Montană cărora aurul le-a dat o tăcere ciudată, aproape vicleană. Din 1975 a început marea campanie a cuprului de la Roșia Poieni. Conform proiectului de execuție, la cîteva sute de metri deasupra celebrelor zăcăminte de aur exploatare de daci și romani, natura a aruncat un zăcămint enorm, de forma unui proiectil căzut din cer. După toate cercetările, acest zăcămint de formă ciudată poate asigura minereu vreme de patru decenii. După care omul, ca să continue exploatarea zăcămintului de cupru, trebuie să coboare frumos în subteran spre a continua să ia ceea ce acel straniu spectacol de naștere a planetei a așezat cu multă zgîrcenie și într-un loc dintre cele mai frumoase. Pentru a ajunge la zăcămint și pentru a croi drumul spre el, la Roșia Poieni s-au escavat 40 de milioane de tone de steril. Munții cu frunțile rotunde, cu vîrfurile acoperite cu străvechi păduri de brad au fost descoperiți. Li s-au luat întii căciulile verzi și apoi au fost descăpăținați. Și această poveste a durat cîteva ani buni. S-au făcut drumurile. A fost construită o stație de betoane. Fiecare zid turnat a fost ca o piatră ridicată în vîrfurile muntelui de Sisiif. Nu prea merge industria cu mitologia dar truda a fost nemărginită. Pe marea platformă a cuprului de la Roșia Poieni, în afără de piatră, totul trebuie cărat de jos, din vale. Și apa minerală, și apa potabilă, și metalul, și betonul, și minereu, tot, tot, tot. Ba nici piatra nu ajungea sau nu era bună. Pe acest platou există o rocă de andezit pe care constructorii au folosit-o la amenajarea drumurilor. Dar roca mărunțită în contact cu aerul se oxida și după cîteva luni piatra se transforma într-un noroi de culoarea argilei. Munții au fost descăpăținați. După atîtea milioane de metri cubi de steril soarele bate dimineața pe un enorm zăcămint de cupru. Merită, e întrebarea care îmi vine și mie în minte, ca și oamenilor care înfruntau viscolul și panta în acea vreme de început. Răspunde inginerul Aurel Manta: „Prima linie de prelucrare a minereului va intra în funcțiune în trimestrul IV. Va fi o linie cu

o capacitate de 2250000 tone minereu pe an. Concentratul obținut la noi se va transforma în cupru la Zlatna, de unde va lua drumul beneficiarilor. Anul viitor vor intra în funcțiune încă trei linii de preparare. În final se vor asigura 9 milioane tone de minereu pe an. 400 de hectare de păduri au căzut sub fierăstrău și 400 de hectare de terenuri agricole au intrat sub lama excavatoarelor. Vîrfurile muntelui arată ca după o lovitură de sabie, pe care, ca niște enorme insecte, mașinile s-au adunat la un ospăț cu piatră. Microbuzul urcă cu greu pantele drumului tăiat în munte. Merită? Asta este întrebarea pe care o pun inginerului Florin Lupei, director adjunct al Combinatului minier al cuprului Roșia Poieni. Omul, trecut prin minierit și prin probele de foc ale Hunedoarei și-a păstrat umorul chiar și la Roșia Poieni în vîrfurile muntelui. „Normal ar fi trebuit să mă pensionez, pentru că la al doilea infarct am aflat și de primul. Atunci mi-am schimbat locul de muncă și am învățat să merg pe bicicletă. Și în loc să redue din viteza vieții cotidiane, am accelerat. Cînd mașinile nu mi urcau în munte, o luam pe jos. O dată, din cauza viscolului, am tot mers și după o vreme mi-am dat seama că am ajuns în același loc. Puteam să mă întorc, dar m-am infuriat, ori ajung sus, sus, ori niciodată. Într-o noapte, l-am trimis pe un muncitor pînă la un punct de lucru. S-a uitat la mine a neputință și mi-a zis, mi-e urit. Eram cam singuri pe vîrfurile aște rețezat de munte. Dar cu timpul peisajul de început de lume s-a civilizat. Arată a așezare! Poate se mai naște un mic oraș”. Se văd blocurile, se vede cantina, se vede stația meteorologică, se vede uzina mare de preparare și stația pilot, se văd bazinele cu apă (care se pompează de jos, de la cîteva sute de metri), se văd autobuze, autoturisme, puncte alimentare. Muntele a fost decapitat și platformele create au fost populate. Merită? Asta e întrebarea pe care o repet fiercărui spre a-l determina să argumenteze din punctul său de vedere. Ingerul Sergiu Alecu are familia în București. Și el a fost la Moldova Nouă, la altă decapitare de munte, de acolo s-a mutat la fabrica de diatomită de la Adamclisi, a mai stat o vreme la dana 63 din portul Constanța, atît cît a fost necesar ca ea să fie terminată și apoi, de la dana de sare, s-a mutat la Vălenii de Munte și de acolo a trecut în Apuseni, ca șef al unei brigăzi de constructori montieri. Oamenii inginerului Sergiu Alecu lucrează la montarea uzinei de preparare. Două mori au sosit. Probele tehnologice, pretențioase și migăloase, continuă zi și noapte. Între timp, de la București, pe un drumocolit, de aproape 1000 de kilometri, porneste spre Roșia Poieni un alt transport mamut, o moară de măcinat de 8 metri înălțime, fixată pe un trailer care vine însoțit de echipe speciale. Înaintea lui unii taie cablurile de curent și legăturile telefonice și alții, după ce trece mamutul de oțel, le refac și prezintă scuzele de rigoare. Între timp, la uzina de preparare se continuă probele. Un om care contează enorm în această poveste este Anghel Chosea. A montat mai multe uzine din țară și știe tipicul. Maiștri Vasile Flutur și Constantin Dorneanu au adus cu ei și literatura care s-a făcut pe seama lor pe alte șantiere. Sînt moldoveni și cunosc România mai ales prin locurile pe care au lucrat. Moșii de la Roșia Poieni sînt și ei de două feluri. ȩărani din satele apropiate, plecați de la pămînt și școlii în vîrfurile muntelui și specialiști, ingineri și subingineri calificați pe aiurea, angajați pe acolo și veniți acasă la un semn al familiei sau al acestor locuri aspre. Ioan Tămaș din Vidra, în ciuda vîrstii sale e socotit un specialist. Orice complicație se încheie și cu „cheamă-l pe Tămaș”. De la pămînt și de la aur, moșii au început să se priceapă și la cupru. Oamenii locului fac o industrie dar și această industrie începe să-și formeze oamenii. Merită? Eficiența rămîne rațiunea fundamentală a tuturor faptelor economice. Ingerul Sergiu Alecu răspunde da. Ingerul Aurel Manta spune da. Geologul Daniela Mesaroș spune da. Moșii care au descoperit aici o piine spun da. Ingerul Florin Lupei, spune da. Și el adăugă „Directivele Congresului al XIII-lea al partidului prevăd o dezvoltare a bazei de materii prime, o valorificare complexă a tuturor resurselor materiale. Prin producția de minereu de cupru pe care o asigurăm la Roșia Poieni economia românească va dispune de necesarul pentru celelalte industrii. Noi facem eforturi deosebite ca prima linie de preparare a minereului să intre în funcțiune în cîntea Congresului al XIII-lea. Directivele prevăd valorificarea completă a minereurilor existente. Noi vom continua cercetările și experimentările ca în anul viitor să obținem molibden și fier magnet. După datele pe care le avem referitor la minereu de aici, în cîteva ani am putea deveni cei mai mari producători de fier magnetic din țară. Totul este ca din acest minereu să valorificăm cît mai multe componente. Și merită”.

CORNEL NISTORESCU





Lucrînd la viitorul țării

● Cord metalic românesc ● O viață de om dăruită sănătății oamenilor ●



Curs accelerat al dezvoltării generale și frumoase

Ani mulți, Buzăul era mai mult apă decît oraș, toponimul fiind amintit în special în cîntece populare vechi. Municipal de azi și-a început noua dezvoltare în 1963, la înființarea județului Buzău. De fapt, aceasta este perioada în care dintr-un tîrg oarecare a devenit unul din orașele mari — circa 120 000 de locuitori — unul din municipiile frumoase și în plină explozie a dezvoltării. Aici, în această zonă, un singur lucru mi se pare asemănător în importanță cu dezvoltarea municipiului: dezvoltarea întregului județ. Care, dacă dă în anul acesta o producție industrială de mai bine de 21 de miliarde lei, acum 16 ani, la constituirea județului, abia trecea cu glorie de două miliarde jumătate. „Între 1965 și 1984 — ne spunea zilele trecute tovarășul Vasile Carolică, președintele Consiliului popular județean — județului Buzău i-au fost repartizate peste 38 de miliarde de lei din fondurile de investiții. Au apărut astfel platforme industriale moderne la Buzău și Rîmnicu Sărat. S-au pus bazele unor noi centre industriale la Nehoiu, Bercu, Pătîrlagele, Pogoanele și Beceni. În această perioadă s-au pus în funcțiune 400 de obiective, iar numărul locurilor de muncă a crescut cu peste 90 000, atingînd un total de 139 500. S-au construit 35 000 de apartamente și 95 000 de case, astfel

încît 80 la sută din populația județului s-a mutat în case noi.”

Foste întreprinderi anonime au devenit astăzi cunoscute în întreaga țară și peste hotare, prin produsele lor. Marea întreprindere de utilaj tehnologic — unitate care participă la realizarea unor uriașe combinate chimice, a central-elor nucleare-electrice — nu este altceva decît ipostaza modernizată, în special după 1973, a fostei Uzine mecanice Buzău, cunoscută printr-o cătoare de tirnăcoape. „Metalurgica”, vestită altădată prin fiare de călcat, produce subsansamble de tractor. O modernă turnătorie cu o producție anuală de 28 000 tone piese turnate este mîndria acestei unități. Aici, pe lângă obișnuita fontă cenușie, se toarnă fontă nodulară, fontă fosforoasă, fontă hidraulică. Pe lângă metodele clasice de turnare, de un an se toarnă în serie repere în forme vidate.

Județul Buzău deține astăzi o pondere de 96 la sută în economia națională la producția de plase sudate și, prin întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, este unicul nostru producător de cord metalic pentru armarea anvelopelor. Secția cord metalic, pe care o conduce inginerul Nicolae Sferlic, s-a înființat în 1976. În 1984 exportăm cord metalic românesc în trei tipuri constructive.

Oamenii muncii — autorii tuturor acestor

succese —, copiii lor, beneficiază de o rețea de școli care permite ca, în prezent, fiecare al patrulea locuitor al județului să urmeze o formă a învățămîntului de stat.

Ocotirea sănătății populației a beneficiat de asemenea de o atenție permanentă. Dacă în 1965 unui medic îi reveneau 1 587 de locuitori, acum îi revin doar 678. S-au ridicat noi spitale la Buzău, Rîmnicu Sărat și Nehoiu.

În ce privește agricultura județului, tovarășul Vasile Carolică sublinia că „există condiții naturale favorabile atât pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice, cît și pentru legumicultură, viticultură și ou „peoț” și „șu”. „Toț” și „șu” spune în continuare interlocutorul, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, pentru a spori randamentul pămîntului, pentru aplicarea operativă a rezultatelor cercetării științifice — între altele aș menționa că în județ își desfășoară activitatea cinci stațiuni de cercetare și producție —, obiectivul nostru principal constituindu-l înfăptuirea comandamentelor noii revoluții agricole, realizarea unor producții înalte, sigure și stabile. În județul nostru se realizează un vast program de îmbunătățiri financiare. A început amenajarea hidroameliorativă a Cîmpiei Buzăului care va permite, în final, irigarea a peste

28 000 de hectare. Se execută lucrări de desecări în bazinul Călmățuiului, lucrări care vor influența creșterea potențialului productiv al solului pe circa 54 000 de hectare. Locuitorii de la sate vor amenaja cu forțe proprii, în sisteme locale, noi suprafețe irigate însumînd 10 000 de hectare”.

Tabloul general al județului este, în momentul de față, dominat de o uriașă concentrare a capacităților creatoare pentru mai mult și mai bine. Sigur că mai sînt încă lucruri de făcut. Un spor de grijă acordat turismului n-ar strica deloc, ba dimpotrivă. Apoi, ceea ce, oricum, se vede n-are rost să ne facem că nu vedem. De pildă faptul că hotelurile din Buzău — și așa puține — trag parcă la un titlu pe țară, dacă ar exista unul acordat pentru necurătenie și lipsă de confort. Dar nota dominantă o dă cursul accelerat al dezvoltării generale și frumoase. E o plăcere să privești noile blocuri buzoiene; ele nu mai înseamnă doar cărămidă și tencuială, înseamnă și arhitectură, respect pentru arhitectura românească. Anii ce vin vor marca o accentuare a bătăliei pentru creșterea productivității muncii, dar și o nemăintîlnită dezgăzuire a cît mai multe izvoare de inteligență creatoare. Materia cenușie este și la Buzău, ca în întreaga lume, din ce în ce mai mult, nu doar o pirghie a progresului, ci forță de producție din ce în ce mai determinantă.

DORIN GHERGHINESCU ■

O încercare de urmărit a unui serios psihiatru — dr. Adrian Ionescu

„COMPES-ul este un loc de rezidență și de muncă în care un număr de indivizi plasați în această situație, păstrînd legăturile cu lumea exterioară, trăiesc o perioadă relativ scurtă împreună o viață ale cărei modalități sînt regulate comunitar; el este o tranziție amenajată între viața foarte protejată — și uneori foarte fals protejată — a spitalului de psihiatrie și viața în întregime liberă a lumii exterioare; se bazează pe o activitate structurată intensiv, fondată pe o relație reală bolnav-cadre medicale, acceptînd ideea că recîștigarea statutului de către bolnavul psihic nu poate trece decît prin exteriorul instituției psihiatrice, aceasta seryînd doar ca mediator.”

Textul de mai sus — departe de-a fi criptic chiar pentru ne-specialiști — reprezintă transcrierea unei fișe aflate în dosarul medicului psihiatru ADRIAN IONESCU, dosar ce impune atenției ideile de la care pornește doctorul A. Ionescu și colaboratorii săi în munca din COMPES-ul de curînd inaugurat.

Doctorul Adrian Ionescu — șeful secției de nevroze Nifon a spitalului de psihiatrie și neurologie Săpoca, județul Buzău — este, înainte de orice, un bun și ingenios practician. Dar a și scris desul și s-a și scris despre el. E creatorul — în 1970, la Buzău — al primului labora-

tor de sănătate mintală din țară, inițiativa sa fiind preluată de Ministerul Sănătății și generalizată la nivel național. Acum, prin crearea COMPES-ului, doctorul Ionescu propune o incitantă ipoteză de lucru, născută după cîțiva ani de trudă și căutări.

Ce este COMPES? Un complex de psiho-socio-ergoterapie funcționînd în cadrul secției de nevroze Nifon. Sau, mai simplu, o nouă și modernă clădire plasată la o altitudine de 600 de metri în mijlocul unei păduri de foioase, o clădire contrazicînd violent imaginea spitalului clasic. Începînd cu exteriorul (valorificare deplină a amplasamentului, utilizare cu frumoase efecte ornamentale a pietrei de Măgura) și mergînd către interiorul în care fiecare încăntă are altă culoare și alt mobilier, în funcție de destinația acordată, acest complex școalează plăcut vizitatorul prin minuția cu care a fost conceput și executat, prin funcționalitatea și eleganța sa simplă, prin imaginația rafinată cu care se simte că a fost gîndit. Co-i drept, s-a lucrat aici aproape șapte ani. Cu sprijinul conducerii spitalului și al Direcției sanitare județene, dar și cu mijloace proprii, prin participarea la lucrări a tuturor oamenilor secției (inclusiv

a celor internați) — COMPES-ul a fost definitivat în luna februarie a acestui an și a fost recepționat în august — dată de la care există ca punct distinct în rîndul unităților sanitare buzoiene.

Ce-și propune, în principal, COMPES-ul? „Crearea unui mediu viu și animat, deci solicitant pentru bolnavul psihic pasiv” — răspunde doctorul Ionescu. Și continuă: „Îngrijirea nevroticului trebuie considerată ca o incitare a eului spre o funcționare autonomă, iar calitatea incitativă și bogăția în stimuli a mediului compesistic ca prevenind apariția sindromului pasivității”.

Durata tratamentului — în limita celor 140 de locuri de care dispune secția — este de circa 20 de zile, timp în care bolnavii sînt ajutați să nu-și uite deprinderile avute anterior, ba chiar să și le cultive. În fond, bolnavii nu trebuie să aibă sentimentul că sînt bolnavi. Li se creează deci posibilitatea de a activa în grup (un grup, desigur, cu virtuți psihoterapeutice și, deci, cu o structură caracteristică) tocmai pentru ca, beneficiînd de climatul interuman, să se impiedice instalarea autismului, fenomen destul de frecvent în spitalele de psihiatrie. Așadar, bolnavii își pot cultiva în continuare hobby-urile, și le pot diversifica; pot asculta muzică, pot juca șah, pot citi, pot lucra, pot picta... Să nu se înțeleagă din asta că acest COMPES ar fi un soi de club pentru nevrotici. Activitatea bolnavilor din COMPES are — susține doctorul Ionescu —, în absența oricărei medicamentații pe timpul prezenței în complex, aceeași funcție ca și activitatea terapeutică de la patul bolnavului, cu care se și conjugă de altfel.

În COMPES bolnavul nu este manipu-

lat în nici un fel, el fiind acela care optează pentru o anumită activitate, întregindu-se și unui anume grup sau mai multora. Se încearcă, în definitiv, schimbarea concepției bolnavului despre propria-i boală. Deci COMPES-ul vine să completeze factorii chimici de însănoșire cu o susținută activitate psihoterapeutică. Încă din prima zi a internării lor, bolnavii încep să facă parte din anumite grupuri, stimulîndu-li-se tendințele de relaționare, creîndu-li-se posibilitatea de a lua cunoștință de ceilalți și, prin asta, de a se cunoaște pe ei înșiși.

Chiar activitatea personalului medical suferă însemnate transformări prin crearea COMPES-ului, prin necesitatea participării la activitatea de aici. Surorile medicale își părăsesc — vreme de două ore dimineața și două seara — obișnuitele halate albe, părăsesc și saloanele obișnuite pentru a deveni, în preajma bolnavilor, participante la activitatea psihoterapeutică. Orelle obligatorii de mișcare fizică, meloterapia, artoterapia, ergoterapia, playterapia — alături de activitățile verbale de grup și psihoterapia individuală — alcătuiesc cadrul în care se acționează aici pentru resocializarea bolnavilor.

„Remodelajul social al pacientului — iată vocația COMPES-ului” — se poate citi pe o altă fișă din dosarul doctorului Adrian Ionescu.

Secția de nevroze Nifon a devenit așadar, din inițiativa și prin efortul doctorului Ionescu, începînd din această toamnă, o stație-pilot a psihiatriei românești. Lucrurile se află încă la începutul lor. Însăși clădirea mai are nevoie de o serie de amenajări la demisolul unde urmează să funcționeze încă opt săli (de sculptură în piatră, de timpărie, un laborator culinar și — nu zîmbiți! — un salon de coafură și chiar un bar de zi, profilat, bineînțeles, pe băuturi răcoritoare).

Încercările doctorului Adrian Ionescu nu sînt, trebuie s-o spunem, în cea mai mare parte noutăți teoretice la nivelul medicinei românești. Dar din punct de vedere practic — da; așa încît rețeaua sanitară a județului Buzău se mai poate mindri cu încă o prioritate națională în materie de psihiatrie, datorată aceluiași sirguincios și pasionat medic. Un om care de 17 ani muncește în clinica sa izolată între dealurile Buzăului, găsînd, iată, mereu puterea de-a căuta, de-a propune, de-a crea, de-a afla.

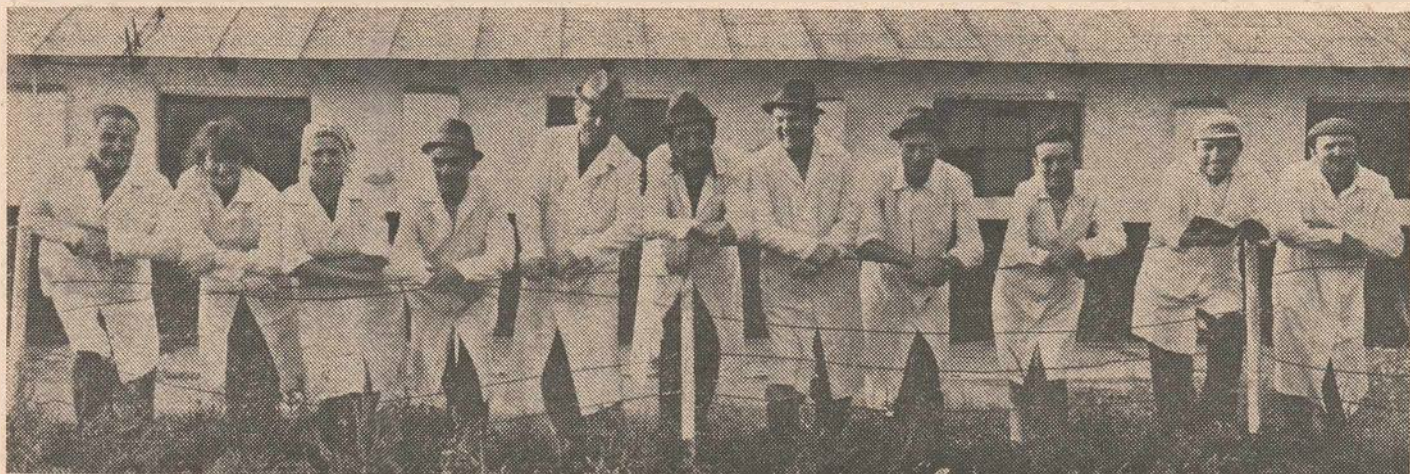
O încercare de urmărit — COMPES-ul de la Nifon. Un specialist de susținut — doctorul Adrian Ionescu.

DAN MUCENIC ■



Buzăul ca o laudă a oamenilor

• Această casă frumoasă ai cărei locatari știu să iubească pământul •



O mare gospodărie românească

Buzăul străbate toamna ca o imensă căruță cu bucate și fructe îndreptându-se către locul vrecunii îmbelșugate nunți, cum numai prin locurile astea se știe face. Orașul e primenit, miroase a var și-a pinză albă păstrată în menghina a două crengi de levănțică. Iar împrejur aromese livezi și întinse grădini.

O mărturisire: nu voi putea înceta să cred (orașean în ale cărui vene pulsează neîndoios singele albastru al unor nobili strămoși plugari) în echilibrata și mereu rodnică trecere prin timp a gospodăriei țărănești. Tot astfel mă simt și mă declar al acelor orașe ce-și înțeleg devenirea ca pe o desăvîrșire a spiritului de ordine și a dorinței de prosperitate ce-au străjuit întotdeauna fapta izvorită din înțelegerea și iubirea legii pământului și a firii românești. Buzăul este un astfel de oraș.

S-a zidit mult aici în ultima vreme. S-a zidit frumos și îngrijit. Mahalalele au devenit cartiere concurând în modernitate centrul. Și întrecându-l adesea. Buzoienii au a se mindri cu tot ceea ce poate impune un adevărat Oraș atenției și admirației celor ce-l străbat: platforme industriale, edificii social-culturale și sportive, artere de circulație largi și bine întreținute, mari spații comerciale... E vorba de importante transformări și mutații, dar nu doar în ce privește aspectul exterior al municipiului de azi, ci mai ales în viața și munca oamenilor săi. Nimic n-a fost simplu de întreprins, de traversat. S-au mișcat bine temelile unei lumi, unui mod de existență. Dar seva din care se nutrește rădăcina acestei așezări nu și-a schimbat nici compoziția, nici consistența. Viața merge, cum se știe, înainte, însă cursul ei nu poate fi lăsat la voia întâmplării. Dorita armonie a fiecărui destin — de om sau de așezare — exclude neglijența în fața a ceea ce prea ușor e numit „amănunt”. Locuitorii Buzăului au știut și știu să țină seama de orice amănunte. Și-au zis (sfătându-se unii cu alții la **tribunele democrației**): avem prea puțină apă pentru consumul casnic și industrial, debitul asigurat de puțurile existente e prea mic, să îndreptăm deci „amănuntul” — că alimentarea cu apă a orașului n-a ținut pasul cu ritmul dezvoltării economice și edilitare. S-a acționat și se acționează. În chiar acest octombrie problema va fi rezolvată. Și s-a mai zis: iluminatul cartierelor trebuie să țină scamă de nevoile noastre, asigurându-ni-se circulația civilizată atunci cînd mergem sau ne întorcem de la lucru pe întuneric. S-a verificat și s-a îmbunătățit situația. Și încă s-a mai spus: înțelegem necesitatea reducerii consumului de combustibili lichizi, dar haideți să regăndim traseele unor autobuze, să le corectăm — scurtându-le și sporiindu-le eficiența. Așa s-a făcut, iar oamenii sînt mulțumiți acum, ca și edilii (oamenii și ei). Și s-a zis în continuare: să se îmbunătățească aprovizionarea piețelor din cartierele noi (unde și prețurile săreau mercurialul), să se deschidă mai devreme

unle centre de piine și lapte spre a ne putea face mai ușor aprovizionarea pînă la pornirea copiilor spre creșe, să se desfacă alimentele de primă necesitate și dimineața și după-amiază, pentru a se evita aglomerația. Și toate astea s-au făcut. Adică oamenii le-au făcut. Oamenii care au învățat cu vremea (spiritul revoluționar se învață) că a solicita ori a sugera înseamnă, în definitiv, a participa.

Observație (I): transcriu din discuția purtată (privitor la aspectele mai sus notate) cu Petra Clonț, președinta Consiliului municipal al F.D.U.S. „O organizație — cu atât mai mult una politică — își relevă însemnătatea și forța în cadrul unei colectivități numai în condițiile acțiunii concrete a membrilor săi, acțiune cu efecte — chiar dacă nu imediate — vizibile. Mai mult: o organizație revoluționară (cum este O.D.U.S.), trăindu-și plenar viața, trebuie să-și conjuge eforturile cu ale celorlalte organizații aflate de aceeași parte a baricadei cu ea. Viața membrilor organizațiilor democrației și unității socialiste, ca și a comuniștilor, uteciștilor și pionierilor este, în fond, viața orașului, a țării în care trăiesc. Sînt interesați de tot ce este în jur, se implică în toate marile acțiuni, sînt suflet în sufletul Buzăului și trudă în truda României”. Aceste cuvinte, rostite de un secretar al unui comitet municipal de partid, poartă amprenta unui anume mod de a gândi, propriu adevăraților activiști comuniști, modul de a gândi al unui om ce și-a slujit patria, vreme de două decenii și mai bine, și ca profesor, și ca director la un liceu de faimă — „M. Eminescu” din Buzău. Unul dintre acei activiști, cu vederi largi și nuanțate, de care avem mereu și pretutindeni nevoie.

La C.A.P. Mărăcineni culesul e în tol. Ferma legumicolă, măsurind peste o sută de hectare, e cultivată cu tomate, ardei, ceapă și varză. Producția estimată (și care, după semnele începutului, se va obține) — 3 000 tone. În ziua de 5 octombrie se expediaseră, pînă la ceasurile amiezii, 16 tone de ardei capia și 4 de roșii. Șefa de fermă, ingineră Doina Băjeanu (de a cărei sosire la Mărăcineni, în urmă cu cinci ani, se leagă bunele rezultate de aici), știe să explice cu simplitate:

— Oamenii muncesc așa cum se cuvine pentru că se simt stimulați de rezultatele acestei munci. Acordul global se aplică în spiritul și litera legii: fiecare echipă își ia terenul în primire și-l lucrează, răspunzînd pentru roadele lui, de la producerea răsădului și pînă la recoltare și sortare. Se iese în cîmp de cum dau zorii. Dar se și cîștigă bine. Un șef de echipă, cum e nea Popa, a ridicat anul trecut — pe lingă cereale — și 17 000 lei. Apoi, pentru că sînt legumicultori din tată-n fiu, sătenii știu să folosească orice porțiune de teren. De obicei, o cincime din suprafața unei grădini e pierdută pentru cultura datorită canalelor de irigație. Or, cei de-aici cultivă și pe aceste canale (pe care le îngrijesc atent) cimbru,

țelină, ridichi și cite altele, îngustează locurile de trecere, suprimă potecile întortocheate și, tot în concordanță cu legea, beneficiază și de jumătate din recolta dobîndită în acest mod.

Pe cîmp sînt și 70 de elevi, numărul lor crescînd sîmbăta și duminica pînă la 300, ceea ce înseamnă că toți copiii apți de muncă ai legumicultorilor din Mărăcineni ajută la recoltat. Semn bun și pentru mai tirziu.

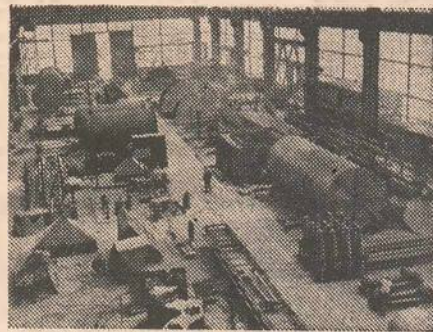
Observație (II): cel care m-a condus prin grădinile și, veți vedea, prin camerele marii gospodării românești care este Buzăul, inginerul Petre Eremia, directorul Trustului județean al horticulturii, e un veritabil specialist — adică unul cu idei, cu energie (pentru a urmări ideea aproape împlinirea acestor idei) și cu serioase cunoștințe în domeniu (de unde și fermitatea și fertilitatea ideilor sale). Spune cu siguranța celui stăpin de meseria lui: „Am urmărit în timp, atît la nivel județean, cit și municipal, asigurarea suprafețelor și bazei materiale care să ne permită producerea, prelucrarea și depozitarea legumelor și fructelor de care au nevoie locuitorii de-aici. Acum, cînd am reușit, în mare, să ajungem acolo unde am dorit, insistăm pe creșterea producției pe unitate de suprafață. În urmă cu ani, ni se spunea că dacă vom cultiva în jurul orașului Buzău prea multe suprafețe de legume, vom obține, cu riscuri mari, producții mici. Ni se aduceau și argumente: eventualele calamități ce ar fi putut afecta toate culturile din acest inel verde (de parcă era vorba de un singur hectar!), necesitatea prea multor brațe de muncă (de parcă n-ar fi fost mecanizare și erbicide sau oameni destui în municipiu care să dea o mîna de ajutor!) etc. Practica a confirmat însă părerile și faptele noastre. Buzăul fiind astăzi un oraș aprovizionat așa cum trebuie, cu o bază legumicolă și pomicolă puternică, dîndu-ne posibilitatea să și exportăm. Eu am un principiu: trebuie să crezi în ceea ce faci și să fii sigur că ai suficientă pricoperă pentru a duce la bun sfîrșit ceea ce ți-ai propus. Și-apoi, să nu uităm — doar am învățat de la bătrînii noștri că grădina trebuie să fie aproape de casă. Și, ca agronom vă spun, aveau toată dreptatea”.

Gospodărie adevărată — Buzăul! Asociația de stat și cooperatistă are 835 de hectare (dintre care 82 sînt cu solarii) pe care, alături de legume, se cultivă căpșuni, ba s-a creat și o mare ciupercărie; la secția de conserve se produc anual mii de tone de pastă de tomate, conserve de fructe și legume în sortimente variate, unele solicitate la export; în depozitele orașului se pun la păstrare pentru iarnă 7 000 de tone de ceapă, mere și struguri (în acest an în piețele Buzăului s-au găsit struguri pînă în luna mai!).

Intr-un cuvînt, Buzăul are împrejurul său circa 2 000 de hectare de grădini, ceea ce permite — pe lingă prelucrare și de-

pozitare — aprovizionarea zilnică a piețelor și magazinelor de desfacere cu 80 tone de legume. O uriașă și prosperă gospodărie, așadar, în jurul unui oraș modern. Sau mai bine-zis, orașul este modern și pentru că beneficiază de o asemenea gospodărie. O gospodărie unde se mai produce, pe întregi hectare, semințe și zeci de milioane de fire de răsăduri, unde se prevăd încă însemnate lucrări de amenajare a unor sere și solarii, organizarea de ferme specializate în cultivarea căpșunilor, mărirea capacităților de depozitare și prelucrare, unde se investește multă inteligență și muncă pasionată.

Insemnare de atelier: scriind aceste rînduri și gîndind la armonioasa gospodărie care este în prezent Buzăul, privesc pe un raft de bibliotecă un exemplar din „Alcătuirea unei gospodării rurale” — „carte didactică” premiată de Academia Română, apărută — în „Cartea Românească” — în 1926 (în a VII-a ediție). (O țin la dispoziția celor ce elaborează planurile și programele de învățămînt pentru liceele pedagogice sau agroindustriale.) Scrisă de agronomul Vasile S. Moga, această carte de știință și suflet pare o veritabilă descriere din avion a Buzăului contemporan, ceea ce cred că e un mare merit atît al cărții, cit și al gospodarilor orașului.



Toate cele afirmate pînă acum cu privire la înfățișarea Buzăului sînt menite să convingă de adevărul că organizația municipală a democrației și unității socialiste își trăiește cu adevărat viața, că membrii săi pun în ceea ce întreprind gîndire vie, astfel încît acțiunile lor poartă amprenta inteligenței fecunde, a eficienței așadar. În plus, mai fac și alte „nimicuri” — cum glumea face — ca orice buni și ingenioși gospodari...

Unii, de pildă, cultivă roșii pe asfalt, reușind să obțină în acest fel cele mai frumoase exemplare din județ. De la cel mai mic elev și pînă la directorul Școlii de cooperatie, profesorul Nicolae Onuțu (care urmează a împlini peste o lună 62 de ani, dintre care 35 la catedră, ceea ce nu-l împiedică să fie tot plin de inițiativă, de dorința de-a întreprinde și-a innoi!), toți cei ce muncesc în acest liceu, în clase și laboratoare, lucrează și în grădina de 30 de ari, grădina ivită pe un teren aldatat pietros dar care, fertilizat și irigat cu apă scoasă de la peste 9 metri adîncime, a ajuns acum să dea două bune recolte pe an. Semn al viitoarelor roade — răsădnițele de unde se vor planta în solarul de pe asfaltul acoperit cu 30 de centimetri de pămînt firele de roșii de la primăvară.

Alții — cei din unitățile industriale — îngrijesc de serele întinse pe două hectare și, deci, de gustul mereu proaspăt al mincărilor preparate la cantine.

Alții — iubitorii de flori și liniște — creează și întrețin parcuri. După vechiul și bine știutul Crîng, cel mai mare și mai frumos e Parcul tineretului, finisat anul trecut în numai cîteva luni. Dar ele vor fi concurate în viitor de parcul Dorobanți, un parc dendrologic, despre a cărui înfățișare poate vorbi de pe-acum, ore în șir, inginerul Mihai Petrescu.

Alții...
Încă o mărturisire: mi-a plăcut tare mult Buzăul, această casă frumoasă ai cărei locatari știu să iubească pămîntul de sub ea și dimprejurul-i. Cu siguranță îmi va fi dor de toamna lui, gospodărește rostuită, un întreg an.

DAN MUČENIC ■



Andrei Gabura și protejatele sale

Fotografii de ELENA GHERA ■



Lucrînd la viitorul patriei

● Fluierașul Petrică Popa, compozitorul Bela Bartok și „Cîntarea României” ●



Un oraș și un județ în care arta și cultura sînt la ele acasă

Buzăul, oraș al fastuoaselor și pitoreștilor tîrguri de Drăgăieș, nemurite în pinzele lui Andreescu, și al Crîngului, magnific parc pe fruntea căruia ard, maiestruoase și parcă veșnice, coroanele unor falci stejari seculari, copii identice ale Stejarului pe care, însă, același Andreescu avea să-l picteze la Barbizon, Buzăul, oraș care a adăpostit, vremelnice, celebra statuie Pietă a lui Brîncuși, dimpreună cu un bust, în memoria unuia din oamenii de cultură și de bine ai orașului, Buzăul, care va sărbători, în curînd, centenarul nașterii unuia din fiii săi poetul Vasile Voiculescu, autorul sonetelor închipuite ale lui Shakespeare, și, în fine, Buzăul, oraș în care s-a născut și-a prins viață, materializîndu-se prin truda și dragostea de frumos a oamenilor săi, Tabăra de sculptură de la Măgura, ajunsă la cea de-a XV-a ediție, impresionant și unic, ca amploare, muzeu în aer liber, viguros argument al talentului și-al forței școlii românești de sculptură, dar și al artei cioplitorilor populari din zonă, Buzăul, deci, succint configurat astfel ca o străveche și mereu înnoită vatră de cultură, se numără, în continuare, printre orașele de frunte ale țării, cucerindu-și, prin artiștii săi, profesioniști sau amatori, un nume vrednic de renumele de-ăltădată, vrednic de șansele pe care viața, azi, le oferă artei, iubitorilor de frumos.

Și cînd vorbim despre șansele pe care viața, azi, le oferă artei și iubitorilor de frumos ne gîndim, în primul rînd, la Festivalul național „Cîntarea României”, amplă manifestare la a cărei ultimă ediție încheiată, a IV-a, județul Buzău s-a prezentat cu 2054 de formații artistice, cu 299 mai multe decît la ediția a III-a, cu 371 cercuri și cînacluri de creație, depășind cu 31 numărul ediției trecute, cifre în spatele cărora trebuie să vedem o participare totală de peste 50.000 de artiști amatori, mulți dintre ei fiind prezenți la toate cele patru ediții și încununîndu-se de laurii acestei festival ce a declanșat pe cuprinsul întregii țări și la nivelul întregii noastre culturi o veritabilă renaștere și valorificare a fabulosului tezaur artistic de care dispune folclorul românesc. Dar pentru că tot am ajuns la capitolul laurii, să precizăm, de la bun început, că numai la ediția a IV-a, de exemplu, reprezentanții artei din județul Buzău au cucerit 208 premii, confirmînd astfel excepționala dotare artistică a locuitorilor săi, țărani, muncitorii, intelectuali, elevi. Dar iată și alte două ultime amănunte care ilustrează cît se poate de exact și concret acea excepțională dotare artistică desore care vorbeam: în întrecerea cu celelalte județe fără instituții artistice profesionale, buzoienii au cucerit un binemeritat loc I, iar în întrecerea cu toate celelalte județe ale țării, cu și fără instituții artistice profesionale, s-a clasat pe locul al III-lea.

Dar, de-adevăratalea, în spatele acestor cifre și precizări cu alură oarecum sportivă, trebuie să-i amintim pe oamenii care au purtat, în focul concursurilor, faclia artelor buzoiene. Într-o fîșierii populari un loc aparte îl ocupă, de exemplu, Adela Petre, cișligătoare, timpu de trei ediții a locului I, iar la cea de-a patra ediție, participînd împreună cu fiica ei, Cornelia Nicolau, a cucerit același mult invidiat loc I la creația vestimentară tradițională, iar în acest an, ca o încununare a talentului și originalității costumelor sale, Uniunea Artiștilor Plastici din țara noastră i-a înmînat un foarte prețios premiu dedicat artiștilor populari amatori. Nu mai prejos sînt însă premiile obținute de Floarea Danciu, Nastasia Blindu, Victoria Roibu, Nastasia Bociu, Anica Barbu și Ion Borcea, toți din comuna Bisoca, meșteri în țesutul costumelor populare, al maramelor de borangic, lemn și împletituri din răchită, sau Vanica Iacova, din comuna Minzălești, satul Poiana Vilcului, în etate de 80 de ani, dar neîntrecută în lucrul maramelor, adăugîndu-i-se octogenarei alți artiști populari din Minzălești precum Maria Dedu, Dobre Deltu, Ilie

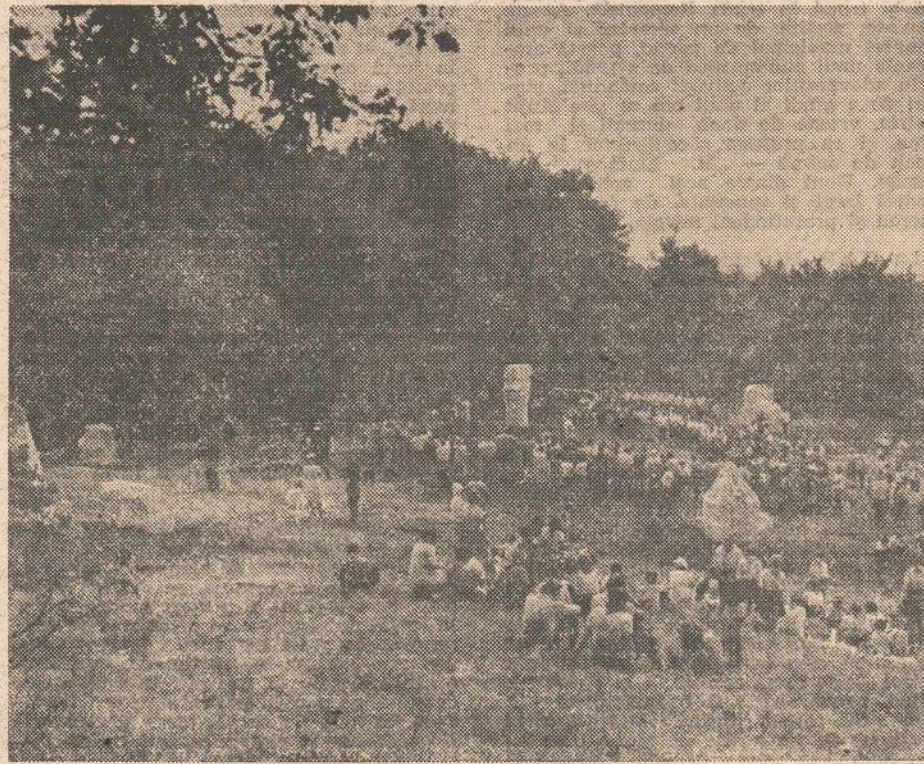
Năstase, Ion Leușu și Ion Rădulescu. O altă comună a județului, Ziduri, cucerește și ea, prin „artiștii” săi, la împletituri în răchită, o sumedenie de premii și nu ne facem decît datoria de-a le transcrie, la loc de cinste, numele cîtorva dintre ei: Elena și Constantin Mihalcea, soț și soție, Radu Dobrotă și Georgeta Stanciu. Li se adaugă acestora alți meșteri, Mircea Micu (comuna Sărulești, constructor de cavale, cimpoate și buciume), Ion Neagu, din Nehoiu, constructor de viori, Maria Plugaru, din comuna Vintilă-Vodă, la țesături și cusături tradiționale. Gheorghe Cristina, din comuna Colji șlefuitor de chihlimbar, un neîntrecut creator de poadoabe, sau Vasile Postolache, din comuna Beceni, un alt vestit constructor de cimpoate.

Oprindu-ne asupra muzicii populare, strălucit reprezentată la nivel național de Benone Sinulescu, fiu al acestor melea-

și cu totul aperte, autentice și tradiționale, de a cînta, sau al muncitorului Jenică Simion, un neobosit căutător și, firește, descoperitor de vechi cîntece buzoiene. De un bun renume, nu numai pe plan local, desigur, se bucură și ductul vocal Mișia și Dumitru Mircea, muncitori din Rimnicu Sărat, ale căror cîntece, purtînd pecetea folclorului buzoian, cîștigă tot mai mult sufragiile celor mai severe jurii. Dar cum cîntecului popular îi stă bine mai ales cînd se-nfrățește cu jocul popular, să-i amintim pe cei ce, la acest capitol, au cucerit cuvenitele premii, cuvenite în raport cu valoarea și talentul lor interpretativ. Astfel, printre premiații recente ediții, se numără Ansamblul folcloric Siriu al Casei municipale de cultură din Buzău, formația de dansuri bărbătești a Căminului cultural din Colji, acestora adăugîndu-li-se, cu premiul al II-lea, Ansamblul de cîntece și dansuri Plăuri mioritice al Cen-

de numai cîțiva ani, cîteva importante festivaluri locale precum Luna culturii buzoiene. Pe urme de baladă, la Gura Teghii, Festivalul Slănicului, la Minzălești, Satu-nțreg în sărbătoare, la Bisoca, Tezaur de cîntec și joc românesc, la Sărata Monteoru, Partid, coloană înfinită-a țării și Cîntecul orașului, la Rimnicu Sărat, și Toamna culturală buzoiană. Aceste manifestări locale, plus numeroase alte înfîliri ale artiștilor populari și amatori sînt tot-afitea prilejuri pentru afirmarea unor noi și noi talente, pentru desăvîșirea măiestriei lor interpretative. Cu alte cuvinte, cele 208 premii cucerite la faza republicană a Festivalului Național „Cîntarea României”, încununarea unei susținute activități culturale pe întreg cuprinsul județului, n-ar fi fost posibile.

Dar, iată, cuceriri de excepționale succese ale artiștilor populari, de reprezentanții folclorului, constatăm că am omis o sumedenie de realizări de aceeași anvergură în ceea ce privește viața teatrală a Buzăului, unde activează de foarte mulți ani un Teatru popular de referință între celelalte teatre populare ale țării, colectiv din rîndul căruia se disting Alexandru Vraciu, de peste 30 de ani prezent în distribuția spectacolelor acestui teatru, profesoara Mioara Olteanu, muncitorul și, de un an, subinginerul Mihai Aurelian, sau activiștii culturali Mihai Adamescu și Viorel Pietrăreanu. La același capitol al teatrului merită să amintim și formația de teatru folcloric a căminului cultural de la Gura Teghii, sau brigada artistică a clubului Întreprinderii de sîrmă și produse de sîrmă din Buzău, sau monștrul literar. Din creația poezilor buzoieni (să transcriem numele acestor poeți, dintre care unii au debutat editorial, Puiu Cristea, Gheorghe Mincă, Nicolae Gilmeanu, Dumitru Ion Dincă, Dan Nemeș, Gheorghe Andrei și Ion Stanciu) susținut de recitatorii căminului cultural din Pătirlagele. Cu totul și cu totul excepțional se prezintă Buzăul în ceea ce privește premiile cucerite de pictorii, graficienii și decoratorii săi. Astfel Horia Blănuș, Cecilia Bălan, Sever Minea și Cristina Oprîșencu au cucerit cu lucrările lor, inspirate din viața la zi a județului, premiul I la pictură, același premiu cucerindu-l la sculptură Anghelina Dumitru și, la artă decorativă, Cornelia Ștefania Ionescu. Li se alătură acestor plasticieni și graficienii Stelian Petrescu și Vasile Cătălin, sau sculptorii Mircea Magearu și Eugen Ghimbeșanu. Într-un anume fel, dacă avem în vedere că Buzăul se mindrește cu o vestită școală de pictori de subțire, vestită, — acum două-trei secole în toată Moldova și Țara Românească, sau cu prezența, la Buzău, timp de 10 ani, a pictorului Ion Andreescu, după ce s-a întors de la Barbizon, și, mai aproape de noi, cu un alt pictor, Ștefan Popescu, și, mai recent, cu faptul că maestrul Brăduț Covaliu a dăruit Buzăului o mare parte din creația sa, colecția găzduită de sălile Muzeului județean, lăcaș de cultură ce neapărat se cere vizitat, și dacă mai avem în vedere și faptul că, de peste 15 ani Tabăra de sculptură de la Măgura dă la iveală noi și noi frumuseți, din aceste doar cîteva motive, deci, premiile artiștilor plastici amatori din Buzău se explică totuși. Și pentru că am amintit în aceste rînduri de două ori despre Tabăra de la Măgura, să precizăm că multe din lucrările acestui excepțional muzeu în aer liber poartă, chiar dacă nu se vede, și semnătura meșterilor cioplitori din zonă, drept pentru care acum, la finele reportajului nostru, îi vom aminti ca atare, în semn de adîncă prețuire: Gheorghe Petrescu, Nicolae Petrescu, Iorgu Petrescu, Nicolae Nica, Nicolae Spătaru, Căvrilă Spătaru, Mihai Radu, Coga Radu, Mitică Radu, Ion I. Alexe, Ion S. Alexe, Nicolae Toader, Tiți Ștefănescu, Constantin D. Ștefănoiu, Ion Baba și Petru Androne.



guri, să-i amintim, printre premiații, pe instrumentiștii Ungureanu Mieluță, Gheorghe Stroe, amîndoi din comuna Cătina, sau cele două formații, de fluierași și de cimpoi, din comunele Cătina și Sărulești. Nu mai puțin merituos este, însă, și miniansamblul familiei Ungureanu, din comuna Chiojdu, alcătuit din tată, mamă și fiu, și care cîntă la fluiet și cimpoi. Un veteran, și înscris aproape din oficiu la laurii supremi ai festivalului, pe plan republican, este fluierașul Petrică Popa, din Cătina, despre al cărui talent interpretativ a scris, prin 1930, însuși Bela Bartok, dar care, la ultima ediție, concurend dimpreună cu fiii săi, Dan și Traian, a ocupat doar locul al II-lea. Poate că, la viitoarea ediție, a V-a, va reveni pe locul I. Să transcriem, însă, pînă atunci, numele soliștilor de muzică populară, precum cel al Elenei Dirștaru, din Gura Teghii, de la care Benone Sinulescu a preluat nu numai cîteva prețioase cîntece, dar chiar și stilul, cu totu-

trului județean de îndrumare a creației populare, ansamblu care, pînă acum, a fost distins numai cu premiul I. Încheiem astfel trecerea în revistă a artiștilor populari ai județului Buzău, dar, să nu uităm, acum peste o sută de ani Alecu Russo descoperea, în comuna Bisoca, satul Poiana Mărului, acea primă variantă a baladei Miorița, baladă pe care, cîntămurat de frumusețea ei, Vasile Alecsandri a tipărit-o imediat, uimind fără-necetare, de-atunci și pînă azi, în continuare, lumina cultural-artistică de pretutindeni, din țară și din străinătate. Acest ultim amănunt vine să lumineze, ca o aureolă, izvorul mereu viu al folclorului buzoian. Dar simpla însușire a numelor celor încununăți cu laurii supremi ai festivalului „Cîntarea României” nu poate fi înțeleasă dacă n-am ilustra cadrul sau atelierul în care se formează artiștii amatori. Vom nota, în consecință, că pe parcursul unui an diferite localități ale județului găzduiesc, de mai de mult, sau

Între industrie și agricultură

● În orașul „unde nu se întâmplă nimic” ● Secretul performanțelor de la Dulbanu: Andrei Gabură ●



Întreprinderea de garnituri de frină și etansare

2 Unicat în țară

Unică în țară întreprinderea de garnituri de frină și etansare își are semnat actul de naștere în anul 1971. Asta n-a împiedicat cu nimic ca în anul 1979 colectivul de aici să fie distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Așa cum o arată definiția întreprinderii produce în primul rând garnituri de frină și piese pentru etansare pentru întreaga industrie constructivă de mașini, pentru agricultură, industrie chimică, petrolieră... Desigur se deduce, de la sine, marea importanță a întreprinderii pentru întreaga activitate a economiei naționale. Și, ca să mai completăm cele spuse, ar mai trebui de adăugat că este singura întreprindere din țară care produce la nivel industrial ferodouri și garnituri de mari dimensiuni (se înțelege, aici se produc și garnituri de etansare mici) după metode proprii. Și ca să intrăm în domeniul cifrelor mai trebuie spus că importurile au fost diminuate cu circa 6,1 milioane lei. Este o cifră care vorbește singură. După zece ani de la punerea în funcțiune, întregul beneficiu a fost de 403 milioane lei, cu 124 milioane mai mare decât valoarea investiției. Întregul colectiv de aici este în permanență preocupat în a găsi soluții legate de asimilarea de noi metode și de a introduce în producție diferite invenții și inovații. Una dintre acestea, premieră în felul ei, este mașina semi-automată pentru garnituri de etansare fără să se facă în prealabil ștanțele care la rindul lor costă foarte mult. Altfel spus această mașină înlocuiește în mare măsură munca fizică. Produsele respectivei întreprinderi, din Rimnicu Sărat, sunt cunoscute și apreciate pe multe meridiane ale planetei. Altfel spus, în această perioadă scurtă de timp, întreprinderea s-a făcut cunoscută în multe țări cu tradiție în acest domeniu. Exportul, în acest caz, are două aspecte. Exportul direct — plăcile de masă și garniturile fiind căutate în Anglia, Italia, R.F.G., Franța, Grecia... și exportul indirect — adică produse care intră în componența multor tipuri de utilaje, mari instalații petroliere și chimice, tractoare românești, autocamioane și autoturisme care, lucru știut de toată lumea, sunt înțeluite pe mai toate meridianele globului. Și, la fiecare acest lucru, multe dintre componentele celor amintite își au actul de naștere semnat în orașul de pe malul Rimnicului. Este clar pentru toată lumea marea importanță a întreprinderii de garnituri și frine în viața economiei naționale românești care, într-un timp scurt, de numai cîțiva ani s-a impus și a devenit un element de nelipsit și de neînlocuit în viața de zi cu zi...

vrei și ce nu vrei... ce știi și ceea ce nu știi... și parcă lista nu se termină niciodată. Unele sint așa de mici că este necesară penseta ca să te apropie de ele. Diametrele la acestea sint de 2 pînă la 5 milimetri. Industria electrotehnică, cea electronică, cea de telecomunicații caută aceste produse. Fabrica este curată și ai impresia că te afli mai degrabă într-un laborator sau, după cum lucrează mulți dintre cei de aici (cu tot felul de căști la ureche) într-o năclă cosmică. Dar, cel mai spectaculos lucru ni s-a părut nașterea unei piulițe. Dintr-o bucată de sîrmă mestecată și frămîntată în niște mașini speciale se naște o piuliță. O piesă perfectă pe care o poți pierde oricînd în palmă. Dotarea, aflăm în continuare, este foarte bună și toate utilajele sint de mare productivitate. Media de vîrstă a celor 1300 de tineri care lucrează aici nu depășește 27 de ani dintre care aproape zece la sută sint ingineri și tehnicieni. Foarte mulți dintre ei sint stagiar. Poate și acesta-i motivul pentru care aici se caută în permanență noi și noi soluții. Poate și acesta-i motivul pentru care planul a fost realizat la toți indicatorii iar, în mers, mai tot timpul, se amplifică profilul. Produsele fabricate la întreprinderea din Rimnicu Sărat sint căutate și apreciate în multe țări. Și fiindcă tot sintem la acest capitol mai trebuie să spunem că de peste patru ani sculele nu se mai importă. Ele sint gândite și confecționate de către tinerii specialiști de aici. În ciuda faptului că unitatea de măsură de la întreprinderea de organe de asamblare este micronul — lucrurile realizate de către acest colectiv nu au dimensiuni...

Întreprinderea de producere a nutrejurilor combinate

4 O mare necesitate

Rimnicenii sărași (cum li se spune) n-au uitat că sint și agricultori și că orașul lor este situat într-o importantă zonă agricolă a țării. Din cauza reliefului se pot întîlni tot felul de culturi. De aceea, o spune Dumitru Ceausu directorul întreprinderii pentru producerea nutrejurilor combinate, totul a apărut ca o mare necesitate. Investiția a fost făcută în 1971 și a început activitatea acum zece ani. Aici se produc nutrețuri combinate pentru unitățile agricole zootehnice, C.A.P.-uri, și pentru cele din sectorul de stat. Spus altfel pe această platformă industrială se produc pe scară industrială pe an peste 60 000 de tone de nutrețuri. Materia primă porumb, orz și, de la caz, griu este preluată din mai toate județele țării. Dar, și nutrețul pleacă, de aici, în mai toate județele țării. Și, fiindcă pe platformă există și silozul fluxul este continuu tot timpul anului. I-am întreat pe gospodarii întreprinderii, dintr-o curiozitate reportericească, dacă cunosc cite animale se hrănesc de aici? Secretarul comitetului de partid, Ion Crăciun, a încercat, după o foarte mare perioadă de gîndire, să ne dea un răspuns. Ne-am notat și noi: 200 000 de porcine, 75 000 de ovine și peste 10 000 de fineret de îngrășat. Am spus toate acestea ca să fie convingător pentru toată lumea că platforma din Rimnicu Sărat nu reprezintă doar un important, cum s-a mai comparat, pilon al economiei naționale. Reprezintă și un element important pentru agricultura noastră socialistă...

SORIN POSTOLACHE ■

Întreprinderea de organe de mașini

3 Viața la 1000 de reperi

Secretarul comitetului de partid, tovarășul Romeo Dobrin, ne spune că în moderna și cocheta întreprindere se produc (ne-a mirat și pe noi la început dar așa stau lucrurile) peste o mie de reperi. Începînd de la simplele șuruburi și piulițe, bușe, capse, suportii de tranzistoare, nituri, siguranțe de tot felul... tot ce

Platforma industrială a orașului Rimnicu Sărat, ne explică primarul Gheorghe Radu, își leagă existența de activitatea secretarului general al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu — care, în vizita de lucru din anul 1967, a pus bazele dezvoltării industriale a orașului. Totul a apărut ca o mare necesitate iar acum, la numai 15—16 ani de funcționare, se poate vorbi fără să se greșească că întreaga salbă, să o numim așa, de unități industriale formează un tot unitar găsindu-și un loc bine stabilit în economia națională. Și, ca să facem o mică istorie, vechea așezare de pe malul stîng al râului Slam (Rimnic), atestată documentar din anul 1439, are o istorie bogată dar, din păcate, secole la rînd Rimnicu Sărat a făcut parte din categoria orașelor „unde nu se întîmplă nimic”. După 23 august în viața orașului au intervenit schimbări spectaculoase în toate domeniile. În 1959 orașul a fost raedat la sistemul energetic național. Toate acestea demonstrează clar marel salt pe care l-a făcut orașul în timpul scurs de la Congresul al IX-lea pînă în prezent, fapt concret al politicii partidului nostru de diversificare și dezvoltare a producției industriale pe tot cuprinsul patriei. În jurul orașului, oamenii din comunele învecinate doreau să facă și altceva decît agricultură. Doreau să-și spună cuvîntul și în industrie dar fără să uite (și asta se vede foarte bine aici) că sint și țărani. Era, fără să folosim cuvinte mari, un nucleu muncitoresc format. Dacă, în momentul de față, se poate vorbi despre depășiri la producția marfă, numai anul acesta a fost de 18,7 milioane, la producția netă de peste un milion și dacă se poate raporta că planul la export este realizat la zi aceasta se datorează în primul rînd oamenilor (aici muncesc peste 14 000) care au știut să facă, în această scurtă perioadă, din orașul Rimnicu Sărat — din această platformă industrială — un pilon, să spunem așa, puternic al economiei naționale... Ne-am propus (fiind însoțiți de tovarășa Oana Rache — președinta Consiliului orașanesc a sindicatelor) să petrecem o zi pe platforma industrială a orașului. Desigur, ar spune unii, acest timp este scurt pentru a lua cunoștință de tot ceea ce se întîmplă aici. Dar, cum invitația de a mai veni la Rimnicu Sărat a fost făcută în cel mai scurt timp vom reveni fiindcă despre acești oameni care muncesc pe platformă... și despre toate realizările lor se pot scrie pagini întregi...



Turnătoria de fontă

1 În curînd și oțel...

Fontă se toarnă la Rimnicu Sărat, își amintește directorul Rîstea Busuoc din anul 1981. Investiția a început în '77 și, ca o recunoaștere o spune directorul, întregul colectiv a muncit (spre deosebire de alte unități) la montarea utilajelor. Întreaga suprafață a turnătoriei depășește 20 de hectare. Și fiindcă pămîntul era foarte bun a fost transportat pe malul Rimnicului unde s-au făcut grădini. Și această operație de dizlocare și mutare a pămîntului (de pe aproape 20 de hectare) a fost făcută tot de către muncitorii (peste 2100) turnătoriei. Deoarece fonta de Rimnicu Sărat este „nou” în viața economiei naționale, s-a căutat să se facă o gamă foarte mare de reperi prin care această fontă, prin produsele executate, să fie cunoscute și, se înțelege, recunoscute. Și, se pare că acest lucru a reușit

în totalitate. Pînă în momentul de față aici se execută 1500 de reperi. Dar, nu putem încheia fără a spune cite ceva și despre preocupările și despre gîndurile de viitor ale turnătoriei din Rimnicu Sărat. În primul rînd este vorba de finalizarea și adoptarea a două linii pentru elemente hidraulice prin crearea flexibilității dotărilor suplimentare. Totodată se are în vedere și modernizarea. Da! Chiar dacă turnătoria este relativ foarte nouă cei de aici sint conștienți că fără a se moderniza procesul tehnologic nu se poate răspunde cerințelor actuale ale industriei. Astfel, în cel mai scurt timp, la definiția turnătoriei de fontă de la Rimnicu Sărat se va mai adăuga încă un cuvînt: oțelul. Cei de aici sint ambițioși, colectivul este foarte tînăr (cu o medie care nu depășește 30 de ani) și faptul că în viitor se vor turna și piese de oțel, nu mai miră pe nimeni. Fiindcă muncitorii de la turnătorie și-au făcut un bun renume. Altfel spus, se așteaptă piese de oțel modelate și la Rimnicu Sărat...

Emana și ulmii

De la Buzău parcurgem 50 de kilometri ca să ajungem la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea taurinelor Dulbanu. Îl întîlnim mai întîi pe Andrei Gabură, un bărbat indestat, venînd de la vite, om trecut se pare de 50 de ani. E de-al casei. Ne duce la directorul stațiunii, inginerul zootehnist Corneliu Rarinca. În drum, ne arată, pe dreapta, livada în care pasc numai „recordistele”, cum zice dumnealui Andrei Gabură. Așa sint numite aici toate bălțile Holstein care dau mai mult de 5 500 de kilograme de lapte la o lactație. Ingerul Rarinca ne spune că, aici, la Dulbanu, s-a înființat o fermă de stat model pentru creșterea animalelor încă din 1921. Mai aflăm că în acel an, la Dulbanu, în familia Gabor — venită cu o generație mai înainte de prin părțile Ludușului — se naște un copil căruia i-a fost dat prenumele Andrei. Numai că notarul a înțeles ciudat numele de familie: a scris Gabură. Așa se face că Andrei Gabură, cel din fața noastră, are un frate și nepoți de frate cu alte nume de familie. Dar nu s-a supărat nimeni. Mai important e cum muncești decît cum ți-a scris un notar numele cînda. An-

drei Gabură a lucrat ca muncitor la stațiunea încă din 1936. Toată viața a fost un priceput muncitor și mai ales crescător de animale. A fost o vreme cînd stațiunea s-a desființat. A crescut porci: porcii creșcuți de el atingeau recorduri. Cu oile de rasă, la fel. Cînd i s-au dat în grijă 400 de vaci Holstein aduse, în 1973, din Danemarca, un inginer zootehnist cu locul de muncă în miezul Bucureștiului se îngrozea de soarta prețioaselor patrupeze ajunse pe mina unui șef de fermă care nu era decît un țăran de la Dulbanu. Azi șeful de fermă este același, iar vacile — mai multe — sint deja vestite pentru producțiile lor. Dărăbanca, la a patra lactație, dădea 16 100 kilograme lapte, cu 575 kilograme de grăsime. Producția ei maximă pe zi: 58 de kilograme de lapte. Acum ferma de elită de la Dulbanu pentru creșterea vacilor de lapte Holstein are deja 1 079 de capete. Emana, cea născută în 1976 din Damascina, se pare că va bate recordurile de pînă acum. La a șaptea lactație implinește vreo 76 000 de litri de lapte stas și va da, „pe viață”, 100 000 de litri, după cum e convins Andrei Gabură. Producția ei maximă pe zi: 64 litri. Minunatele bălțate au nume neașteptate. Hotărîrea s-a născut în 1979, are numărul matricol 79128 și privește blind la cel doi taurișii cruzi din boxa ei. Titlul de „vacii mame de tauri” îl dețin numai acele exemplare care dau o producție me-

die de peste 6 100 kilograme de lapte. Taurășii obținuți de la ele sint demni să perpetueze speța. O ciudățenie este tradiția ca toate numele vițelilor născute într-un an să înceapă cu aceeași literă. Halta și Hermina se înțelege deci că sint leat cu Hotărîrea. Taurășii sint vînduți la o lună cu 50 000 de lei. Pe această cale, de la cite o vacă se obține suta de mii într-un an. Anul trecut au fost 17 perechi de gemeni; anul acesta s-a ajuns — deocamdată — la a noua. „Potențialul genetic și capacitatea productivă a animalelor, spune inginerul Rarinca, situează ferma de la Dulbanu în virful piramidei ameliorării acestei rase”. Sigur, nu e de ici de colo nici faptul că această cîrează n-a avut niciodată îmbolnăviri. Nici un exemplar bolnav! Nici o boală, nici o epidemie n-au prins aici. Și este important mai ales pentru că, din 1967, la Dulbanu n-a existat medic veterinar. „Postul este în schemă, se oferă la repartiții — ne spune directorul — dar nu-l ia nimeni”. Veterinarul de fapt al unității a devenit din pasine și a rămas pînă azi o fată sosită mai întîi în practică, de la Școala tehnică veterinară din Rimnicu Sărat. O cheama Aurica Velicu... Acum o cheamă Aurica Gabură: s-a căsătorit cu un profesor de matematică, fiul șefului de fermă. Andrei Gabură are doi fii și amîndoi sint profesori de matematică. El, tatăl, n-a apucat să facă decît

liceul. În 1939, cînd a plecat militar cu consăteanul și prietenul său Matache, n-avea să știe că se va întoarce la Dulbanu în 1946. În prizonierat a condus o brigadă numită „brigada de fier”. A fost greu, dar la întoarcere s-a bucurat că și Matache revenise din război. Andrei Gabură e om blind. Are 64 de ani, dar jură că are cu zece mai puțin. Explicația lui: „Am fugit toată viața, să nu m-ajungă bătrînețea”. Și nu l-a ajuns. „Ct am lucrat cu el, nu m-a durut capul de nimic, nici în normarea, nici în organizarea muncii, spune directorul. Într-o vreme conducea singur un serviciu pentru care alte unități aveau doi-trei oameni care nu făceau cit el”. Acum șeful fermei de elită este și președintele consiliului științific al stațiunii. Rezultatele muncii lui de o viață îl fac prestigios necontestat acestui om care știe cînd s-a plantat fiecare pom și istoria fiecărei bălțate. Un singur lucru nu știe: cum de ulmii ce străjuiesc alcea centrală sint atît de robuști. În liniștea de la Dulbanu, nea Andrei Gabură nici n-a auzit că ulmii, de mulți ani, se uscă, dacă n-au dispărut deja, pe continentul nostru și se pare că soarta lor este încheiată inexplicabil. La Dulbanu însă, pot fi văzuți în toată splendoarea cei mai prosperi ulmi din Europa acestui sfîrșit de mileniu.

DORIN GHERGHINESCU ■



Zile fără nopți în tranșeele toamnei

• Pasiunea inginerului Ion • Nemaipomenita ședință din comuna Buzescu •

Veșnicile pînii se nasc în Cîmpia Română

În zori, la zorul semănatului

E toiu! muncilor toamnei și-n C.U.A.S.C.-ul Giurgiului, lucrările s-au aglomerat, s-au încălecat, frigul din primăvară și seceta verii au cam dat peste cap, și aici, calendarul recoltei, dar, zice inginerul Ilie Muscalu, tinărul director al S.M.A.-ului, se fac eforturi pentru descălcirea treburilor, deci pentru o bătălie organizată, în care prioritățile sau direcțiile principale ale înaintării să fie ferm stabilite și atent urmărite. Pe locul întâi, adaugă el, e porumbul, el e regele cimpului și stăpînul omului în aceste zile. Ne spune asta la ceas friguros de început de octombrie, cînd frunza porumbului se usucă și sună sub vînt ca o foaie de pergament. Pe foaia asta sînt scrise heroglifile bizare, indescifrabile ochiului de profan, limpezi numai țăranelui, care, citindu-le, începe să se agite. E semn că mașinile și culegătorii pot intra cu tot zorul în lanuri. Și aici, la Giurgiu, au intrat, la ora cînd citiți aceste rânduri hectarele cu porumb ale C.U.A.S.C.-ului au fost cu siguranță culese.

Tot pe primul loc e și semănatul, toate, dar absolut toate semănătorile locului bat din plin peste cîmpul setos de ele. Vizita secretarului general al partidului în unități de cercetare și producție agricolă, indicațiile și sfaturile date cu acest prilej i-au făcut pe semănători, pe toți mecanizatorii, să înțeleagă din nou și din plin că viața pămîntului, deci a țării, stă în mîinile lor.

Intr-un lan al C.A.P. Ghizdaru, combinerul Dumitru Bîlcea dă bice mașinii, „Gloriei” sale adaptate pentru boabe, care, vopsită proaspăt, pare ca nouă. El, combinerul, nu-i chiar „nou”, are vreo 57 de ani, de vreo 30 tot călărește tractoarele și combinele, din șaua lor o să coboare numai la ziua pensiei. Vrea, zice, să doboare un record la care puțini ca el se încumetă să viseze, căci sforțările unei munci acerbe îi expediază pe mecanizatorii mai devreme la pensie (la cea medicală) sau îi retrag în atelierile ferite de arșite și de ploii, de hurducăturile mașinilor și de nervii de zi și noapte ai trîntei cu lutul. Acum e vesel, căci porumbul e bunșor, numai să fie motorină, nu pentru „Glorie”, pentru „Glorie” este, ci pentru camioanele și tractoarele cu remorci care trebuie să preia recolta. Cînd întîrzie sau lipsesc din cîmp, șoferii acestora dau vina pe motorina care întîrzie sau lipsește, neajunsă în rezervoare sau (crede Bîlcea) scursă din ele prin niște orificii secrete.

Cam tot așa zic și combinerul Gh. Albu, care culege porumb la C.A.P. Stănești. Albu conduce o modernă combină C-6-P, e mulțumit de ea, o socotește superioară „Carpului”, tot ce-ar mai fi de făcut la mașina asta ar fi să se mai umble pe la niște repere, la transportoare, la ventilatoare, la curele, încolo seculă e ceas. Gheorghe Albu e și el vesel, și aici porumbul e bunșor, drept care trudește în draci, deși ostenele ce-i apasă umerii nu sînt putine. N-a stat o zi tot anul, a arat, a discuit, a semănat, a cules orzul (care aici, la Stănești, a dat 5 800 kg la hectar), a cules griul (4 000 kg, primăvara extrem de rece întîrziindu-i dezvoltarea), a muncit fără pauze, fără reprize, adică dintr-o reoriză într-alta, ades fără dominicii, uneori fără nopți. Stăpînește toate tipurile de mașini agricole, deși nu-i un „scolit”, n-are decît șapte clase și un curs de calificare într-ale mecanizării făcut la S.M.A. Face parte dintre acei truditoni ai recoltei care, oricum ar fi pămîntul (și-aici pămîntul nu e cernoziom) și oricum ar fi timpul (și timpul am spus cum a fost), știu că viața recoltei stă, înainte de toate, în mina lor. Și procedează în consecință.

Așteptîndu-l pe Nea Dospina

Început de octombrie, S.M.A. Rm. Vilcea. Stațiune modernă, inaugurată în '64, hale prin care te plimbi ca pe-un bulevard, curte cît o moșie, asezonată cu arbori decorativi. Picăm aici însoțiți de directorul Trustului S.M.A., ing. Alexandru Cirstea, nu cu scopul de a lăuda o stațiune frumoașă, ci cu altul, mai lăuntric și mai perfid: vrem să-l depozăm pe tinărul director al S.M.A.-ului, ing. Vasile Fira, de „Aro-ul” său, trebuincios subsemnatului pentru niște curse prin județ. Tinărul director aprobă, fi-rește că nu tocmai în culmea entuziasmului, iar nea Gheorghe Dospina, păstorul „Aro”-ului, pleacă să-l alimenteze cu motorină. Fiindcă tot sîntem aici și stăm și vom mai sta degeaba (nea Dos-

pina a zis că mai are și-o altă treabă, nu doar motorina), ne interesăm despre munca și viața în S.M.A. Directorul trustului îi dă cuvîntul lui Fira, nu-l intrerupe cu nici o vorbă, nu-l amendează cu nici un semn reprobativ, căci n-are de ce. S.M.A.-ul merge bine, chiar prea bine pentru o stațiune ce-și exersează forțele tehnice și dibăciile oamenilor pe „soluri grele”, argiloase, aride, care toceesc brazdarele plugurilor și scot la zi doar minirecolte. Iată că nu-i chiar așa, zice tinărul inginer-director, reproducîndu-ne, pe dinafară, niște cifre cu adevărat neașteptate. C.A.P.-ul din Rm. Vilcea, de pildă, pedinte de acest S.M.A., a scos anul acesta aproape 6 000 kg la hectarul de griu (pe raza S.M.A.-ului: 4 578 kg), iar la porumb-știuleți ajunge la 8—10 000. Nu-i o excepție, sînt și alte C.A.P.-uri ce-s gata să-l prindă din urmă pe cel din Rîmnic, precum cele din Călimănești, Bujoreni, Mihăilești, Bodoni. Istoria acestor locuri muntoase s-a ținut cam departe de asemenea recolte, drept care îl întreb pe directorul Fira ce s-a făcut de s-a făcut cum s-a făcut, îmi răspunde, ca omul, că s-a muncit, asta-i toată filosofia. Insistăm. Directorul Alexandru Cirstea intervine, vrînd să ne dovedească (și, precum veți vedea, reușind) că munca de calitate, deci conștiința și competența oamenilor, au dat nu doar aici, ci în multe locuri, griu pînă la piept și porumb peste creștet. Tehnici, tehnologii, capacități tehnice și tehnologice au fost puse serios la treabă, s-a arat și semănat la timp, s-a fertilizat, s-au făcut lucrări de întreținere riguroase iar acum, în campania toamnei, mecanizatorii trucesc și noaptea, la lumina farurilor. Culeg, ară, seamănă, disuciesc, totul la timp, totul „în grafic”.



Orzul, semănat cu densitate optimă, a răsarit, verdele lui gingaș opreste în drum admirația trecătorului. Ziceam că nu-i ușor cu solurile astea „grele”, măcar de-ar fi numai grele, zice directorul Cirstea dar multe se potinesc în pante și ripe, în boturi de deal ascuțite ori boante, tractoriștii veniți din cîmpie să-i ajute pe cei „din Nord” se opresc la rădăcinile dealurilor, nu vor să urce, le e frică să nu-și răstoarne mașinile. Cei ai locului, escaladează dealurile cit ai clipi. Se mai răstoarnă și ei, dar numai unii, cei ce fac „lucrări particulare”. Se răstoarnă fiindcă sînt emoționați, sînt cu ochii în toate părțile, să vadă dacă nu-i observă cineva. Deci plinul la recoltă s-a făcut și se face, tot așa la reconducerea de ansamble și repere (plan de 12 458 000 lei pe trust, realizare de 14 538 000), păcat că o parte din porumb e încă verde, aseară a plouat iar acum e piclă, cînd s-o mai coace porumbul ăsta? Mecanizatorii care știu de toate, care minulesc și tractoare, și semănători, și combine, ca Vasile Dumitrașcu, Ștefan Podaru, V. Bărănguță, Gh. Dumitrescu, Gh. Popescu, toți de la S.M.A. Rm. Vilcea, stau la capul tarlalelor așteptînd destrămarea piclei, ca să poată lucra ca lumea. Dacă s-ar putea, ar tăia cu cuțitele picla asta, fisie cu fisie. Pămîntul, zic ei, e acum tocmai bun, nici prea umed, nici prea uscat, tare bine s-ar mărunti, de ce nu răsare odată soarele? Recentele indicații date de secretarul general al partidului în vizita de lucru făcută în unități de cercetare și producție agricolă i-au fertilizat pe toți, seve noi curg prin singele acestor oameni mereu trudiți, dar mereu voitori de bine pentru piine și pentru țară.

Ionatanul poetic și cel real

Ana și Ion Rădulescu muncesc de vreo 12 ani la ferma pomicolă Copăceni a I.A.S. Horezu. Amîndoi sînt ingineri horticoali, amîndoi au luat examenul de stat cu 10, ea e șefa fermei, el supusul. Îi căutăm la sediu, ni se spune că sînt la grajduri (au și grajduri, căci pe lîngă 209 hectare cu meri și 54 cu pruni mai cresc și 300 de taurine și 1 000 de oi). Plecăm după ei. Sîntem în „Aro”-ul lustruit ca o oglindă, condus de Gheorghe Dospina, de un șfer de voac șofer al S.M.A. Rm. Vilcea. Ca să ajungem la grajduri ne rostogolim mai întîi pe o sălbatică și abruptă pantă, poate singura sălbatică și neproductivă din Copăceni, plonjăm apoi într-un lac cutrejerat de escadrile de giște (și lacul, și giștele sînt proprietatea fermei), roțile mașinii se scufundă pe jumătate în apă, adio veșmintul de gală al „Aro”-ului lui nea Dospina! Nu-i la grajduri decît inginerul Ion, îl imbarcăm și pornim s-o căutăm pe „șefa”. E undeva, prin livada de meri, o găsim după o lungă expediție pe dealurile înțesate de pomi. Dirijează culesul merelor într-o livadă de Cimpii Elizee. Citiva zeci de bărbați și mai cu seamă femei, neveste și fete, intraseră printre pomi ca albinele în faguri, umplînd lădițe și coșuri cu ionatane și parmene auri, globuri de rubine și de aur cu ceva astral în luminiscenta și în perfecta lor rotunjime de sferă. Cauti cu lupa un măr viermănos, nu-l găsești. Fapt cu atît mai

le poate oferi condiții firești de cazare. Nici cu condiții de hrană nu-i prea răsfățată, nu că aceasta n-ar fi destulă și bună, dimpotrivă, dar cantina este cît căsuța piticilor din „Albă ca zăpada”, lucrătorii fac coadă la masă cite un ceas ori două.

Pasiunea inginerului Ion rămîn, s-ar părea, parmenele și ionatanele, despre care ne produce o serie de date tehnico-economice productive pe care, constrînși fiind de spațiul tipografic, încercăm să le stăvilim. Stimate tovarășe inginer, îi spunem, nu toți cititorii noștri gustă cifrele, unii zic că sînt plicticoase, fotografice, n-au forță de transcendere, nu depășesc observația primară. E adevărat, convine interlocutorul, dar între mărul cu putere de transcendere, cel cîntat în poeme, și cel real, 99 la sută din măruri o să-l prefere pe ultimul, deși... (inginerul stă o clipă de gînduri) nici cei ce sînt de procentul cel înfîm nu sînt de ignorați. Dar, mă rog, accost procent e în seama altora, a poezilor, nu într-al lui. El e inginer, horticultor, om al pămîntului, deci un om al mărului real, pe care-l simte nu cu duhul, ci cu dinții și cu cerul gurii. (Așa o fi, dar biblioteca familiei Rădulescu conține vreo 1 000 de cărți, toate pe alese, multe din ele de poezie).

De 12 ani, de cînd sînt aici, cei doi n-au știut de altceva decît de fermă, adică mai mult Ion, zice Ana, ea mai fiind ocupată și cu creșterea Rodicăi și a lui Cătălin, copiii lor, ambii premianți ai liceului din Horezu. Au plantat livezi, le-au doțat cu bazine și căi de acces, au crescut taurasi, într-un timp creștea și albine (acum distribuite altei ferme), au plantat smeușii pe vreo cinci hectare de rîpi și de grohotisuri, au pus și căpșune (care acum nu mai sînt, căci ciclul existenței lor, nu mai mare de 7—8 ani, s-a încheiat; pe locul lor e acum lucernă pentru îngrășarea taurasilor). Pe una din coastele mai ieri încărcate cu smeușii s-au construit două baraje, s-a oprit cu ele piriul Valea Caselor, s-au amenajat două hectare de luciu de apă, populat cu pește, e în curs de amenajare și o crescătorie de giște, mai vor să facă și un cup-tor pe cărbune pentru uscătul prunelor, grație căruia să devină niște fermieri-exportatori de prim rang.

Și mai sînt și copiii...

Ni se povestește, în Teleorman, despre o nemaipomenită ședință din comuna Buzescu. Nemaipomenită, într-adevăr, prin vorbele ieșite din gura lui Dumitru Tîrcolea, vechi președinte al C.A.P.-ului. Fiind el tras la răspundere, în ședința aceea, de niște șefi, nemulțumiți de porumbul cam sărăcut al locului, Tîrcolea și-a dat (la figurat vorbind) căciula de pămînt și a zis: „Așa-i, n-am făcut producție, dar știți de ce? Fiindcă elevii școlii din sat n-au muncit bine la cules”.

Că vorbele lui Tîrcolea au tîrcolit județul e lesne de înțeles. Mai puțin lesne de înțeles, zic unii, este de ce acest iscusit și hîrșit om al pămîntului, în loc să-i „critice” pe copii, nu i-a lăudat. Căci copiii, mult-puțin cit au făcut pentru porumb, meritau lăudați, una că sînt copii, nu ceapiști cu porumb în acord global, al doilea că ei, de, mai trebuie să si învețe, spre deosebire de Dumitru Tîrcolea care, pare-se, e învățat, știe totul și ceva pe deasupra.

Zilele astea am întîlnit, undeva, la marginea Bucureștilor, alți copii la muncile cîmpului, ba am dat și peste niște „șefi” de-ai locului care-i lăudau pentru micile lor isprăvi. Erau elevi ai unui liceu cu faimă în Capitală, „C.A. Rosetti”, elevi din clasele a IX-a, a X-a, și a XI-a (nu și dintr-a XII-a, căci aceștia se pregătesc de zor pentru bacalaureat și pentru forțarea norocului la facultăți). Întîmplarea se petrecea în spatele Gării de Est, unde garnituri de vagoane virfuite cu cartofi intrau în minile puștilor care-i sortau și-i așezau în saci. Timp de o săptămînă, de la 7,30 dimineața la 6 seara, distribuți în trei ture, 550 de „rosettiști”, în frunte cu profesorii și cu directorul școlii, eminentul profesor de biologie Emil Stoica, și-au dedicat orele de activitate practică unei trebi nu de tot plăcute, dar utile țării. Se pare că cei 550 știau asta, dovadă laudele la adresa lor ale celor care-i vegheau.

N-am consemnat nume de elevi (cum să consemnez sute de nume?), am consemnat doar faptul, impresionant pentru oricine fi este martor, că, într-adevăr, bătaia pînii a devenit la noi, așa cum cer partidul și secretarul său general, o autentică bătălie națională, angajînd toate profesiile și toate vîrstele, într-un unison de dăruire și de răspundere. Cum s-ar zice, azi, la noi, la români, patriotismul nu mai e un oarecare substantiv, e un superlativ al ființei noastre.



În laboratoarele producțiilor record

• Noua revoluție agrară •



La Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra

Un octombrie de aur

Dacă n-ar fi fost calendarul să indice precis data, am fi fost ușor tentați să credem că descinsesem la Vidra, în împărăția legumelor și florilor din imensul cimp de cercetare și experimentare, chiar în miez de vară fierbinte, cu un cer ireal de albastru. Pe o temperatură aproape caniculară, clădirea galben-alburie a Institutului central de cercetări pentru legumicultură și floricultură ne-a primit solitară ca un transatlantic ancorat într-un ocean de culori și parcă niciunde ca aici n-am întâlnit-o pe doamna melopeelor și curcubitecelor mai bogat înveșmântată, mai plină de miresme și soare.

Soare și senin era și în privirile inginerului Lucian Stoian, directorul Institutului. Tocmai picase de la București, aducând cu sine o servietă dolidă cu medalii de aur și diplome. N-a apucat omul bine să răsuflă că noi, curioși și nerăbdători din fire, l-am și luat în primire, dornici să dezlegăm cu o clipă mai devreme enigma surprinzătoarei comori. Astfel, din spusa celui mai autorizat, am aflat că la reședința Expoziție internațională horticolă de la Erfurt (I.G.A.), Institutul central de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra a primit șapte medalii de aur pentru noile sale soiuri de ardei, tomate și vinete create de colectivul de cercetători de aici. Este vorba de soiurile de ardei gras „Mihaela” și ardei lung „Cosmin” create de cercetător dr. ing. Eugenia Șuța, ardei gogoșari „Splendid” și „Titan”, precum și tomate „Carolina” create de dr. ing. Mara Tănăsescu, de hibridii de vinete „Lidia” și „Narcisa” aparținând cercetătoarei dr. ing. Narcisa Sinđile...

Așadar, la Vidra, chiar dacă n-a prea plouat ploaie adevărată nici astăvară și nici în septembrie, a venit în schimb acest octombrie minunat și a adus o ploaie de aur. O ploaie de medalii. Metafora, reflectând în ea nu doar o glumă, ci și un mare adevăr, așa cum s-a văzut, aparține directorului adjunct tehnic, ing. Cătălin Caciuc, specialistul care izbutise, în puține cuvinte, să ne prezinte, puțin mai devreme, imaginea de ansamblu a activității productive a Institutului. De pe o suprafață de 400 ha, optzeci de cercetători științifici, 22 de mecanizatori și câteva sute de lucrători entuziaști — a ținut să precizeze — se străduie să asigure întregul necesar republican de semințe pentru legume și flori din categorii biologice superioare. Se produc aici, în cele 4 ferme, semințe din circa 15 specii de ardeioase, castraveți, tomate, ceapă și usturoi, mazăre și fasole, rădăcinoase, precum și de legume mai puțin cunoscute, ca andive și revent; butași de hrean și sparanghel; miceliu pentru cultura ciupercilor etc. Șaizeci și două de hectare au fost destinate anul acesta producției de legume pentru consum. Prin plan, în 1984 colectivul Institutului are sarcina să predea țării 300 t semințe și preliminara a realiza aproape 450 tone, iar pentru consum să dea pieții 2.500 t legume în loc de 2.200 t care erau prevăzute, ceea ce înseamnă aproape peste tot producții record. Asta, fără a mai pune la socoteală însemnatele cantități de semințe de flori de cimp (pansele, salvii, păraluțe, circumărese, crăițe, ochiul bouului, garofițe, gălbinele, pufuleți, imortele ș.a.) atât de necesare în industria medicamentelor și aromelor, în activitatea peisagistică, ajutorul și

asistența științifică acordată unităților din zonă.

Dar, revenind la capitolul de bază, cel al cercetării științifice, am reținut din spusel directorului, ing. Lucian Stoian, că aceasta se realizează în cadrul a 12 programe de cercetare, însumând 153 de teme și peste 330 de experiențe. În domeniul ameliorării, se urmărește crearea de noi soiuri de legume cu potențial de producție ridicat, cu rezistență genetică la boli și condiții adverse de mediu, cu însușiri calitative superioare. Numai în acest an au fost create 15 noi soiuri de legume, dintre care, așa cum am văzut, 7 au fost medaliatate cu aur. Strins legat de acest aspect, de menționat că cercetătorii Institutului urmăresc menținerea purității biologice, cu asigurarea autenticității soiurilor, prin obținerea de semințe din categorii biologice superioare, elită și superelită. Un alt obiectiv îl constituie stabilirea de tehnologii de cultură adecvate diferitelor condiții pedoclimaterice din țară, în contextul unui consum scăzut de energie convențională, utilizarea energiilor neconvenționale, combaterea bolilor și dăunătorilor.

I-am cunoscut îndeaproape, chiar în cimpurile lor experimentale, muncind cu rivniță și pasiune, pe câțiva dintre cercetătorii de frunte ai Institutului. Le-am aflat preocupările, speranțele și gândurile. Dr. ing. Eugenia Șuța, o femeie cu păr roșcat, cu fața încă bronzată de soare, lucrează aici, în cercetare, de 17 ani, și își etalează, iată, cu modestie și discreție, soiurile de ardei „Mihaela” și „Cosmin”, create de ea și purtând numele propriilor ei copii. La fel și inginer dr. Mara Tănăsescu, are în spate peste 20 de ani de cercetări. Soiul de tomate mari, portocalii, ca și ardeii gogoșari „Titan”, mari și plosca, cum nu s-au mai văzut nicăieri, sînt rodul muncii ei neobosite de ani și ani de zile.

Apoi, să nu uităm a aminti, măcar în treacăt, numele ing. dr. Maria Sveatchievici, cercetătorului Jean Panu, virusologului Adrian Stoianescu, fitopatologului dr. George Marinescu, cercetătorului Cosică Ionescu, neobositul ameliorator al soiurilor de fasole de grădină și bame, floricultoarei Alexandrina Hățiș, care ne-a vorbit despre flori și aranjamente florale. Eforturile lor și ale întregului colectiv, distins în 1981 cu Ordinul Muncii Clasa I, converg spre unul și același țel subliniat nu o dată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și prezent și în Proiectul de Directive pentru cel de-al XIII-lea Congres al partidului, anume de a asigura poporului cantități cât mai mari de legume diverse și de cea mai bună calitate. Indicațiilor date personal de conducătorul partidului și statului, cu prilejul vizitei de lucru făcute anul trecut în Institut, ei le-au răspuns prin fapte demne de laudă. Prin cantități cât mai mari de semințe și legume de cea mai bună calitate, prin soiuri noi de legume competitive, premiate cu aur la marile expoziții horticoale internaționale. Și nu doar atât.

...La Vidra, mult așteptatele plozi autumnale încă n-au sosit. În schimb, octombrie a debutat aici magnific, cu cer senin, cu soare și cu aur adevărat, frumos ca într-un pastel de primăvară.

MIHAI STĂNESCU



Fotografii de ELENA GHERA

Începînd de anul acesta, la Fabrica de conserve Chiajna, aparținînd I.L.F. Militari, a reintrat în funcțiune o secție de produse din fructe și legume pentru copii. Spunem a reintrat deoarece secția a mai funcționat din 1979 pînă în 1981 cînd a fost închisă din lipsă de capace pentru borcane și, mai ales, din cauza cererilor reduse din partea comerțului. Amîndouă problemele fiind rezolvate, prima în totalitate, a doua în curs, secția are asigurate anul acesta contracte pentru 300 tone de asemenea produse, din care a livrat pînă acum 70. Ca o publicație care a informat opinia publică de nenumărate ori despre această problemă, ne facem o plăcută datorie să vă comunicăm vești îmbucurătoare dintr-un domeniu de activitate de larg interes. Apelăm deci la amabilitatea inginerului Nicolae Stănică, directorul complexului de la Chiajna, pentru a ne furniza date de ultimă oră:

— Termenul de conserve este total impropriu pentru produsele pentru copii. În primul rînd să spunem că produsele noastre sînt din punct de vedere al calității refetelor, al materialelor și materiei prime la nivelul cel mai ridicat pe plan mondial. Procesul tehnologic se desfășoară în condiții de igienă și sterilitate deosebite. Se folosesc numai legume și fructe de calitate superioară, provenite din ferme proprii la care nu se administrează îngrășămînte chimice și pesticide. Nu se folosesc conservanți și coloranți sintetici. Produsele sînt naturale și ită la sută. Conservabilitatea lor este asigurată prin sterilizare la 120 de grade pentru cele din legume și carne și pasteurizare la 100 de grade pentru cele din fructe. Instalațiile secției sînt din import, achiziționate de la firma Bertuzzi din Italia, cu renume în acest domeniu.

— Ce produse realizați acum?

— Trei tipuri: creme, piureuri și gata preparate, în borcane de 115 și 185 grame netto, la prețuri accesibile, în jur de 3 lei. Sînt bune la gust, au valoare nutritivă ridicată, mamele economisesc timp și, evident, pot fi consumate tot timpul anului. Nici o gospodină, indiferent de mixerul pe care-l are, nu poate realiza produse de o asemenea finețe și calitate. Din categoria creme, realizăm produse din

— Cremele pentru copii între 4 și 12 luni, piureuri pentru copii peste un an, „gata preparate” pentru copii mai mari de un an și jumătate. Este virsta minimă. Ele pot fi consumate nu numai de către copii, ci de toți amatorii de produse naturale, dietetice.

— Garanția lor?
— Termenul de garanție 12 luni, iar valabilitatea 18.

Baby food:

Vești bune de la Chiajna

— morcovi, mere cu morcovi, piersici, gutui, morcovi cu zahăr și spanac. Producem piureuri de spanac cu orez, fasole verde, dovlecei cu orez și carne de pasăre. În total 10 sortimente. La cererea Ministerului Sănătății, am mai omologat încă 10 sortimente care vor intra în curînd în fabricație: creme de morcovi cu ficat de minzat, cartofi cu carne de minzat, mazăre cu carne de minzat; piureuri de mazăre cu cartofi, paste făinoase cu carne de vită, paste făinoase cu ficat de vită, fasole verde cu carne de vită și mere cu griș. Din categoria „gata preparate” am omologat sotă de morcovi cu carne de vită și pilaf cu carne de vită.

— Cărora categorii de virste le sînt destinate?

— Sinteți singurii producători din țară de produse de acest fel?

— Da.
— Ce s-a întreprins pentru popularizarea lor? S-a schimbat cu ceva, față de acum doi ani, sistemul de comercializare, de prezentare?

— S-au organizat informări de către Ministerul Sănătății și Institutul de ocrotire a mamei și copilului. Produsele nu se vor mai vinde în cadrul rețelei proprii, ci în marile magazine, în rețeaua Ministerului Comerțului Interior. Încercăm, în măsura posibilului, să inițiem magazine specializate în orașele mari. Modul de prezentare este foarte bun. Livrăm produsele paletizate, în fo-

lie de polistiren, în seturi de 24 de borcane. Eticheta, care are și rolul de a proteja produsul, este atrăgătoare, sugestivă. În indicații despre conținut, modul de întreținere, virsta minimă a copilului și termenul de garanție. Mai conține indicația că la fabricarea produsului nu se folosesc conservanți și coloranți sintetici.

— Care este situația contractelor pentru anul viitor?

— Deocamdată nu avem încheiate contracte. Produsele sînt încă necunoscute suficient. Totuși, numărul contractelor crește de la o zi la alta. Direcțiile comerciale județene pot dirija preparatele noastre și către creșe și grădinițe. Produsele sînt strict controlate în laboratoarele noastre, ale Ministerului Sănătății și Inspectoratului general de stat. Sperăm că în anul viitor vom lucra la capacitatea maximă, 2.200 tone. Noi sîntem pregătiți, avem toate condițiile asigurate.

În încheiere, să spunem că în vara aceasta, Nicolae Stănică, chiar dacă în concediul său de odihnă, a avut posibilitatea să dea o raită pe la firme europene cu tradiție în domeniu, s-a documentat și din aceste documentări a adus și câteva eșantioane. Le-am pus alături de ale noastre. Trebuie să recunoaștem că modul de prezentare a produselor românești, un capitol de care ne temeam puțin, este de data aceasta peste așteptările noastre și probabil micii consumatori vor colecționa etichetele borcanelor după ce le vor fi golit conținutul. În numele copiilor și al mamei lor, ne permitem să-i felicităm pe toți cei care au contribuit la apariția acestor produse pe piață.

OPREA GEORGESCU



Renașterea porturilor românești

● Primele schițe datează din vremea lui Cuza ● Mulțumirea bătrînului căpitan

Să stai aproape de Dunăre și să trăiești ca și cum ai fi departe de ea poate să însemne o suferință, un fel de boală care trebuie învinsă. Paraschiv Nicolau ajunsese în anul al patrulea la liceul comercial din Brăila, liceul era chiar lângă port și el privea pe fereastră în timp ce profesorul putea să-l vorbească despre descoperirea Americii, privea cum vin și cum pleacă vapoarele și într-o zi a simțit că nu mai are rost să întirzie, a fugit de la școală și s-a imbarcat ca mus, apoi cambuzier. S-a imbarcat pe un vas englezesc, „Scotland”. Mai erau pe vasul acela, alături de douăzeci de englezi, încă patru români. Primul voiaj l-a făcut la Londra, apoi s-a înapoiat la gurile Dunării și nu după multă vreme, într-o lume anapoda și tot mai greu de înțeles, doar începuse războiul, un grup de vase ale marinei britanice, între care și „Scotland”, au urcat înspre Porțile de Fier, în prima săptămână a lunii aprilie 1940, însă blocarea fluviului n-a reușit și au făcut cale-ntoarsă. Într-o bună zi, vasele românești care țineau sub ochi flota engleză la Sulina s-au dat deoparte, era o invitație ca ea să iasă în larg și să se facă nevăzută și așa s-a și întâmplat iar Paraschiv Nicolau a ajuns iarăși la Londra. Acolo a fost debarcat după ce i se dăduse un preaviz de un an. Cu lirele sterline care i-au fost puse atunci în mână s-a întors la Brăila, și-a cumpărat două case și două pogoane de pământ, nu o barcă, prevăzător și copt la minte cum nu s-ar fi crezut după numărul anilor împliniți, abia atinsese majoratul, sau după isprăvile pe care nu le ocolise deloc pină atunci și care-l arătau mai degrabă risipitor, cînd împreună cu marinarii englezi mergea la circuma lui Cambere de la Sulina și, cu banii jos, închiriau localul de la miezul nopții pină spre dimineață.

Acum stă pe bună dreptate mindru lângă registrul istoric al portului Corabia, pe care ne îngăduie să-l răsfoim și să aflăm din rîndurile scrise citeț ori din fotografiile îngălbenite cam ce s-a întâmplat de vreo sută de ani încoace pe acest mal al Dunării. Paraschiv Nicolau a trudit la alcătuirea registrului cu pasiunea și cu răbdarea infinită a celui ce se-apucă să sape într-un simbur de bob de strugure statuia ecvestră a unui general glorios. Răsfoind registrul completat chiar de el, în dreptul anului 1984 găsim între altele următoarea notație: „În luna august, titularul căpitaniei, Nicolau Paraschiv, este pensionat pentru limită de vîrstă”. Și văzîndu-mi nedumerirea, ride și el ca de o glumă bună. De fapt, chiar a ieșit la pensie, dar i s-a spus să mai rămînă citeva luni, pină spre sfîrșitul acestui an. Atunci se va putea întoarce la București, unde își are casa și familia. După 24 de ani, cit a stat aici ca un soldat în post, nu se poate spune însă că pleacă din Corabia nici fără regrete, nici fără o mulțumire anumită. Corabia fiind, zice Paraschiv Nicolau, un oraș frumos.

Bucuria căpitanului de port

Portul a fost înființat pe vremea lui Cuza, la insistențele, zice-se, ale unor boieri din județul Romanai. Era situat cu vreo doi kilometri mai sus pe Dunăre, în marginea satului Corabia Veche. I se zicea portul Mircea. Nu mult după aceea, pe pămînturile ce se aflaseră în stăpînire a minăstirii vilcene Bistrița, se trece la delimitarea vetrei unui oraș nou, Corabia, și se împart locuri de casă. Un primar, Dumitru Buzdun, așază între strădanile de început ale orașului și pe aceea de a planta de-a lungul străzilor 1.500 de tei. O faptă bună, desigur. Iar o faptă bună stă, uneori, foarte aproape de ideea de sacrificiu. Între românii care trec

Dunărea în '77 pe podul de vase întins ceva mai jos de Corabia, spre Siliștioara, la kilometrul 628 plus 400, se găsea și primarul acela inimos al cărui nume rămîne înscris pe Monumentul Eroilor și e purtat și astăzi de o stradă din Corabia. După război, portul se mută lângă terasa pe care se ridicase orașul și în 1889, în dreptul clădirii unde se află acum căpitania, începe construirea unui cheu de lemn. Tot atunci se lucrează la linia ferată spre Caracal și Piatra Olt, care avea să asigure portului un avantaj considerabil, la daniele lui așteptînd să fie încărcate nu numai cereale dar și lemnul adus de pe toată valea Oltului sau chiar mărfuri venite dinspre Sibiu. De aceea, probabil, din 1895 se trece la construirea unui cheu de piatră, în aval, iar în 1913 vechiul cheu de lemn, cit mai rămăsese din el în capătul de sus al portului, începe de asemenea să fie înlocuit. Însă operația aceasta a fost terminată, vom vedea, mult mai tirziu.

Deocamdată, o privire asupra istoriei mai vechi a portului ne încredințează că spre sfîrșitul veacului trecut faima lui se

care e de amintit și construirea unui siloz pentru cereale, în anii războiului activitatea portului scade de-a dreptul îngrijorător, la un nivel care nu e prea departe de falimentul total, iar după aceea, pe vremea secetei, abia dacă se încarcă la Corabia 21 tone alimente în 1946 și 64 tone, tot alimente, în anul următor. Pe la începutul anilor '50, cînd operatorul de dană Gheorghe Dincă venise să se angajeze în port, se mai încarcă în fiecare an, pe lângă alte bunuri, zeci de mii de tone de cereale, dar o schimbare începuse să se producă: portul mai mult primea. Și primea, mai mult, minereu. La fel lucra Corabia și cînd a venit aici căpitanul Paraschiv Nicolau. Minereu era încărcat în vagoane și trimis la Reșița și Hunedoara. Din vremea aceea, se zice, platforma portului s-a tasat puțin. Mai pe urmă, cînd au început să tragă aici, pentru tot felul de șantiere, șleperi cu balast, apa scursă din grămezi de pietriș scoase din Dunăre s-a întîlnit în adîncul platformei cu infiltrațiile care oricum se produceau printre dalele de piatră ce nu se mai află prea bine fixate la locul

orașul acesta e liniștit chiar ca un parc în care se plimbă pensionarii cu minile la spate. Nu este așa nici măcar în pragul verii, cînd înfloresc teii și pretutîndeni se revărsă un parfum că te-apucă durerea de cap. Pentru Gheorghe Deaconu, șeful portului, durerea de cap ar putea avea la o adică și altă cauză, neîndeplinirea planului, bunăoară, însă lucrul acesta nu s-a întîmplat, zice el, la încheierea primului semestru din acest an, chiar pe vremea teilor în floare, s-a văzut că planul fusese îndeplinit cu prisosință. Dacă ținem neapărat să aflăm și cu cit, aflăm: cu 136 la sută. Portul Corabiei, unde chiar pe vremea fostei lui glorii de vad cerealier șefii se plîngeau că este uneori ocolit de vase, nefiind înzestrat cu „instalațiuni mecanice”, poate să preia acum, cu macaralele pe pneuri și pe șenile, o cantitate impresionantă de mărfuri, în orice clipă din zi sau din noapte. Din martie lucrează aici și o macara plutitoare, în stare să ridice și ea 10 tone deodată, cum spune șeful ei de echipaj, Florian Albu, iar operatorul de dană Gheorghe Dincă încuviințează: da, așa este. E ora 12 și prin dreptul nostru alunecă remorcherul „Drobeta”, trăgînd după el nouă șleperi. Florian Albu și Gheorghe Dincă au ei semnele lor să creadă că „Drobeta” va călători dîncolo de Bazias. Iar încărcătura șleperilor ar fi de vreo 9.000 de tone, zic ei. La 12.20 trec alte opt șleperi, într-un convoi pus în mișcare de împingătorul „Filiași”. Despre felul cum „folosim Dunărea”, ca să împrumutăm cuvintele celor doi, ne putem declara lămurii prin răspunsul ce se întruchiează astfel, singur și chiar nechemat, în lumina zilei. Mai rămîne să adăugăm cite ceva despre felul cum folosim și portul Corabia. Pe lângă tot felul de mărfuri, pe lângă, în primul rînd, „piinea Navromului”, cum i se spune balastului din care au fost descărcate apoi, aceasta, pină acum, 110.000 tone, aflăm că se mai încarcă la danele acestui port și cereale. Mai puțin decît altădată, e adevărat, dar asta nu are cum să însemne că nu se string astăzi de pe pămînturile din jurul orașului grîne mai multe decît oricînd și nici că, evident, ele ar mai putea urma aceleași direcții de acum o sută de ani. De aceea, pe strada Mercur, unde vechile magazii, întinse cit niște hangare, se țin lanț, întreprinderile comerciale ale orașului și-au făcut depozite. De mobilă, de frigidere, de ace de cusut, de orice. Dar zeul comerțului se simte acasă la el, la Corabia, nu numai pe strada ce-i poartă numele. De la silozul cel nou, ridicat în urmă cu vreo cîțiva ani într-o margine a orașului și încăpător de vreo două ori cit silozul vechi al portului, pleacă pe calea ferată, pentru export, în fiecare zi din an, în medie, cam 5-6 vagoane de cereale. Așa ne spune inginerul Iulian Andrei, de la întreprinderea al cărei nume e compus cu grija de a nu scăpă nimic din ceea ce vrea să însemne: contractare, achiziție și păstrare a produselor agricole. La urma urmei, avînd dreptate și viceprimarul Corabiei, Marin Dudău: alături de întreprinderile orașului, o tăbăcărie, o fabrică de zahăr, o întreprindere de fibre sintetice, spre a descoperi posibilitățile de lucru ale portului trebuie avute în vedere deopotrivă puternicele întreprinderi industriale din Caracal și Balș, dacă nu chiar de mai departe, de la Rimnicu Vilcea.

Cînd la Corabia începea a se construi portul, înspre mijlocul Dunării a apărut, chiar în fața lui, o fisie de nisip. Pină să se prindă de ea colțul ierbii și pină să se lase umbră de pădurea de sălcii, vasele au trecut tot de partea cealaltă a ei. Din 1980, de pe la sfîrșitul anului, s-a produs însă o modificare a curentului apei și, totodată, a căii de navigație. Cum vin pe Dunăre în jos, vasele trebuie să aibă de-atunci grijă să lase ostrovul pe mina dreaptă. Curentul, trecînd printre ostrov și cheurile portului, a făcut ca adîncimea apei să crească. Iar asta, zice Ștefan Bultinț, ofițer fluvial și pilot pe nava de inspecție a căpitaniei, este ca și cum portul Corabia ar fi fost înfiat de Dunăre. Ceea ce este imbucurător de-a dreptul, îndeosebi fiindcă portul va fi tot mai frecventat, ca toate porturile noastre de la Dunăre, de altfel, în urma deschiderii canalului de la Cernavodă spre mare. De la Corabia pină la Agiea un convoi face doar vreo două zile și punînd la socoteală și timpul necesar descărcării și încărcării vaselor se vede că în aproximativ o săptămînă, fie și în zece zile, o cantitate de mărfuri echivalentă cu citeva trenuri poate circula între Constanța și Corabia numai pe șleperile unui singur convoi. Canalul deschis înspre mare reface aici, la distanță, la Corabia, un echilibru nou. Portul aflîndu-se exact în situația în care un om își schimbă centrul de greutate de pe un picior pe altul, pentru a înainta. Corabia urmează să facă un pas mare. Corabia se află înaintea unui marș în care efortul este întotdeauna și cu dărnici răsplătit.

Între timp, la restaurantul hotelului împăratul Traian, programul de seară al orchestrei începe chiar cu cîntecul care e de la sine înțeles că trebuie să aibă înțietate „Valurile Dunării”...

Corabia, înainte de marș

consolidase destul de repede ca vad prin care își căutau un preț, în primul rînd, grînelde de pe pămînturile din dreapta Oltului. Ceea ce se descărca nu prea are importanță, mărfurile aduse la Corabia abia dacă se ridicau, în fiecare an, la citeva mii de tone. În schimb, încărcăturile se află, de la an la an, într-o vădită creștere. În 1879 ieșeau 7.422 tone de cereale, dar trei ani mai tirziu se încarcă de aproape șapte ori pe-atît, 49.325. S-au mai încercat aproape 104.000 tone în 1887, 171.762 în 1890, 221.450, în 1893. Nici nu e de mirare că se căuta înlocuirea grabnică a cheurilor de lemn cu unele de piatră. Registrul istoric cuprinde o afirmație plină de optimism: „Încercările cerealelor au mers pe o linie progresivă, în tot acest timp și în anii următori au fost atinse date statistice în privința mișcării vaselor și mărfurilor de o importanță covîrșitoare pentru acest port mic ca întindere, organizare și existență, dar mare prin activitatea sa economică”. Se mai face adăugirea că în oraș, în vecinătatea portului, se găsește „un cartier de magazii construite majoritatea din cărămidă și care servesc pentru depozitarea cerealelor, avînd o capacitate totală de circa 10.000 de vagoane”. Bineînțeles, au fost și ani cînd magazinele astea n-au prea avut ce să adăpostească. În 1932 portul Corabia încarcă exact 97.392 tone de cereale și doar 42.139 în 1933, ceva peste 33.000 în '34 și 72.793 tone în '35. Căci în 1933, bunăoară, raportul dintre prețul unei tone importate și prețul uneia exportate era de-a dreptul dezastruos, de bună seamă că este o altă discuție. În toamna aceluiași an, un credit de 500 mii lei e destinat zidirii unui cheu de piatră în latura de sus a portului unde încă se mai afla cheul de lemn „care era putrezit și nu mai prezenta siguranță iar cheltuielile necesitate de reparațiuni erau foarte mari”. În anul următor lucrarea este continuată printr-un nou credit de un milion și jumătate. Pentru înălțarea platformei se adaugă 3.200 metri cubi de pămînt și 850 metri cubi blocuri de piatră. Totodată, se creditează cu o jumătate de milion lucrările de modificare a rețelei de căi ferate din incinta portului. Dar nu peste mult, în ciuda acestor amenajări între

lor. Dar portul va intra într-o etapă de reconstrucție, aflăm. Și ajunge să spunem că mulțumirea bătrînului căpitan al portului Corabia, Paraschiv Nicolau, are temeuri cit se poate de generoase de vreme ce el, chiar dacă urmează să iasă de-a binelea la pensie, poate să afirme ca și cum ar începe o viață nouă: se vor face cheuri rezistente, se va înălța platforma portului cu vreo doi metri, ca să nu mai fie inundabilă, se vor monta macarale portale, se vor construi clădiri administrative cu o ținută modernă și un grup social cu baie și cantină. Fiindcă portul urmează să aibă de lucru mai mult decît oricînd pină acum, asta e sigur. Iar refacerea lui nu mai are cum să însemne pentru nimeni o surpriză de felul aceleia pe care Dunăre un pescar amator ar fi prins un peștișor cu totul și cu totul de aur.

Zeul comerțului

rămîne nemuritor

Chiar dacă s-ar mai afla vreun felinar în rama metalică, năpădită de rugină, ce s-a mai păstrat pe un stîlp în fața clădirii unde se găsesc birourile conducerii portului, lumina pe care el ar fi în stare s-o întîndă în jur cu siguranță că nu mai e demult indetulătoare ca să ajute cu ceva munca în portul Corabia. Iar termometrul de-alături, și teafăr de-ar fi, nu defect cum e, tot n-ar putea dovedi cu exactitate, ca să spunem astfel, temperatura ridicată a vieții acestui port întins de-a lungul Dunării pe aproape un kilometru și desfășurîndu-se în lățime pină în malul terasei pe care se ridică orașul, într-un spațiu larg cit un islaz în toată legea. În acest spațiu, platforma portului este, fără îndoială, riguros delimitată, dar neîndoielnic este că se muncește și dîncolo de hotarele ei, „chiar dacă nu toată valea este a portului”. Cit ține portul, cit ține cîmpul, numai conducte de ciment, prefabricate pentru blocuri, stive de lemne, cărbuni, balast. Avem de înțeles că putem face pe-aici cunoștință cu oameni care n-ar fi deloc de acord că

Un sfîrșit de săptămînă petrecut în vecinătatea Postăvarului, la outes de vic, sau în auritele brațe ale deltei sînt doar citeva din minunatele trasee, adevărate minivacanțe, cu care ne-a obișnuit Comisia Sport Turism a Consiliului Municipal al Sindicatelor și I.T.H.R.-ul București. Desigur este o invitație care poate fi onorată nu numai acum, în acest octombrie frumos ci în toate anotimpurile anului...



flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Eveniment teatral

Iubirea ca mecanism al puterii

Cortina e deja ridicată. Deși nu este încă destulă lumină reușești să vezi scena în cele mai ascunse detalii. Iar ce zărești n-are cum să nu te intrige. Obiecte din cele mai diferite timpuri sînt adunate în aparență de fantezia capricioasă a unui colecționar. Intregul decor bogat colorat îți aduce în minte versurile lui Al. Philippide: „Epocii varii, și vechi, și noi, sînt date / Deodată toate.” Ambianța aceasta în care se găsesc fotolii de diverse stiluri, macheta unei corăbii cu pinzele în zadar bombate, pupitre de orchestră, un glob pămîntesc, un paravan, un hamac bun pentru sieste îndelungate te acaparează tot mai mult astfel încît uiți de freacă a orașului și te transpui de bunăvoie pe tărîmul fabulos al Iliriei, acolo unde se desfășoară acțiunea piesei lui Shakespeare. **A douăsprezecea noapte.** O piesă pe care ai mai văzut-o probabil, sau măcar ai citit-o, și nu o singură dată, cu care crezi că ești deplin familiarizat, așa că nu-ți poți explica de ce decorul imaginat cu har de George Dorosenco reușește să-ți provoace curiozitatea ba mai mult, te neliniștește prin opulența lui, prin împrăștierea lucrurilor după criterii care îți scapă. Iar cel mai mult te uimește un uriaș portret al unei femei care poartă o perucă roșie, întocmai ca regina Elisabeta a Angliei. Ea să fie? N-ai timp să-ți răspunzi la toate întrebările fiindcă în scenă năvălesc citeva personaje care anunță cu veselie că ne aflăm în a douăsprezecea noapte a lui decembrie, adică într-o noapte cînd totul e permis și destinat desfătării, cînd se renunță la chingile rigorii. Ai crede atunci că sentimentul de neliniște strecurat în suflet la început a fost doar o părere. Îți spui că nu pot să urmez decât idile pline de strălucire, cascade de giumbucuri, dezlănțuirii de glume. Iar întreaga feerie multicoloră o să se desfășoare sub patronajul bunei doamne din portretul care îți atrage mereu privirile. Dar ceea ce vezi în continuare îți alungă gîndul că vei asista doar la o sărbătoare de neuitat, numai la un carnaval în care fiecare se străduiește să se simtă bine și să-i facă și pe alții să cunoască bucuria. Regizoarea Anca Ovanez Dorosenco smulge cînd te aștepti mai puțin măștile personajelor, le sparge petrecerea și le arată adevăratele chipuri. Iar ele nu sînt deloc surizătoare, nu au întipărite pe ele semne ale bunăvoinței ci dimpotrivă, sînt hide aindoa sufletele lor răvășite de patimi, însetate de dorința de a domina asupra celorlalți cu orice pret. Da, sînt aici bufoni înțelepți și bețivi plini de duh, curtezani melancolici și cameriste fermecătoare, dar vinzoleala lor nu aduce pe scenă numai jubația. Ci îți accentuează starea de perplexitate și de îngrijorare. Ce lume e aceasta

(Continuare în pag. 19)

GEORGE ARION ■

Eveniment cinematografic

Un avertisment

...Este evident că mult mai rar memoria noastră reține momentele plăcute, vesele ale vieții; în schimb neazurile — marile dureri — atunci cînd am fost loviți psihic, sau fizic chiar, atunci cînd răul ne-a atins cu aripa sa înfricoșătoare — aceste momente rămîn întipărite în memoria noastră, marcindu-ne, mai mult sau mai puțin, dar pentru totdeauna! În mod instinctiv, omul de rînd — omul cîstit, normal — încearcă să-și elimine răul din amintiri, sau în cel mai fericit caz preferă să nu i se vorbească de acesta, se cramponează cu tot ceea ce poate de micile sale bucurii, de micile sale satisfacții diurne („oricum bucuriile sînt mai rare, de ce să mă cramponez de rele, nu sînt ele și așa destule?!“): încearcă doar — dar dacă e într-adevăr cîstit, nu va reuși niciodată. Ar fi și periculos de altfel: un rău odată uitat, sau chiar și numai trecut cu vederea, poate reveni, se poate repeta, la o scară, la niște proporții ale tragicului, incalculabile! Și nu ne referim aici, firește, la RĂUL „natural” al vieții (boala, moartea etc.), ci la acela sugerat conștient, pregătit apoi și impus în cele din urmă de către indivizi sau forțe scăpate de sub controlul civilizației; de indivizi sau forțe care numai auzind expresii precum „umanism”, „toleranță”, „cultură”, „progres” — se cutremură de furie. Este cazul fascismului, iar ultimul film al regizorului Mircea Danieliuc — „GLISSANDO” — se referă, declarat încă din generic și cu o extraordinară forță, exact la acest fenomen.

Film compact și greu, realizat în două serii, „GLISSANDO” uluiește, te atrage, te buimăcește și sperie deopotrivă, pentru a te cuceri în cele din urmă prin franchețea cu care îți se adresează, prin adevărurile pe care ți le transmite, prin semnalul de alarmă pe care îl conține. Acțiunea (pornită, la fel ca și în celelalte ecranizări ale regizorului, numai de la un „pretext” literar — în cazul de față nuvela „Omul din vis” de Cezar Petrescu), oscilînd permanent între planul real și cel ipotetic, punctată arareori de umor, în schimb violentînd spectatorul dacă nu neapărat prin cruzime, atunci cel puțin prin neobișnuit, prin straniu — acțiunea asta, repet, se încheagă treptat și mereu mai sigur către final (un final cinematografic absolut de antologie!). Preluînd parcă din mers toate nedumeririle spectatorului, sau zimbetele, sau spaimele sale și determinîndu-l să mediteze. Filmul lui Danieliuc este important nu prin ce povestește el pe ecran, ci prin cum povestește, narațiunea sa vizuală așezîndu-se alături de (și trimițînd, firește, la) un Forman sau Fellini, la un Bergmann sau Tarkovski, Mihalkov ș.a. „GLISSANDO” nu poartă cu el spectatorul, ci i se impune. El nu i se infățișează — i se impune.

(Continuare în pag. 19)

HORIA PĂTRAȘCU ■



Eugenia Maci, Ovidiu Iuliu Moldovan, Silvia Popovici, Mihai Mălaimare, Tamara Crețulescu și Matei Alexandru într-o noapte plină de peripeții



Ștefan Iordache, Rada Istrate, Ion Fiscuteanu într-un „glissando” executat cu virtuozitate

A doua carte cu prieteni

Chintă roială de toamnă...

Aș fi putut încerca și alte titluri: „dimbovițeanul dor de plimbări”; „vin cal de lună și de ninsoare” etc. pentru că în paharul amar și plin cu poezie buimacă al lui Nicolae Dan Frunteletă găsești multă noapte visînd într-o oală cu vin galben. Toamna e anotimpul ce-l obsedează. Băiat înalt, făcut din copioase porții de azur oacheș, din dezamăgiri elogiînd duminicile din gura Oborului și streșini de lemn peste o fîntînă olțenească, Dan Frunteletă, coborînd de sub zodia alpestre în cîmpia Bărăganului, unde griul își ascute singur coasa, iarba capătă chip de nuia, vîntul excită credința, preschimbînd-o-n patimă înșelată, în loc să-și facă altar din munții opresivi s-a logodit cu mîrajul alb curgînd între gorgane scitice, cu desertul de aramă aurită de pe cupolele Bucureștilor, cu oazele veacurilor vechi, cu salcîmii spîrgînd biruința vîntului, cu creanga de mărgean suplu, care-i iedera picurînd sînge, cu drumul prăfos, mîrgînit de iarba lupului și cu toate colentinele mamii lor de golani, și de ziua lui strigă: „Du-mă, domnule în Piața Obor / Bucureștii miros a toamnă / a ploaie și-a periferie de veac / a început octombrie înseamnă — / du-mă domnule în piața de flori / să privesc un deal de crizanteme / galbenul turcit al stemei lor / să-mi îngroape vechile poeme / du-mă, domnule taxi vîrgat, / către vinul minios și dulce / ca un singe tînăr, răscolat / care-n vise vrea să mi se culce / sînt dator un chef de ziua mea / cu uitări și cîntece de-amor / du-mă e octombrie acum / de viznare-n piața la Obor.”

Citînd astfel de versuri, cînd eram mai tînăr, mă-mbătam de tunau butoaiele și suflam piper în ochi tuturor gîndurilor de moarte. Orice vers frumos, cum sînt mai toate ale lui Dan Frunteletă, e sceptic. Melancolia, coroana noastră de ștevie uscată, stăpînește întreagă fereastra prin care Frunteletă se uită la lume, pîndîndu-i trecerea involburată spre tăceri și tainice de lacrimă. Melancolia și uneori răzvrătirea adolescenței pierdute. Lumea surmenată de tropotul satirelor izbînd vertebre, josenică în toată grosimea proviziilor de ură, nu cunoaște eschive, nu-și retractează spusele niciodată și afecțiunea ei duce în ispită icoanele ca să le mute din pereți pe rîmile niciodată vindecate.

„Uite, pe deal, două armate cum înserează / cum se string în uniforme de

(Continuare în pag. 14)

FANUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Jurnalul ca roman indirect

Se pare că scepticismul lui G. Călinescu se adevărește: literatura română întîrzie să dea un mare jurnal în stil Gide. Publicarea notelor zilnice ale lui Camil Petrescu a fost o decepție. Însemnările lui T. Maiorescu sînt interesante doar ca document moral al unui spirit care în viața de toate zilele este olimpian, iar în intimitate se gîndește la sinucidere. Jurnalul lui Galaction aduce informații despre lumea literară din epocă, dar nu trasează istoria unui spirit. Am consultat editia franceză (prescurtată) a mult așteptatului jurnal al lui Mircea Radu Paraschivescu și am observat că autorul „bătrînul eretic” — cum i s-a zis — se pierde în amănunte lipsite de semnificație. Nu cred să fie o fatalitate la mijloc, nici o inapetentă a scriitorului român pentru acest gen deloc minor, cum judecă G. Călinescu, deși fapt sigur e că marii creatori (Eminescu, Arghezi, Bacovia, Blaga, Barbu, Sadoveanu, G. Călinescu...) n-au lăsat în urma lor jurnale intime.

O explicație ne-o poate da lipsa tradiției. Scriitorul român nu compune, de regulă, un jurnal ca jurnal, ci notează ceea ce nu vrea să uite sau ceea ce nu poate spune încă într-o carte sau într-un articol. De obicei, el folosește în cărți, într-o formă dezvoltată, ceea ce e notat în caietele rămase pentru o vreme în sertare. Cînd după moartea scriitorului sau chiar înainte deschidem sertarul, vedem că însemnările intime nu cuprînd decît coaja unor fapte al căror miez a fost de mult consumat. O excepție constituie, oină la un punct, *Fragments d'un journal* (I, II) de Mircea Eliade, unde pătrund, netrucate, neliniștile unui spirit profund (sentimentul ratării, „teroarea ireversibilității”, „pasiunea otrăvitoare a erudiției” și disperarea omului care trebuie să ia totul de la început într-o lume în care nu s-a format și care refuză să-l primească). Latura intimă a existenței este eludată cu acea pudoare care este mai generală la scriitorul român. Cenzura morală este puternică și autorii care promit să spună (ca Rousseau în *Confesiuni*) totul despre ei nu spun în realitate decît foarte puțin.

Ce este surprinzător în jurnalele scriitorilor români este absența aproape totală a creației ca subiect de meditație. Ne așteptăm la dezvoltări mari, dat

(Continuare în pag. 14)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

In discuție: Ion Barbu

„Dacă o poezie admite o explicație, scria în niște Note pentru o mărturisire literară din 1932 Ion Barbu, rațional admise atunci o infinitate” și: „o exegeză nu poate fi deci în nici un caz absolută”. Ne-am amintit de aceste rânduri citind câteva din cele mai noi interpretări ale unor poezii de Ion Barbu în cărțile Roxanei Sorescu, Liricul și tragicul și Marian Papahagi, Critica de atelier (ambele la „Cartea Românească” în 1983).

Roxana Sorescu explică la capitolul din cartea sa „Teme lirice tragice” (Cosmogonia — Sinteză antinomilor) poezia din 1927, fără variante, Grup, al cărei titlu duce la noțiunea matematică înțeleasă de Felix Klein, dar și mai înainte de Sophus Lie, ca o mulțime de elemente în care se definește o lege de compoziție sau ca o „sumă de proprietăți ale anumitor figuri ce rămân invariabile în raport cu un grup determinat de transformări”. Natural, poetul ia termenul în accepție metaforică. Umanitatea e relegată în contingent, trăiește ca într-o temniță, închisă în alcătuirea ei de lut refractar la penetrația hranei (finul), razelor (luminii de zi), condamnată la o falsă existență, problematică, deoarece capetele dubitative („dacă sint”), forme potențiale, hilare, din material fragil, ovaluri de var, sint sterpe, simulacre ale oului investit cu puteri germinative, simple erori în ordinea fizică. După ce a înfățișat în primul capren mizerabila condiție umană, poetul se întreabă într-adevăr doilea dacă sinistrele (etimologic: stingile) întocmiri ale lumii reale („clăile de fire”) vor putea să descopere calea autentică (în linie frântă) a veșnicei întoarceri, a gestului încheiat, rezumat al momentului genezei, evitând linia dreaptă (a succesiunii) spre a atinge viața dinaintea de căderea în păcat, mai presus de bine și rău, numenală, ideală, simbolizată în identificarea cu absolutul: „ochi în virgin triunghi tăiat spre lume”. Am repetat în cuvintele noastre ceea ce spune Roxana Sorescu, eliminând doar supoziția că Ion Barbu aspiră la echivalarea gestului uman cu cel al divinității, intrucit poetul nu cere decât o depășire a trăirii materiale prin instaurarea intelectului atotcunoscător, creator. Analiza ocupă în carte ceva mai mult ca două pagini. Printre izvoarele metodice: Maria Corti, Principiile comunicării literare, trad. rom., 1981.

Marian Papahagi e cunoscut ca analist al celor mai dificile texte din Ion Barbu încă din cărțile sale anterioare, Exerciții de lectură (1976) și Eros și utopie (1980). Aproape o sută de pagini numără articolul Filologie barbiană din Critica de atelier. Autorul aplică metoda cercetărilor de „variantistică” a lui Gianfranco Contini (Varianti e altra linguistica, 1970), Cesare Serge (I segni e la critica, 1969, Semiotica filologica, 1979), Jean Bellemin Noël (Le texte et l'avant texte, 1971) și un eseu de Maria Corti (din Metodi e fantasmi, 1969). Ideea este că rescrierile unei opere nu sint niciodată întâmplătoare, ci ele se organizează într-un sistem. Variantele poeziilor lui Barbu, cite există, arată că, rescriind, poetul n-a ermetizat, cum se crede indeobște, ci refolosind unele cuvinte ale primului text, le-a conferit o nouă funcție expresivă, a distribuit altfel nuclelele lexicale, a insistat asupra nucleului forte al noii structuri, uneori luind ca reper elemente de prozodie, precum rima. Totul în scopul precizării sensului, esențializării, prefacerii ocazionalului în universal. Alegem spre exemplificare poezia fără titlu care deschide volumul Joc secund. În Indexul cronologic final, autorul informează că Inecatul și Din ceas, dedus... sint inedite, „compuse în toamna lui 1929, utilizând un material poetic din 1920”. Materialul poetic pentru Inecatul este poemul Driada publicat întâi în Hiena (1920), apoi în România nouă (1921) și trecut prin forma Copacul inecat din 1926, rămasă în manuscris. Pentru Din ceas, dedus... (intitulată astfel la Indice, iar la Tabla Din ceas dedus, adineul...), sumarul unui caiet indică titlul Idol, schimbat apoi în Stil, deasupra unui text dedicat, așa se crede, Hortensiei Papadat-Bengescu (sensul etimologic al cuvintului stil fiind „colană”, foarte apropiat semantic de idol). Schimbările ulterioare au afectat întâi forma de adresare (s-a eliminat referentul), apoi imaginea persoanei reflectate în oglinda unui lac, înlocuită printr-o creastă (de munte). „Cercul acestei calme creste” devine „Un cer dedus văzduhul acestei calme creste” și „Dedus din ceas văzduhul acestei calme creste”, în sfârșit „Din ceas, dedus adineul acestei calme creste”, vers care desemnează realitatea neptunică și uranică a poeziei scoase din durată nu prin imitarea naturii, ci reprezentând un „mintuit azur”, o pură direcție, un semn al minții, un univers potențial, ieșit din transgresarea celui material printr-un „joc secund”, capabil să pună în lumină nu zenitul, ci nadirul latent, nu fenomenele, ci esențele, structurate grupal. Este clar că rima agreste a fost necesită de creste, cit despre „cirezile agreste”, ele înlocuiesc „cununile” dintr-o formă anterioară „Clătind în scriul apei cununile agreste”. De reținut și că versul „Tăind pe inecarea cirezilor agreste” a trecut și prin forma „Legind pe inecarea cirezilor agreste”, de unde rezultă că tăind n-are sens propriu, înseamnă, arată Marian Papahagi, ca la Eminescu în Cezara („Ieronim... tăie o față sinistră...”), a închidului, a compune.

În concluzie, poetul, precum a dovedit analiza, n-a ermetizat. „Dimpotrivă, dacă ținem cont de obiectiva opacitate, pentru noi, a sensurilor inițiale poeziei de bază, poetul n-a făcut decât să precizeze: ideea de purificare și inobilare a unui obiect pe care nu-l putem identifica din lipsa atributelor concrete este înlocuită de paradigma sugestivă a oglinzirii crestei muntoase în apa unui lac, imagine de o concretețe fără cusur, îndreptând glosele programatice ale celei de a doua strofe: unde, prin hieratism, ermetică poate fi cel mult imaginea harfelor, ce contribuie altminteri ca fiecare vers în parte, la construirea acelei limpezimi definitive a oglinzirii (harfe răsfrânte ce-n zbor invers le pierzi) a căror miraculoasă însumare și stăpânire e atributul exclusiv al poetului”. „Variantistica” e o formă de hermeneutică necesară.

AL. PIRU



Pictură de PAVEL CODIȚĂ

Opinii

Imaginea scrisă a limbii noastre

După numeroase studii pertinente și o teză de doctorat solid elaborată și după un îndreptar practic, bine susținute de motivări teoretice, tipărit acum doi ani (Ortografie, ortoepie, punctuație, Societatea de științe filologice, 1982), G. Beldescu publică acum un volum documentat, poate cel mai laborios, cu sinteza tuturor dezbaterilor contradictorii: Ortografia actuală a limbii române — în realitate o analiză a tuturor aspectelor teoretice, a principiilor și orientărilor care impun, normativ, sistemul scrierii corecte a limbii noastre, imaginea ei actuală. Lucrarea nu e un manual practic, dar e un ghid sigur, cu răspunsuri și argumente concrete la dificultățile și îndoielile, destul de numeroase, la contradicțiile semnificate adesea în legătură cu principiile normative ale scrierii corecte în limba noastră.

Autorul ne spune de la început că a urmărit „o prezentare analitică a sistemului ortografic al limbii române”, pentru a înlesni „înțelegerea, acceptarea și însușirea lui”, — am adăuga: pentru a pune în practica scrisului cotidian normele consfințite ale ortografiei actuale. Lucru dificil, căci iată, chiar în momentul lecturii acestei cărți erudite, bine ordonată și clar explicată, pornind de la un material bogat de fapte și de dificultăți concrete, poetul Adrian Păunescu pleacă, cu patosul lui cunoscut, pentru reintroducerea lui în toate cuvintele limbii, cind e vorba de apariția sunetului în interiorul cuvintului: pâine, mâine, rămâne, râu etc. (Flacăra, 21 sept. 1984, ultima pagină. În aceeași revistă se publicase la 30.III.1974 — acum un deceniu — o amplă dezbateră similară: Al. Rosetti și D. Macrea, filologi, au fost pentru scrierea cu a în interiorul cuvintelor; opinia lor e reprodusă și în Tribuna României, 1 mai 1974, p. 15). Mulți scriitori de prestigiu refuză să scrie sint, sintem și scriu consecvent, în latină: sunt, suntem (Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Ioan Alexandru, A. Păunescu ș.a.), iar filozofii scriu numai filosofie, urmind etimologia greacă a cuvintului (sofia = înțelepciune). Chiar filologii cu experiență și nu fără dreptate s-au întrebat de ce să scriem cu literă

mică numele de popoare: român, francez, rus, german, — cind în alte limbi romanice se scriu mai adecvat cu literă mare. Autorul scrie cu dreptate în acest sens că „în ultimul timp, se manifestă tendința unui etimologism de coloratură culturală (dorința de extindere a folosirii lui a, de revenire la sunt, preferința pentru filosofie etc.), care n-a determinat însă schimbarea normei” (p. 160); poate era corect să scrie încă în loc de însă, căci argumente pentru unele schimbări, ca acele semnulate acum, se adună mereu și opinia, chiar practica scriitorilor nu trebuie neglijate; scriitorii au fost de-a lungul istoriei un factor decisiv în normarea și cultivarea limbii scrise. Rezistența lor la prescripțiile filologice, discutabile chiar la nivelul specialiștilor în lingvistică, nu poate fi neglijată.

Cit de complexe și uneori contradictorii pot fi problemele ortografiei românești, — dovadă această carte de peste 270 de pagini, care le analizează și le argumentează — putem deduce din acest alineat tulburător: „Ortografia actuală este indisolubil legată de pronunția literară în varianta ei pretențioasă, academică, solemnă, fără să o reflecte deplin, fără să depindă integral de ea și fără să se limiteze a reglementa scrisul doar din perspectivă ortoepică”. (p. 158). Dacă e așa, discuțiile vor continua la infinit, pentru că mulțime de vorbitori simt că sunt eufonic față de sint, așa și mai natural decît așa, părerea marelui majorității e mai convenabil, mai estetic decît mării majorități; iar dacă „se tolerează separarea prin cratimă”: ultra-progresist, toată lumea scrie ultrafin, dar mai bine reimpăcat decît re-mpăcat, neintors decît ne-tors, ne mai arătându-se decît nemai-arătându-se (o compunere excesiv de lungă) etc.

Meritul îndiscutabil al cărții este însă multiplu: ea sintetizează toată gama discuțiilor și se axează pe argumentele normative azi, fără a eluda aspectele contradictorii, constituind o bază a ameliorării posibile în viitor a însăși imaginii scrise a limbii române; referințele stilistice, ca o libertate a aplicării normelor și ca intenții sugestive în planul evocării literare sint frecvente și utile configurării specificului unor autori, sensibili la nuanțările grafice ale contextului. G. Beldescu a făcut cea mai amplă analiză a complexelor probleme legate de „ortografia actuală a limbii române” și a facilitat astfel procesul elucidării altor controverse ivite alt în procesul de învățămînt cit și în cimpul creației literare.

GH. BULGAR



Ordine interioară

Verde, verde strălucitor, de smarald, sau verde adinc, intunecat, parcă otrăvitor, adică verdele de China, dar, mai ales, verdele transparent, aproape alb, al ardeilor grași pe o farfurie, sau verdele cald al frunzelor mari, cănoase. În preajma frunzelor, citeva pete de culoare, florile, adică trandafiri roșii într-un vas de aramă, nuferi într-un vas de aramă, trandafiri galbeni într-un vas de aramă, sau crini în vas roșu, sau flori exotice în vas galben. Și tot astfel, mai departe, mereu roșii într-o farfurie, un harbus cu miezul roșu, ca o rană insingerată, sau, pentru echilibru, o lămie, fructe exotice. Vom continua inventarul astfel: fazani pe înalt, făzăniță și ouă, fazan și lămie verde, fazan și lămie pe fond închis, fazan și floare ornamentală. Lî se adaugă un autoportret, o compoziție cu raci, un nud culcat, un peisaj de primăvară... Dar, dominant, în zeci și zeci de tonuri, unul mai rafinat decît altul, verdele, verdele... Pavel Codiță este, mai întâi și-ntii, un pictor de verde. Nu credem să fie mulți alți pictori care să simtă astfel această tulburătoare și dificilă culoare, mulți alți pictori care să înțeleagă lumea din interiorul acestei culori atotstăpînitoare, o lume în care taina se insinuează blindă, odihnită, imperturbabilă. Pavel Codiță pictează acea viață și ordine interioară a lucrurilor, a plantelor, a păsărilor, a oamenilor, a lui însuși, un echilibru viu, cald, o clipă de comuniune totală, plenară. Surprinde, firește, cercul aproape închis al motivelor, înlănțuirea lor în ipostaze diferite, precum și economia aproape drastică a acestor motive, inclusiv a mijloacelor de expresie, dar, la o privire mai atentă, tusele au o transparentă fabuloasă, o mișcare plină de freamăt interior, vălurind împrejurul motivelor o lumină aparte și sugestii subtile, așa cum limpede se poate vedea, de exemplu, într-una din lucrările de excepție ale expoziției Făzăniță și ouă și Natură statică cu ardei gras în farfurie. Intruciva opuse acestora, Compoziție cu raci și Autoportret, unde pictorul dă la iveală un ritm mai contorsionat, nervos și sincopat, cu accente dramatice, semn că drumul spre starea de echilibru, de împacare cu sine, este parcurs nu fără trudă, nu fără chinuitoare întrebări și dezbateri interioare. Cu alte cuvinte, o expoziție rotundă, întreagă, cutreierată de-un evident fior artistic, emanînd din fiecare lucrare, și de-un profesionalism de ținută.

VICTOR NIȚĂ

Jurnalul ca roman indirect

(Urmare din pag. 13)

fiind natura personajului și sfera lui de preocupări (cazul Camil Petrescu) și, cind colo, vedem că scriitorul este obsedat de cancanurile din viața literară. Crizele reale de conștiință, căderile spiritului, marile lui obsesii, dramele existențiale (în iubire, în fața morții, în relațiile cu universul din afară) sint eludate. Nu sint eludate, în schimb, măruntelile mizerii ale vieții literare. Trecute în jurnale, memorii, ele au, desigur, culoare și dau o idee despre condiția creatorului într-o lume în care plăcerea de a citi este enormă și lupta pentru o iluzorie și comică putere ia proporții shakespeariene.

Jurnalele scriitorilor sint, în fond, de trei feluri: (1) jurnalul ca roman indirect, cum îl numește Eliade și cum l-a ilustrat el însuși în anii '30 prin India și Șantier, (2) jurnalul ca aide-memoire, cronică fragmentată a unui spirit care pune ideile mari în cărți și micile întâmplări ale vieții în asemenea carnete de uz intim și (3) jurnalul ca jurnal, antiliteratură care prin forța talentului și autenticitatea confesiunii, se impune ca literatură. Cele mai multe jurnale (de la Stendhal la Sartre și Simone de Beauvoir) intră în prima categorie. Ele folosesc un element de ficțiune și transformă o existență reală, determinabilă, într-o existență romanescă. Pornită ca o confesiune, cartea lui Sartre (Cuvintele) se transformă într-un roman despre apariția creatorului într-o (și printr-o) conștiință mistificatoare.

Mai interesant este cel de al III-lea tip de jurnal în care confesiunea sfidează retorică. Naratologia au găsit, totuși, că sfidarea retoricii devine, și aici, o retorică a sfidării. Există un interes special în epoca noastră pentru acest gen de scrieri care, în multe cazuri, pun în um-

bră operele de ficțiune propriuzise. Gide este mai cunoscut prin jurnalul său decît prin romanele sale. Kafka, Musil, Virginia Woolf au lăsat mărturie extraordinară, interesantă și prin substanța lor, nu numai ca documente ale spiritului creator. Sint ele incele, prin autenticitatea confesiunii și originalitatea meditației, creații care interesează din ce în ce mai mult nu numai cititorii, dar și specialiștii (Poétique îi consacră în ultimul timp un număr special).

Jurnalul lui Rebreanu, din care a apărut de curind prima parte*, intră în cea de a doua categorie, deși autorul promite în prima pagină (24 iunie 1927) să prezinte mai mult decît un document: „Însemnările pe care le voi face aici aș dori să fie o încercare de pătrundere în mine insumă, lentă, necrutătoare, francă și de absolută sinceritate. Impresiile despre alții, despre lumea din afară vor înfățișa nu senzațiile momentane, ci mai ales — așa aș vrea cel puțin — păreri filtrate prin judecata mea rece, obiectivă, ceva ca o reflectare vie în oglinda sufletului meu. Așa, sint sigur că se vor cuprinde aici lucruri și întâmplări prezente, viitoare sau trecute, care ar pune într-o lumină dezagreabilă și pe alții, și chiar pe mine insumă”.

Trebuie să spunem că prozatorul pătrunde, totuși, rareori în lumea interioară „cu lentă, necrutătoare, francă și absolută sinceritate”... Însemnările privesc, mai ales, relațiile sociale ale autorului și viața de familie. Problemele conștiinței și ale creației sint lăstate deoparte. Din omul care scrie răzbate, în fond, foarte puțin în acest jurnal. Este, în schimb, bine ilustrat omul care trăiește în mica și agitata comunitate scriitoricească, are prieteni și are, în chip fatal, dușmani, se amestecă în politică și are dezamăgiri mari... Ne putem face o idee despre omul social Rebreanu și despre citeva din obiceiurile lui, dar creatorul pe care, în fond, îl așteptam, ne rămîne aproape necunoscut.

* Text ales și stabilit, studiu introductiv de Puia Florica Rebreanu, addenda, note și comentarii de Niculae Gheran.

Chinta reală de toamnă

(Urmare din pag. 13)

ceață / cine pină la capăt va ști ce-au voit / cine va-mpărți în gamele vechi / speranța oarbă de dimineață?...“

Poet elogiînd Bucureștii ca pe-un butuc al seducțiilor ce-și răsucesce otrava și miresmele sub bolți de curte arsă, unde granițele trecutului fierb în grindă verbul amintirii, măsluind toate bolile epocilor moarte, Frunteletă colindă beția prezentului, numărînd nostalgice dureri pedepsite de-un viitor cu fața ascunsă încă sub diamantele promisiunii.

„Mor la lumina soarelui / fără luminare de vin, fără cintece / mor bătrînele cartiere // Colentine, colentine / patru maci și trei gherghine / și-un bujor ca un cuțit / lingă inimă dosit...”

La umbra paradisului balcanic și mult și pe vecie adunat sub geana pomilor din lutul turmentat al Bucureștilor, Nicolae Dan Frunteletă scrie în seară de purpură, linsă proaspăt de cîinii aurului, care-s paznici peste greieri:

„Ce naiba rămîne de făcut? / Anotimpurile s-au amestecat / ca niște cărți măsluite / și-mi cade mereu caré de toamnă...”

Dar eu, ereditar îmboinăvit de toamnă (plingîndu-și fiul pierdut, o bătrînă din neamul meu, striga: Doamne, ce aproape-i intunericul, ce departe-i invierea!) și care mă cobor, cu fiecare poezie bună, pînă la creștet în sărbătoarea Bucureștilor, imi vine să zic că Frunteletă scrie, așezat între talere de aramă impodobite cu fructe, iar la geam, unde se coc gutuile, strînse roată în jurul unei pălării de paie plină cu semințe de floarea-soarelui, vîntul soptește ceva despre o chintă regală la două capete de prune brumării și inima respiră graul iluziilor din acustica toamnei:

„Aflăți despre mine că o duc foarte singur / ca un tren fără cale ferată și gări / [...] incolo e bine, ca într-o rană / în care inoată durerea mereu / e ca într-o floare hrănită de visul / acestor ținuturi unde toamna și eu / ardem scrierile ce nu vor fi scrise / precum și iubirile ce nu s-or iubi...”

CONSTANȚA BUZEA



feuda cu flori
ea-n straniu căuș
coboară spre micile stînci

rizind mă gîndesc
în fîntînă să cad
crezînd e-am murit să mă plîngi

ce joc râmuros
în simplu veșmînt
un alb fără pată sub cer

și uite că trec
lungi trenuri spre șes
și rup întregul mister

și totuși va fi
că poate vom bea
la masă aproape curînd

privindu-ne-adînc
cu ochii închiși
vin dulce din căni de pămînt

prag

surizători
sub masca lor de mort
toți fluturii secretă nori

e cald
vulcanul verii plin
în crater trepte

pădurea de mesteceni și alunii
coboară-n întuneric
înflorînd

vă iau în brațe timplele
plîng și înghit durerea
acestui prag împins și risipit.

sub fugărirea-n aer
a două veverițe negre

mie mi-e dor de-un timp
ce s-ar mișca
dar nu către vărsare

tu

treaptă de ceară
cruce-ntr-un cer și pămînt
timp astupat într-un cui

clipe de purpură varșă
sunetul tău nisipos
roiuri de fin între noi

drum stîlp de fum
stranie muzică-n zale
visterie de greieri

raclă de zimți
de rănire
copil

dă-mi ochi de somn
poartă-mă-n gînd
stînge-mă

pe tine prin tine te cer
întoarsă din divinitate
facă-se voia mea

slava pornirii

suire la nori a
porilor ploii
cît frig e pe cale

ci vino e vremea
răpît de un inger trecut
tremuri mori

bruiaje de frunze
un șarpe cu ochii răniți
și eu sunt un șarpe

dorm somnul lui
și ei va dormi somnul meu
distrus va fi somnul

găsirea luarea și slava
pornirii cu tine în brațe
izvor al nisipului tu

superbe rugini
cuvînt în nemărginire

să scriu
totuși dreapta mi-o ții
pe gura ta nedumerită

ar fi un sărut un sfîrșit
ar fi o iubire senină
ar fi un omor

miloasă durere pe cînd
pur vas de hirtie
un tom în cadere

iubind

ești ca o țopire
supliciu-nțebare
spîn suplu

la mare la mare
pe plajă sub mal
te întuneci

întat în cub
ții cheile sferei înfipte
în ceafă

ravagii nesomn
în spațiul de rest

pierzi lumea ai totul
te săturî de clipe
ce nu se eunose între ele

singur e plînsul
în singurătate pălești
în vreme ce el se usucă

în palma ta semne
cuvînt-nsetate și lini
cămăși pentru morți

GHEORGHE TOMOZEI



avem timp să coagulăm varul
trupurilor ce se vor iubi,
să tipărim degetele
ce se vor alunga.

Iar de trăit
vom trăi
mîine...

Piatra vinovată

Piatră vinovată,
cu burta de-o altă piatră umflată,
arsă cu fumul din vetre,
bătută cu pietre...

Fire

Cuția cu litere
ori chivot cu oase ?

Duc spre morminte
(în numai unul nu-ncap)
trup mărunțit
de rege fără trup,
fără chip,
fără țară ?

Duc doar o urnă cu polen ;
fără-de-lege,
fără de rege
e lutul ce sint...

Scrisoare din cimpul deșert

...Și drumul pe șine strîmbe
spre Cîmpul Deșert.
Mere și frunze de nuc. Le strivește
trenul, același
ce m-aduce acum pe-nțuneric
întocmai ca acum ani o sută.

Și-ajunge cu numai cu mine...

Odaia are ceva de Pompei grații. Urme :
mulajul a două trupuri, săpat în așternut
și crescute monstruos, ca aluaful de piine.
Miresme indicibile își depun uleiurile
pe lucruri
îngerești jumătate, jumătate cazone.
Devălmășie.

Cărți ce se pot citi prin coșerți,
nedeschise. Tutun
ce n-a apucat să fie incinerat. Unde-s
locatarii nopților de iubire ?

Le-ă rămas pielea,
pe spătare de scaun, albă de sare. Unde
s-au stins(numai noaptea îi putea
trage de-alei)

și de ce au fugit și de cine ? Ceasul oprit.
Lema bruse învechit. Memorie ruptă-n
fragmente

informe. În aer se scriu de sine
și-n de sino se șterg
cuvînt cu litere devastate.

În casa singură,
singur. Singur de tine. Aprind
sticlăriile alchimice :

distileria de greieri, teacul de fluturi.
Ce fără de noroc e norocul nostru,
străine !

Între noi, caravane, trenuri neluminate,
corăbii-n surpare
și avioane de muzeu. Între noi toamna.
Fumeză osemintele friicii. Și scrumiera
o un osuar.

Toamnă și frig. Celebrul comie
ține în mină craniul unui prinț...

Codru

Un codru de piine
pentru un cap fără gură.

Un codru de lut
pentru intratul în toamnă.
Un codru de codru
e frunza
sub care m-am tras...

Final previzibil

Și ce va urma ? Știu totul pe de rost
ce va urma a mai fost :
vom împărți cearșaful de duminică
și cearșaful de post.

Legenda ? Un dreptunghi nu mai mare
ca patul,
noi, neîntimplata și neîntimplatul.
Ce n-a fost, urmează a lua trup
cu oase scăpărătoare, de lup.

Alții vor cobori din visul în care-am
intrat,
cap desenat lângă cap desenat,
începută de noi, iubirea străveche
o va sfîrși-o altă, altă pereche...

Alții vor cobori din visul în care-am
intrat,
cap desenat lângă cap desenat,
începută de noi, iubirea străveche
o va sfîrși-o altă, altă pereche...

Alții vor cobori din visul în care-am
intrat,
cap desenat lângă cap desenat,
începută de noi, iubirea străveche
o va sfîrși-o altă, altă pereche...

Scalp

La despărțire, zăream ca prin fum
mină ei micșorîndu-se în fluturare.
Mașinăriile străzii se opriseră, bruse
și tot orașul a putut zări
structura, în aer, a unui sărut
alecătîndu-se din cristale de electron
și dizolvîndu-se-n sine și reapărînd
mereu cu alt chip.

Cu ce semăna ? Cu scalpul
unui erin...

Abia acum

Abia acum, intrat pînă la gît
în fierăriile ei blăjine, abia acum
se cuvînt să vorbească despre toamnă.

Deschid sertare cu chei uitate
și deretic odaia cu cărți atinse de brumă
de parcă mormintul mi l-aș vărui
pe dinlăuntru
cuvîntios.

Sînt o vocabulă rostită de toamnă,
o mină de semne,
un fum,
o părere, o frunză în vid...

copil

eu degete pline de ghimpi
cu solzi și polen pe obraji
te caut

străbat un ținut fosnitor
cu stoguri de iarbă pe loc
și turme

am buzele arse de vînt
și părul meu dulce miroase
a somn

te simt liniștită răcoare
prin tine visez să mă uit
lună gri

sunt greieri pe umerii mei
crengi libere umbre sorb cer
nu-s tristă

mi-e bine gîndind cum se due
spirale de nori către nordul
cu păsări

va fi cînd va fi un extaz
solemnă m-așez de pe-acum
în genunchi

nu

o dacă știi dacă te bucuri vino
iarba în jur înfloritoare-l
a fie pașii tăi munți albi

extaz speranță somn
nici nu clipescă nici nu respir
pierdut tu vino

supliciu în nemărginire
negînd ființa unui uragan
de frunze

flu

degete lungi
ca în picturi mister și
umbră

năseutul roșu
jupuit

în alb balans
pe brațe dus
atîns de stînci

ca luna sinul
somnoroasă suferință

legînd nervi robi
și răbdătoare vine
și calcarul a toate

și arzător genunchiul stîng
lingă cel drept
rănit de frig

vestmînt sfios
mormînt de abur în goana
prăpastiei

prin care clipa
cal inger înotînd cu mine
călare numai tu

și tatăl singur
și lucrul morții
începu

feuda cu flori

cofă cald de penef
gușă plină de vînt
copil al cuvîntelor mele

în taină purtînd
aripi nemărginite
ți-e somn și ți-e milă de ele

eu mina mi-o tree
cu degete vii
prin coama ta dulce de sare

ții minte mereu
miresma de vis
a ierbii pâlite de soare

acolo în munți
va fi s-adormim
țesut pat de sticlă ne cere

cu tine petrec
mesteceni-aluni
în umbra lor verde de mlere

se va fi-nvelit
sfîrșit de poten
păianjenul casei acum

ții minte un cal
înclină-te-n gînd
spre blînda lui umbră de fum

În genunchi

Totul în mine e ros,
în afară doar de genunchi,
pînă și țeasta și osul mîinii
și varul întregului trunchi.

Am stat pe firele bărbii, pe nervi,
pe smalț de dînte și pe eroare, am stat
pe fum,
doar pe genunchi, doar în genunchi
nu șezum

și plîsem cuvîntios și se sparse
tot ce mă îngăduia,
soldul amforei cu care m-am avut cu bine
și cînstite obraje de stea.

Am stat pe deznădejde, pe neașezare,
pe șirul de păsări migrate în unghi
dar nu pe genunchi,
și nu, nu în genunchi !

Vulturii totdeauna

Să urci spre mormintul
unui fulger
pe o scară în formă de mele !

Să fii pedepsit pentru deturnarea
unui avion de hirtie,
(dar hirtia să fie manuscrisul
Odeii în metru antic)
să-ți zidești casa cu gura, ca rîndunica
și să l se spună zidirii acesteia
sărut

și să l vezi pe vultur,
totdeauna pe vulturi
rotîndu-se asupra cîrdurilor
de vînători !

Frig

Finis.
Dantura, dezgropată din iarbă
a unui sonet.

Am trăit
prea repede ?
Am murit prea încet ?

Plouă și nu știu de ce

Plouă și nu știu de ce și nu știu de unde ;
sînt numai sare,
sînt singe calcinat, os curs, sînt pielea
în care-și țîn soldații

tuturor războaielor pierdute, tutunul,
muerile necredincioase
și caii — și pozele sepiă și peștii morți
și sepille

sporînd cerneala cu mil. Sudoarea
îmi roade venele
iar dinafara trupului meu vechi
o roade singele, singele

donat mie de o țărancă într-un ceas
(cu sticla plesnită) ceas
de iubire și grație duminică, blînd,
cu satirul.

Dar primăvara, ce altă treabă are ?
Ea urmează a poposi
în barba mea ce prășește corali.

Așa va fi, e sigur că există pe lume
și soarele
și poezii și comeții și hirtile,
toate cu pecești,

dovedînd cum că fum,
cum că am fost, că se pare că sînt,
cum că dacă n-e să mă vreți, voi mai fi.

Și-am avut și eu, doamne, gambe
și săltărețe iambe,

trohei, ahei și dactile
(mi-s martore toate dactilografele nuble)
și-am știut anotimpurile, nu chiar
pe toate, pe de rost

și e sigur, am fost,
am fost...

Dar plouă și nu știu de ce,
și nu știu de unde...

Viteze

Ia seama la repede
treceții noastre prin lut,
visăm cu vertebrele
vorbirea ni se roade, de sărut.

Să nu uiți agalele
mcrs al ploii-n cetate
peste metalele
neinventate...

Capul duminicii

Avem timp să ne naștem
și-avem timp de murit
întînd în brațe
capul duminicii, tăiat cu joagărul ;

FANTASTICE NOPTI



Tinara generatie traieste deplin si constient sub aura de impliniri, inalta si luminoasa a acestei toamne

S.O.S. această lume

S.O.S. acest pământ!

Localitatea : Giurgiu, 4 octombrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 15 000.
Atmosfera : excelentă.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Noutăți : prezențe locale — Doru Mălie, Sorin Popa, Valentina Peicea și Luminița Moicea.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Nu întâmplător mi-au rămas în minte aceste versuri dintr-un cîntec care s-a bucurat și aici de mult succes. Manifestarea culturală a Cenaclului Flacăra la Giurgiu s-a desfășurat parcă, sub semnul acestui imperativ al vieții moderne, al dezarmării și păcii pentru liniștea vieților noastre, pentru salvarea efortului omenirii de a supune, pe cât posibil, natura cu tainele ei, în favoarea sa dar și de a se feri de reversul acestei încercări și anume, acela al autodistrugerii. Extrem de permeabil la perenitate, oamenii Dunării, pentru care curgera fluviului, indestructibilă curgere este probabil unul dintre primele învățăminte pe care le percepe singele tânăr, au reacționat cu deosebit patos la mesajul de pace al membrilor cenaclului, giurgiuvenii, prin participarea lor deschisă și fermă lăsându-ne cu certitudinea lucrului bine făcut pentru oamenii potriviți.

Aș începe de acum relatarea mea cu evocarea unui gest de adîncă semnificație. Într-un moment al manifestării, spectatorul Giurea Ion aduce un foarte frumos portret al tovarășului Nicolae Ceaușescu, semn că oriunde am fi pe teritoriul acestei țări, orice am lucra la un moment dat și în orice dispoziție am fi, conștiința ne e trează la semnul necesității continuității politicii noastre ca țară și a crezului că făcîndu-ne curat datoriam unum un timp, păstrăm o tradiție, salvărdăm fiecare în parte o parte din omenire. S-a cîntat pentru președintele țării, „Trăiască România”, „Lancea lui Horea”. Se cîntă pe granița Țării Românești, pentru Ardeal și Moldova, „două nume ale aceleiași eternități românești”.

Remarcabila voce a Nicăi Zaharia și „Laptele de lupoaică” al subtilului Horia Stoicanu hrănesc spiritele și luminează seara ce a căzut deasupra stadionului. La un moment dat, pe cînd urmăream evoluțiile membrilor cenaclului, o fază de culise ne binedispune și mai mult; fotoreporterul revistei Flacăra, Victor Rădulescu, își „dă sufletul pe față” și apare purtînd cit poate el de tandru o cutie de carton din care scoate cu înfinită grijă un porumbel. Este o atenție de mare puritate sufletească pe care o primim în semn de omagiu și simbol de la cineva din mulțime.

Doru Stănculescu este aplaudat la scenă deschisă și aduce primul trofeu al spectacolului din această zi : o floare pentru cîntecul „Ai, hai!”

George Coșbuc coboară din Năsăud și din memoria culturală a poporului român și prin glasul lui Arpad Domokos ascultăm „Olteneii lui Tudor” pregătind libertatea de azi. Apoi aerul vibrează ca-ntr-o catedrală cînd timbrul cald și „lucrat” al lui Emilian Onciu doinește pe Lucaci.

Vali Șerban, care ne-a părăsit o săptămînă pentru a participa la propria-i cununie, ni se alătură iar la Giurgiu și, proaspăt „întregit” se autosărbătorește cîntînd „cit doi”, într-un recital din care nu lipsește „A plecat moțul prin țară” și „Din nou Beatles”.

Imediat după cîntecele lui Cristian Buică, urcă pe scenă poetul Adrian Păunescu. Spontan, tribunele dau tonul cîntecelor de țară, revoluționare și de pace ale cenaclului. Cîntăm „Iancu la Tebea”, „Jurămînt la Putna”.

„Femininele” cîntă „Să fie pace în lume” și „Toate femininele vor pace”, moment în care porumbelul pe care-l primisem își ia zborul de pe mina poetului,

dă de cîteva ori ocol scenei intruchipînd logodna de credință a mesajului cu oamnenii cărora le era destinat după care pleacă în noapte. Patruzeci de minute de adîncă vibrație patriotică se încheie într-un glas cu „Treceți batalioane române Carpații!”.

Minute în șir, ecoul păstrează scandările: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească” și „Trăiască România”. Un bilet din public mulțumește pentru felul pios în care, pe malul Dunării s-a cîntat pentru Moldova eternă.

Urmează Partaj, la figurat bineînțeles; „Creion”, „Partaj”, „La o cană cu vin”, au intrat deja în conștiințele iubitorilor cenaclului ca piese de rezistență, primite ca atare de tribune.

Ducu Bertzi dă ocazia colegilor săi să-și dovedească multilateralitatea și plăcerea de a participa sul generis la momentele spectacolului, fiind acompaniat de o formație ad-hoc, compusă din Andrei Păunescu de la Totuși, Marius Bațu — Poesis și Cristi Minculescu la tobe — solistul formației Totuși. Bilă albă profesionalismului!

La un semn discret al conducătorului cenaclului... „olteneii toți răsăr din cort”; Dragomir, Minculescu și Cotabiță cîntă ținîndu-se de după umeri, „M-a făcut mama oltean”, în aclamațiile generale ale oamenilor care gustă cu un umor perfect „lecția”, înțelegînd că orice manifestare culturală se desfășoară nu numai pe principiul cererii ci și... al ofertei!

Cotabiță de la Holograf readuce în anii '84 un minunat șlagăr mai vechi de un deceniu „El condor passa”, cîntec ce-i prilejuieste lui Gabi o interpretare de excepție, pe fraze vocale lungi de o deosebită căldură și sensibilitate.

Trupa Totuși face explozie în noapte, electrîzînd tribunele ce coboară pe gazon dansînd „din greu”... hard rock-ul! În acest timp sunt audiați cei ce doresc să se producă pe scena cenaclului. Note modeste acordate de Adrian Păunescu selecționerilor. Se distinge Sorin Popa, soldat, unicul care intrunește aprecierile publicului.

Alexandru Zărnescu semnează al doilea excepțional din această seară cîntînd „Ultima zi” pe versuri de Adrian Păunescu. O anume tristețe densă este la ea acasă pe malurile fluviului și Zărnescu cu o fibră invizibilă a sufletului percepe aerul plîns, greu, dintre versurile poemului. Starea e creată și Emilian Onciu cîntă „Plopii fără el”, omagiu adus singurătății eminescului Mihai prin poezia lui Adrian Păunescu. O strofă spontană a conducătorului cenaclului, încheie acest moment, ca un omagiu adus felului în care au fost ascultate aceste pretențioase piese, cit și ca o demonstrație a faptului că arta nu e un lucru „înghesat” după ce s-a născut ci este o operă permanent deschisă : „...dar parcă nu mai simt nimic / și-n suflet am avarii / și parcă mor și eu un pic / cînd pleacă militarii”. Firesc, poezia părasește muzica, rămînînd cu cea interioară proprie și-și ; poetul recită din lirica sa poeziile cerute în nenumărate bilete.

Este apoi rîndul cîntecelor populare devenite șlagăre, să ridice vibrația politică a scenei și a celor ce ne ascultă.

Continuăm, continuăm, instrumentele de măsurat timpul funcționează acum cu single ce fierbe în inimile spectatorilor noștri. Șlagărele își fac datoria.

Se cere din nou poezie ; poetul Adrian Păunescu recită din memorie pe cel ce a fost inegalabilul Miron Radu Paraschivescu, născut în această zonă, apoi poemele „Te iubesc”, „Roata”, „Pacient”. Minunat!

Tirziu, ne luăm „La adio” prin grupul Poesis — adio pînă data viitoare.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

Interior fierbinte

Localitatea : Alexandria, 5 octombrie, orele 18, Sala Sporturilor.

Număr de spectatori : 4 000.

Atmosfera : foarte bună.

Calitatea spectacolului : bună.

Noutăți : prezențe locale — Liviu Vasiliță, Ecaterina Naftan, acompaniați de Mielu Marin și Stingă Marin, Marian Căldărușă.

Aportul organizatorilor : excelent.

Revenim la Alexandria după doi ani și mai bine. Și de data aceasta prezența noastră aici a fost sub semnul întrebării. Dorința noastră și a miilor de spectatori era să ne întîlnim pe un stadion sau undeva în aer liber, timpul permițîndu-ne, și unde asistența putea fi pe măsura cererilor. Obiectiv, lucrul acesta nu s-a putut realiza, astfel că ne-am strîns în sală, și noi și ei, cu mic cu mare, într-o concentrație pe metru pătrat greu de redat. În sală, atmosfera încinsă. Sîntem întîmpinați cu multă căldură. Și la propriu și la figurat. Toate numerele din spectacol, cunoscute sau mai puțin cunoscute sînt întîmpinate admirabil. Ce înseamnă o absență atît de lungă! Și totuși cei prezenți au venit la întîlnire foarte „bine pregătiți”. Știau toate cîntecele, și nu erau puține piesele realizate în ultimii doi ani, iar dorința lor de a participa efectiv era uneori chiar peste ceea ce era normal. Condițiile date, sală, public numeros, mulți neștiind sau uitînd unele reguli normale de comportare la acest gen de spectacol, toate alcătuiau pe o așa zisă „diagramă” a ceea ce se putea numi un spectacol greu. Peste toate vine prima pană de curent. Cu lanterne, cu vocile unite într-un singur glas, încercăm să ținem o sală care nu știe să acționeze în momente de cumpănă. Lipsa eterogenității în idei își spune cuvîntul. Momentul e dificil. De afară ne vin vești „îmbucurătoare” : scurt circuit general iar grupul electrogen care a funcționat o oră de probă nu mai pornește. „Se repară în zece minute”. Dar cum nicidecum între reparații și minute nu a existat vreo relație de interdependență, vom sta treizeci de minute față în față cu un public ce nu reușește să facă în toate momentele corp comun în apărarea ideii care de fapt li adunase acolo, prezența Cenaclului Flacăra la ei acasă. Totuși în aceste momente „Lancea lui Horea” s-a cîntat ca nicăieri altundeva. A revenit lumina. Momentul greu ne-a stors pe unii dintre noi. Se reia spectacolul de la un punct înalt greu previzibil și mai ales realizabil. Participarea celor prezenți la cîntecele de pace, de țară, vine parcă să șteargă tot ce s-a întîmplat. Spectatorii din Alexandria simt pulsul, acum e momentul să recupereze tot ce pierduseră în acele minute. Și recuperează! Din nou pană de curent. De data aceasta în scurtul timp cit a durat, s-a putut recita poezie. Da, o sală întregă, însușindu-și lecția de viață din cea seară, recita **Repetabila povară**. Iată cum un simplu spectacol cu toate ale lui, desprins din viață, poate fi nu numai un mijloc terapeutic pentru cînd în cînd ființei omeneste ci și o mare lecție privind momentele de cumpănă imprezvizibile și greu de depășit mai ales atunci cînd crezi că li se pot întîmpla numai altora nu și tie însuși. Cîștig total această seară de la Alexandria din acest punct de vedere. Alăturîndu-ne de cei ce ne scriau „noi tinerii din Roșiori de Vede vă propunem un moment Zaharia Stancu, născut într-o zi de 5 octombrie în aceste locuri, spre amintirea celui ce a umblat **Desculț** prin inimile atitor oameni de pe pământ” nu lăsăm să treacă ziua de 5 octombrie 1984 fără a aduce un omagiu „înteleptului Patriarh al obștei scriitoricești din România”. Vom cînta la cumpăna nopții „Om în amurg”, poezie scrisă în ultima parte a vieții sale. Intrat în memoria publicului tînr și prin poeziile sale cîntate în cenaclu, Zaharia Stancu a fost la Alexandria omagiat într-o vespnică amintire a numelui și operii sale. Spectacolul continuă. Privesc sala. E un corp eterogen acum. Fiecare moment găsește o maximă și deplină participare. Au dispărut și falsele probleme. Acum nimănui nu-i mai e cald, acum nimeni nu mai e supărat că nu-și are locul delimitat în toate normele în vigoare, acum arta i-a

unit și i-a făcut să înțeleagă imposibilitatea și inexistența actului cultural dacă nu se sprijină și nu-și găsește ecoul destinat.

Turneul acesta, ca și celelalte, ne-rit experiențe revelatoare : Toate cele populare din sud au găsit „Urți de rezonanță”, în Ardeal. Aici în cîntecele moldovenesti sau din nord au fost primite fantastic. Nicăieri în nu s-a simțit o mai mare atracție pentru un anumit fel de cîntec sau pentru din zona respectivă. Poate singurul a dominat peste toate a fost „I un corolar, dar pretutindeni în există aceeași dragoste pentru cîntecul popular emblematic ale neamului. Cenaclul Flacăra a susținut întotdeauna în spectacolele sale cîntecele populare autentice să reprezinte provinciile țării. Desigur că unora i-au interpretat aceste cîntecuri nu în mod exact, cum se mai întîmplă și acum, Victoria Catană neslujînd teul popular românesc decît ara vocea, bună de altfel, nefiind sprijiri de o interpretare autentică, variante iz de cîrciumă de cartier fiind sancționate prompt de conducătorul cenaclului c nu-i poate scăpa, cu tot succesul public, cîntatul doar din buze nu și adîncul inimii al simpaticei cîntăreți altfel, care probabil mai crede că e tul doar să apară nu și să se pu slujba adevăratului cîntec popular românesc.

Cert este că la o oră tirzie din n întreaga sală era cuprinsă de o imensă. Tinerii despre care se auză nu le place decît muzica rock (de muzica rock nu poate veni decît din nu și creată aici) dansau și cîntau vremea bătrînilor noștri. Generația tuală, generația născută după Cong al IX-lea și care ia să-și implinim 1 ani, este o generație permeabilă e nou și atent aplecată asupra raoadă acestui neam din care știu și simt trag. Această generație, acești tineri găsiți și la Alexandria, ca pretutindea țării. Lor și nu numai lor le încl efortul nostru, cit este, în fiecare Așa am făcut și la Alexandria.

Generoasa larmă

a Păcii

Localitatea : București, 6 octombrie, orele 18, stadionul „Republicii”.

Număr de spectatori : 26 000

Atmosfera : extraordinară

Calitatea spectacolului : foarte bună

Noutăți : prezențe locale — Au

Tolescu, Atila Lăpăduș, Olimpia Maneanu, Cristian Alivei și Liviu Dun Au revenit pentru o seară Alexa Grozuță și Sorin Minghiat. S-a reit Nicolae Cenani. A cîntat pe scena cîntului Claudia Nacu Birlădeanu, cîntă din activitatea grupului **Expres**.”

Aportul organizatorilor : foarte Multumim întregului activ U.T.C. al pitalei, factorilor de răspundere și organizare ce au sprijinit desfășurarea bune condițiuni a unui spectacol anunțat dificil datorită numărului imens de spectatori. O singură discordanță într-o organizare foarte bufetul de incintă aparținînd restaurantului „Gambrinus” al I.A.P.L. Ce care la ora 21 a dispărut de la loc care era chemat să asigure un necesar pe parcursul unui spectacol. În rest calde mulțumiri tuturor.

Multe incertitudini cu 7—8 ore înainte de spectacolul din București. Am cu o săptămînă tocmai pentru pregătire din timp, s-a ajuns la stă

Tineretului Revoluționar

ÎN FIERBÎNTELE SUD



Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

ca simbătă la orele prinzului să umblăm cu afișe prin oraș, și cu anunțuri repetate la RTV pentru a înștiința tineretul bucureștean de locul și orele care au mai rămas până la întâlnirea cu ei. Peste ceea ce ne puteam imagina, peste tot ce puteam crede despre forța acestui spectacol adresat tinerilor, stadionul l-am găsit mai plin ca oricând! Din nou s-a demonstrat că Cenaclul Flacăra este capabil să strângă într-o perioadă extrem de scurtă un număr record de oameni. Aici meriul nu poate fi decât al acestui cnaclu ce-și dovedește încă o dată marea priză la public, datorată în primul rând, credem, modului de exprimare, modului de concepție a spectacolului, spectacol închinat oamenilor și în care ei se regăsesc în viața de fiecare zi, spectacol mai puțin „gătit”, mai direct, cu fața către om, către preocupările lui. Astfel, simbătă seara într-un superb amurg de toamnă, zeci de mii de tineri și-au dat întâlnire cu muzica și poezia pe care o iubesc. Primul moment „gustat” din plin, „Niciodată” cu Octavian Bud. Se aprind lumini în memoria celor vesnic mai triști ca noi. Superb arată tribuna la acest ceas de seară.

Inițiative din tribună, steaguri tricolore, inscripții de pace, portrete ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, determină schimbarea programului, lucru pe care îl facem cu plăcere ori de câte ori avem prilejul să întâlnim un public nu numai atent la ceea ce se petrece în scenă dar și impunător în ceea ce dorește. Iar publicul bucureștean dorea atunci cîntece de țară, cîntece de pace, cîntece ce-i reprezintă și ne reprezintă pe toți. Scena primește din partea Liceului Agro-Industrial Băneasa, cel mai elocvent semn al păcii — un porumbel. „Fie ca liniștea acestei seri să se aștearnă prin extrapolare asupra întregii planete”. Brațe tinere stîin în tribune o imensă pancartă: „1985, 1986, ... 2000... Era tineretului și a păcii, începe cu anul 1985 anul internațional al tineretului și va dura la infinit căci așa a hotărît tineretul lumii, singurul în drept să decidă asupra păcii sau a războiului fiindcă tinerii mor primii în războaiele clasice”.

Cîntecele noastre vin să împlinescă dorința spectatorilor ce de minute în șir scandează România. „Întimplarea face ca în această seară să împlinesc 17 ani. Auzind Trăiască România mi-am dat seama că nu eu ci Ea este în sărbătoare. Iar eu fac parte din Ea”. Cîntăm O șansă păcii și porumbelul, trimisul păcii printre noi deși acum se află în libertate nu mai vrea să plece de pe masa cnaclului. Poate și el simte că de aici pleacă în acest moment spre toate zările prin glasurile a mii de tineri dorința noastră de pace, și zborul lui e inutil în fața mesajului rostit răspicat, ce se dorește auzit în toată lumea și mai ales în cele două superputeri ce pot hotărî oricînd, peste voința umanității cînd să-și dispute întîietatea pe glob sau în spațiu. Impresionant momentul de pace al publicului amiral. „E de preferat să se audă în cartierul Cotroceni o larmă a păcii decât liniștea de după război”. Atmosfera e cu totul și cu totul extraordinară. Din tribune pe pistă coboară grupuri de tineri ce poartă în mâini drapelul tricolor. Parcă întreg stadionul e străfulgerat de culorile roș-galben-albastru.

În aceeași atmosferă, va continua spectacolul. Trupele noastre muzicale au mare căutare. Holograf reia o piesă din recitalul său, „Singurătatea astronautului YX-5793”, „o capodoperă a muzicii spațiale” cum bine observa A.P. Compoziție ce exprimă în mare parte modul de a concepe și de a interpreta al grupului. Iar Totuși a susținut, cu mare succes, un recital complet : 45 de minute de muzică heavy metal rock.

Și dacă muzica în forță a avut priză mare la cei prezenți, următoarele momente în care folkul și-a revendicat

„drepturile” nu au mai găsit la auditoriu întreaga disponibilitate în receptarea mesajului. Astfel excelenta atmosferă de până atunci începe să scadă încetul cu încetul. Întreg spectacolul e acum amenințat să se transforme într-unul dintre cele mai slabe, susținute vreodată în București. Dar galeria Rapidului, cea mai controversată și cea mai iubită galerie, dintr-un colț al tribunei, unde o știm de cînd e lumea (galerie care ne-a cucerit definitiv după prima etapă a campionatului, cînd la Craiova a demonstrat că nu e cu nimic mai prejos decît un întreg stadion brazilian) a tresărit. Minute în șir întreg stadionul a scandat din nou numele României. Miezul nopții ne găsește într-o atmosferă, din nou, extraordinară. Orașul amiral e acum la înălțimea la care îl doream. Multe bilețele sosite la masa cnaclului sollicită poezie. Dorința de a se asculta poezie ridică din start nota unui public, care a știut să participe pînă atunci la cele mai aprinse momente ale serii. Cu emoție a recitat A.P. din creația sa, emoție amplificată și de dorința izvorită din dragoste pentru cei prezenți, ca nu cumva acest moment ce deseori a cîntărit greu în aprecierea finală a spectacolului, să nu incline balanța negativ. Nu a fost așa. Prin modul în care a știut să primească poezia publicul bucureștean a făcut încă o dată dovada înaltelor sale calități.

Frumoasă seara de la București. O splendidă seară de toamnă care pe neștiute s-a transformat în cea mai frumoasă noapte de toamnă bucureșteană. Tinerețea și-a pus amprenta decisiv asupra întregului spectacol. Mii de tineri s-au prins în finalul spectacolului în mari hore, cîntînd alături de noi Hora Unirii. Zeci de mii de glasuri au cîntat șlagărele lumii și șlagărele noastre de suflet. Ni se cere din nou să cîntăm Trăiască România. „Credeti că veți reuși?” îi întreabă A.P. Răspunsul tribunei a venit ca un tunet „Da!” „Si-am cîntat din nou. Scena a fost invadată de tineri ce ne-au înfășurat pur și simplu în faldurile tricolore. Publicul „s-a scurs” pe scenă, cei din scenă sînt parte din public. Minunate sînt spectacolele în care orice fel de barieră dintre scenă și spectatori e pur și simplu pulverizată. Și la propriu și la figurat. De aceea Cenaclul Flacăra este după 11 ani de existență aceeași formă de manifestare iubită de public, de aceea prezența cnaclului într-un loc este transmisă prin mijloace orale mai rapid decît orice anunț publicitar, de aceea sîntem ceea ce sîntem, din dragoste față de oameni, din respect pentru munca lor de fiecare zi, dragoste ce ne este întoarsă ori de câte ori ieșim pe vreo scenă. Fantastică seara de 6 spre 7 octombrie de la București. Darul pe care ni l-au făcut tinerii Bucureștilor prin prezența neașteptat de numeroasă, prin participarea extraordinară, trebuie răsplătit. Dorim să revenim cît mai curînd în mijlocul lor. Publicul bucureștean o merită cu prisosință.

Așadar, simbătă 27 octombrie 1984, din nou pe Stadionul „Republicii”, Cenaclul Flacăra la București!

DUCU BERTZI

„Ospățul de spirit muntean“

Localitatea : Roșiori de Vede, 9 octombrie 1984, orele 18, stadion ROVA.

Număr de spectatori : 12 000.

Atmosfera : fierbinte, excepțională, pe întreaga durată a manifestării noastre.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Dorin Păun, Sirbu Daniela, Rodica Drăgoi, Clement Ștefănescu.

Aportul organizatorilor : de înalt nivel, excelent.

Manifestarea noastră, prima din istoria cnaclului în această localitate, începe sub semnul entuziasmului, prin care se făcuseră remarcă tinerii din Roșiori, prezenți la spectacolul de săptămîna trecută, de la Alexandria, printr-un nucleu ce molipsise și acea seară cu căldura participării lor. Primul mare moment, prima recompensă pentru sufletul viu, pentru sufletul insetat de cultură al acestor oameni este recitalul de poezie al lui Adrian Păunescu, prinos al dragostei față de semenii, cu fiecare poezie trăgîndu-și seva din viață, viețuind ele însele într-o autonomie ce emoționează cu forța vieții înseși. „Cînd s-o-npărțit norocul” dezvăluie marile veleități artistice ale acestui public, prefigurînd totodată momentele de vîrf ce vor veni odată cu cîntecele revoluționare, cîntecele de patrie și pace. La lumina făcliiilor și a lunii pline Gil Ioniță cîntă împreună cu întreg stadionul „Jurămînt la Putna”. Se scandează

înălțător „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească”. „Dincolo de clipă se află simburile de eternitate”. Cu cîteva săptămîni înainte de Congresul al XIII-lea cîntăm pentru România eternă, pentru președintele Nicolae Ceaușescu prin a cărui alegere în funcția supremă de secretar general al partidului noi ne asigurăm continuitatea noastră în istorie. „Trăiască România” răsună impresionant din inimile tuturor. Emoționante sînt dovezile de conștiință ale oamenilor. Muncitorul Romică Pirvu, în vîrstă de 22 de ani, ne scrie : „Sînt un tînar dintre milioanele de tineri ai acestei patrii libere și independente. Mă alătur și eu, în această seară, pentru a cînta și cîntii pacea ca pe cîmăra cea mai de preț. Sînt în lume oameni buni și oameni răi. Oamenii buni sîntem noi, făcătorii de pace, oamenii dornici de viață. Mă alătur totodată președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru pace, pentru o lume fără arme și fără războaie”. Trăducem prin cîntec această idee alăturîndu-ni pe toți cei prezenți : „O șansă păcii și glorie ei !”, apoi „Toate feminele vor pace” și „Să fie pace în lume”. Și exact ca în viață, schimbările de tonalitate alternează dînd serii o notă personală și veridică. Cîncizeci de minute de hard și heavy metal rock cu trupa „Totuși”, condusă de Andrei Păunescu, ridică recitalul la cîinci tineri componenți ai acestei merituose trupe sînt aplaudați cu dărnicie pentru întreaga lor evoluție. Prin vocea lui Măjaj Gyözö se fac auzite din nou cuvintele : „Și totuși există iubire.” Cîntă întreg stadionul cuprins de vraja lor fără sfîrșit. Adrian Păunescu simte nevoia să adauge : „Și luna din cer dacă vede / Ospățul de spirit muntean / Iubim Roșiorii de Vede / Mai mult de o dată în an”. E o promisiune și un răspuns poate la invitația organizatorilor de a reveni aici cu ocazia împlinirii a 600 de ani de atestare documentară a localității. Atmosfera este în continuare fantastică și ni se pare că reeditează într-un fel frumoasele noastre experiențe care au fost Cugir și Aiud în cele două manifestări din recentul turneu din Ardeal. Încheiem și ni se cere să mai rămînem. Și asta facem! Tinerii din Roșiori merită. Urmează un lung program de șlagăre românești și internaționale, de la „Sanle cu zurgălăi” la „Linda”, de la „Țurăita” la „Mary, Mary”, de la „Sapte văi și-o vale-adîncă” la „Ioane, Ioane” cu Nica Zaharia care tocmai trecuse pragul celor 20 de ani. O ceață densă și umedă coboară peste noi. A fost frumos, sub lună plină — o seară plină, promitem să revenim iar tinerii, stăpîni pe ei, ne promit o nouă inspirată dăruire.

NICOLAE CENAN

Dacă dragoste este

Localitatea : Turnu Măgurele, 10 octombrie 1984, orele 18, stadion Chimia.

Număr de spectatori : 15 000.

Atmosfera : caldă, entuziastă, deși dispersată de așezarea oamenilor pe o suprafață largă.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Valentina Bălăceanu, grupurile Turris (Ion Băețica, Constantin Marinescu, Petre Cristea), Dunărea (Florin Pirvu, Fane Frujină, Bebe Lungu), Team rbek (Paul Eftimie, Iulian Dumitrescu, Florin Andrei).

Aportul organizatorilor : excelent. Eforturile organizatorice din această seară au încununat preocupările oamenilor responsabili de bunul mers al treburilor culturale și educației tineretului pentru reușita

deplină a microstagionii noastre din județul Teleorman. Mulțumim întregului activ al organizației județene de tineret, tuturor aceluia care s-au implicat cu dragoste și competență în organizarea manifestărilor noastre din județul Teleorman.

Cele două tribune ale stadionului din Turnu Măgurele nu i-au putut cuprinde pe toți aceia care au ținut să fie prezenți la manifestarea cnaclului din această seară. Cam tot atîția cîți încăpuseră în fiecare din cele două tribune s-au așezat pe gazonul terenului de joc, alții pe acoperișul unei construcții din apropiere, cîteva pilcure pe cîte o suprafață mai înaltă, pe garduri, pe cîte o locomotivă oprită la răstimpuri dincolo de limita stadionului. Toate aceste elemente de decor vorbeau de la sine de marele interes pe care-l suscita spectacolul nostru în tînarul cînt al muncitoresc din Cîmpia Română. Debutul manifestării este o tandră și entuziastă imbrățișare. Ni se transmite prin căldura ei și febra așteptării, și arderea sufletului tînar pentru cultura cu proprietăți tranzitive, și înalta temperatură a sentimentelor greu de stăpînit și a căror revărsare se cheamă simplu — bucurie. Forța unei atracții pe care nimic n-o poate diminua ni-i apropie pe oameni și la propriu și la figurat. Cîntecele noastre sînt punți ce consolidează cu teimeinicie relația noastră. Testul de profunzime îl constituie și în această seară momentul de poezie realizat de poetul Adrian Păunescu, trecut cu bine de public în pofida handicapului pe care-l reprezenta acum marea aglomerare. Am simțit efortul oamenilor de-a se autodepăși dar mai ales de-a trece peste condiția lor obiectivă, unindu-și glasurile pentru a da întreaga lor dimensiune, adevărata imagine a marii lor disponibilități participative la cîntecele noastre de țară și de pace. Se cîntă „Jurămînt la Putna” și totul ne pare „o feerie cu lună și atmosferă de aducere aminte în acest oraș iluminat de aura Proclamației de la Islaz, oraș ce reprezintă țaria sudului pe care se sprijină toate turnurile nordului.” Suflet istoric este resimțit în respirația prezentului. Sentimentul continuității este o expresie vie a eternității. Cuprins la scara unei întregi colectivități, este suport al unității. Iată de ce, „Trăiască România”, cîntat pentru continuitatea istorică la cirna destinului național prin realegerea președintelui Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres în înalta funcție de secretar general al partidului, răsună acum convingător, impresionant. Cîntecele de pace sînt o nouă probă de conștiință. Ne pare rău că n-a fost posibilă gruparea tuturor celor prezenți astfel încît vocea acestui stadion să sune unitar. Oricum, efortul general este lăudabil și dovezile repetate de înaltă conștiință civică ale opiniei publice în acțiune, apărînd fiecare element al spectacolului, fiecare moment de unele tendințe diluante sau disociante sînt absolut unice. A lipsit acestei manifestări mai multă inițiativă din partea celor prezenți, mai mult curaj în a se impune, mai mult credință în posibilitatea de a intra în competiție cu marile performere ale cnaclului. Cu toate acestea, a reușit această seară să reafirme marea forță a orașelor de „linia a doua”, a orașelor mici și mijlocii de-a face cultură adevărată și mare, în rînd cu marile centre căci, pentru a parafraza cuvintele unuia din marii noștri prozatori, născut în aceste locuri, Marin Preda, „dacă dragoste este, totul este”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1397, 1398, 1399, 1400, 1401.



Programul Cnaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației iubitorilor săi din municipiul GALAȚI, va susține simbătă, 13 octombrie 1984, de la orele 18, o nouă manifestare în aer liber, pe stadionul din marele oraș dunărean.

Așadar, simbătă Cnaclul Flacăra din nou la Galați, în cadrul Galei 1 400, pe stadionul Dunărea.

Un muzeu in labirint

Pallady

Fața calmă a zbuciumului



Pallady, autopoortret

S-a spus că Pallady are o figură de ascet. Un ascet care trăiește insingurat undeva aproape de absolut, dacă nu cumva chiar acolo. Și n-aș putea, minat de vreun demon șicanator, să zic: nu-i adevărat. Așa este, Pallady, chiar cu pâlăria lui de boem, are o figură de ascet. Așa este, el se află permanent în căutarea permanentelor. Arta lui caută să stingă efemerul, să se purifice de accidental. E o asceză intelectuală. Și, de altfel, Pallady a ținut parcă el însuși să acrediteze această impresie, de ascet al absolutului. I-a reproșat vieții că

nu e eternă, că se termină printr-o negație. I-a reproșat morții că e un nonsens. I-a reproșat lumii că amestecă frumosul cu uritul. Intransigența lui îl insingura. Inteligența, la fel. N-a spus el, lucidul care și-ar fi dorit să nu mai fie atât de lucid, că „nenorocirea oamenilor a început din clipa cind și-au descoperit inteligența?” Sinceritatea, uneori brutală, pentru că nu suportă să nu spună ce gândește, orgoliul cu care detestă prostia, vulgaritatea, compromisiunile, se înscriu în aceeași logică. Și apoi, având numeroși admiratori, nu s-a ferit el, totuși, să aibă discipoli? Nu i-a spus lui Tonitza că „în ziua în care s-ar recunoaște „maestru” și-ar recunoaște terminat rostul existenței? Așa cum a stîrnit stupoare savuroasa frază prin care a motivat de ce a refuzat de trei ori să fie propus pentru „Legiunea de onoare”, „Je n'admets pas que l'on se permette de me décorer!”, tot astfel a putut să mire pe cei ce nu-l cunoșteau fraza prin care a refuzat catedra de profesor la Școala de Belle Arte din Iași: „Cum vreți să învăț pe alții, ceea ce nu știu nici eu?” În plus, nu se vroia încadrat în nici un curent artistic. Nu accepta nici măcar să fie „modern”. Se pretindea „din toate vremurile”.

Și totuși. E ceva sever, prea sever în chipul pe care ni-l arată Pallady în multe sale autopoortrete pentru că artistul din fața noastră, cu barba sa mică și albă, cu ochii arși de întrebări secrete, să fie un ascet adevărat. Pare că s-a retras între ghetarii lucidității sale, unde e monarh absolut și rob, că se încălzește noaptea pe ascuns la reverii reci care să-i dea această eleganță ușor distantă, abstrasă din timp, pare că s-a insingurat într-o realitate a sa unde armonia e scutită de promiscuitatea dezordinii. Și totuși. Uitându-mă la chipul lui Pallady am senzația că vrea să pară absent în vreme ce e mereu de față, că vrea să pară în afara lumii, în timp ce e în esența ei. Și ca nimeni altul în pictura noastră, tocmai el, mi se remintează că artistul nu poate fi altfel decât un ascet ratat.

Ascet pentru că... dar mai trebuie oare explicat de ce? Mai trebuie oare spus că prima condiție pe care trebuie s-o îndeplinească un artist este aceea de a fi el însuși, de a se descoperi pe sine și de a-și da un sens, pentru că să poată da și lumii unul? Spre deosebire de alți oameni ai săi care pot refuza, la nevoie, să se cunoască pe ei înșiși, pot fugi de oglindă, pot renunța la întrebările proprii pentru a-și însuși răspunsurile ouzite, artistul nu se poate sustrage acestei aspre exigențe dacă ține să rămână artist. El nu se poate ignora pe sine. Din moment ce s-a hotărât să creeze, vrînd nevrînd el a consimțit să se zbuciume și să se cunoască. Adeseori cu riscul de a fi mai vulnerabil decât alții, fiindcă laurii cunoașterii de sine sînt aproape totdeauna pătați de puțin singe interior. E aproape cu neputință să străbați spațiile aride ale singurătății fără să-ți julești deloc sufletul. Cine nu înțelege asta nu înțelege că, bîciundu-și uneori orgoliul, „Nu cunosc decât un singur Dumnezeu: conștiința mea” zicea Pallady, artistul n-a face pentru a se supradimensiona pe sine, ci pentru a iubi mai mult și pentru a suferi mai mult. Pallady însuși considera că arta e „o lungă suferință, o întrebare pe care ți-o pui tot mereu ție însuși”.

Dar de ce ratat? Simplu: pentru că nici un artist autentic, nici cel mai insingurat, nu s-ar putea desăvîrși ca ascet. O asemenea desăvîrșire ar însemna muțenie, tăcere absolută, renunțare, moartea artei. Or, artistul care crede în misiunea sa nu poate semăna niciodată călugărilor trapiști (în ordinul cărora, ni se spune, bunicul lui Pallady îl îndemna în copilărie să intre) care adoptă consemnal tăcerii, întrerupț zînic doar de acest salut: „Frate, amintește-ți că toți sîntem muritori!” Prin rostul pe care și-l-a atribuit, el se află chiar la antipod, iar salutul său zînic nu poate fi decât profund diferit: „Amintește-ți că există permanențe sau măcar că poți să le cauți, să le vezi!” Prima revoltă a artei este, în fond, o revoltă împotriva morții și a împăcării cu moartea. Ea refuză să creadă că totul trece ireparabil, deși a spus-o prin gura lui Vergiliu și a altor, altora. În toamnă, ea a sperat totdeauna că măcar această invocare a fugitivului va dura. De aceea nu numai că n-ar putea accepta un consemnal al tăcerii ca acela al călugărilor trapiști, dar ea trebuie să fie „guralivă”, vorbind mereu despre viață, chiar dacă această viață are defectul de a fi trecătoare, despre lume, chiar dacă această lume e imperfectă, despre „cei alții”, chiar cînd aceștia nu-l aud pe artist. Arta, zice Pallady, este viață, dar o viață „eliberată de toate inutilitățile”. Definiție atît de seducătoare încît abia recitînd-o descoperim că ascunde, sub aparenta ei inocență, un orgoliu nietzschean. Ea sugerează că Demiurgul a creat o lume impură în care frumosul e amestecat cu „inutilități” pe care, în rol de demiurg neconsolat, artistul aspiră să le înlăture, căutînd, dezvăluind, esența vieții.

Pentru asta, însă, el trebuie, firește, să se rateze ca ascet. Adevărata sa desăvîrșire se bazează pe această nobilă ratare. Cu obrazul luminat de flacăra înghețată a unei intransigențe neîndurătoare, un artist ca Pallady nu se poate dispensa, în realitatea sa, de realitatea celorlalți. Învinuind viața că se naște din accident și că nu e eternă, el nu face decât să spună pe căi oculte cît de mult e legat de ea. Nepăsarea sa distantă e doar un truc pentru a ne scruta mai bine, iar singurătatea sa e, de fapt, un post de observație.

OCTAVIAN PALER

PROZA

Cuvinte de dragoste
despre pămînt
și pămînteni

Orice conștiință trează și în stare de permanentă veghe își dă limpede seama că în acest moment, mai mult ca oricînd, soarta pămîntului în general și destinul pămîntenilor în special au devenit unul și același imperativ al momentului. Echilibrul precar al Planetei Albastre este pus sub semnul războinic al lui Marte. Sub imperativ ardent este scrisă și cartea de față („Pămînt și pămînteni”, de Teodor Marian, apărută recent la Editura „Albatros”). Un moto frontal ne introduce în atmosfera cărții. Îl redăm pentru adevărul și plasticitatea lui: „...un cuvînt de mulțumire tuturor țărănilor, tuturor lucrătorilor pămîntului. Muncii lor îi datorăm piinea cea de toate zilele. Orașenii sînt să uite prea repede acest lucru și de aceea considerăm piinea ca ceva venit de la sine”. (Edouard Saouma, director general al F.A.O.). Cit adevăr în aceste spuse! Autorul cărții despre care facem referire nu uita însă să lege direct și nemijlocit soarta pămîntului și rosturile pămîntenilor de multe crize care bîntuie omenirea în acest sfîrșit de secol și de mileniu (criza energetică, criza financiar-valutară, criza materiilor prime, inflația etc., etc.).

Adevărul este că în această carte de publicistică Teodor Marian ne prezintă un evantai de date și experiențe de ultimă oră. Le disecă. Le comentează. Varianta de trai prefigurată pămîntenilor pentru viitor nu este una fustă ori fatidică, unghi de incidentă sub care s-au exprimat destui psihosociologi ori viitorologi, ci una optimistă, tonică. Intrăm, așadar, în perimetrul cărții. Cu o modestie aproape țărănească, să zic așa, ni se vorbește despre primii pași în

Biblioteca in aer liber

In căutarea
seninătății

Desigur, există și părinți bătrîni, și boli, și tracasări, și oboseală, nu s-ar putea spune că absurditățile au dispărut din lume, și nici mișnirea, și nici durerea, și nici chiar moartea — nu? — iar dacă închizi ochii și-l ascuți pe acest încă tinăr bărbat vorbindu-ți despre pricinile descurajării pe care, iată, a încercat și a izbutit s-o depășească, îți imaginezi un chip erispat, muncit de ticuri, chinut. Dar îl privești. O față de copil care visează frumos. O înfățișare deschisă, prietenoasă, mari ochi luminoși care te contemplă cu înțelegere de sub fruntea bombată de școlar încăpăținat; sticla ochelarilor rotunzi e încălzită nu numai de soarele din afară. Nici urmă de amarăciune. Și atunci, unde stă adevărul: în cuvintele care-și dau singure curaj, sau în seninătatea desăvîrșită a chipului? Greu de răspuns, imposibil de răspuns: adevărații artiști, talentele de excepție, își ascund bine secretele. Iar cărțile lui sînt mărturiile dramatice ale unei lungi și patetice căutări a seninătății, a păcii spiritului — mereu pierdute, mereu regăsite. Există oameni meniți din leagăn fericirii, iar lucrul acesta li se citește pe chip. Norman Manea face parte dintre ei. Dar se vede că ursitoarele, în lumea modernă, se fac uneori de răg. S-ar vrea vesel, jovial, chiar juteaș (nu degeaba iubește atît de mult clownii și a scris pagini atît de emoționante și de profunde despre August Proștu) dar nu izbuteste să fie decît un copil timid și retras privind la joaca celorlalți cu dragoste, cu poftă, cu invidie, dar îndrăznind numai într-un tîrziu să se apropie, să intre în cercul fermecat, să devină unul dintre ei.

Despre cea mai nouă carte a lui, *Pe contur* (1984), nu-mi vine ușor să scriu; de luni de zile încerc și nu izbutesc. Modestele mele dimineți petrecute într-o bibliotecă, ce, în aer liber fiind, își amestecă foile răscolite de vînt cu foile galbene ale toamnei tomozeiene (sau tomozeiești), zborurile mele deasupra retraserilor „cuiburii de cuci” care sînt cărțile nu par compatibile cu o alcătuire atît de riguroasă, de plină, de armonioasă lăuntric cum e volumul respectiv. Explicația relativă incompatibilității între însemnările mele libere și spiritul exact (și furtunos, dar cu grijă stăpînit) al volumului se află chiar în titlul său. Pentru că ambiția lui Norman

Urceolus

De mă vei plămădi, Patrie,
Cuprinde-mă cu fiul și femeia.
Ei, mina mea cea dreaptă
Ei, dreptăta mea lumină și umbra mea
de pază.

De ne duci cu setea la izvor
Femeia mea-i pintece de păstrat
Fiul meu gură de sorbit
Eu toartă de apucat.

De ne vei izbi de jugul timpului
Femeia mea va fi pămînt de rodit
Fiul meu semn cosmic de Urmare
Eu destîin ce spintecă vorbele mincinoase.

MIRCEA ALBULESCU

ale plugăritului și despre agricultura pe tărîmurile Daciei istorice. Ni se vorbește cu elocință despre Măria Sa, BOBUL DE GRÎU. Se insistă asupra piinii noastre celeia de toate zilele, atît de necesară traiului și vieții. În anul 1974, spre pildă, prețul grîului — cereala nr. 1 — a crescut de 4 ori! Fața pămîntului mai este bîntuită de o pecingine care se cheamă foametea, sub și malnutriția. Ochiul specialistului stăruie și asupra ameliorării nisipurilor zburătoare; asupra întinderilor albastre prefigurînd viitorul „ogoare”. Nu întîrzie să insiste și asupra biomasei și ecosistemelor. Zăbovește asupra miracolului numit ingineria genetică! Părți distincte din carte fac referire la rolul și implicarea ciberneticii și informaticii în agricultură etc. Pămîntul însuși este prospectat ca o sursă reînnoibilă, iar un rol aparte pentru viitorime se acreditează acvaculturii. La drept vorbind, sintem „dopați” cu o avalanșă de informații, decent și cu gust comentate, în această a cincea carte a lui Teodor Marian („Prinzul cel mare”, „Grăbit prin America”, „Glasul Pămîntului”, „Vieți nepăratele” și, respectiv, „Pămînt și pămînteni”).

Exceptînd, poate, însemnările de drumetie din U.S.A., scrisul său este orientat, în speță, asupra celorlora fidele observații privind soarta pămîntului și a pămîntenilor. Exceptională și prezentarea făcută de Mircea Săntimbreanu și reținută pe coperta ultimă a cărții. Adevărul curat este că omul a devenit stăpîn peste izvoare și țării

dar, deocamdată, nu cunoaște pe de-a-ntregul multe aspecte legate de posibilitățile pămîntului și ale pămîntenilor, de bună seamă. Reputatul sociolog american Alvin Toffler a scris nu fără o umbră de tîlc în „Al treilea Val”: „Pămîntul nu l-am moștenit de la părinți, ci îl avem împrumutat de la copiii noștri. Și atunci, ce lume construim? Ce lume lăsam?” Tocmai asta este întrebarea: Ce lume lăsam?...

Faptul că se apelează din nou și din nou la buna noastră tradiție de agricultori și recunoașterea crescătorii de animale, nu este intimpiător. Așadar, pentru cine iubeste pămîntul și pămîntenii — iar Teodor Marian este unul dintre aceștia — problema agriculturii în general și chestiunea țărănească în special au devenit un apelativ de conștiință trează, arzîndă. Se cere să îndreptăm tot ce am făcut sub imperiul grabei și al superficialității. Să punem așadar umărul, așa cum sîntem invitați fără ostentație, pentru piinea noastră de azi și de mine. Gîndul se cuvine să ni se îndrepte odrăslit și revigorat către dătorii de piine, născătorii de bucate; către țărani noștri — atîta cîți și cum ne-au mai rămas prin satele noastre. În fond și la urma urmei, către satele noastre se cuvine să ne îndreptăm privirile curate în această zariste de mileniu trei, pentru că satele noastre au fost și continuă să rămînă vetre de vrednicie, statornicie și spiritualitate românească.

DORIN SALAJAN

Manea — excelent prozator, aflat acum în postură de eseist — este aceea de a descrie cu maximă fidelitate cărți, autori, situații, atitudini, de a le pune în ecuație, fără a se îndepărta de ele, de a rămîne mereu „pe contur”. Ceea ce mie îmi este absolut imposibil. Simplul gînd de a povesti pe larg o carte de proză sau un film memorabil (și ce frumos istorisește prozatorul subiectele unor filme de Ingmar Bergman — e unul din capitolele „de vis” ale cărții) mă face să mă retrag respectuos din fața adevăraților comentatori, cu un resemnat „nu pot”. Pentru mine lumea nu e făcută din „subiecte”, ci exclusiv din predică.

Dar pot să-mi alung spaima respectuoasă și să vorbesc despre oamenii pe care m-a ajutat să-l cunosc mai bine această admirabilă carte, a unui scriitor aflat mereu în apropierea bucuriei rivnite (dar, atunci cînd bucuria apare, examinîndu-i atît de neîncredător înfățișarea încit uneori, jignită, aceasta se retrage cu o grațioasă schimă feminină), a unui scriitor demn și nobil, încercînd să-și apere demnitatea de om al spiritului și noblețea („jaristică ca o zi de primăvară”) într-un secol cîteodată decepționat, cîteodată magnific.

Oameni. Minuni. Iată-l pe George Enescu: „Mi-am imaginat, dintr-o dată, toate locuințele țării învîluite în sunetele *Rapsodiei* lui Enescu. M-am întrebant de ce n-ar fi posibil să reluăm și noi, anual, în atmosfera festivă a reînnoșturilor, *Rapsodia română*, dirijată, de pildă, de Celibidache. Sau poate amîndouă *Rapsodiile*... (..) Tocmai popularitatea acestor bucați pline de prospețime, lumină și simplitate juvenilă ar izbuti cel mai bine să readucă în memoria tuturor chipul fascinant al lui George Enescu. Ne-am amîntit de locul și timpurile din care s-a născut cel numit de Menuhin în memoriile sale, traduse și în românește, «cel mai complex muzician al secolului nostru». Ne-am amîntit de Moldova prelungindu-ne în nordul acelei placente de superior lirism al marii arte din care s-a intrupat Eminescu. Ne-am amîntit de cordialitatea și farmecul vieții bucureștene în perioada cînd, la prima sa vizită, România îi părea lui Menuhin «în mod natural țara cea mai muzicală din Europa», unde avea să descopere că «muzica simbolizează existența națională». Despre un film realizat de Ingmar Bergman: „Vorbînd despre tragedia bolii de a exista, pur și simplu, regizorul, înainte de orice altceva un extraordinar gînditor al existenței umane, vorbește despre eroismul înalt al creației. Artistul apare ca un (...) luptător orgolios, în numele întregii colectivități. Pînă la capăt și dincolo de capătul înfruntării, conștiința sfidează des-

tinul ființei muritoare.” Un ziarist, nimic mai mult (dar nici mai puțin!) decît un ziarist, iată-l caracterizat riguros: „Intellectual de verificate profesionalitate și cinste — deși nu este proiectat la scara marilor cote, nefiind nici un mare artist, nici un celebru gînditor, doar un calificat și perfect onest profesionist cotidian al unei munci intelectuale — devine treptat un simbol de avergură al intelectualului, cu tot ceea ce constituie aspirațiile, slăbiciunile, credința omului atent la oameni tot atît cît la cărți, încrezător în principii, ca și în sentimente.” (Să zăbovim o clipă asupra acestei formulări, „atent la oameni tot atît cît la cărți”, și să observăm cu deplină aprobare semnul de egalitate pe care-l pune importantul prozator între oameni și cărți. Ce e o carte bună, o mare carte decît un om, angajat alături de semenii lui, reali sau scriși, într-o luptă de o înfinită noblete pentru biruința omeniei? O carte căreia nu-l bate inima nu s-a născut, nu trăiește, nu va muri; e o pură inexistență...) Oameni, cărți, adică tot oamenii. Iată-l și pe un inginer, George Emil Palade, laureatul premiului Nobel: „Un bărbat frumos și zvelt, de o nobilă seninătate, firesc, cordial, cu o perpetuă eleganță superioară a simplității.” (Autorul își face autopoortretul „ideal”, se vede așa cum s-ar dori să fie?) „Fără să vreau căutam acea lumină moldavă pe chipul ilustru, atît de atent și deschis; mi s-a părut că întrevăd chiar o anume aeriană înrudire cu apariția lui Celibidache și gîndul a decolat fără să vrea spre armonia, discret lirică, a acelei glorioase și cutezătoare tradiții spirituale ieșene.”

Pe contur (cuprinzînd și numeroase articole de real interes despre prozatorii contemporani de la noi) este un elogiu închinat omului de artă, demnității și luminii lui (moldave, ar spune suceveanul Norman Manea), integrității spirituale a celor care se simt cu bucurie și cu durere responsabili de destinul tuturor semenilor lor. Responsabil de existența în lume a păcii. A două păci, amîndouă esențiale, amîndouă dependente numai și numai de faptele omului. O pace. Două păci. „Se vorbește mult despre pacea omenirii și tot atît de mult ar trebui să se vorbească despre pacea omului.” Despre pacea spiritului creat (creații fiind toți oamenii care muncesc frumos, nu numai artiștii), despre seninătatea pe care nu numai autorul cărții o caută într-o lume atît de frîmintată... Seninătatea pe care toți o dorim, de care toți avem nevoie, simțind lîngă noi și această nouă carte-om și înaintînd alături, animați de toate speranțele posibile.

FLORIN MUGUR



atelier literar

G. Dumitrescu

N. Simona : Caligrafii cuminți, decorative, deseori amenințate de convenționalism, rareori a-jungind la vibrație („Apropiere”, „Mesaj”, „Patria”, intructivă „Flautul”). Să vedem, în continuare.

Nicolae Vlăduț : Un început încă incert, neconcludent, în „Adagio”, „Cântecul divin”. Reveniți.

Iuliana Păunescu : Ați înțeles greșit. De fapt, în versurile dv. predomină stingăciile, lipsa de cultură și nu se văd semne de talent literar. Cel puțin decodată.

Mini Max : Scrieți prea mult, fără control, într-o inerție fără orizont. Fi- resc, paginile sint din ce în ce mai slabe, fără pregnanță, diluate, in- forme. Trebuie să sistați acest flux nonșalant, să tratați fiecare pagină cu o maximă prezență a conștiinței creatoare, cu toată exigența și scrupulul artistic, ca un olar destoinic care nu lasă din mină bucată de lut nformată și nreformulată pină la desăvirșire.

Carmen Simon : Pa- gini inegale, în general modeste, printre care par să se audă, însă, și niște sunete mai acătării („De- but”, „Q.S.R.”). Să mai vedem.

Alina Pătroi : Poezia „Anchetă” a apărut, cu câteva luni în urmă, în cadrul „Atelierului” nos- trui, de unde ați „pre- luat-o”, nemărturisit, cu mici modificări. La „o fe- tiță de paisprezece ani” cu „viața făurită din iluzii”, cum vă caracteriza- zăți, furtul, căci așa se cheamă, pare cumva și mai urit decât în cazul cutărui borfaș bătrîn in-

răit în „meserie”. Chiar dacă trimiterea „corpului delict” tocmai acelaia de la care l-ați șterpelit adaugă faptului un soi de neroadă candoare... Ori- cum, ideea că veți putea reuși ceva în literatură cu asemenea „metode de creație” trebuie trecută și ea la capitolul „iluzii”, probabil cea mai tristă dintre ele !..

Catia Tomșa : Citeva accente ici-colo („După despărțire”, „Descriere”, „Crug firziu”) par să jus- tifice speranțele și efor- turile, în continuare. Re- veniți (dar cu manuscrise mai ușor și mai deplin descifrabile).

A. Valoni : Sint foarte juste observațiile din scrisoare, mai ales în privința riscurilor și impa- surilor formulei dv. de lucru. Nu trebuie s-o pă- rășiți (se pare că nici nu puteți), după cit am înțeles, ceea ce atestă oricum autenticitatea ei, aderența să zicem organică...), dar e posibil, credem, să o perfecționați, să o feriți de facilități, de uscăciune și incifrare, de laconism sec, telegrafic, de „foto- grafic” mecanică etc., s-o duceți către o perso- nală, specifică desăvir- șire (pe cit posibil). Din ultimele picuri, mai substanțiale : „Credo”, „Tu”, „Toamnă”, „Festivități”, „Repaos?”, „Confuzie” 2, 7, „Un poem”, „Pasăre supusă”, „Tăcerea între noi”, „Lumina”.

Gabi Olaru : Versurile, inclusiv cele de data trecută, sint slăbuțe, naive, stingace. În problema personală pe care ne-o înfățișați, nu vedem cum am putea să vă ajutăm. Ar trebui, poate, să vă luați inima-n dinți și să vă duceți „la fața locu-

lui” : totul s-ar lămuri de- finitiv, într-un sens sau în altul !.. Dacă nu, folo- siți-vă toată îndeminarea și puterea de convingere, cit puteți mai bine, într-o scrisoare decisivă. Succes !

Bachus : Par să existe niște semne de promi- siune, în câteva din puținele texte („Styx”, „An- tropologică”, „Inerție”), dar încă nu se pot trage toate concluziile. Reve- niți.

Doris Cavadia : Lucruri interesante, de inteli- gență, fantezie, umor, care ar trebui să repre- zinte, în mod normal, începutul unui adevărat drum literar. Versurile, inteligente, ușor discursi- ve și redundante pe alocuri, anunță neîndoios performanțe și mai bune. Prozele, savuroase, can- tonate într-o formulă cel puțin inactuală (dacă nu cumva și limitativă...), ar putea câștiga în anver- gură narativă, în substrat și în semnificații. N-ar fi însă înțelept să fie consi- derate drept rezultat ul- tim, în căutarea și expe- rimentarea de noi versiuni și formule, eventual de mai mare „litraj” epic și de o mai largă accesibili- tate. Vom primi, desigur, cu plăcere, în continuare, noi vești și manuscrise.

Antoanela Constanti- nescu, Valerica Fulea, Marcel Martin, Alex. Dan Popescu, Mălina Șcinte- ioară, Dumitru Filofteia, Mihaela Glăvan, Carmen Antoniu, Carmen Teodo- rescu, Alina-Mihaela Dru- meanu, Liliana Aprozca- nu, Gabriel Stoica : In- cercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU
N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PRINCIPIUL LUI ARHIMEDE

Cu corp scufundat într-un lichid de regulă un om băgat la apă pe nedrept, nu mai iese de-acolo pină nu-i întinde nimeni mina. Cind este un bun inotător iese la suprafață greutatea lui este mai mare decât a apei decit a celui care l-a băgat la apă.

GH. DUMITRESCU

OJA

„mai lasă-mă un anotimp, un timp...”

Intr-un colț ea își face unghille și cascade trece o pensulă mică peste degete acoperă cu o pojghiță subțire virfurile cornoase așa cum frigul închide ochi! ferestrelor și peste pleoapele închise „depune flori de gheață” are nenumărate degete cum sîrșește să vopsească unul altul îi crește alături de aceea mîinile ei cu gheare roșii sint foarte puternice și nimeni nu scapă de ele „te mai aștept mult” îmi spune cu vocea ei răstită de stăpină te mai aștept mult haide odată mai lasă-mă cinci minute mereu vine cite-un copil mai mic și trebuie să-l învăț să se joace mereu vine cite un copil mai mare și ne arată altfel jocul încă n-am învățat încă n-am respirat destul uite pe ei de ce nu-i iei mi-ar place să rămîn să mă joc singur „haide odată” și cu o mișcare bruscă mă smulge din joc și mă așează lingă celălalte sticlețe pe masa de toaletă i s-a terminat oja și i-au mai crescut citeva degete.

TRAIAN FIŢESCU

LUMINA

Acoperișul nopții a rămas suspendat. Cariatidele se plimbă sub stele rupind muguri din rugurile cerului, alunecă pe mine o umbră străină noaptea lustruind luna — și focuri care au ars și amintirea aceluia drum părăsit, valuri reci și calde spărgindu-se-n tîmple, ce cred că văd în această clipă a fost, în privire îmi e doar oglindirea unui trecut. Și lumina este tinără și bătrînă și muritoare.

IULIA REBEGEA

POEM PLATONIC

Tot ce văd devine al meu nu-i nevoie să-l mîininc și să-l beu învelită în pinze și ațe nici să inghit glomerule de atomi și de molecule femeia cum o văd e a mea se plimbă prin mine numai nea și nici ațit — numai boare de neafinsă ninsoare... hrana o văd de la distanță biidul de porțelan și mîncarea de faianță numai duh de hrînire o eutreier salvind în privire

să le petreci toate prin tine eulegind doar undele fine aromele angeline vibrațiile Capelei Sixtine arcuile Celei Feline unduirile Celei Virgine...

TOADER UMBRA

ALERGIND

Alergind, alergind pe șoseaua udă de ploa Atinge gîndul meu alt gînd și ne salutăm pomii goi chiar lemne ard în vatra sobei la margine de univers Ne-ngînă inimile-un cîntec și ochii-n grindă înseamnă-un vers Alergind, alergind pe șoseaua udă de ploa Nu mai știm dacă-n vis am fost alții sau noi.

MARCELA MARINICĂ

Iubirea ca mecanism al puterii

(Urmare din pag. 13)

care se silește într-un fel ce provoacă deseori risul — să se prefacă a fi plină de bucurie tocmai în cea mai fastuoasă și mai liberă de conveniențe noapte a anului, cind exuberanța ar trebui să vină firesc ?

În clipa în care pe tărîmul liriei apar doi tineri frați gemeni scăpați de la un naufragiu, dar pe care soarta îi desparte, înțelegi deodată cu înfiorare totul. Nu numai locul unde se înalță castelul din Elsinore e o temniță, dar și acest tărîm în aparență îmbietor poate deveni o închisoare, din care nu se mai scapă. Fiindcă ținutul acesta este o uriașă capcană cu mreje abil întinse pentru a captura trofee capabile să facă să se primenească singele ce pulsează lent, amorțit, al unei îmbătrînite, stafidite, sortite descompunerii dacă nu încearcă să se salveze prin innoire, prin ceva curat și proaspăt. Totul e brambura, anapoda în acest univers închis care poate fi vizitat dar care nu mai dă drumul oaspeților să plece acolo de unde au venit. O infuzie de tinerete — iată visul celor din această comunitate care s-a degradat prin refuzul oricărui comunicări cu alte meleaguri. Un amarez fără șansă — Sir Andrew (interpretat, din păcate, strident și monoton de Claudiu Bleontz) își cheltuiește averea așteptînd zadarnic un semn de dragoste din partea contesei Olivia. Aceasta însă se prefacă peste măsură de îndurerată de moartea fratelui ei, poartă vâluri cernite și înalță rugăciuni ipocrite, fiindcă știe că mintuirea sa nu poate veni din interiorul universului în care trăiește, nici măcar de la ducele Orsino (interpretat cu eleganță de Damian Crîșmaru) care chipurile o adoră la rîndul său, dar neșovăind nici o clipă să și schimbe obiectul pasiunii cind conjuncturile se modifică. Fiind, pe drept cuvînt, stăpina acestui teritoriu — de aceea portretul ei se află la loc de cinste — în funcție de ea se vor înlăntui toate evenimentele. Intendentul Oliviei — Malvolio — o rivnește și el fără speranță. Nădejdea însă i se aprinde o dată cu farsa ticlăută de camerista Maria (în al cărei rol Eugenia Maci are o evoluție dezinvolată), de sir Toby (care apare în interpretarea lui Matei Alexandru ca un gospodar pus pe șotii și dornic de licori euforizante) și de Bufon (întruchipat de Mihai Mălaimare cu mult aplomb, actorul alternînd cu finețe stările de melancolie cu cele de joacă fără opre- liști).

„Ce dorești” — se subintitulează piesa lui Shakespeare. Într-adevăr, în a douăsprezecea noapte a lui decembrie, chiar dacă plouă, chiar dacă e vijelie ar fi firesc să se împline numai ce dorești. Dar ce se petrece aici nu respectă această deviză. Cel puțin pentru Viola (fragilă și plină de candoare sub înfățișarea Tamarei Crețulescu) și fratele ei Sebastian, (corect interpretat de Gabriel Osecuic) nu e deloc așa. Sub pretextul iubirii se pune mina pe ei așa cum

ai lua de la o tarabă o marfă oarecare. Singurele ființe curate în acest spațiu sufocat de obiecte și fapte sînt manevrate ca niște marionete de duce și contesa. Regizoarea a descifrat admirabil felul în care cei doi se salvează prin sacrificarea Violetei și a lui Sebastian. Olivia și Orsino sint triumfătorii, conchistadorii care își aservesc total supușii de care au nevoie. Fiindcă toți aleargă în această piesă după putere și nu se dau în lături să folosească nici un mijloc pentru a pune mina pe ea. Sir Toby, Bufonul, Maria vor să-l vadă doborît pe Malvolio care le strică mereu chefurile și apelează chiar și la tortură măcar pentru a-l batjocori. Sir Andrew poate căpăta prin legătura cu Olivia accesul într-un mediu fastuos prin ceremonialul purtărilor. Ducele simte că Olivia e cealaltă suzerană a locurilor și dorește ca prin unirea cu ea să-și sporească puterea. Malvolio țineste să parvină la un alt cin prin căsătoria cu contesa. Dar aceasta e cea mai clarvăzătoare dintre toți fiindcă înțelege la vreme că numai din afară poate să le vină salvarea. În rolul contesei, Silvia Popovici trece cu mult rafinament de la falsa smerenie pină la hohotul biruitor al celei căreia nu-i mai pasă de ce-ar putea să spună alții. O creație memorabilă izbutește Ovidiu Iuliu Moldovan, în Malvolio, singurul personaj înfrînt o vreme în competiția care s-a desfășurat în fața noastră. În special încercarea lui de a ieși din rigiditatea ce-i este caracteristică fariseului personaj și a fi exuberant purtînd ciorăpei galbeni, jambiere încrucisate și de a ride — oh, cit de strîmb poate să ridă actorul acesta care pare să cunoască mai bine gravitatea decit frenezia! — este copleșitoare. Toată mascarada contrar firii sale pe care acceptă să o joace spre hazul celor ce-l privesc și pentru a se infrupta din dulcele fruct al puterii. El este tiranul care n-are șansa să pună stăpînire pe tron, dar nu-și pierde speranța și avertizează că se va răzbuna cumplit.

Cind „a douăsprezecea noapte” se sîrșește toți sint la fel ca la început, ca niște manechine care-au executat un dans de o veselie impusă. Chiar cei doi frați nu mai au aceeași frumusețe și puritate de la început, arătînd brusc îmbătrîniți, lipsiți de vlagă. Ei nu mai sint mesagerii unei alte lumi, ci au devenit aidoma celor lingă care au poposit, s-au vestejit prematur și deja au ei înșiși nevoie să li se inoculeze prospețime. E care chiar o întîm- plare că Viola e aproape o anagramă a numelui Oliviei ? E oare prea mult să crezi că va fi, peste un an sau peste mai mulți, o altă a douăsprezecea noapte care va face alte victime, numai pentru a întreține viața acestei lumi ? Reprezentația concepută elegant și coerent de Anca Ovanez Dorosenco iti lasă posibilitatea și unor astfel de întrebări. Care te frămîntă și după ce ti-ai luat ochii de la scena unde ai văzut o montare îndrăzneată fără a fi frivolă, reali- zată cu precizie și cultură, care se adresează spectatorilor dornici să se desfete ascultînd scăpărătoare vorbe de duh și vîzînd cum personajele trec prin situa- ții burlești, dar să fie totodată și tulburați de ceea ce se poate petrece cu omul în orice timp și în orice spațiu.

Un avertisment

(Urmare din pag. 13)

Între TRAGIC și COMIC (clasica dualitate existențială a artei antice), tragicul este cel ce domină net acest film, și este firesc să fie așa intrucit condiția fascismului — de orîșice nuanță și din oricare an ar fi el — nu poate fi decît tragică, oricum ai lua-o : ca experiență, ca aplicare sau condiții anume ce au dus la instalarea lui. Și condițiile astea sint mai ales disecate aici : lasi- tatea, indiferența, minciuna, escrocheria și — poate că nu în ultimă instanță — periculoasa, oribila PASIVITATE !..

Între real (citește : normalul, firescul vieții) și absurd (pericolul, violența) personajul principal, Teodorescu (interpretat-magistral de Ștefan Iordache), oscilează dramatic, el însuși cuprins de neputință și copleșit de vicii. Lumea în care se mișcă este de asemenea damnată. este o lume în care nebunii par singurii avînd preocupări cit de cit logice (le e teamă de inec, de pildă), iar oamenii așa-zis „normali”, bătăcîndu-se în mocirla propriilor mărunte și mai ales murdare năzuințe (aventuri galante, afaceri, șotii scoase la meza, trișării la jocuri de noroc etc.), par a fi singurii posibili și de drept pensionari ai balamucului. Metafora este extinsă aproape pină la grotesc, mecanismul par- venirii celor ce profită de indolența altora dus pină la paroxism — fascismul însă nu a fost instalat de către cineva cu mina, dintr-un singur gest, el s-a

născut dintr-un embrion ideatic și într-o conjunctură anume — cine putea bănui, atunci, la începuturile apariției sale, unde va duce și cit va costa omenirea și civilizația fiara care abia deschidea ochii la sinul unei societăți ea însăși bolnave ?!.. Acesta e filmul.

Distribuția aleasă de Mircea Danieliuc este, în întregime, de excepție și poate forma subiectul unei cronici separate ; ne vom rezuma aici doar a semnala debutul într-un rol principal al lui Petro Simionescu care — chiar și dacă, prin absurd, nu va mai primi vreun rol de acum încolo — va rămîne un moment de vîrf al artei interpretative cinematografice românești. Întreaga coloană sonoră, muzica lui Vasile Sirli, decorurile semnate de Magdalena Mă- rășescu și costumele Cătălinei Jacob și în aceeași măsură imaginea de mare rafinament a operatorului Călin Ghibu, au ajutat regiei să treacă de unul dintre cele mai grele praguri pe care și le-a propus : acela dintre real și absurd, dintre realitate și vis, structură pe care sint organizate principalele și de altfel cele mai reușite secvențe ale filmului : conacul, baia publică, ruleta, vînzarea tablourilor, secvența megafoanelor, și încă multe altele.

Și închei, afirmînd că nu cred că poate fi o mai mare satisfacție, o mai mare mulțumire pentru munca lui Mircea Danieliuc, decit faptul, constatată de mine în mai multe rînduri, că, mult timp după aprinderea lumînilor în sala de proiectie, chiar și după terminarea rotirii tamburului final purtînd numele membrilor echipei de filmare, unii — și nu puțini ! — spectatori rămîn așezați în scaune, gîndindu-se în tăcere la cele văzute...

Sperăm că printr-o bună propagandă comercială a forurilor în drept, filmul „GLISSANDO” să ne reprezinte și peste hotare așa cum se cuvine.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Operație de excepție la Fundeni

O situație ce ar putea părea veselă (dar nu este) ne înfățișează **George Ionescu**, din București, Aleea Ariniș nr. 1, bloc O.D. 1, sectorul 6, în dubla sa calitate de locatar al acestui imobil și de președinte al Asociației respective: de la începutul lunii septembrie în fața acestui bloc, dar și a altora din apropiere, s-a instalat un așa zis „parc de distracții”, de fapt un bilci, amplasat la circa 20 metri de casele oamenilor. Ce rezultă de aici? Zgomote, murdărie, mirosuri diverse pe durata unei perioade cuprinse între orele 10 dimineața și 21,30 seara. Cei care au dat aprobările necesare (ca în fiecare an de fapt) ar trebui să mai mediteze asupra oportunității instalării unui bilci între blocurile unui cartier urban, care se doarește a fi foarte modern...

În subsolul blocului L 30 din str. soldat Tina Petre, nr. 4, sector 3, stratul de apă a atins o jumătate de metru înălțime, după cum ne informează **Vasilie Beldea**, unul din locatarii I.C.R.A.L.-ului nu s-a dovedit sensibil la intervențiile administrației blocului tot astfel cum ignoră și o altă stare de fapt: deteriorarea trotuarelor din jurul aceluiași bloc. Oamenii care trăiesc la adresa indicată tinjesc după un spațiu de circulație civilizată și după un aer curat nu ca cel greu de suportat care urcă din subsol (ca să nu mai punem la socoteală și țânțarii!).

Ana Tălmăceanu, din București, str. Ghicoci nr. 30, se face ecoul unei dorințe colective a fiilor satului său natal Topircea, din județul Sibiu. Acești oameni plecați cine știe pe unde s-au reunii și au hotărât să înalte la Topircea un monument închinat eroilor căzuți pe cimpul de luptă împotriva nazismului, drept pentru care au strins o sumă de bani corespunzătoare, pusă la dispoziția unui comitet de inițiativă. S-au obținut aprobările de rigoare (Ministerul Apărării Naționale, Consiliul Culturii și Educației Socialiste etc.), lucrarea fiind începută încă din anul 1981 și stopată apoi din dispoziția președintelui C.A.P.-ului local! Materialele se deteriorează pentru că cei care le-au plătit nu sunt de acord ca ele să fie întrebuințate la construirea unor poduri, așa cum consideră a fi oportunitate prezenta ceapului. Ni se solicită sprijinul pentru respectarea nu numai a unei decizii colective, ci și pentru cea a memoriei unor eroi, ce nu trebuie dați uitării și nici „eliminați” la concurența cu unele lucrări edificare, desigur necesare, dar pentru care trebuie găsite alte surse financiare și inițiative.

Cercetind sesizarea unui grup de muncitoare de la Zărnești, jud. Buzău, prin care acestea relatează că nu și-au primit alocația de stat pentru copii din luna octombrie a anului 1983, **Consiliul Popular al județului Buzău** a dispus, potrivit normelor legale în vigoare, ca semnatarele plingerii sosite la redacție să fie repuse în drepturile lor, adică să primească sumele ce li se cuvin.

Sesizarea cetățeanului **Tudor Ion**, din str. Emil Racoviță nr. 24, prin care ni se aduce la cunoștință că blocul 13 din aceeași stradă început acum opt ani de către I.C.S.I.M. a rămas neterminat, s-a confirmat în cea mai mare parte. În urma energicelor măsurii ce s-au luat, în momentul de față lucrările se desfășoară din plin, s-a asigurat funcționarea normală a instalației de evacuare a apelor menajere, s-au continuat lucrările de finisare integrală a spațiilor comune interioare, și se așteaptă ca până la 31 octombrie atât blocul cât și spațiile comerciale să fie terminate.

Nu lipsită de umor, ba chiar bine... condimentată este scrisoarea tinerei **Corina Pinzaru**, din București, str. C. Brâncuși nr. 11, în care ne relatează adevăratele sale aventuri întimplite la supermarketul „Victoria” din București; dorind să-și

Pină la vârsta de 55 de ani nu am știut că sint bolnav grav de inimă. Pe data de 26 aprilie a.c. am fost internat de urgență la Spitalul clinic Fundeni. În urma consultului, dr. Doina Rogozea dispune transferarea mea în Clinica de cardiologie I (Ascar) condusă de prof. dr. Costin Carp. Cu o înaltă competență profesională, s-a stabilit diagnosticul și de comun acord cu Clinica de chirurgie cardiovasculară condusă de dr. doc. Ioan Pop D. Popa, s-a hotărât intervenția chirurgicală. Pe data de 9 iulie 1984 am fost supus unei foarte grele operații. În timpul celor 4 ore cită a durat intervenția, dr. doc. Ioan Pop D. Popa și dr. Ion

Socoteanu mi-au format prin metoda By-pass o nouă ramură coronariană a inimii din vene proprii luate din mușchii piciorului sting. Veghind ore în șir lângă patul meu, au înălțat un stop cardiac, survenit în jurul orei 24 și un început de embolie la ambele picioare, apărut la ora 2 noaptea. Din inima mea care, la vârsta de 55 de ani pulsează acum ca la 16 ani, le mulțumesc acestor minunați oameni: Prof. dr. doc. Ioan Pop D. Popa, dr. Ion Socoteanu, dr. Costin Carp și dr. Doina Rogozea. Le mulțumesc pentru că, datorită lor trăiesc și sper că în curând voi putea munci din nou. (Neculai Birjovanu, lăcătuș-ajustor, București).

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

cumpere niște pantofi moderni, albi, așa cum reușise clienta dinaintea sa, Pinzaru Corina a fost refuzată de vânzător, care a pretins că ieșise din schimb de o jumătate de oră. După ce a fost „pasată” altcuiva, a observat că cel ieșit din tură continuă să vîndă și încă același model de pantof și numărul care o interesa pe corespondenta noastră, căreia i se replicase că nu mai există decît mărimea 41. Aceste fapte s-au petrecut la etajul al 4-lea al cunoscutului magazin care-și îmbie clienții afirmînd că le oferă produsele a 50 de magazine, dar nu și polițetea și comportamentul civilizat și onest al unor vânzători ca cei doi amintiiți.

O scrisoare impresionantă ne-a trimis dr. **Maria Buga** al cărei fiu suferă de diplegie spastică infantilă. Apelînd la inginerul **Valeriu Popa**, despre care „Flacăra” a relatat în numeroase prilejuri, **Maria Buga** și nu mai puțin micul **Iulian**, au avut fericirea de a înregistra, în urma tratamentelor simple recomandate de **Valeriu Popa**, progrese remarcabile, renunțînd la aparatul gipsat și la alte tratamente considerate clasice la care recusesse de-a lungul ultimilor ani. „Scriu aceste rânduri cu oarecare reținere deoarece în lumea noastră medicală, notează dr. **Maria Buga**, cu greu se acceptă unele lucruri noi, existînd, uneori, chiar o opoziție”. Chiar dacă așa este (și cine o poate ști mai bine decît un medic?) mult mai important ni se pare faptul real relatat: că lui **Iulian Buga** îi merge într-adevăr bine.

Dorina Cozac, pensionară a Căminului spital din Pitești, care ne-a rugat s-o ajutăm punînd-o în legătură cu alți cititori ai revistei pentru a corespunzător cu ei și a-și infringe singurătatea, ne scrie acum spre a mulțumi tuturor celor care au răspuns apelului ei (peste 250 de oameni de bine i s-au adresat). Tuturor acestora **Cozac Dorina** le mulțumeste din suflet și le așteaptă, în continuare, corespundențele.

Constantin Iordache, din București, str. Masina de Piene nr. 8, sect. 2, ne scrie: „Aflîndu-mă într-o excursie pe Dunăre, de la Sulina la Galați, numeroși turiști se întrebau, ca și mine de ce numeroasele și elegante noastre nave poartă nume nesemnificative, ca de exemplu Polar 1, 7, 12, 17, 25, 37 etc.? Oare s-au terminat numele eroilor patriei noastre? Istoria noastră a cunoscut domnitori a căror memorie merită a fi perpetuată, știința noastră a fost ilustrată de asemeni de figuri ilustre, celebre în lumea întreagă, tot astfel cum oameni de artă și cultură s-au impus memoriei timpului. Propun ca „nașii” navelor noastre ca și cei ai străzilor și bulevardelor să-și amintească de ei”.

Nicolae Floria, din Ploiești, telefon 971/5 09 46, pune la dispoziția celor care au nevoie 5 fiole de Bleomicin și 4 fiole de Adriblastin. Un gest frumos.

Marianti Angela Mulfescu, domiciliată provizoriu în str. Liviu Rebreanu nr. 6, bloc B 1, sc. 1, et. 5, ap. 22, sector 3, la Polis **Maria** nu poate reintra în locuința sa proprietate personală obținută printr-o Hotărîre judecătorească rămasă definitivă, în urma unui proces de divorț cu partaj, deoarece fostul său soț, **Vasiladiu Menelaos**, o împiedică uzînd chiar și de argumente dintre cele mai dure. Cea care ne-a scris se întreabă dacă poate exista o legătură între atitudinea fostului soț și faptul că acesta este angajat al Policlinicii avocaților. Noi credem că nu, ba am zice dimpotrivă știut fiind că avocații colaborează la aplicarea legilor și hotărîrilor instanțelor.

Locuitorul **Mircea Juncu**, din comuna Valea Ursului, Căminul Muncelu, județul Neamț, de altfel ca și alți locuitori ai acestei așezări, și-a manifestat dorința de a beneficia de energie electrică în căminul său. De

la Consiliul popular al județului Neamț i s-a răspuns că, potrivit normelor legale, nu i se poate aproba lucrarea deoarece casa sa se află în afara perimetrului construit. Cu toate acestea, **Juncu Mircea** întreabă de ce li s-au incasat cetățenilor suma de 14 mii lei în vederea racordării la rețeaua de energie și încă din anul 1964. E adevărat că banii au stat la C.E.C. dar tot atât de adevărat este și faptul că nu s-au executat lucrările promise. Este aici vorba despre numeroase aspecte social-culturale legate direct de existența curentului electric (dificultăți pentru copiii care învață, imposibilitatea urmării programelor de radio și televiziune, instalarea de aparate casnice care funcționează pe bază de energie electrică etc.) și chiar, dacă ar fi să admitem tot ceea ce ne scrie **Juncu Mircea**, de un exod al tineretului motivat tocmai de această carență.

Lică Nicolae, din Orșova, Bulevardul 1 Decembrie 1918, bl. 16, sc. B, ap. 2, județul Mehedinți, pasionat al stenografiei, și-a procurat diverse lucrări de specialitate (Sfințescu Margareta, Paul Mihăilă) dar dorește să aibă și Cursul de stenografie apărut prin intermediul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, în 1978 și „Metodă de dactografie” — Editura științifică, 1975, despre care a citit în „Flacăra”. Cine-l poate ajuta să și le procure?

Întreprinderea de produse ceramice **Jimbolia** ne roagă insistent să „operăm” o rectificare la scrisoarea **Alexandrinei Matyus**, din Baia Mare care se plîngea de calitatea unor produse atribuite colectivului timișan. Delegatul întreprinderii care s-a deplasat la fața locului pentru a cerceta faptele a constatat că respectivele produse purtau marca unei alte unități aparținătoare tot M.I.L.M.C. și care utilizează o tehnologie diferită de cea aplicată la **Jimbolia**. Îndeplinim dorința legitimă a celor de la **Jimbolia** și ne bucurăm că cei de acolo arată o asemenea grijă față de prestigiul întreprinderii. Am fi fost nespuse de bucuroși, însă, dacă ei nu ar fi omis să ne spună care anume unitate de produse ceramice face rabat calității.

Elena Cristache, din comuna Gruia, sat Siliștea-Snagov, Sectorul Agricol Ilfov vrea să afle unde mai lucrează fostul ei soț **Raicu Traian** și tatăl fetiței lor **Raicu Mirela-Roxana**, pe care n-a mai venit s-o vadă din 1982, uînd totodată să-și îndeplinească și obligațiile legale stabilite printr-o hotărîre judecătorească. Ultimul loc de muncă al acestui tată utuc a fost Oficiul de gospodărire a apelor, din str. Lirei nr. 4, sect. 3, șantierul Snagov. Într-adevăr, pare ciudat cum, chiar în cazul unei schimbări a locului de muncă, cel în cauză nu este preluat cu obligațiile sale sociale et, probabil, numai cu drepturile ce-i revin.

Cererea tovarășei **Anița Ștergărei**, din Galați, Tiglina III, bl. Nufăr III, ap. 19, om al muncii la I.M.N. Galați, de a lucra într-o singură tură, din rațiuni medicale, a fost aprobată, astfel încît se va putea îngriji mai bine de sănătatea sa.

Ceriza Georgescu din București, Drumul Taberei 72, mulțumeste din suflet tovarășei dr. oftalmolog **Ciortoloman**, de la Spitalul Municipal, pentru tratamentul și îngrijirea acordată, cit și pentru „înaltă demnitate umană de care a dat dovadă făcînd „totul” pentru o floare, simbol al frumuseții și demnității”. O delicată reverență pe care o înregistrăm cu gîndul la atîția alți medici care-și fac cu pasiune și devotament minunata profesie.

Centra Industrială de fire și fibre chimice **Săvinești** a rezolvat favorabil cererea tov. **Acsinte Mihaela**, din Piatra Neamț, oferindu-i încadrare, atît ei cit și soțului său, la C.F.S. Vaslui, unde autoarea scrisorii a mai lucrat, unitatea

aparținînd tot de C.I.F.F.C. Săvinești.

O emoționantă scrisoare ne-a fost adresată de elevele **Mioara Apostol și Ileana Bălășoiu**, de la Casa de copii școlari — fete — Rimnicu Vilcea, scrisoare în care semnatarele au înglobat gîndurile celor 30 de tinere aflate în aceeași școală, gînduri prilejuite de recent încheiata vacanță de vară pe care și-au petrecut-o, o parte dintre ele pe litoral, iar celelalte la Snagov. Rîndurile tinerele fete sînt însoțite de cele ale supraveghetorei **Laura Vega**, una dintre „mamele” acestor copii cărora, așa cum ne scrie „le îndrumă primii pași spre viață și lumină”.

Consiliul Popular al municipiului **Hunedoara** ne înștiințează că a fost rezolvată cererea **Mariet Muresan**, din str. Rotariilor nr. 135 Hunedoara. În prezent, petenta a fost încadrată la Întreprinderea de materiale refractare **Baru Mare**, jud. Hunedoara, ca muncitoare necalificată, cu posibilitatea de calificare într-una din meseriile specifice întreprinderii.

În nr. 37 a.c. al revistei **Flacăra**, incriminam la această rubrică lipsa de operativitate a D.P.M.O.S. Vilcea, privind încadrarea în muncă a petentei **Maria Fugaru**. În momentul publicării scrisorii, numita funcționara deja ca arhivar. Ne cerem scuze pentru inadvertență și mulțumim instituției pentru sprijinul acordat.

Toate remediile solicitate de către **Gheorghe Măioveschi** din București, str. Săida Gheorghe bl. 25, sc. 3, ap. 45, sect. 6, a fi executate s-au și executat, așa cum sintem asigurați de adresa Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe din cadrul C.P.M.B.

Stancu Constantin, invalid de război, domiciliat în București, str. Siminocului 9, sector 3, are dese neplăceri cu personalul I.T.B. (controlori), deoarece, afirmă dînsul, acesta nu cunoaște prevederile Deciziei (Decretului) nr. 425 din 31 decembrie 1981, potrivit căruia invalidii de război, gradul I și 2, au dreptul de a călători gratuit. Sintem rugați să reamintim despre acest drept pe care, la... drept vorbind controlorii ar trebui să-l cunoască la fel de bine ca și bunele maniere...

Scriem cu gîndul și dorința fierbinte de a mulțumi din tot sufletul acestui om care este dr. **Ion Brad** de la Facultatea de Științe ale Naturii din Craiova. Tînem să facem cunoscut acest caz întrucît datorită tratamentului indicat de dr. prof. **Ion Brad** și a îngrijirilor acordate de colectivul spitalului judejean **Buzău**, 2 oameni ai muncii din întreprinderea noastră, victime ale unor arsuri foarte grave, în prezent se află în afara oricărui pericol.

Prezența și participarea personală la aplicarea tratamentului este un exemplu de omenie și probitate profesională. Recunoștința noastră ar fi și mai mare dacă ați face publice mulțumirile noastre aduse profesorului dr. **Ion Brad** pentru rezultatele sale deosebite în utilizarea uleiului de cătină în arsurile fizice. (Conducerea întreprinderii „Textila”—Buzău).

Ca organ de control financiar, treburile l-au dus pe **Gheorghe Radulescu** din Craiova, Calea București, bl. A5, sc. 1, et. 8, ap. 33, și pe la Calafat. La motelul din localitate, serviciile au fost sub pretențiile categoriei din care face parte, ceea ce l-a cam pus pe gînduri, pe călător. Printre altele, nu funcționa decît o singură veioză, nu exista apă

caldă iar lenjeria se schimba după reguli arbitrare. În plus, nicăieri n-a dat cu ochii de lista prețurilor. Adresantul consideră astfel de carențe sub prestigiul O.J.T. Dolj, fapt care necesită o serioasă revizuire ori măcar o schimbare!

Oarecare dificultăți întîmpină **Alexandra Ignat** din satul **Bătrînești**, com. Tîfestei, jud. Vrancea, care nu reușește nici cum să obțină o adeverință de la Fabrica de conserve din București, str. Invingătorilor, nr. 31, care să ateste perioada în care a fost angajată. Fiindu-i necesară la întocmirea dosarului de pensie, adeverința se lasă încă așteptată, deși petenta a scris conducerei, cu rugămintea de a fi ajutat, însă a rămas cu confirmarea de primire. Dacă solicitanta a procedat corect, înaintînd o cerere în acest sens, nu vedem care e noima refuzului. Sau e o întîrziere de durată?

Elena Lupuleț din satul **Corobăi**, com. Drăgoești, jud. Gorj, roagă pe cei în drept să-i dea o mină de ajutor pentru a-l depista pe fostul ei soț, **Lucian Ciobanu**, angajat un timp la I.T.R. Mătasari, care se sustrage de multă vreme obligației ce i-a revenit prin hotărîre judecătorească, de a achita numitei pensia alimentară pentru cei patru copii. Avînd în vedere că impriinatul e un client vechi al organelor de miștie, considerăm că nu va fi deloc greu să i se dea de urmă.

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

Maria Vulpe — Constanța: Absolvenții Institutului de învățămînt superior tehnic, cursuri serale, care au obținut diploma de inginer, pot participa la colocul de admitere la doctorat. **Ioan Radu** — Avram Iancu (Alba): Precizările care vi s-au făcut sînt corecte. **Elena Varga** — Onna Mures: În situația că ați avea gradul I sau II de invaliditate. **Ela Porumbescu** — Bacău: Urmăriți revista Forum. **Dorinel Peșcu** — Vaslui: Se poate face numai dacă unitatea în care lucrați are nevoie de muncitori calificați în meseria respectivă. Potrivit legii, unitatea poate organiza cursuri de calificare numai în meseriile în care există deficit de muncă calificată. **Octav Chelmu** — Ghidigeni (Galați): La împlinirea vârstei de 65 de ani și cu cel puțin 10 ani de muncă în C.A.P. în care aveți îndeplinite normele stabilite de adunarea generală. **Marcel Sangeorge** — Timișoara: Ca pensionar de limită de vîrstă nu puteți fi încadrat în activități cu caracter permanent. **Valentin Sirbu** — Iași: Vă așteptăm la redacție, la secția Problemele omului. **Niculina Anica** — Pitești: Cu gradul III de invaliditate, beneficiați de pensie prin unitatea la care prestați activitate cu 1/2 de normă. Pensia de invaliditate gradul III împreună cu retribuția primită pentru munca depusă nu pot depăși în grupa a III-a de muncă (cazul dv.) 70% din retribuție. **Vasile Curca** — Pașcani: Pentru reîncadrarea copiilor trebuie să vă adresați judecătorei Pașcani. **Rodica Popovici** — Cîsnădie: Nu aveți dreptul. **Domnica Sandru** — București: Pentru lămuriri, adresați-vă notariatului de sector. **Anca Dinu** — București: Se poate, dar pe adresa revistei.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Două veacuri de la marile moment istoric — 1784

„Asemenea eroilor legendari, în întreaga sa istorie milenară poporul român a găsit mereu în sine puterea de a renaște, chiar și după cele mai grele infringeri, ridicându-se la luptă cu și mai multă forță. Victoriile obținute i-au sporit, de asemenea, elanul și neîmfricarea, îndemnându-l să continue neabătut eforturile și bătăliile pentru împlinirea năzuințelor sale vitale.”

NICOLAE CEAUȘESCU

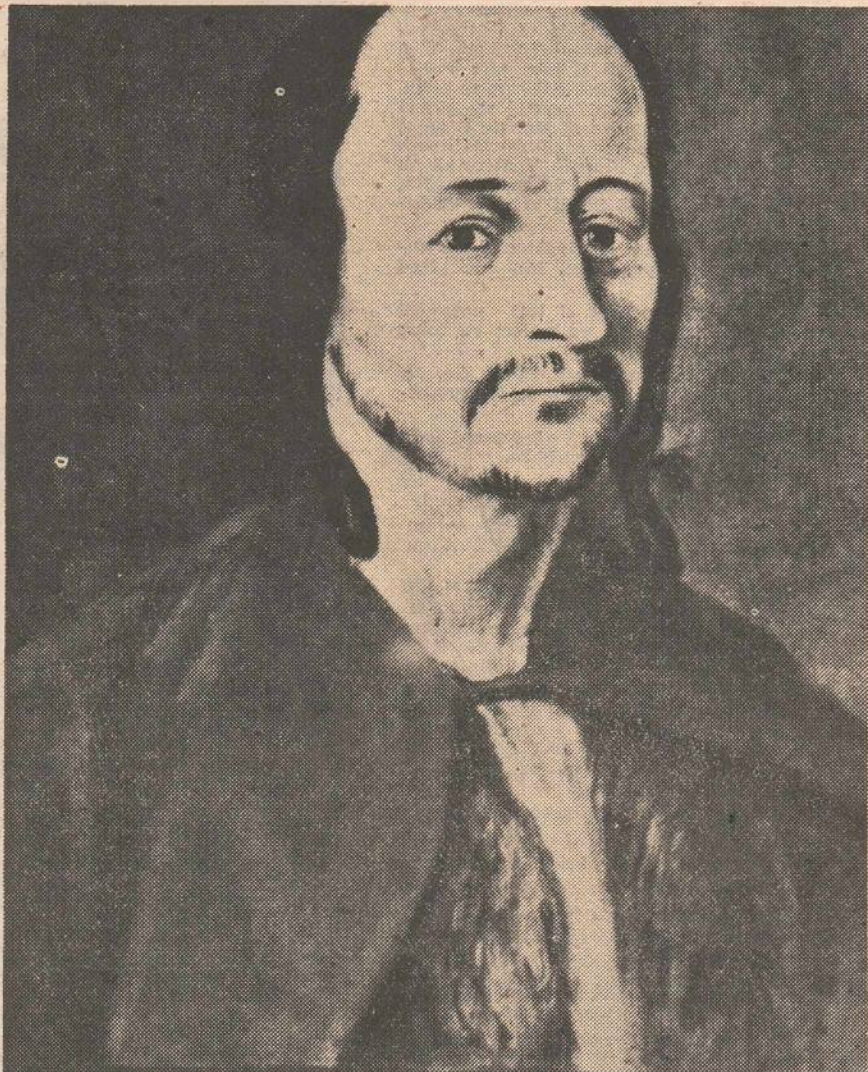
- Eroii ai neamului • Martiri ai suferinței românești •
- Revoluționari de anvergură universală • Căuzași ai unității naționale a românilor •

HOREA

Răscoală și revoluție

Dacă românii au numit de-a lungul veacurilor revoluția — răscoală și pe altarul ei și-au sacrificat viețile având ca unic program binele național, armonia socială și pacea popoarelor, atunci marea ridicare a lui Horea, Cloșca și Crișan pentru drepturile românilor din Transilvania, pentru soarta integrală a neamului, pentru liniștea lacrimii fiecărei mame, și pentru echilibrul universului, a fost o răscoală. Dar, în fond, eu, ca strănepot al jertfelor lor, de aici, de la umbra de singe și foc a martirilor, privind ochi în ochi soarele și luna nu pot să nu enumăr între revoluțiile lumii, dacă acesta e termenul vremii moderne, între revoluțiile al căror program nu decurgea din simpla supărare a unui sărac umilit într-o dimineată de bogat, ci din dorința de integritate și unire a tuturor românilor, un program sfințit ca o fântână de toate veacurile anterioare și confirmat punct cu punct la 1848 și la 1918, atunci ridicarea de la 1784 a regilor Daciei — Horea, Cloșca și Crișan — a fost o revoluție. Marea Revoluție de la 1784, consecință și cauză a tuturor revoluțiilor române și a multor ridicări europene pentru om, pentru condiția lui, pentru libertatea și dreptatea lui. Privită dinspre începuturile limbii române spre 1784, marea ridicare a lui Horea, Cloșca și Crișan a fost o răscoală; privită dinspre amurgul mileniului doi, aceeași răscoală a fost o Mare Revoluție a românilor. Glorie înfăptuitorilor Marii Revoluții Române de la 1784 care au murit pentru națiune!

ADRIAN PĂUNESCU ■



NIK: URSZ ALIAS HORA TUMULTUS
RUSTICANI VALACHORUM IN TRAN
SILVANIA J 1784 EXCITATI AUCTOR

În Apuseni acum se aprind zărilor, ard pădurile și cad frunzele de cealaltă parte a lumii. Jertfa pădurilor, jertfa toamnei în munții de apus comemorează zguduitor și în tăcere jertfa lui Horea de acum două sute de ani. Căci oastea lui Horea a fost „cită frunză, cită iarbă” și s-a aprins în toamnă o dată cu pădurile. Dacă deschizi acum marea carte a revoluției lui Horea scrisă de profesorul David Prodan, simți cum cad frunzele scrise pe o parte și pe alta ca filele de arhive din pivnițele imperiilor toamnelor de altă dată. Răscoala lui Horea este monumentul dedicat de un cărturar care se trage din stirpea revoltaților de acum două sute de ani și dedicat poporului român.

Iată de ce ne-am propus să deschidem paginile dedicate comemorării revoluției lui Horea, de-a lungul acestei toamne prelungi, cu fragmente din monumentală carte a octogenarului profesor și academician David Prodan, carte care trebuie să fie de acum încolo prefață pentru orice referire istorică și omenească la evenimentele de acum două sute de ani. Pentru că sînt puține cărți în istoria lumii în care munca de arhivă și document să semene mai mult cu munca la piramide iar scrierea sa să fie atât de simplă, de cursivă, de elegantă, de expresivă, de exactă ca într-o mare carte de știință și ca într-o mare carte de literatură.

ADRIAN DOHOȚARU ■

Intr-un cuvînt provenind de la Curtea Imperială de la Viena atribuit împăratului Iosif reproduc de Iorga în istoria sa, este astfel prezentată situația Românilor din Transilvania:

„Acești bieți supuși români, cari ne-ăgăduit sunt cei vechi și mai numeroși locuitori ai Ardealului sunt astfel chinuți (geplagt) de oricine, unguri ori sași, și copleșiți de nedreptăți încît, în adevăr, soarta lor, dacă o vezi bine, e cu adevărat de plîns...”

Dealtfel nația e cu adevărat inteligentă și neașezarea ei vine desigur numai din nenorocirea ce-o apasă” (pg. 23, vol. 8).

Amănuntele situației iobagilor români zguduitoare le avem în fața ochilor prin cele două volume ale lui David Prodan asupra Răscoalei lui Horea și Cloșca și Crișan. Din starea în care se aflau iobagii au strigat ca odinioară în adîncurile sclaviei robi la cărmizile piramidelor și strigarea lor din miezul nedreptăților milenare, spune Iorga, a fost atât de puternică și a apărut un eliberator dintre Dacii liberi tînuiți în prăpăstiile Munților Apuseni

Conștiința jertfei

unde viețuiau de milenii, să făptuiască sfînta dreptate ca trimis al proniei să-și ridice seminția din robie.

Om cu carte Horea nu-i un primitiv nu-i un răzbuțător ci o jertfă conștientă într-un ceas istoric în care continua iobăgia totală asupra unei populații majoritare cu drepturi istorice de netăgăduit.

Și-o fi spus Horea acest lemnaș lucrător și constructor de case și sanctuare, om liniștit și așezat cu familie, ceea ce își spune un erou al lui Paul Claudel; aș fi vrut să fiu expresia împlinitorului iubirii pe pămînt dar iată sunt nevoit să fiu uncalta dreptății celei sfînte care este mai aspră, mai dureroasă dar acum singura necesară.

Acest țaran român, pentru că fiind român, în acea vreme în Ardeal nu putea fi decît țaran iobag schismatic, și celestial, acest țaran român însă era dintre puținii care-l citise pe Klopstock, autorul lui Messias precursorul lui Hölderlin iar în jurul grumazului său purta din lemn de mesteacăn semnul triadic al suferințelor Logosului neamului său în tradiția Bizanțului, a acelei romanități răsăritene a Sfîntului Constantin pe care o purtăm în lume de două milenii aici în jurul Carpaților.

A stat drept în fața crucii sub formă de roată cu colți de oțel ce l-a zdrobit mădular după mădular, dimpreună cu alte zeci și zeci de țărani.

Știa că moare pentru neamul său care are și el dreptul să iasă din robie ca alte seminții și n-a avut nimic de spus decît mărturia marilor eroi și sfînti ce adresează cuvînt iertător și iubitor tocmai prigonitorilor.

Mădularele i-au fost împărțite pe sate, a fost însămintat peste tot pămîntul Transilvaniei iar inima i-a fost îngropată pe Dealul Furcilor de la Alba Iulia, exact pe dealul unde la 1 Decembrie 1918 s-au strîns o sută cincizeci de mii de țărani din urmașii săi, ai lui Horea, să-și vadă împlinită porunca milenară.

IOAN ALEXANDRU ■

Iobăgie să nu mai fie

Documentația întinsă, tumultul faptelor demonstrează fără echivoc caracterul într-un tot țărănesc al răscoalei. Nici prin cauze, nici prin desfășurare, nici prin organizare și nici prin țeluri, nici prin mentalitate ea nu depășește marginile a ceea ce se numește țărănesc. Totul s-a redus la propria înțelepciune, la propriile puteri, la propriile cunoștințe militare, la cunoștințele rudimentare ale soldaților „licențiați” din rîndurile răscoalaților. Minerii de printre ei sînt tot țărani, lucrători cu brațele ca și ei sau mineri și țărani în aceeași persoană. Ba țărani sînt și preoții. Nici o prezență „superioară” palpabilă eficientă, nici civilă, nici militară, nici o intervenție de altă natură decît țărănească, nici dinlăuntru, nici din afară. Nici o sancționare de vreun nume din afara masei. Nici un intelectual român sau străin în scenă, decît în tabăra oficială, nimic categoric „superior” în răscoală, nimic țărănesc neverosimil. Nu circulă pe aria ei alte po-

runci decît „porunca împăratului” în tîlmăcirea lui Horea, nu se aud decît variantele ei țărănești. Nu lipsesc desigur reflexele încurajatoare ale luminismului vremii, stimulentele reformismului imperial sau iozefinismului. Nici ale luptei politice românești. Dar aduse la numitor țărănesc, tîlmăcite în limbaj țărănesc. Ele nu alterează caracterul țărănesc al răscoalei, îl definesc doar mai bine. La facla „luminării” masele își luminează propria condiție, sub flamura atotcuprinzătoare a națiunii își poartă propriul stîndard. Ultimatul adresat nobilimii în momentul biruinței, acel act capital al răscoalei, care frizează în formulare un aparent intelectualism, în obiectivele sale nici el nu iese cu nimic din cadrele mentalității țărănești. El nu pornește de sus, nu derivă cituși de puțin din preceptele social-politice ale intelectualității, pleacă de jos, exprimă aspirațiile țărănimii răscolate, rezumă postulatele ei. El exprimă mai bine decît oricare alt act fina-

litatea răscoalei: desființarea totală a nobilimii și apropierea sale. Dar e o apariție singulară, definitorie, în culmea biruinței, nu și stîndardul ei mereu prezent. Răscoala în iureșul ei e prea puțin o acțiune programată, preconceptă; e înainte de toate o dîes irac a maselor țărănești pornite să-și răzbune suferințele acumulate, să se descătușeze, să dărime o lume nedreaptă. Obiectivul ei final, desființarea raporturilor feudale, în gura maselor dezlănțuite circulă mai simplu, mai fragmentar, într-un radicalism simplificator, nimicitor, într-o viziune proprie mentalității țărănești: nobilime și iobăgie să nu mai fie!

Nu se poate bănui de astă dată nici vreo manevră *) DAVID PRODAN: „Un cuvînt de încheiere” din volumul I „Răscoala lui Horea”

(Continuare în pagina 22)

CLOȘCA

Ultimatul țăranilor

Biruința nobilimii la Deva, răzburarea ei, execuțiile atroce n-au intimidat pe țărani răsculați, cum scontase ea. Țăranii nu se lăsară înspăimântați. Singele vârsat morții de pe cimpia Devei, capetele căzute sub paloș și înfipte în pari în fața cetății nu făcuseră decât să-i îndirjească și mai mult. În acest moment ei se simțeau biruitori pretutindeni, în miinile lor se găsea întreg Zarandul, aproape întreg comitatul Hunedoarei, întreaga valea Mureșului, din preajma Aradului până în vecinătatea Albei Iulii, întreaga valea Streiului sau a Hașegului până în granița Țării Românești și a trecătorii Banatului, Munții, afară de Zlatna, până la Ighiu, Cricău, Trascău. Cetele țărănești înaintau spre Alud, spre Cluj, spre Turda. Trebuia să cadă deci și Deva, și în cele din urmă nobilimea întreaga! Aria răscoalei se lărgea mereu, amenința să cuprindă toată Transilvania. Ne găsim în momentul culminant al răscoalei. Nobilimea era lovită, pustiiată, supusă, fugară, neputincioasă încă, armata se ținea la o parte, intervenea rar, în mintea țăranilor numai la instigația nobilimii, nu din porunca împăratului.

Așa, țărani răspunseră prompt, nimitor.

Ultimatul țăranilor, acest act capital al răscoalei, e o scrisoare adresată comitetului suprem și Tablei comitatului Hunedoara de dregătorul oficiului sării din Soimuș, Carol Brűneck. Ea a fost scrisă de el sub amenințarea cu moartea a trei reprezentanți ai țăranilor, care veneau să comunice nobilimii din Deva, ca trimiși ai lui Horea, condițiile lui și ale poporului său de pace. Cei trei țărani erau Giurgiu Marcu și Ion Abrudan din Crișcior, și Petru Abrudan din Ruda.

Drept termen trimișii fixează, din porunca lui Horea, ziua de 14, duminică, seara, iar răspunsul să fie trimis popii Dănilă din Crișcior, altfel amenință să nimicească orașul.

Textul integral al actului, în traducere, e următorul:

„...strisime și magnifice liber baron comite suprem și Președinte!

Onorată Tablă, continuă judiciară.

Domnule preagratos patron și domni deosebit preonorati!

Intr-o stare destul de amarnică, tristă și jalnică a ajuns o parte a nobilei noastre patrii prin răscoala țăranilor, care cu omoruri, cu foc și alte stricări și-au vârsat și își varsă în voie furia și pe a căror cruzimi nu sînt în stare a le descrie cu peana.

Dar acum cuprins de teamă, sînt silit, ca să-mi salvez viața, să comunic următoarele Măriei Tale și Onoratei Nobile Table, căci dacă nu (după cum mi-au făgăduit) voi fi lipsit de viață: Azi au

fost trimiși la mine din Crișcior, Giurgiu Marcu, Ion Abrudan și din Ruda Petru Abrudan, toți trei trimiși ca deputați de căpitanul lor Horea, cu solia să scriu negresit Măriei Tale și a Onoratei Nobile Table intențiile pomnitului căpitan Horea și ale poporului său, căci dacă nu, voi fi de bună seamă lipsit (cum am spus) de viață. La toate acestea și eu așa am socotit că dacă nu le-aș aduce la cunoștința Măriei Tale și a Onoratei Nobile Table, ați fi turburați cu forța, fără ca Măriile Voastre să fi luat nici o dispoziție. În al doilea rînd, dacă nu le scriu, și viața mi-o pierd, și erariul va suferi prin incendieri, pagube, și Măriile Voastre ați fi fost fără nici o pregătire. De aceea cu umilită roș pe Măriile Voastre să nu luați în nume de rău sila în care mă aflu, ba mai curînd să mă faceți vrednic de îndurarea Voastră.

Solia sus-scrisului conducător al lor numit Horea și a poporului său de rînd e aceasta:

1. Ca nobilul comitat și toți posesorii săi să pună jurămint pe cruce, cu toate odraslele lor.

2. Ca nobilime mai mult să nu fie, c' fiecare unde poate primi o slujbă crăiască, din aceea să trăiască.

3. Ca nobilii posesori să părăsească pentru todeauna moșiile nobiliare.

4. Ca și ei să fie plătitori de dare tot așa ca și poporul contribuabil de rînd.

5. Ca pămînturile nobiliare să se împartă între poporul de rînd potrivit po runcii împăratului, ce va urma.

6. Dacă Măria Ta și Onorata Nobilă Tablă împreună cu nobilii posesori ar sta pe acestea, făgăduiesc pace, în semnul căreia cer să se ridice atît pe cetate, cît și pe la capetele orașului și pe alte locuri pe prăjini cit mai lungi, steaguri albe.

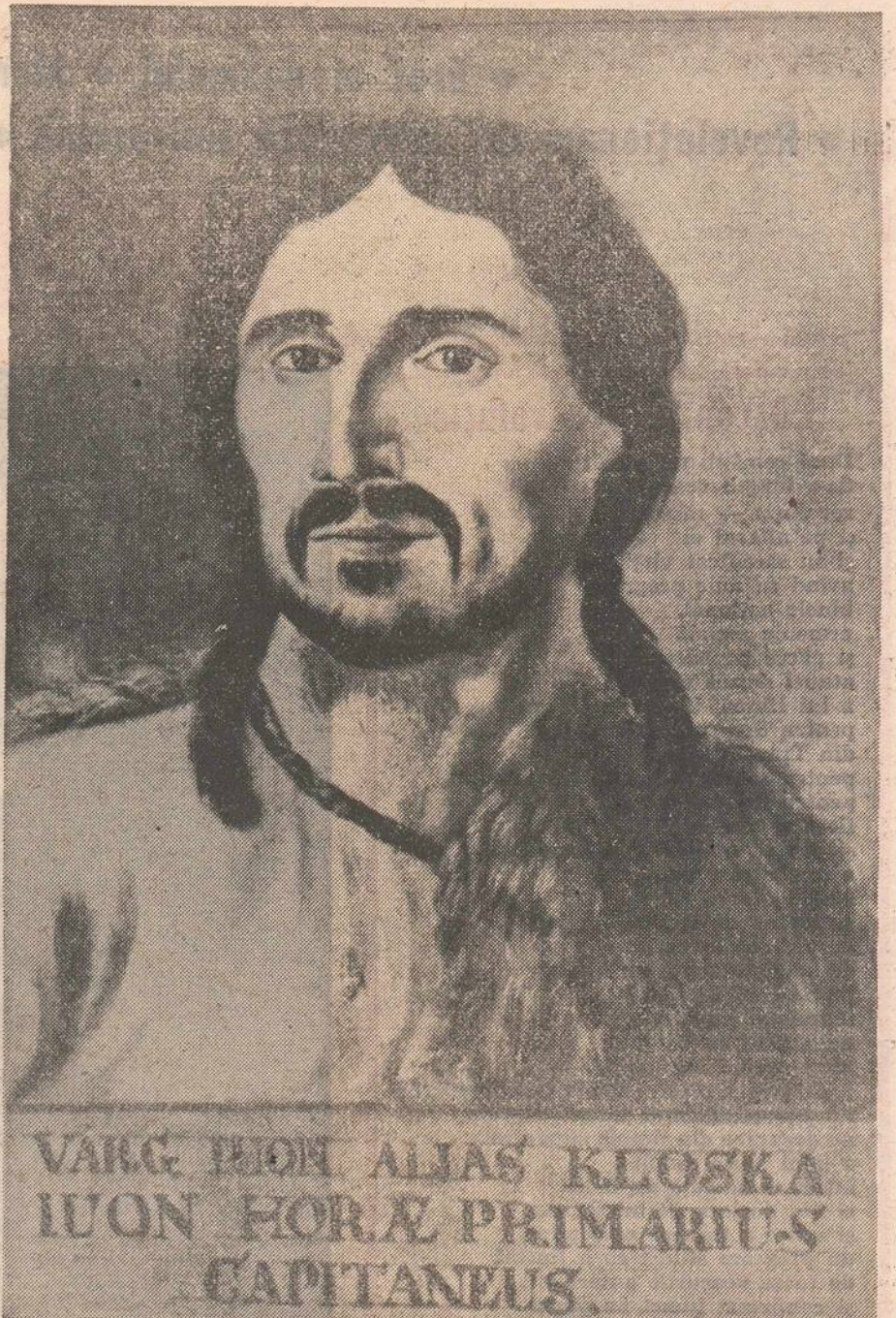
Iar pentru toate acestea cei trei deputați mai sus-scriși, din porunca căpitanului lor cu numele Horea, fixează termen, să meargă de la Măria Ta, de la Onorata Nobilă Tablă și de la Nobilul Posesorat răspuns Duminecă, adică în 14 a acestei luni, seara, în Crișcior, la Popii Dănilă a Crișciorului, căci dacă nu (după cum amenință), se vor strădui, împreună cu căpitanul lor și sub jurămint, cu toată puterea să nimicească orașul.

Iar eu din nou mă rog de iertare Măriei Tale și Onoratei Table că îndrăznesc a le importuna cu de acestea, dar frica îngrozitoare și focul în care mă găseam m-a îndemnat ca toate aceste solii să le scriu.

Recomandîndu-mă grației milostive a Măriei Tale și a Onoratei Nobile Table, rămîn cu stimă veșnică pînă la moarte.

Al Măriei Tale și al Onoratei Nobile Table.

Soimuș, 11 nov. 1784 umil servitor Carol Brűneck m. pria.



Cloșca, cel mai apropiat om al lui Horea, se numește Ion Oargă, Cloșca era supranume. El e iobag fiscal din Cărpiniș, de pe domeniul de mijloc al Zlatnei. La interogatoriu se declară cam de 30 de ani, în testamentul său de 37 de ani, o descriere oficială din partea armatei îl socotește de 40 de ani. Testamentul îl arată țaran de stare mijlocie, cu pămînturi, vite, bani dați împrumut, țaran stringător. Și probabil era și miner sau mic proprietar de mine. Descrierea militară pomenită îl prezintă mic, indelat, bine făcut, față plină, brună și mai mult rotundă, păr castaniu închis, mustață brună roșiatică, vorbește precipitat, umblă și stă drept. În genere corespunde cu portretele sale cunoscute, cel de la Muzeul de Istorie, cel al lui Koréh și cel de pe medalia Liebhard. În deputățiile din care făcea parte reprezenta satele domeniului de mijloc.

Iobăgie să nu mai fie

(Urmare din pag. 21)

Curții în lupta ei cu nobilimea în problema urbarială. În complicațiile externe în care se găsea, împăratul nici măcar n-a putut profita de eveniment, sub chipul salvării nobilimii, în favoarea reformelor sale. Reprimarea era o nevoie prea urgentă ca să mai lase timp de temporizare sau de manevre politice. Nefolosind prompt evenimentul, s-a putut tergiversa iarăși reglementarea urbarială. Ba ea nici n-a mai ajuns la realizare. De o încurajare directă din partea împăratului nu putea fi cituși de puțin vorba. El era un monarh reformator, iluminist, nu putea în nici un caz încuraja direct o răzvrătire a celor de jos. Și nici vreun indiciu că ar fi făcut-o din calcul politic nu avem. Încurajarea directă, de care s-a vorbit și dintr-o parte și din alta, e de domeniul imaginației. Din partea împăratului venea doar o încurajare virtuală, prin atitudinea lui față de țărani și de problematica ei.

Virtual stimulul venea din luminismul politic, din reformismul imperial. Noile concepții, reformele, reglementările fac acum și în viața supusului despărțirea apelor, distincția între „legal” și „illegal”, trezesc, stimulează o conștiință a „dreptății” și „nedreptății”. Acum cînd sub nume de vivum aerarium își simt importanța, împotriri, rezistențele incită la apărare, la acțiune, la revoltă. Mobilizarea sub „porunca împăratului” nu e singulară. Un asemenea îndemn imperial mină și răscoala țăranilor din Boemia cu zece ani înainte: „Idete na pani!” (Tăbăriți pe domni!). Porunca împăratului sau porunca regelui sînt steag obișnuit al răscoalelor țărănești, stimulator mobilizator al maselor pretutindeni. Pugaciiov a pornit și a condus răscoala țăranilor din Rusia cu ani înainte dîndu-se chiar el țar! Cu atît mai firească e lozîna acum și aici, unde împăratul le arată țăranilor atîta condescendență, atîta bunăvoință, unde s-a cultivat deliberat credința în împăratul ocrotitor. Împăratul care

dă mereu porunci de îndreptare, dar pe care nobilimea și aparatul ei le nesocotesc. Agitația se polarizează în mod firesc, în jurul „poruncii împăratului” vestită de Horea.

Implicațiile intelectuale românești, sub semnul francmasoneriei, în răscoală, anume sub al unei „Frății de Cruce”, sînt tardive. S-au insinuat tîrziu și cu totul neverosimil; după un manuscris pierdut al unui francmason vienez, din 1786. Informatorul, care nu se numește pe sine, ar fi văzut cu ochii lui și actul cu care șeful poliției vieneze, consilierul aulic Beer, informa pe împărat despre prinderea „fraților”.

E intru totul fictiv, anacronic, întreg eșafodajul. O fanatică societate românească secretă la Viena încurajatoare a răscoalei, cu filiale în mai multe orașe, cu intruniri tainice în stil masonic. Societate constituită mai ales din bărbați „mai bătrîni și mai înțelepți”! Pentru ațitarea răscoalei ei au strîns din rîndurile lor însemnate sume de bani, iar membrii mai tineri sau încă în putere toți s-au grăbit spre Transilvania și s-au amestecat printre răsculați. E relevant și decorul: intruniri în casa unui negustor bogat de vite, în anticamera locului de intrunire busturile artistice în mărime naturală ale celor trei „martiri ai cauzei drepte a poporului”, ale „sfintei treimi românești”, Horea, Cloșca și Crișan, pe un altar sub acoperămint de purpură. Horea cu coroană de spini pe cap, cu legenda „Hora rex Daciae”. Drept semn distinctiv al membrilor o soară subțire încinsă de trei ori în jurul trupului gol, închipuînd sfoara cu care s-a sugrumat Crișan la închisoare, pe care ei o poartă în amintirea neștersă a celor „trei mari patrioți”, jurînd „ucigașilor” lor veșnică răzburare. Spectaculară, apoteotică punere în scenă! Ba e implicat și numele împăratului care cu un număr fatidic și cu parola la a dispus să se facă mult caz de arestarea membrilor societății.

Probus evident tîrziu, la nivel revoluționar, cînd s-a putut imagina un cult al treimii revoluționare, sau cînd puteau fi acuzați românii de un asemenea cult. Totul brodat pe tradiționala însoțire sub nume de „frați de cruce”, obișnuită la românii din Banat și cu deosebire din Transilvania, descrisă, ceremonios și ea, de jurnalul vienez „Provinzialnachrichten”, încă la 1786. Montajul își are, în schimb, și el semnificația sa: răsunetul pe care l-a putut avea evenimentul, importanța, interpretarea care i s-a putut da mai tîrziu.

De aceeași valoare e și implicarea „Crucii de roze”. Francmasoneria funcționa acum, și mai ales aci, la alt nivel social, la cel al elitelor. Francmasoni erau principii, oameni ai Curții, mari demnitari, mari nobili.

Apariții incidentale, ca a lui Samuil Martzi sau a lui Alexandru Chendi, în postură de scribi, sînt simple implicații de nevoie, ca atîtea altele, în neștiința de carte a țăranilor. Alte nume românești nețărănești care apar în cursul răscoalei ca Ioan Piuariu-Molnar doctorul, Dimitrie Eustatievici și Dimitrie Ierocovici secretarii episcopali, Popa Sava din Răsinari, vicarul Ioan Popovici din Hondol, profopopol Iosif Adamovici din Abrud, Ștefan Koszta de la Guvern, Ladislau Pap vicecomitele Zarandului, locotenentul Caliani, apar în serviciu oficial. Rolul lor nu e de a înrîuri sau afecta răscoala însăși, ci doar liniștirea ei. Iosif Mehesi putea fi un sfătuitor, ca și îndrumător al țăranilor la Cancelarie. Și puteau fi și alții, de la Viena chiar, dar nu implicați în răscoala însăși, în tot cazul nu dovedești ca atare. Compasiunile ascunse, satisfacțiile intime, nerostite documentar, dacă vor fi fost și desigur au fost, nu s-au arătat active. Numele multe de preoți părtași ai răscoalei se varsă în aceeași masă a țărânimii.

Căpitanul „misterios” cu chivără roșie, cu care a apărut Horea la Bucium, și de care s-a făcut atîta caz în lite-

• Revoluționari de anvergură universală • Căuzași ai unității naționale a românilor •

CRİȘAN

Axiomele lui Horea

„Nu poți învia din morți
decît din pămîntul patriei“

(Inochentie Micu)

N-au fost scrise în nici o carte. N-au izvorit din codurile de legi elaborate de mințile chemate să le rostuiască o logică ce trebuia impusă. N-au fost decretate de nici un stăpîn, nestăpînit în puterile lui. Axiomele lui Horea sînt principiile dîntii și ultime ale pămîntului său, ale unui pămînt care a legiuit legile vieții și ale creației omenestii. Despre Horea s-a spus că intrupează virtuțile neamului său. S-a spus că este ager la minte și dibaci în toate. S-a spus, însă, că nu știe nici să scrie. Nici să priceapă ce-i aia o lege, necum să o spună răsăpîcat celorlalți. Defăimările creșteau în jurul lui, căci nobilii zgrunțuroși la suflet și slabi de minte, s-au simțit jenați de prezența unui moț, a unui mocan, în virtutea unor evenimente sociale care au dus la o revoluție. Dar puțin îi păsa temutului mocan, acelui moț îndărătnic în ale lui, care purta în desaga vieții lui tot amarul alor săi. I-a lăsat pe domni să cirtească, iar el s-a dus, așa, sus, pe costurile dealurilor și ale munților, ca să mai vadă frunțile pline de sudoare și de durere ale moților săi. Și văzîndu-le, i s-a năzărit, tot așa, pe nesimțite, un gînd adînc, săpat în mai adîncul minții lui, anume că acești iobagi ai Ardealului, sacrificați în toate ale lor, răbdători, pînă la uitare de sine, îndrăgind țărînile lor, băile și munții cei ascuțiți, bucurîndu-se numai de soarele ce lumina de sus, acești iobagi ce înălțau tot ce se putea vedea în cele patru zări de lume, acești iobagi erau adevărații făcători de legi. Legile lor erau cele ale dăruirii puterilor omenestii pentru lucrul făcut. Și din miinile lor ieșeau lucrurile acelea minunate, care „strigă“ pe ulți și pe străzi, spunînd că numai el, omul, e un creator. Și că numai el, omul, cel care dă un rost lucrurilor, se poate bucura de lucrul făcut de miinile lui și de puterile minții lui, intrate în lucrul făcut. Și dacă e așa, atunci acestea sînt adevăratele legi ale vieții omenestii. Iar axiomele lui Horea descind din aceste legi ale tuturor celor care au dat lumii lucrul făcut de miinile lor, nu coduri de legi impuse.

În acel ultimatum al țărănilor iobagi sînt înscrise și axiomele lui Horea. Ele sînt limpezi ca piralele cristaline din pădurile moștești. Sînt clare și nestrămutate, cerînd ca „nobilime mai mult să nu fie“, ci fiecare să trăiască din truda lui, din multul sau din puținul pe care este vrednic să-l adune și să-l facă cu miinile lui. Căci cine era nobilimea aceea și pe cine reprezenta ea în istoria Ardealului, cînd știut era că numai moșnenii, adică cei născuți pe acel pămînt, sînt și pot fi și

stăpîni lui? În axiomele lui Horea, nobilii erau „domni pămîntestii“, iar iobagii erau „oamenii pămîntului“ lor. Nobilii erau doar investiți cu un titlu, stăpîni trecători, adevărații „stăpîni“ ai pămîntului erau, în axiomele lui Horea, ei, iobagii, pentru că ei îl lucrau, îl iubeau și-l apărau acest pămînt. Numai cu ei „vorbea“ pămîntul, ascultîndu-i, pe vremuri bune sau rele.

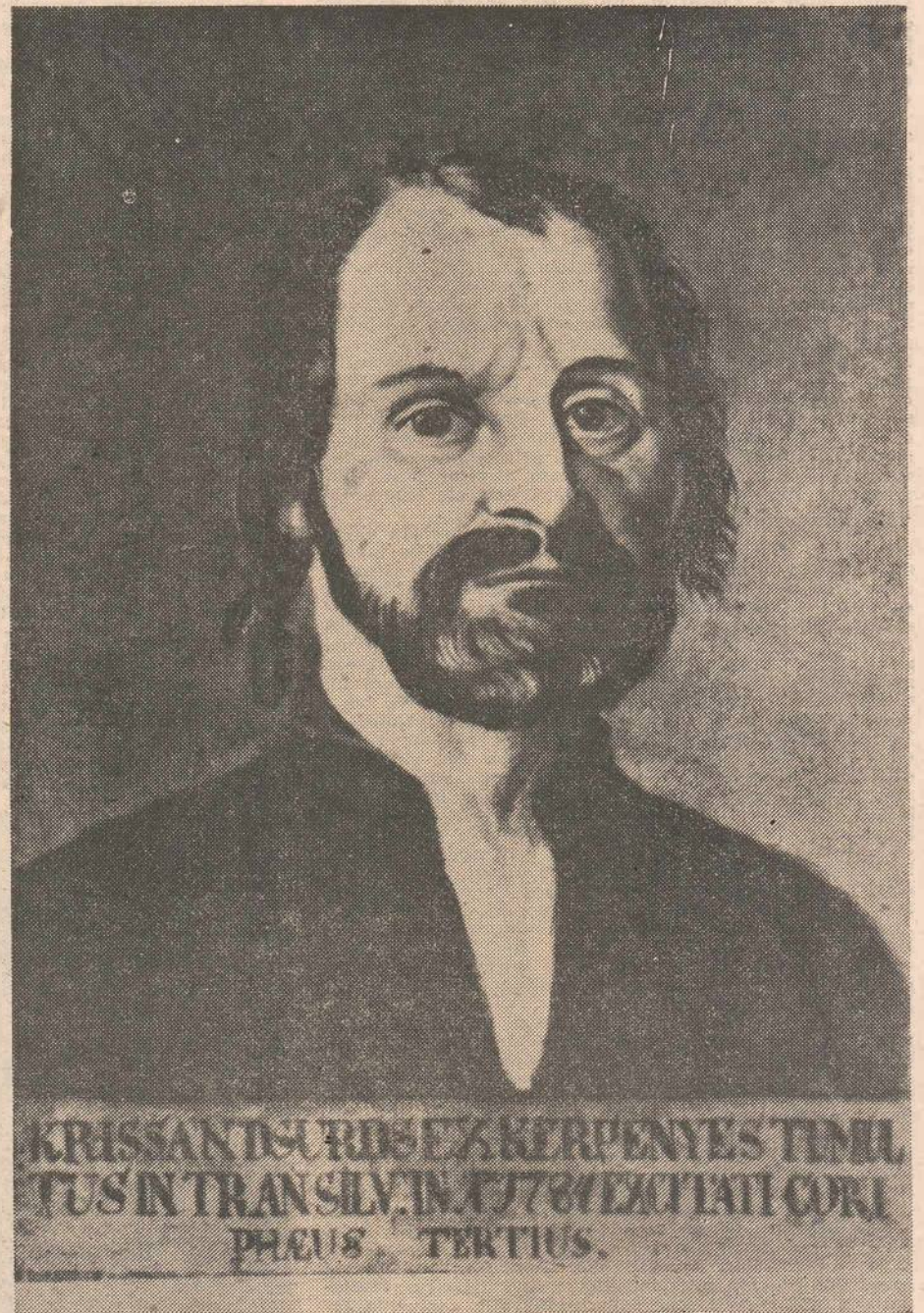
A mai lăsat Horea în axiomele sale ca și nobilii să fie „plătitori de dare“, tot așa ca și poporul, căci nobilii sînt cei dinții cărora li se deschid ușile cele mari ale stăpînirii, ei cer să fie apărați de orice vitregii posibile și să li se asigure toate cele de nevoie de către stat. Ca și cum n-ar fi în acest stat, așa trăiesc nobilii, pregătîndu-și zilele calde de miine și odraslele pentru zile și mai îndepărtate, și mai calde decît cele ale părinților lor. Iar fiul iobagului a trecut, de cum se naște, în catastraful brațelor de muncă ale nobilului, căci ei n-au pe nimeni „acolo“ sus, nu-s din viață aleasă și predestinată a ajunge mai mult decît li se „rînduiește“ de către alții. Care-i atunci nobil? Cel cu sufletul și cu suferința și cu truda și cu răbdarea, sau cel cu titlul, cu dorința hulpavă și cu nepăsarea cumplită față de toți semenii lui? Legea românească cea veche, legea răbdării și a omeniei, intrată în axiomele lui Horea, îi spunea acestuia din urmă că noblețea stătea sub cămășile aspre, de cîneșă, ale iobagilor.

Dar poate ceva mai neînvinșă și mai puternică, prin fiorul ce l-a declanșat, a fost axioma lui Horea care cerea ca toate pămînturile să se împartă cu poporul de rînd, iar iobăgia și numele ei să se șteargă. Cutezanța aceasta nu se mai ivise în tot ținutul Ardealului, și urmarea ei a fost că Horea și Cloșca și Crișan au fost declarați „răzvrătiți“ și „răsturnători ai ordinii“ de veacuri. Dar tocmai ordinea de veacuri, spunea Horea în axiomele sale, a fost răsturnată de către nobilii, atunci cînd, venînd în Ardeal, au acaparât tot ce le sta în cale, în numele puterii, și s-au proclamat stăpîni peste cei ce stăpîneau aici de veacuri și milenii. Ei, așa numiții nobilii, au zmul omului bucățica de pămînt, apoi le-au indoit brațele, apoi i-au aplecat cu spinarea la robotă, apoi i-au împins în muncile cele mai grele, i-au apăsă cu biruri, i-au îndepărtat de orice învățături, le-au desființat școlile, le-au stricat limba părinților, pînă cînd bietul iobag a căzut în cea mai adîncă neputință și întunecime. Apoi au început umilînțele, pizmuirile, răutățile, suspiciunile, urmărirea și execuțiile celor ce n-aveau decît un nume: iobag.

Cînd au ieșit în lumina lumii axiomele lui Horea, atunci s-a văzut cît de departe pătrunsesse gîndul lui, gîndul acela care a crescut din viața cea adevărată, din viața omului care caută omul din om, ca astfel să se desăvîrșească, aici, în pămîntul moșilor-strămoși, ca un legămint. Poate că o adevărată a ceea ce „exilatul“ la Roma Inochentie Micu spunea „că nu poți învia din morți decît din pămîntul patriei“, așa cum a gîndit și Horea.

Axiomele lui Horea sînt capitolul cel mai încheat din istoria legilor românești, a legilor nescrișe, care încep de la viață și se întorc la viață, întărîndu-se.

VASILE VETIȘANU ■



Crișan se numea Gheorghe sau Giurgiu Marcu și era tot din Carpinis. La interogatoriu se numește pe sine Crișan alias Marcu Giurgiu și se declară iobag cameral și în vîrstă de 52 de ani. De origine era din Zarand, din satul Vaca (azi Crișan), era de pe Criș, de acolo supranumele de Crișan. În Carpinis venise prin căsătorie. Și poate era fugăr din satul său folosîndu-se de privilegiul domeniului de mijloc de a nu restitui pe iobagii fugiți. În timerețe servise ca soldat în regimentul Gyulay, avea deci și elementare cunoștințe militare. Robust, energie, activ, curajos. Așa ne apare și din portretul lui de la Muzeul de Istorie. Deși de pe domeniul de mijloc al Zlatnei, el activează cu deosebire în fruntea semenilor săi din Zarand, de pe domeniile nobiliare, dar în solidaritate cu cei din Munți și în virtutea aceleiași porunci lansate de Horea.

Iobăgie să nu mai fie

ratura istorică, bănuind în el un posibil emisar ori mentor militar sau politic, nu era altul nici el, decît Niculae Tulea din Riu Mare, un căpitan țăran, în vîșminte românești, ca toți ceilalți. Textele vorbeau doar și ele de un om cu chivără roșie de soldat și cu sabie, nu de un ofițer. Felurilele alte nume de căpitani colportate de scrise, de cronici, de ziare nu sînt decît confuzii sau fantezii. Căpitani „necunoscuți“, în haine nemțești, văzuți ici, colo de țărani nu sînt desigur decît tot țărani, astfel înveșmîntați, la întimplare, din prăzi, afirmîndu-și sau însușindu-și în acest chip sau cu felurite semne distinctive și calitatea de conducători. Cînd nu sînt numai mărturii sau invenții ale imaginației populare. Legăturile politice presupuse ale lui Horea sînt conjuncturale sau imaginare.

La nivelul cunoștințelor de azi de amestecuri străine sau nețărănești, directe, în răscoală nu mai poate fi vorba. Acestea și dacă au fost, n-au putut fi decît tangențiale, periferice, nu de esență.

Răscoala aparține în întregime țărănimii, și în mobilele și în actele ei. Nu se vedește, nu se simte în ea nimic ocult, nimic provocat, nimic regizat, nimic impropriu, nimic țărănește inexplicabil. Ea intră în toată spontaneitatea ei, în deplina, autentică ei veracitate țărănească, în rîndul răscoalelor țărănești din acest rîstimp, din Rusia, din Boemia și din alte părți, se varsă ea atare în lupta antifeudală a timpului, în istoria generală.

Cum se întîmplă în răscoalele țărănești în genere, ele obișnuit nu pornesc din zonele cele mai abrutizate, pornesc din focare relativ mai libere, nesecătuite cu totul de simțul libertății, nedezbrăcate cu totul de exercițiul ei. Răscoala s-a urzit în cetatea Munților, sub pavăza unei naturi oerofitoare, în condițiile unei incomparabil mai mari libertăți de mișcare, la o iobăgime prin natura sarcinilor ei mult mai sedusă de perspectiva emancipării.

Ca răscoalele țărănești în genere, ea a răscolit tot com-

plexul social, tot ce e stăpînire, tot ce e aparat asupritor, tot ce e avut, nobilime, dregătorime, orașenime instărită, în virtutea lozincilor ei ocolînd în genere tot ce e împărătesc, iobăgesc sau sárac.

Caracterul intru totul țărănesc al răscoalei e personificat de Horea însuși. Întru totul țăran, el n-a depășit cu nimic marginile țărănescului nici ca stare, nici ca îmbrăcăminte, nici ca pregătire, nici ca mentalitate. Nici azi nu avem încă deplină siguranță că știa măcar scrie și citi. Instrucția el și-a suplînit-o cu școala vieții, cu experiența proprie de om umblat, cu propriile-i peregrinaje de moț călător cu brațele și unelte sale, cu meșteșugul său de lemnar, cu drumurile Vienei. Social n-a depășit calitatea de iobag sau de jeler. Iar ca stare îl descoperim în straturile sárace ale țărănimii; în urma lui, în afară de căsuța de pe un virf de munte, n-a rămas nici o avere. Clădînd pe experiența propriei vieți de supus și cameral și nobiliar, prin peregrinările sale a avut prilejul să cunoască pe viu, prin proprie participare, viața semenilor săi, să-și generalizeze adversitatea. Acțiunea lui și ea confirmă fără echivoc caracterul intru totul țărănesc al răscoalei. Toate actele lui sînt de nivel țărănesc, toate poruncile lui consună cu lozincile simple propagate în felurite variante, și mai simple, de țărani în mișcare, sînt de aceeași mentalitate, în același limbaj. E de comportament intru totul țărăneș și în acțiune, și în fața judecării.

Dar tocmai această identitate îi ridică în importanță ființa, îi dă o valoare reprezentativă. Horea crește în mărime nu înălțîndu-l deasupra masei, ci cufundîndu-l în ea, crește prin perfectă identificare cu ea. Crește nu prin singularizare, ci prin multiplicare. Așa și-a putut juca și și-a jucat autentic rolul de cap necontestat al răscoalei, așa a putut deveni simbolul ei mobilizator. Ceea ce-l distinge în mijlocul semenilor săi e o dotație firească, o psihologie personală, un mai adînc sentiment al dreptății și nedreptății, o mai ardentă pasiune, un mai acut curaj al acțiunii, curaj debordînd marginile

rațiunii; îl disting spiritul de dăruire, de sacrificiu în serviciul tuturor. În jureșul răscoalei nu dă nici un semn de vreo ispită de mărire, de avuție, e prins cu chimirul gol, așteptînd iarăși de la sate bani de drum pentru călătoria la Viena. El nu numai personifică minia populiară, dar o și propagă, o activează, o declanșează riscîndu-și viața. Horea e inima masei, în superiorul detașat al ei. Și mai are în plus acel indefinibil care modelează pe eroul popular, deține acea doză de taină care îl face apt pentru a cumula virtuți refuzate omului obișnuit, taină care vrăjește încrederea mulțimii, îi stîrnește imaginația, pune în mișcare legenda, duce la nemurire eroul. Pe teatrul răscoalei cel mai activ, cel mai categoric executant se arată Crișan, dar ca mandatar al lui Horea. Iar Cloșca în devotamentul său nu-i iese nicînd din cuvînt. În treimea revoluționară ei ne apar subordonați. Crișan manifestă și o independență în acțiune, el activează iobăgimea de pe domeniile nobiliare. Răscoala se petrece pe o dualitate de planuri, corespunzător dublului aspect, cameral și nobiliar al iobăgiei, dar solidar. Crișan activează în virtutea aceleiași porunci împărătești lansate de Horea. Horea mai ales intruchipează, real sau simbolic, fuziunea deplină: nu numai iobăgia camerală, nici numai cea nobiliară, iobăgia însăși trebuie zdrobită. El mai ales intruchipează și răscoala însăși.

Lărgînd cîmpul documentației, pătrunzînd mai adînc în antecedente, scrutînd mai insistent documentația răscoalei, acțiunea personală a lui Horea ne apare mult mai întinsă, prezența lui mult mai vie. El se găsește în inima agitațiilor premergătoare, înfruntînd riscurile subversiunii, el e numele care declanșează răscoala, în jurul numelui său se polarizează acțiunea. El e cel care și-a luat, în interesul cauzei, curajul mistificării „poruncii împăratului“, care a mobilizat țărănimea — porunca cea mai dinamică posibil pentru mîntea celor simpli. Și așa de verosimilă pentru ei știînd că împăratul le vrea binele,

(Continuare în pag. 24)

Iobăgie să nu mai fie

(Urmare din pag. 23)

fi împiedică numai domni! De aci nu mai era decât un pas până la porunca de a-i lovi. El e deținătorul unic al acestei porunci.

Aria conducerii Horea o suplinește cu instinctul conducerii. El nu părăsește nici un moment ceatarea Munților, nu apare să trateze personal cu autoritățile sau cu armata decât în cadrul lor, nu se lasă ademenit, ocoleşte cu succes cursele înfise. Urmărit mereu, el n-a putut fi descoperit, prins, nici înaintea răscoalei, nici în cursul ei. Prins un moment de țărani adversari la Bucium, e eliberat repede de țărani credincioși, mai înainte de a cădea pe mâna armatei.

Izbucnită odată, răscoala luind proporții, lărgindu-și simultan aria cu luțeaia focului sau a revărsărilor de ape, i-a depășit, evident, puterea de a o conduce. Lipsindu-i un aparat de transmisiune, redus la mijloacele țărănești, desfășurarea îi scapă din mâini pe măsură ce se îndepărtează de ceatarea Munților. Elementele dezlănțuite își caută alibiul propriu, debordând posibilitățile unei conduceri în condiții țărănești. Îndepărtându-se de focarele sale, răscoala se propagă automat, satele se răscoală unele pe altele, cetele țărănești se primenesc mereu, ca și conducătorii, poruncile, lozincile se adaptează locului. Satele se răfuiesc cu proprii domni pămîntești, cei mulți se mișcă pe rază mică, sint tot mai puțin cei care străbaț drumuri mai lungi, propagatorii direcți ai răscoalei, printre care îi descoperim mai ales pe zărândeni. Răscoala se poate propaga astfel în forme proprii, nestăpînite de porunci fixe, programate, afirmându-și din plin caracterul spontan, empiric, țărănesc, dar în fond unul și același. Tocmai prin fluiditatea, prin nestatornicia lozincilor ei, prin lipsa unui program director putea cuprinde în sine toate năzuințele iobăgești, ale tuturor și fiecăruia în parte.

Numele lui Horea însă nu încheiează cu aceasta cituși de puțin a fi activ. Ba e și mai activ în absența lui fizică. Masele țărănești dezlănțuite, în nevoia lor firească de a avea un cap l-au investit pe el cu toate atribuțiile, cu toate virtuțile conducătorului. În numele lui, la poruncile lui se petrece tot ce se petrece. Absența lui lasă friu liber conducerii lui imaginare, reclamate de viziunile răscoalei. Conducerea lui în continuare e mai mult cea reclamată de răscoală decât cea impusă de el. Figura lui e ridicată la potența năzuințelor răscoalei, numele lui e motorul activ al forțelor dezlănțuite. Horea călător la Viena, confidentul împăratului, deținător al tainelor lui, omul de încredere purtător al poruncilor lui, văzut din depărtare, în mintea țărănilor nici nu mai putea fi numai un om simplu ca ei toți. Îi închipuie în veșminte bogate, împărătești, cu stea de aur, cu cruci de aur în piept. El nu putea fi nici prins, nici încheis, nici judecat ca oricare altul. La Alba Iulia abia i-au găsit loc pentru înălțimea lui, e legat cu lanțuri de argint, i se servesc cinci feluri de mincare, stă la masă cu ofițer împărătesc. Încă în viață fiind, e săltat pe aripile legendei, e „eraul“, „împăratul“ chemat să-i mintuiescă de robie. Horea real e potențat de Horea imaginarul, depășit, construit, mărit până la proporțiile întrevăzute ale răscoalei însăși, până la consecințele ultime ale imaginației populare în plină explozie.

Capul răscoalei nu putea fi un om simplu nici în mintea contemporanilor, interni sau externi, nici în mintea nobilimii, nici a presei. Sau îi suprapun pe un altul cu planuri mai înalte, sau îl înzestreaază pe el cu calități, cu demnități superioare, cu o conștiință politică mai presus de elementarul masei. Văzut din afară e ba preot, ba protopop, ba frate de episcop, ba căpitan în armata imperială... om foarte instruit, vorbitor de limbă germană, cititor de literatură germană. Necunoscându-l, contemporanii i-au putut imagina portrete fizice și morale diverse, micimi sau virtuți în voie. „Horea părea a fi născut pentru a domni“, și într-adevăr cit timp și-a jucat rolul ei s-a dovedit demn pentru asemenea rol — îl vede „Politisches Journal“ din Hamburg, respectiv și cunoscuta broșură germană Horja und Klotska. Imaginația a putut duce mai departe invenția adversarilor pentru a-i agrava vina, titlul de „Rex Daciae“, a putut trece pe „eraul“ și „împăratul“ închipuirii populare pe planul savant al unei mărețe finalități politice, a putut sălta lupta populară la o atotcuprinzătoare luptă politică națională.

Real sau imaginar Horea a jucat un rol capital în răscoală. În așa măsură că evenimentul însuși s-a fixat, și în mintea contemporanilor, și în istorie, sub numele de „Răscoala lui Horea“. Ba în mintea nobilimii chiar sub cel de „Lumea lui Horea“. Detractorii sau admiratorii l-au văzut în felurite chipuri. Dar nici detractorii nu i-au putut nega rolul capital în răscoală, nu i-au putut nega sacrificiul, demnitatea în fața morții. Nici istoricii potrivnici nu i-au putut nega o legitimă intenție: emanciparea poporului său. Să cităm doar cuvintele lui Francisc Szilágyi, primul monograf științific al răscoalei: „Istoricul imparțial trebuie să mărturisească și despre acest mare răufăcător că soarta poporului său apăsât și eliberarea lui le-a purtat la inimă, și cu toate că pentru acest nobil scop s-a folosit de mijloacele cele mai condamnabile, cauza căreia și-a consacrat toată activitatea și întreaga-i viață, și pentru care pe aceasta și-a și sacrificat-o, n-a trădat-o nicicând, și i-a rămas până la sfârșit credincios, chiar și pe eșafod, în fața morții celei mai cumplite“.

Răscoala în fondul ei e evident socială. Ea se înscrie în rindul răscoalelor mari țărănești din trecut și din acest secol, dinlăuntru și din afară. Deosebirea e că cele din trecut s-au petrecut la instaurarea servitului și s-au soldat obișnuit cu întărirea ei, cele prezente într-o lume de înnoiri evoluind spre lichidarea ei. Răscoala lui Horea însăși s-a petrecut la un asemenea nivel istoric. Ea nu privește înapoi, spre trecut, cum se întâmplă obișnuit în vechile răscoale, ci înainte, spre viitor. Nu înțește spre ameliorarea, ci spre răsturnarea raporturilor feudale. Programatic exprimată: nobilime să nu mai fie, ea să-și părăsească pentru totdeauna moșiile, pămînturile ei să se împartă poporului de rind, adică celor ce-l muncesc. Viziune simolă dar radicală, fără echivoc revoluționară. Viziune ținind mai departe decât programele agrare ale revoluției secolului următor pe care o prevestește. Radicalism de răscoală țărănească însă, nu de revoluție burgheză-democratică, propriu țărănimii care în viziunea sa nu poate cuprinde întreg complexul social-politic, ci doar ținta ei ultimă, peste cea indicată de sensul evoluției treptate istorice. Acest radicalism mai ales a afectat pe revoluționarii Apusului, pe Brissot cu deosebire.

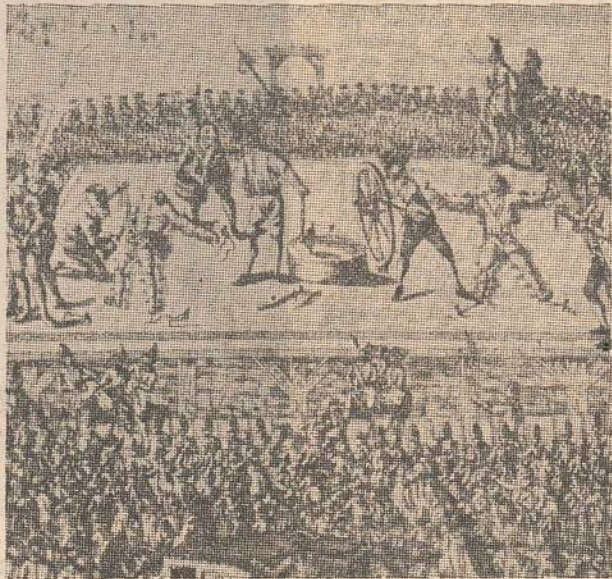
Dar la acest nivel și în condițiile proprii ale Transilvaniei răscoala are și implicațiile corespunzătoare vremii, e de acum mult mai complexă. Are adinci și inseparabile implicații naționale, se confundă în problematica poporului român din Transilvania, de pretutindeni:

Răscoala înțește la ridicarea iobăgimii, dar în genere e făcută de iobagii români. O răscoală a românilor o socoteau înainte de toate iobagii însăși: simplificând, răscoala românilor se îndrepta împotriva nobililor și ungarilor. Cele două noțiuni se confundă, se implică reciproc și cînd apar în lozinci singurate.

Și mai categoric românească apare în mintea celor lo-

viți, a nobilimii, orașenimii. Scriptele și ele rețin de preferință drept capete de acuzație proferările antiungurești ale țărănilor. Nobilimea cu deosebire, în zelul de a se lepăda de orice vină în stîrnirea ei, o proclamă exclusiv națională, negîndu-i orice caracter social: ea s-a născut numai din ură națională și religioasă, din firea dușmănoasă a românilor, din ura lor înăscută față de nobilii și de unguri, față de religile lor „recepte“.

La o asemenea generalizare, și dintr-o parte și din alta, lesne se putea ajunge. În Transilvania, în masivitatea iobăgimii românești, și cu atît mai mult pe aria răscoalei, român era aproape sinonim cu iobag, stăpîn, inclusiv aparatul în serviciul lui, dregătorime domeniială sau comitatensă, cu ungar. Distincție care se accentua încă religioasă. Români sint exclusiv de religie răsăriteană, ungurii reformați, catolici, unitarieni. Român ortodox, iobag se suprapun până la identitate. Lupta în fondul ei includea, firește, și pe iobagii unguri; ea ținea la ridicarea întregii iobăgimii. Practic însă i-a inclus puțin. Înainte de toate din simplul motiv că răscoala n-a ajuns să cuprindă decât în infimă parte și zone cu iobăgime ungurească. Lozincile apoi, țelurile proprii ale poporului român însuși erau și ele de natură să întreprină în mod firesc și o îndoaială în iobăgimea ungurească. Solidaritatea iobăgească, de la temelia luptei însă nu se putea dezminți. Unde i-a găsit în cale, răscoala a luat cu sine și iobagii unguri, iar agitațiile din afara ariei răscoalei, și mai ales mișcarea pentru conscrierea militară din preajma ei au implicat categoric și iobăgime ungurească, săsească deopotrivă. Însuși actul capital al răscoalei, ultimatul țărănilor cuprinde, fără echivoc, întreaga iobăgime. În ciuda lozincilor, răscoala n-au devastat, n-au lovit iobagii unguri decât întâmplător, și desigur de cei care s-au pus ori au abuzat în serviciul stăpînitorilor, ori au făcut vreun gest în apărarea lor. Cînd nu au căzut victime devastărilor, simplu, împreună cu curțile stăpînitorilor în care locuiau. După cum n-au cruțat nici pe semenii lor români căzuți în aceeași vinovăție. Ba i-au lovit chiar mai crunt, cum s-a întimplat în Munți. În genere însă, lozincile de exterminare purtate de răscoală, în ciuda „poruncii împăratului“, s-au soldat cu relativ puține victime omenești, — cei mai vizați s-au salvat la timp — cel mult vreo 150 de suflete. Cruzimile și ele unele au fost executate prin țigani. În imensitatea cruzimii umane răscoala face figură mică, și nu nemotivată. Au fost mult mai multe victimele țărănești ale represiei. Și puteau fi masive și crunte — măturie stă masa de început și cruzimea sentințelor — dacă împăratul nu pune o stavilă furiei nobilimii. Realmente în răscoală nu exterminarea fizică a nobilimii și a ungarilor purtată



de lozinci primează, ci convertirea lor la condițiile proprii. Și mai presus de toate, nimicirea iobăgiei înseși. Iobagii români se găseau în fruntea luptei în virtutea ponderii lor covârșitoare în masa iobăgimii. Dar și pentru că, în raport cu condițiile lor materiale ei trăiau în genere cele mai apăsătoare variante ale iobăgiei, cele mai multe forme ale asupririi, nu numai ca iobăgime, ci și ca popor.

Pe deasupra acestor considerente se impunea de-acum tot mai categoric o problematică a poporului român însuși, repudiat de „națiunile politice“ și în ființa, și în religia sa. O adversitate de temelie, primară, atavică, de veacuri. O adversitate firească, o luptă surdă, empirică, adîncită de profunda adversitate socială: supuși români — stăpîni unguri. O luptă stimulată acum, direct sau indirect, și de lupta națională în curs, de reflexele ei, transmise în primul rînd de preoțime, participantă și la lupta politică, și la răscoală.

Adversitățile profesionale românești dinainte, agitațiile, înfruntările îndelungi dintre uniți și neuniți din cursul secolului în fața țelului comun aproape au amuțit, în iureșul răscoalei abia se mai aud. S-au convertit și ele în solidaritate firească împotriva religioși „recepte“ ale adversarilor, s-au vărsat, cu tot fanatismul popular, în albia mare a „legii românești“, una și aceeași pe toată aria poporului român, potențînd acuitatea luptei. Crucea purtată drept steag în fruntea cetelor insinuează o cruciadă românească. Țara însăși e, și trebuie să fie, o țară românească. Legea răsăriteană e legea românească, legile celalalte sint legile stăpînitorilor, legile ungarilor. Reducerea ungarilor la legea răsăriteană era reducerea la legea românească, confundarea în neamul românesc, în viziune țărănească în poporul de jos, a celor mulți. În mentalitatea țărănească sferile nobil-ungur-domin-papista-calvin-unitarian se încăleacă, se substituie, se confundă până la inseparabil, nesocotind nuanțele. Noțiunile se adaptează sferii mai înguste a vieții proprii a fiecăruia, stărilor locale, variantelor aceleiași viziuni generale. De aci inconstanța, variația în limbajul lozincilor. În viziune țărănească problema românească se simplifică, izbucnește și ea în același radicalism elementar, nimicitor sau convertitor. E soluția simplă, țărănească, a problemei naționale.

Istoric, problema poporului român din Transilvania e una și aceeași. Practic însă lupta de emancipare se dă acum pe două planuri, unul al intelectualității pornind de sus, de la național, celălalt al țărănimii pornind de jos, de la social, amîndouă acum peste compartimentările profesionale. Esențialul luptei intelectualității e ridicarea românilor la națiune politică, a țărănimii desființarea iobăgiei. Dar două planuri care se întrepătrund, fiecare asumîndu-și, unul savant, teoretic, celălalt elementar, empiric, unul reformist, celălalt revoluționar problema națiunii înseși. Ele sint cele două fețe ale aceluiași corp, se întregesc acum reciproc, ca să se confunde apoi activ în programul revoluționar unic, atotcu-

prinzător al națiunii din 1848. În perspectiva istorică răscoala întregeste programul națiunii cu dimensiunea ei socială, înălțimea conceptului cu greutatea masei sale, calea de luptă reformistă cu cea revoluționară. Țărănimii îi revine deplin meritul de a fi deschis, de la sine, procesul revoluționar al emancipării națiunii, chiar de la temelii sale.

Mergînd mai departe, circula acum insistent și ideea de solidaritate generală românească, solidaritatea celor trei țări românești, și înăuntru țării și în afară. O solidaritate mai mult virtuală, imaginară, ca o dorință, ca o așteptare firească de partea românească, ca o posibilitate, ca o teamă de partea adversă, și chiar de partea regimului imperial însuși. Interesul pentru răscoală va fi fost fără îndoială viu și în Țările Române. Zvonuri de ajutor real sau posibil circula și printre răscoalați, și printre nobilime. Vigilență insistentă și din partea regimului imperial. Practic asemenea acte nu s-au produs, nu s-au descoperit ori dovedit, ideea, teama însă plutesc în aer, ca un semn al unui suflu firesc de-acum. Horea însuși, ridicat de scripse la înaltă conștiință politică, e presupus în legături cu Țările Române. Așa s-a putut imagina, tardiv, și o soluție a lui Horea la domnul Moldovei pentru a cere prin el protecția și ajutorul Porții. Horea e investit cu intenția de a chema la luptă solidară toate trei țările românești pentru reinvierea Daciei, ba chiar a Imperiului roman! Și ceea ce e deosebit de important, e că intenția e ridicată pe plan european. Ba ideea unui regat românesc al Daciei, receptată sau presupusă tocmai pe plan european e mai activă, trezînd interesul pentru soarta poporului român întreg, dînd răscoalei și problematicii sale o mai înaltă semnificație europeană. O stampă contemporană îi pune în gură pe eșafod exclamația: „Mor pentru națiune!“ Integrîndu-se în lupta generală antifeudală a timpului, pe plan european răscoala și-a făcut două merite: a insinuat la nivel apusean, în sens nou, problema poporului român, și, ca orice eveniment de această natură acum, a alimentat, a incitat, la măsura sa, conștiința revoluționară. Iar în cadrul istoric al poporului român însuși, pe plan social e prima lui acțiune revoluționară în sensul desființării raporturilor feudale, pe plan național adîncește conștiința românească, ascute adversitățile, incită lupta națională a părții adverse, lupta în replică a părții proprii, dă un nou imbod luptei naționale în genere.

Răscoala a fost înăbușită în cele din urmă cu armele. Ea nu putea învinge, aici nu erau coapte încă condițiile pentru răsturnarea lumii feudale și nici nu o putea face țărănimea singură. N-a rămas însă, și nu putea rămîne fără urmări. A luat proporții prea mari, a stîrnit nădejdi și primejdii prea acute ca să nu lase urme.

Înainte de toate în politica imperială. Desființarea șerbii, operată în țările ereditare, s-a impus și în Ungaria și în Transilvania ca o urmare directă a răscoalei. Patenta care o desființa, ce-i drept, nu răspunde revendicărilor țărănilor răscoalați, nu cuprindea nimic din obiectivele luptei lor. Nu se referea prin nimic la lozincile lor sociale, și cu atît mai puțin la cele național-religioase. Și mai venea și cu un mare minus față de cea publicată în țările ereditare ale imperiului. Ea nu mai era însoțită de un al doilea text care să acorde supusul proprietatea pămîntului. Regimul pămîntului rămînea neschimbat, cel inseris în Tripartitum, influențînd și libertățile acordate. Libertatea de strămutare însăși va fi îngrădită de obligația iobagului care se mută de a aduce alt iobag în locul său. Ba strămutarea și ea, în condițiile social-economice de aici, se reducea mai mult la schimbarea stăpînului cu alt stăpîn, ducea mai puțin la eliberarea din iobăgie. Țărăni nu se ridicaseră pentru libera strămutare, nici nu o pomenesc în cursul răscoalei, nu pentru schimbarea numelui de iobag cu cel de colon, ci simplu, pentru nimicirea iobăgiei înseși. Și cu atît mai puțin pentru regimul pămîntului consacrat de Tripartitum, ei se ridicaseră pentru proprietatea întregului pămînt. Pornind lupta sub stimulul reformismului, în numele împăratului, în credința că o duc în sensul voinței sale, că îl ajută în intențiile sale, incurajați de lupta sa cu nobilimea și identificînd-o cu propria luptă împotriva ei, țărăni în fond îi negau, ca insuficient, reformismul, se plasau pe poziții contrare, revoluționare, anticipînd asupra revoluției viitoare. Totuși desființarea șerbii, instituțional, e un remarcabil pas înainte. Ea înlătura servitutea personală, care a marcat faza cea mai gravă în istoria iobăgiei din Transilvania. (...)

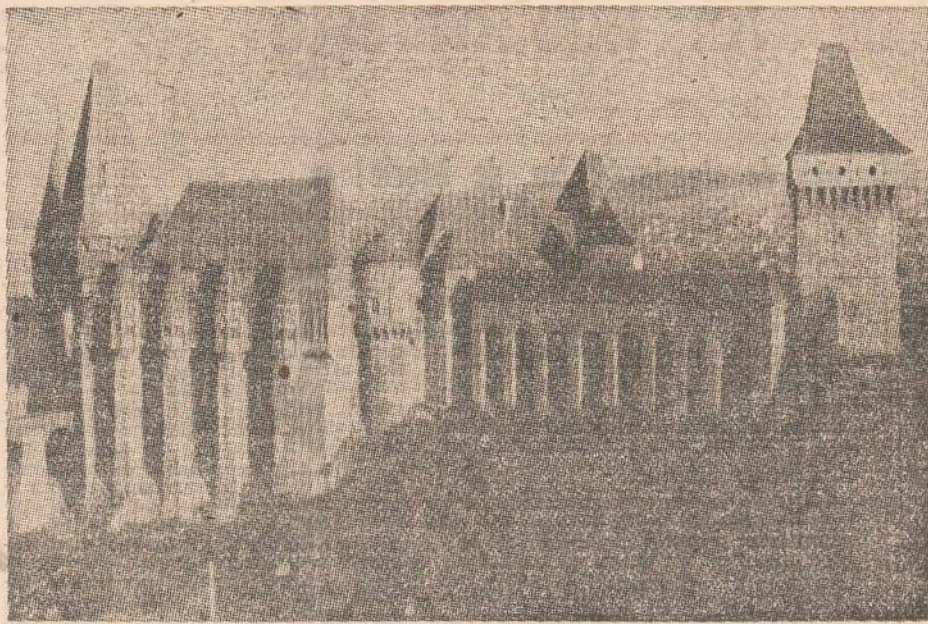
Dar răscoala n-a rămas fără urmări mai ales pentru fazele în luptă.

Răscoala a zguduit pentru un moment întreg edificiul feudal, nobiliar sau cameral, întreg edificiul social al țării, de sus pînă jos, dar în fondul ei a confruntat cele două blocuri de temelie ale lui: iobăgimea și nobilimea. Pe acest fond s-a clădit complexitatea social-națională a luptei. Confruntarea fizică a celor doi adversari n-a cuprins decât o parte a țării, dar i-a implicat pe întreg cuprinsul ei. Nobilimea de pretutindeni va trăi de-acum mereu sub teroarea ridicării posibile a iobăgimii, sub spaima declansării din nou a miniei populare. Se alarmează la cel mai mic zvon, imaginează mereu termene la care iobăgimea ar fi hotărît să se ridice din nou. Continuă și giudurile de răzburare, rezistența la reformele imperiale, teama însă, prudența o sfătuieste insistent la moderatie, la refugiu tot mai mult sub pavaza normelor oficiale. Se impune tot mai mult o relativă legalitate. Valorile pe care le ridică nobilimea spre sfîrșitul domniei împăratului împotriva lozefinismului, măturarea reformelor după moartea sa nu mai pot reduce întocmai vechile raporturi. Marea Revoluție dezlănțuită sfătuieste și mai mult moderația, teama de ea, resemnarea, împăcarea cu regimul imperial.

Cu atît mai puțin va uita iobăgimea respirația ei, succesul ei de un moment, zguduirea pe care a putut-o produce, teama pe care a stîrnit-o. O schimbare profundă se operează în mentalitatea ei, își simte de-acum nu numai dreptatea, ci și puterea, a crescut considerabil în conștiința forței sale. A făcut și o mare experiență: lupta nu e zadarnică. Gîndul răzvrătirii se rofește de-acum în aer la orice prilej. Numele lui Horea e steagul pe care nu-l mai lasă din mină. Nici măcar moartea lui cumplită, sub ochii ei, nu a convins-o deplin, Horea în imaginația ei supraviețuiește și calvarului său. Multă vreme se acreditează credința că nici nu e mort, la Alba Iulia au executat pe altul, nu putea fi el; Horea e la Viena, în mare dregătorie, și el le face pe toate; de la el pornesc poruncile în favoarea celor mulți. Tabăra adversă i-a improșcat memoria cu toate ororile. Tradiția populară în schimb i-a păstrat nepătată imaginea, i-a perpetuat-o în credințe, în legende, în versuri, a convertit în favorabile versuri potrivnice lui, ca cel amplu „Cîntec al lui Horea și Cloșca“, l-a asociat, l-a contaminat cu Avram Iancu. A stigmatizat pe vecie pe trădătorii lui: în pîinea făcută din griul cumpărat cu banii trădării ci au găsit singe, singele Horii!

Și nu s-a mai stîns în popor de atunci ceoul:

Pin-a fost Horea-mpărat
Domni nu s-au desuțat
Nici în pat nu s-au culcat
Prinz la masă n-au mîncat
De-ar împărăți un an
Nici n-ar mai minca șuhan!



Represaliile împotriva răsculaților au fost violente și sălbatice. În imaginile alăturate, Castelul de la Hunedoara unde au fost încarcerati nenumărați participanți la revoluția lui Horea iar alături, execuția lui Horea și Cloșca la Alba Iulia așa cum a rămas posterității într-o gravură de epocă.

Pledoaria lui Brissot

Și mai elocvent și de-a dreptul revoluționar e Brissot. În două scrisori deschise, adresate împăratului Iosif al II-lea, el pledează, cu o logică proprie filozofilor secolului al XVIII-lea, în una dreptul la emigrare, în cealaltă dreptul la răzvrătire al supușilor asupraii, justificând în speță răscoala românilor din Transilvania și luind apărarea lui Horea.

Pornea desigur de la informațiile ziarului la care colabora „Courier de l'Europe” în primul rând. Aci se publicase decretul împăratului Iosif al II-lea din 10 august 1784 oprind emigrarea, care-i prilejui prima scrisoare. Dar și de la multele corespondențe din ziare privind răscoala românilor, informind și asupra poporului român însuși. A aflat și „Curierul” că românii sînt „coboritori din coloniile romane stabilite în Dacia”, le știe și numărul. Știe că au fost supuși celui mai apăsător jug al regimului feudal, că și femeile lor trebuie să muncească la cultura pămîntului. Știe că au început să refuze prestarea obligațiilor senioriale, că s-au plîns împăratului în repetate rânduri, citeva din doleanțele lor sprijinindu-se „pe principiile cele mai evidente ale dreptului natural”²³⁴.

Scrisoarea a doua, această vibrantă pledoarie în favoarea românilor răsculați, poartă titlul „Seconde lettre d'un défenseur du peuple à l'empereur Joseph II, sur son règlement concernant l'emigration, et principalement sur la révolte des Valaques”. Dublin, 1785, și are nu mai puține de 93 de pagini tipărite²³⁵. Imediat după titlu, în subtitlu se adaugă: „Ou l'on discute à fond le droit de révolte du Peuple”. Iar drept moto are art. 4 al constituției statului Maryland: „Ori de câte ori se face o depărtare de la scopul guvernării și libertatea publică e în pericol (incit orice alt mijloc de salvare este ineficace), poporul poate și are dreptul de a schimba vechiul guvernământ și de a așeza unul nou. Doctrina nonrezistentă față de guvernământul arbitrar e absurdă, servilă și distructivă a binelui și fericirii genului uman”. Teza, exemplul de referință se enunță deci chiar de la foaia de titlu.

Făcînd apel la spiritul uman al împăratului, Brissot pe zeci de pagini teoretizează, pledează dreptul natural la revoltă. După ce combate în numele libertății omului decretul împăratului oprind emigrarea, citind o altă constituție americană, a statului Pennsylvania, după care „toți oamenii au dreptul inerent naturii lor de a emigra dintr-un stat în altul sau de a forma un nou stat în ținuturi deșerte sau pe un teritoriu pe care l-au achiziționat, ori de câte ori cred că își pot spori prin aceasta fericirea...” (art. 15), trece la problema revoltei. Începe prin a se întreba: „Ce e o revoltă? Domnitorii au dreptul de a pedepsi pe revoltanți? Dacă-l au, trebuie să aplice pedeapsa cu moartea; trebuie să imagineze pentru ei suplicii rafinate?” Pornind de la o serie de axiome privind drepturile naturale ale omului și îndatoririle oricărui guvernământ față de el, preconizate în „Guvernământul civil” al lui Locke, sau în scrierile lui Price, ajunge la concluzia că revolta nu poate fi nicicînd o crimă în monarhiile absolute, care nu au legi întemciate pe voința generală și a căror autoritate însăși nu e legală.

„E evident legitimă peste tot unde această autoritate nu e legală și nu e dată de popor, pretutindeni unde natura sa e vicioasă, pretutindeni unde scopul ei nu e binele general al societății, ci binele unuia singur sau al citorva oameni”²³⁶. „Toată puterea vine de la popor, orice putere care nu vine de la el e furată, uzurpată”. „Opoziția față de autoritatea uzurpată, neavînd ca scop decît redobîndirea drepturilor inerente omului și inalienabile, e naturală și în

consecință, departe de a fi criminală, e virtuoasă”²³⁷. Domnitorii astfel nu trebuie să se încapățineze „a trata revolta ca o crimă, ei trebuie să fie convinși că orice revoltă sub guvernământul lor” e de drept natural, că pedepsind-o e a pedepsi un act de virtute”. „Revolta sau opoziția față de autoritate e un adevărat drept, un drept bine întemeiat pretutindeni unde administrația e vicioasă”²³⁸.

„Presupunînd chiar că o revoltă aduce cu sine calamități, nu sînt ele compensate prin binele pe care-l aduce? prin binele care se face chiar în sinul revoltei? Ea este o furtună binefăcătoare care curăță aerul de miazme. E o criză care zmulge omul din letargie, care dă naștere la oameni mari și această criză e singurul moment în care lumea le face dreptate”²³⁹.

Revoltele altfel sînt destul de rare, poporul e greu de ațîțat la revoltă. În genere își îndură cu răbdare soarta. Trebuie să se concludă că îndată ce o face, relele de care suferă trebuie să fi fost excesive, intolerabile. Consultînd istoria, se va vedea că toate răscoalele sînt precedate de cele mai mari calamități și de cea mai înspăimîntătoare opresiune. Se va vedea că pretutindeni poporul suportă deficiențele administrației și inconveniențele legilor rele, se familiarizează pe nesimțite chiar cu abuzurile despotismului, pînă cînd povara lor devine insuportabilă...

„Dacă popoarelor nu le rămîne dreptul la revoltă, ce mijloace mai pot avea împotriva tiraniei?” Nici unul.

„Toți cei care au scris despre răscoala românilor par a fi conspirat împotriva nefericitului popor, ca să te incurajeze Principe să-i pedepsească capii cu suplicii oribile și să-i strîngă lanțurile”²⁴⁰.

Regretă că pentru a judeca adevăratul caracter al răscoalei nu cunoaște o mulțime de fapte. „Ar trebui cunoscută starea actuală a românilor, moravurile lor, guvernământul lor, dările pe care le plătesc, proporția acestor dări în raport cu produsul muncii lor. Ar trebui cunoscute cauzele care i-au împins să se revolte, nedreptățile care li s-au făcut, gradul opresunii sub care gemeau. Ar trebui cunoscute originea, mersul acestei răscoale, istoria ei. Ar trebui știut dacă sînt realmente vinovați de toate omorurile care li se pun în seamă, dacă au fost siliți pentru siguranța sau răzbunarea lor să verse atîta sînge”²⁴¹.

„Iată ceea ce nu spun deloc gazetele care povestesc cu o exactitate plicticoasă atîtea fapte mărunte, străine istoriei. Și cînd vorbesc trebuie să fie crezute? Aceste gazete nu sînt ele corupte?... Nu trebuie așadar să se dea nici o crezare relatărilor cel puțin suspecte ale gazetelor asupra ridicării românilor. Se vor fi exagerat greșelile lor, făcut mizeria lor, preschimbată rezistența lor în atac, apărarea lor în asasinat, sau se va fi calculat totul, bine combinat totul pentru a-i scoate criminali și pentru a-i justifica pe acei iluștri nobili care i-au tiranizat și administrația care s-a pretat la vexarea lor”.

„O! Dacă aș avea în mină actele acestui proces — izbucnește el — dacă aș fi observat cîva timp soarta acestui popor, dacă l-aș fi urmărit în muncile ca în zbuciumele sale, dacă aș fi trăit în colibe sale în sinul pămîntului, adesea singurul său adăpost, dacă aș fi fost de față la conspirație și aș fi fost martor al plingerilor sale către soveran pentru a pune capăt mizeriei sale, la luptele sale pentru a le pune însuși capăt, cu cită dreptate, cu cită energie l-aș apăra eu”²⁴².

Dar departe de teatrul acestui război, neavînd la îndemînă decît amănuntele aride sau mincinoase ale gazetelor, împins doar de zelul de a apăra poporul peste tot unde-l vede zbătîndu-se sub cuțitul apăsării, ce altceva poate să facă decît să dovedească chiar cu relatăriile părții care a triumfat că românii aveau temei pentru răscoala lor.

Drept bază a rechizitoriului său ia, în contradicțoriu, extrasele sale dintr-o scrisoare lungă, dată ca fiind din Ungaria, reproducută în anexa broșurii, scrisoarea

re care nu e alta decît relatarea apărută în limba germană, ca fiind din Austria, în „Politisches Journal” din Hamburg; în limba franceză în „Journal politique de Bruxelles”²⁴³ prezentate aci.

„Românii s-au răscolit, deci au avut dreptate să se răscolească. Iată prima mea probă; ea va părea ciudată, dar nu e decît naturală”²⁴⁴.

Cum și poporul român, ca popor în genere, își îndură obișnuit soarta și se lasă greu antrenat la răscoală, conchide: „Cînd deci un asemenea popor izbucnește în minie, rupe lanțurile în ciuda prejudecăților sale civile și religioase, trebuie conchis că a avut dreptul să se răscolească din moment ce s-a răscolit”.

„Supus de un noian de secole la un despotism mai mult sau mai puțin sever, după caracterul domnitorilor al căror jug îl purta, acest popor a lincezit constant în mizerie și ignoranță. Regimul feudal, ale cărui urme oribile au fost șterse aproape pe întreg pămîntul, își păstrează încă toate rigorile în acest mizerabil ținut. Se regăsesc acei vechi baroni englezi, acei conți francezi care instalau în micile lor forturi, priveau pe oamenii lor legați de glie ca pe niște mobile de care dispuneau în voie, de care își puteau bate joc, puteau să le vîndă; să le înstrăineze libertatea, sudoarea, viața însăși”²⁴⁵.

„Erau nefericiți, iată titlul care-l înarma”.

„Ei au fost tiranizați de monștri, ei trebuiau să le reziste; dacă erau vinovați erau fiindcă au așteptat atîta pentru a răzbuna natura ultragiată”²⁴⁶. „Nu, negrii nu duc în insulele noastre o existență atît de infernală; un asemenea popor trebuie să moară de disperare sau să-și taie tiranii”²⁴⁷. Horea voia să-i elibereze din robie și acest scop legitima totul. Poporulul răscolit i se atribuie mari cruzimi. Dar „un popor blind pînă aci nu poate deveni dintr-o dată o turmă de asasini”.

Gazetarul spune că guvernul provincial, incurcat la început, a încercat să reprime răscoala parte prin blîndețe, parte prin amenințări. Nu trebuia nici blîndețe, nici amenințare, trebuia dreptate. A trimis comisarii și pe episcopul grec la răscoluți... „Un episcop! totdeauna profeți pe scena politică, probabil pentru că ei cunosc perfect arta de a seduce și de a înșela”²⁴⁸.

Cel mai feroc, cei mai violenți sînt totdeauna opresorii. Rebellii omoară, tiranii prelungesc viața prinșilor lor pentru a se bucura de durerea lor. Nobilii frîng cu roata, trag în țeapă, în timp ce românii se mărginesc a ucide. E cert că dacă cele două părți sînt vinovate, apoi nobilii sînt îndoiți vinovați și totuși țării au fost pedepsiți, în timp ce nici un nobil n-a fost²⁴⁹.

Citează din reportajul pe care îl discută pasajul privind proporția românilor de două treimi ai locuitorilor țării și utilitatea lor în stat.

Citînd punctele ultimului adresat de țărani nobilimii, se întrebă: „Există ceva mai rațional, mai firesc decît toate aceste propuneri? Printr-o doua se seca pentru totdeauna izvorul asupririi nimicîndu-se nobilimea. Pentru că trebuie să fim convinși că ea nu poate exista decît cu servitute și spre nenorocirea societăților”²⁵⁰.

Mergînd iarăși la exemplul american: „Dacă aceste propuneri erau nejuste, trebuie spus că declarațiile Statelor Unite ale Americii erau deasemeni nejuste, căci ele sînt exact aceleași. Egalitatea perfectă pe care Pennsylvania, de exemplu, o vrea între toți membrii, nimicește orice idee de noblete și atrage după sine consecința că impozitele trebuie egal repartizate”²⁵¹.

Pledînd pentru dreptul românilor la proprietatea pămîntului pe care cu sudoarea lor îl stropiseră și fertilizaseră: „Fiecare avea dreptul la o proprietate, și cum toate proprietățile erau în mîinile nobililor, e evident că nu se putea restitui fiecărui rebel ceea ce îi aparținea decît despoind pe nobili de ceea ce au uzurpat”²⁵².

Lancea lui Horea

Lancea lui Horea, Lancea lui Horea, Lancea lui Horea, sus!

În toate grădinile țării e-o floare
Cu lujer discret și trăind anonim
În vremi de răsruce sau de tulburare
Noi lancea lui Horea pe ea o numim.

Acelora care falsifică acte
Și țara română sub talpă o vor
Noi nu le servim argumente abstracte
Dar poate de Lancea lui Horea li-i dor.

La orice primejdii, la orice dezastre,
Cînd dușmanii vor să ne lege în friu,
Al nostru e dreptul și-al nației noastre
Să mergem cu Lancea lui Horea la briu.

Copiii o-nvață din laptele mamei,
O țin ca pe-o cirjă oștenii cărunți,
Țărănci o prefiră în firul mamei,
Sînt codri de Lancea lui Horea în munți.

În sud e-o coloană ce-i seamănă bine,
În nord e un clopot ce-o duce în el,
Copilul o are pe lume cînd vine
Ca leagăn întii și apoi ca drapel.

Trei lăncii în stema duratei se-adună
Vibrînd ardelean, moldovean și muntean
Iar Lancea lui Horea e aici împreună
Cu Lancea lui Cloșca și a lui Crișan.

Sămînță de lance pe-aci se cultivă
Și trașii pe roată ascunși sînt în toți
Și nu mai e roată să-i stea împotriva
Acestui popor inviat de pe roți.

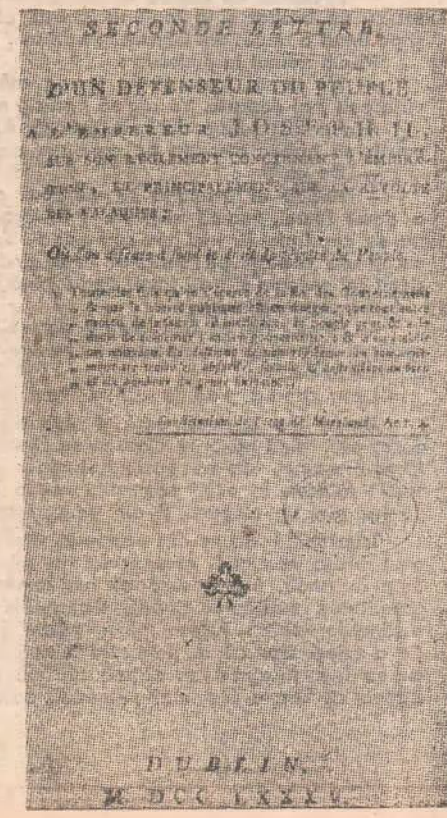
Oricînd s-ar lvi vreo-necercare amară,
La briu să vă stea, mai aproape de miini,
Spre drepturi în țară și pace afară
Cu Lancea lui Horea, la luptă, Români!

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Parcînd istoria răscoalelor, m-am convins de trei adevăruri: primul, că poporul nu se răscoală decît dacă este oprimat și că nu cere niciodată decît lucruri juste; al doilea că soveranii promit cu ușurință, dar cu greu se țin de cuvînt și adesea nu-și țin deloc promisiunile; al treilea, în sfîrșit, că acordînd poporului ceea ce cere, se pedepesc aproape totdeauna capii lui, ceea ce e o contradicție revoltătoare. Aceasta a fost soarta Grachilor la Roma, a lui Walter, a lui Cade în Anglia, a lui Faccia, a lui Lemaitre în Genevă, a lui Horea în Valachia. Trebuie adăugat că deși prin reaua credință a cîrmuirilor popoarele rebele nu se bucură mult timp de ceea ce au obținut, cîștigă totdeauna prin revoltă. Cu fiecare pas pe care-l fac despoind o verigă a lanțului lor, și chiar cînd n-ar face decît să înspăimînte pe stăpîni, făcîndu-i mai puțin întreprinzători, mai circumspecți, ar fi totdeauna în cîștig”²⁵³.

Ajunghînd la sfîrșitul răscoalei și la execuția celor doi capi ai ei: „Eu cel dintîi vin să reclam asupra cenusii lor și chiar pentru cenusia lor... Eu cel dintîi apăr cauza românilor sacrificiați forței în această insurecție și, o repet, ei au dreptul să se revolte atîta timp cît vor fi sclavi și nenorociți. A-l pedepsi pentru exercitarea acestui drept, e a-i pedepsi și pentru că sînt oameni. Fie că tu ești convins de acest adevăr, fie că nu-l crezi încă. În cazul dintîi tu nu trebuie să pierzi un singur moment pentru a reda românilor libertatea, pentru a le acorda o proprietate. Dacă tu crezi că trebuie să respecti uzurparea nobilimii, dacă nu vrei să dispui să li se restituie, este un mijloc simplu de a face dreptate tuturor. Permite acestor români să emigreze în celelalte state ale țării sau altunde. Dă-le pămînturi și ei vor părăsi mulțime pămîntul servitului. Și ce vor deveni acești boierăși în castelele lor inconjurate de deserturi, de paragini acoperite de mărăcini?... Dacă acești nobili opun forța vederilor tale umane, lasă țara aceasta în voia ei, lasă sclavilor dreptul de a se înarma contra tiranilor lor și cearta va fi curînd terminată”²⁵⁴.

În anexă dă o „Note sur la Tyrannie de la Noblesse”, trei pagini de aspru rechizitoriu la adresa nobilimii și acel „Extrait d'une lettre de Hongrie, touchant la révolte en Transylvanie” comentată și combătută în broșură.



ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

Cine nu moare, îmbătrânește

● Lege juridică, lege morală (II) ● Diferență de standard? Nu, de istorie! ●

Cind avea șase ani, în 1942, Elena Radu este părăsită de tată și instanță o încredințează mamei spre creștere și educare. După câțiva ani, mama se căsătorește cu inginerul agronom Ion Radu. Elena nu este înfiată de tatăl vitreg, dar conviețuiesc sub același acoperiș. Cum? — nu știm. Aflăm doar în 1984, de la tatăl vitreg, că Elena era un copil rău care la 17 ani a fugit de acasă cu un bărbat care a înșelat-o, ducând în continuare o viață destrăbălată.

Cind Elena avea 34 de ani, în 1970, mama ei fiind grav bolnavă și tatăl vitreg, prin natura meseriei, era mai mult plecat, este înfiată de Ion Radu și devine moștenitoarea acestuia în schimbul îngrijirilor pe care Elena se obligă să le dea mamei. Mama moare și Ion Radu se adresează instanței pentru desfierea și anularea titlului de moștenitor al Elenei: „Nu numai că nu a dat mamei îngrijirile de care aceasta avea nevoie, dar mai mult, Elena a avut tot timpul o atitudine jignitoare la adresa tatălui”. În instanța de fond inginerul agronom aduce probe că pe timpul minorității, Elena s-a aflat în îngrijirea mamei, nu a lui, că în accepțiunea legii și a practicii judecătorești el nu avea nici o obligație față de fiica soției și ciștigă. Instanța de recurs, Tribunalul municipiului București dă dreptate Elenei. Ion Radu se adresează revistei noastre cu un memoriu. Scopul nu poate fi decât unul singur, având în vedere funcția publică a presei: o intervenție în revistă. Ceea ce am și făcut prin articolul nostru intitulat: **Lege juridică, lege morală** (nr. 23 din 8 iunie a.c.). Concluzia noastră, în esență, era următoarea, înscriindu-se poate în accepțiunea legii și a practicii judecătorești, gestul tatălui vitreg de a nu-și fi asumat nici o răspundere față de fiica soției sale, o fiică cu probleme, cum singur o declară, într-o corespondență cu legea morală. Din această perspectivă, existența Elenei ni se pare tragică și, în consecință, decizia Tribunalului justă în urmările ei.

Ion Radu ne vizitează în două rânduri la redacție și fiindcă nu obține satisfacție scrie o scrisoare în termeni de felul acesta: „Dacă gazetarul care juca biza și leapșa pe ouate cind eu puneam umărul la edificarea agriculturii socialiste, muncind ca inginer zi și noapte ca să o hrănesc și pe domnia sa, ar fi încercat să mă asculte, nu să mă dea pe ușă afară în două rânduri...”

Omul — interioare de conștiință

Un răspuns, la cerere

Chiar așa s-a și întâmplat: l-am dat de două ori pe ușă afară. Lucrurile s-au petrecut astfel: La câteva săptămâni de la apariția articolului amintit, intră la mine în birou un bărbat care nu părea deloc bătrîn, dar care susținea că e și pe deasupra mai zicea că este și bolnav și s-a apucat să-mi arate locul unde este bolnav, iar eu n-am mai apucat să-l mai împiedic, încît i-am spus să ia loc și așa am aflat că era tatăl vitreg al Elenei. Încerca să mă convingă că totuși Tribunalul a greșit intrucît el n-a vrut niciodată să aibă de-a face cu fiica soției lui...

— Nu pot crede, i-am spus, că dumneavoastră, trăind sub același acoperiș cu fiica femeii cu care v-ați căsătorit din dragoste, nu i-ați dat măcar un covrig.

— De ce să-i dau?... N-avea tată? — avea. Îi dădea pensie de întreținere și haine și mâncare...

— Nu m-ați înțeles. Nu la hrană mă refer. Vă întorceați acasă. Acolo era un copil. Nu-i aduceați măcar un cornet cu semințe? — un creion, o gumă...

— Cind m-am însurat, convenția a fost clară: de copil nu vreau să știu.

— Cum să nu știți, dacă trăiați în aceeași casă? Erați la masă, venea și ea, n-o pofteați să mănince?

— De ce s-o poftesc?

— Așa se procedează.

— Era rea și obraznică!

— Soția ce spunea cind vedea cum vă purtați cu fiica ei?

— Ce să zică, dacă așa convenisem?

— Dar asta n-are nici o legătură cu o conviețuire civilizată. Au fost atâtea zile de naștere ale Elenei. Nu i-ați adus nici un cadou, oricît de neînsemnat?

— Nu ca tatăl vitreg, nu ca soțul mamei ei, ca orice străin care este invitat...

— N-aveam eu treabă cu ea. De altfel, bine am făcut. La 17 ani s-a înhăitât cu un bărbat și a fugit de-acasă, ăla a înșelat-o sau ea l-a înșelat pe el și pe urmă a trecut din bărbat în bărbat...

M-am ridicat în picioare:

— Nu există instanță în lumea asta, i-am strigat, care să mă oblige să vă ascult mai departe. Vă rog să părăsiți acest birou...

Așa a fost prima dată, în esență. Apoi, după câteva zile, a reapărut. Ținea morțiș să public discuția pe care am avut-o. Am refuzat.

— De ce?

— Fiindcă ar însemna să vă acuz public, i-am spus, de distrugerea vieții a două femei, mamă și fiică. Prin egoismul dumneavoastră, chiar dacă asta nu se cuprinde în nici un cod penal. Trăiți mai departe cum ați trăit și pînă azi și nu contactați pe sprijinul meu cind vreți să vă faceți un rău mai mare decît cel pe care vi l-ați făcut singur pînă acum.

A început să strige:

— Atunci de ce mai puneți oamenii pe drumuri? De ce vă dați mari că sprijiniți adevărul și dreptatea? Unde e dreptatea, unde e justiția?... V-a cumpărat țirfa aia?...

L-am condus pînă la ușă și l-am lăsat să zbiere pe coridor.

Așa a fost a doua oară și mult timp după aceea nu m-am mai gîndit la acest caz. Pînă-ntr-o zi cind m-am întors, fără nici o legătură cu ceea ce făceam atunci, de ce bătrînul inginer agronom ceruse să publice o discuție care-l aducea în ochii semenilor într-o lumină total defavorabilă? N-am găsit pe loc nici un răspuns și am trecut totul în contul orbirii bătrîneții.

Transcriind decum din memorie dialogurile pe care le credeam uitate am avut brusc revelație răspunsului la întrebarea mea intempestivă de cu citva timp în urmă. Mărturisesc că am înmărmurit. Bătăul intuiției: publicate, cu autoritatea cuvintului tipărit, dialogurile noastre constituiau probe în sprijinul susținerii sale: fusese odios poate într-o viziune moralizatoare, iar faptul de a reieși clar că în perioada minorității Elenei n-a avut cu nimic de-a face cu ea l-ar fi ajutat să obțină atît de rîvnita dezmășterire, sau cel puțin așa credea el. Ura a fost mai puternică decît respectul de sine. Ce forță!

NICOLAE CRISTACHE

Sigur, nu voi începe prin a spune că toate problemele satului au fost rezolvate și că tîrînilor nu le-a mai rămas decît să culegă rodul belsugului acestei toamne care, orice s-ar spune, se anunță bogată. Sînt și eu de la țară și știu bine cite mai sînt de făcut pentru ca satul să-și sporească avuția pînă la acel standard de viață pe care îl merită pentru munca grea ce se desfășoară aici și în condiții nu întotdeauna de seră sau de laborator și poate că nu întotdeauna nici răsplătite cum trebuie sau măcar la nivelul investiției de efort și de dragoste și de răspundere. Procesul noii revoluții agrare e unul complex și în plină desfășurare, el presupune o necontenită investigare a formelor și mijloacelor și metodelor capabile să conducă la o producție agricolă în sensibilă creștere de la an la an și mai ales la o producție sigură și stabilă în stare, la rîndul ei, să asigure standardul înalt de viață al țării întregi, dar îndesutabil implicat, și al satului, al tîrînilor, al fiecărui țărîn în parte, pentru că și în socialism sau în primul rînd în socialism trebuie să se manifeste pe deplin înțeleapta și vechea formulă după care cu cît fiecare cetățean al unei țări este el însuși mai bogat cu atît țara întregă este mai bogată. Firesc că azi nu mai este pentru nimeni o surpriză să constate, prin compa-

venit pretentios cu viața și cu cît cer de la ea și mai ales cu cît socotesc ei că merită de la ea. Nu s-au rezolvat toate problemele, n-au fost aflate, peste tot, cele mai chivernisite soluții, problema cointeresării nu este tot e înțeleasă cu capul, și țărînanul e atît de sensibil la problema asta, în unele locuri pămîntul nu e iubit cum s-ar cuveni, nu e, prin alte locuri, nici lucrat cum ar trebui, și asta au demonstrat-o foarte bine recolectele record din acest an care ne-au atras tuturor atenția, nu numai țărînilor, că pămîntul românesc e mult mai darnic și mai bogat decît stîm noi încă să-l facem. Dar eu vreau să spun că am asistat duminică trecută la un fapt de viață țărănesc, pentru mine cel puțin, dar sper că și pentru dumneavoastră, încercat de o semnificație nu numai simbolică dar definitivă, absolut definitivă, ilustrînd ideea de standard de viață în lumea satului, cum nu se poate mai bine și îmi pare rău că documentaristii noștri nu fac din acest subiect filmul cel mai convingător cu putință. Mă aflu într-un sat de cîmpie, nu foarte bogat, dar bogat, sau mai exact devenit în ultimii ani bogat prin munca într-adevăr de ispravă a cooperativilor bine conduși, iar ei bolnavi după muncă, așa cum se spune. Stăteam în fața casei unui prieten și așteptam să treacă nunta unor ve-

Opinia unui alegător

Standardul satului

ratie cu trecutul totuși nu foarte îndepărtat, saltul făcut de satul românesc pe drumul civilizației socialiste. Toată lumea știe, de pildă, cît de mult s-a construit în ultimii douăzeci de ani mai ales în spațiul rural și cît de frumos și cît de trainic și cît de boiereste s-a construit. Au devenit nu rare, ci foarte rare, satele unde mai intîlnesti casele care acum două sau trei decenii păstrau cu melancolie chipul de odinioară al satului românesc. Nu mai e, de asemenea, nici un secret pentru nimeni faptul că defacerea de mărfuri prin magazinele sătești este reprezentată de sume bănești impresionante și de schimburi materiale de neconceput pînă nu prea demult. Toate presupun, evident, creșterea pretențiilor și exigențelor țărînilor români de azi și faptul că aceste pretenții și exigențe pot fi satisfăcute. Dacă cineva ar face astăzi o statistică privitoare la numărul de automobile aflate în lumea satului — și ar trebui neapărat făcută — am avea o imagine și mai vie a ideli de standard de viață într-o geografie în care trecerea unui autobuz, acum patru decenii, reprezenta un eveniment, încît îmi amintesc că printre întrebările ce se puneau pe timpul copilăriei mele, și nu numai copiilor, era și aceea ironic superioară a cite unui țărîn mai umblat: „Ai văzut, tu, mașină în viața ta? Și sigur că întrebarea nu rareori rămînea fără răspuns; unde să vadă, să zicem, o blîndă femeie, mașină de coastele uitate de Dumnezeu unde se petrecea viața ei? Îți minte că un aparat de radio cu baterii pus în fereastra unui învățător gata să sacrifice chiar și o pereche de boi numai „să fie în pas cu lumea”, strînsese satul întreg și cineva zicea că numai la Maglavit mai văzuse atîta lume strînsă „la o minune”. Timpul a trecut fulgerător peste noi și uneori nu prea mai avem timp să ne amintim multe lucruri care, acum, ni se par foarte îndepărtate și adevărate și că nu sînt deloc îndepărtate. Vara asta, la mine, la Slătioara, într-un cămin cultural care poate concura foarte bine cele mai pretentioase case de cultură, prezenta teatrului sau a marilor cîntăreți nu mai impresiona pe nimeni, iar seriile „libere” făcuseră din discotecă o banală realitate, ca să nu mai spun că tinerii țărîni veniți la discotecă puteau fără nici o sfială să intre la balul cel mai select al unui oras simandicos. Nu sînt deloc bătrîn și totuși mi se părea că mă aflui în altă istorie și eu vorbesc despre un sat sărac, de munte, cu pămînt de categoria a cincea, cu o cooperativă agricolă de putere millocie, dacă nu chiar mai puțin decît millocie, dar un sat ambicios, cu țărîni care au de-

cini, nedumeriți că se făcuse tîrziu și că mirii nu se arată cum eram obișnuiți. În sfîrșit pe porțile casei mi-resel, larg deschise, au început să iasă cele patru căruțe cu mobilă și covoare și perne și plăpumi și macete și lăzi de zestre cu capace deschise să se vadă bine că nici măcar o foită de țigară nu mai avea loc în ele, iar în cea de-a cincea căruță, cum zicea un vecin, care ne și slujea de tălmăci, „aparatura”: aragaz ultramodern, frigider, mașină de spălat, mașină de cusut, radio, televizor, picup. „Să tot te însoți cu o astfel de fată bogată”, zicea cineva, orășean get-beget, surprins de „desfășurarea de forte”. — Nu știți casa băiatului, îi răspunde „tălmăciul”. Altfel ar fi deschis tatăl fetei portile?! Ce sînt ei? Întrebă orășeanul cu o sinceritate dezarmantă. Țărîni, răspunde omul. Ce dracu să fie? Omorît ori la pămînt! Însă au învățat să trăiască! Replica mi s-a părut mai puternică decît chiar pomenita „desfășurare de forte”. Țărînul român a învățat să trăiască, iată marelui succes al socializării, a învățat să trăiască pentru că societatea a creat astfel de condiții încît acoessul țărînului la civilizație a devenit o realitate imediată și l-a convins că această civilizație e un drept al lui inalienabil. Să nu uităm, însă, că viața la țară nu e ușoară, că pămîntul se munceste greu, că fiecare zi la țară cere sacrificii, că la țară plouă mai rău ca la oraș, că ziua de muncă ține cît lumina, că soarele dogorește ucigător la secerat, că un grad de vite nu e tot timpul o farmacie, că o seră de roșii se încălzește pînă la saizeci, saptzeci de grade cind începe culesul, că focul cu lemne nu se face fără o lacrimă măcar în ochii orbii de fum, că nu calci numai pe trotoare, că o pasăre te scoală din viul nopții și cind crezi că ai încheiat treaba, abia atunci vezi că trebuie să o iei de la început. Ca să treacă cele cinci căruțe cu zestre a trebuit să curgă multă sudoare pe frunțile și pe obrazii țărînilor noștri și mulți orășeni, care și ei tot din țărîni se trag, pînă la urmă au cam uitat povestea acestei sudori sub viața secerisului. Mă uitam cum trec căruțele miresei cu mobile fine și oglinzi de cristal și în amintire îmi venea povestea Livruței, o țărîncă din Slătioara copilăriei mele care se lăuda fericită la tot satul că prărise patru mielute și le ținea, iarna, sub pat, în singura ei cămaruță! „La primăvară, zicea Livruța după ce le tund, le dau de zestre fie-mii, să nu mai zică nimeni că pleacă sărăcă în lume!”. Diferență de standard? Nu, de istorie!

DINU SĂRARU

Te leagă de lume ce-i dai, nu ce-ți dă

TOT FELUL

● Automacaraua și locomotiva ● Cantina unor buni gospodari ●



Fernic la „U”



Bate vântul la Căminul Sufletului pe Bărăgan. Suieră a sărăcie, umflându-și catargele... De câte ori l-am luat în piept, și pe ce inținsuri! Odată veneam de la Rotunda — șase, șapte kilometri pe jos — și cu el făcea cumetrie ascuțită și zăpada. Neavind pe cine, se năpustea pe mine și pe copacii fantomatici, să mă stingă... Ajuns la Caracal, hotelul neîncălzit, am încercat zărnarnic să mă cocloșesc la țigăna lui Plinge-strimbă-lemne, un ciot umed pe cenușa stinsă și rece a unei sobe mai mult decît înghețată... Acum sunt tras la adăpost în holul cinematografului și îl ascult bărbăția nemăsurată. Poalele vișeliei flutură, flutură... O pendulă înfășoară timpul pe un tic-tac măsurat. Tontoroziul e pe coperișuri și-n brațele pomilor imploratori. Își pierd frunzele ca un tuberculos singele. Mă mînt că mi-e bine, mulțumindu-mă cu orice. Aprinzînd o țigară de la vilvătaia de-afară, îi sorb nesațitul... Reflectoarele stinse din sală, cu toată vijelia, nu fac incendiu. Piriie, în schimb, ușile, prevestitor a vreme rea. Năvala vîntului gîfîie, dă peste mortii din inima mea... Ionel Fernic: trubadurul trubadurilor, viața noastră: frații. Noctambul, pină la prăbușirea cu „Lot”-ul polonez, apuca treaz totdeauna zorile, făcîndu-și cale legănată spre pernă prin irizările aurorelor răcoase. Îl prindea și ciorba de burtă benevol, obișnuit, versul lui agonisind, din pulverizarea nopților, muniție pentru sufletul artist, generos. Nu-i cădeau pleoaple pe nici un bavardaj, dimpotrivă; se înflăcăra și arpegia pe orice clavier — cit de dezacordat ar fi fost — litanii de iubire, pretexte de voioșie pe cupa plină, vagabondaj stelar cu lună plină și măsă-

larița prieteniei vircolac... Iureșului localurilor i se supunea; și el, atît de clar sufletește, asculta de vacarmul neghiob, pină-n geana luminoaselor dimineți. O făcea firesc, ca un aperitiv luat la „Trip-covici”, ca pe o permanentă îmbrățîșare a vieții, căreia nu numai că i se dădea, ci, descreierat, o ațîța. Cite nopți — unde-a rămas misterioasa lor vrajă?... — am gonit cu el negura, să se ducă la culcare... Cite dimineți strălucitoare ne-au găsit strînși unu-ntr-altul, de frățietate, promițîndu-ne cumînțenie, făcînd planuri, proiecte, jurăminte... Odată, prin strada Filitis, a stors cămașa după el, să-mi demonstreze cit transpiră pentru viață. În realitate, era încălzit de licoare și noaptea îi mai dăduse și „fuga” trubadurilor sentimentali... A adormit în scrumul țigării, dragăstos visînd la Nunuța, o fată, o dragoste, un slagăr... Pește o zi-două, melodia o cinta întreg Bucureștii, cucerit. Precis n-a existat ușurință mai mare de compozitor de muzică ușoară (de altfel veritabil părinte al ei la noi în țară) între Tripcovici (Piața Palatului) și Capșa, în birje, doar cu gîndul la pian, realizînd fulg, nu unul, ci două slagăre — „Aprinde o țigare” și „Adio, doamnă”.

Acum, la Comănești, îmi amintesc de el ca de o ispită. Așteptînd agentul, Fănică, să-i predau afișele și biletele, vîntul mă poartă pe alte tărîmuri, pină la Cluj. (Cum ar zice Sfera).

Fernic-unul noștrilor tineretii noastre se angajase, plătit fabulos, la club la „U”. Voga-i unică i-o căutau angajamente numeroase. Le refuza. Bastionul studentesc de la Cluj, tineretea înflăcărată de-acolo, orașul cu pulsație românească răzvrătită, l-au determinat. Și-a aruncat pantalonii relați în valiză, redingota tăiată circular, cravata împletită gen jabou, cu perla; a luat-o pe Melisanda de mină, și a descins în orașul după Someș. Revin — plătit extraordinar.

Obligație: să treacă pe clape dulcele farmec al compozițiilor sale, acompaniînd-o pe Melisanda, cîntărețată adusă de el.

Orașul avea o viață de noapte strălucitoare. Goneau orele pe freamăt și pe o fericită uitare aprinsă la amnarul vacarmului. Aplaudate din inimile tinere, la club la „U”, melodiile lui, tot cu ale sale inspirate texte — modele pentru cei care o incurcă azi — au cucerit din prima seară, unanim, întregul local. Entuziasmul a explodată și explozia a aprins voga localului clujean. Nu se găseau mese, vîntul curcea, și creatorul „Crucei albe de mesteacăn”.

chipeș acompaniator, era purtat pe iureșul aplauzelor pină-n soarele dimineții...

Clauza contractuală nu era așa. Fernic se obligase să facă două programe, pină la 1 noaptea. Furat însă de paroxismul tineretii Mănăstureului; de scandările de adevărat Heidelberg românesc; de idilele pierdute în visare de pe la mese; de iubitirile infiripate din melodiile-i legănate aerian, ca fumul de țigare întăritat de pocnete sticlelor de șampanie des desputate; nu putea rezista, n-avea cum să dea cu tifla aplauzelor, ovațiilor... Și atunci, în loc de două, făcea cinci-șase programe. Nu știu dacă asta l-a determinat să-și ia repede tălpășița din Cluj, renunțînd la fabulosul angajament.

Intîlnindu-l pe Calea Victoriei, mă arăt surprins:

- Tu, aici ?!...
- Vezi bine.
- Ce, n-ai avut succes ?
- Prea mare !
- Cum adică ?
- Tu știi că eu obișnuit stau pină la ziua, dar liber, de capul meu... Nu obligat, depinzînd de patron, încorsetat în aplauze...

- Păi care ți-a fost contractul ?
- Două programe, pină la 1 noaptea.
- Pentru tine destul de ușor... După ele, direct la hotel.

— S-o crezi tu ! Cum să scapi ?... Cine renunță ? Și ca să fie cum trebuie, după sufletelul meu, am spălat putina, rămînd tot sărac...

Seara, cu ce-i mai rămăsese de la Cluj, m-a invitat la „Luzana”.

Lună plină, scripcari minunați cu Stelian Măță în față, vinăț pe cîste, frățietatea dintre noi cea de toate nopțile...

Și m-a ținut în povesti pină dimineața. După ce a achitat nota, îi subliniez:

— Vezi, dacă erai acum la Cluj, nu că plăteai „umflai” 2 000 de lei...

— Cum zici, dar nu mai eram de capul meu. Îi umflam cu contract ! Și știi că ador libertatea. Văz că n-ai aflat pină acum, că și Revoluția Franceză s-a făcut tot pentru libertate !

Ajunși acasă la el, pe lingă Poșta mare, în cămăruța boemă de la etaj, soarele poleiește clapele clavierului...

În clipa cînd dă să le mîngîie, Fernic sloboade un hohot de ris:

— Ha !... ha !... ha !... Suntem de capul nostru... N-avem nici un contract !

Pianul s-a supus, primindu-i binecuvîntarea...

GABY MICHAIEȘCU ■

Cronica șoselei

Prețul nesăbuiței

Curios, cită imaginație, fantezie au unii șoferi a căror deviză ar putea fi formulată cam în felul următor: „Cît timp are roți (nu neapărat patru), motor și există loc pentru imbarcarea măcar a unui pasager, vehiculul respectiv e apt pentru deplasări particulare”. Problema consumului e minoră, atît timp cît motorina e plătită de stat care, vorba lui Nea Iancu, „să plătească, că d-aia e stat”. Nici chiar cînd autocisterna e lungă de citeva zeci de metri, ori automacaraua e înaltă ca un coș de fabrică, nu se pun probleme. „Parcă ce, intru cu ea în casă ? Doar merg pe străzi, șosele, care, și ele, sint ale statului. O singură problemă e ceva mai spinoasă. Intîlnirea cu vreun control. Dacă e al unității, mai merge. Rufe se spală, pină la urmă, în familie. Ghinioniste se dovedesc rendez-vous-urile cu cei în uniformă. De aceea sint recomandate căile mai pustii, mai izolate, chiar dacă nu sint așa de confortabile și de conforme cu teoria după care, cel mai scurt drum între două puncte este linia dreaptă”. Spectacolul din apropierea unor stađioane unde se dispută meciuri cu miță (nu neapărat la nivelul Steaua — A.S. Roma, ori Internazionale — Sportul Studentesc), e de-a dreptul impresionant. Se adună atîtea excavatoare, macaralturn, buldozere, autocisterne, incit zici că piloții acestora sint hotărîți să construiască un nou stađion în citeva zile.

Șefii lui Pișta, minitorul unei automacarale gigant, l-au spus nu o dată: „Ascultă, băiete, crezul tău să fie îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor de serviciu (bine pină aici). Cînd, cum le realizezi, unde te duci și ce faci cu mîgăoia asta (după ce-ți termină treburile), te privește. Te-a prins, te-ai ras. Noi nu știm nimic, n-am auzit nimic”. „Bine, mă, Pișta, dar cum te descurci tu cu motorina, mă ? Că mastodontul ăsta consumă nu cu litrul, ci cu butoiul”. „Noi avem, mă, la foraje combustibili, nu sintem niște piriții, ca voi, iar la confirmări e o muieră care-i stă capul numai la bărbăți. Tăta ziua stă de se sulemenește. Cred că dacă într-o zi îi scriu că am înconjurat planeta, ea semnează cu ochii închiși”. Precum folosește cineva Cacia personală, așa utilizează Pișta automacaraua de 16 tone. La poarta gospodăriei lui se adună dimineața pe la șase și după-amiază pe la patru, clienții. „Pișta, mă duci la sor-mea, peste deal ? Nu-s decit 10 km”. „Hai, dragă Pișta, să-mi aduc făina de la soacră-mea. Te-oi omeni, nu vreau gratis”. „Pișta, tu ești om de ispravă, du-mă pină la oraș, plătesc bine”. Pișta analizează cu grijă orice propunere, distanța, starea drumului, mărimea riscurilor, meritele celui care făcea solictarea etc. Tarifele sint riguros fixate și țin seama de toți factorii. „Mă loază, mă, se lăuda el față de un coleg, căpătîna asta a mea, de ziceți voi că-i proastă, e mai grozavă ca un calculator electronic, mă. Eu îmi calculez veniturile mai bine ca tăta contabilitatea unității”.

„Azi, nu ! Nu duc pe nimeni nicăieri. Păi ce, eu is robot ? Am și eu problemele mele personale. Și, auzi ce-mi cere. Să-l duc pină la municipiu pentru două sutare. Să-mi pun eu și pielea la saramură. Nu ține ! De altfel, plec chiar acum cu nevasta, cu copiii, cu soacra, cu cele două nepoate, la părintii mei, la Poiana Fugilor”. Omul bolborosește ceva nemulțumit, își ia rămas bun și promise că va reveni a doua zi. „Poti să vii tu miine, dar nu-ți promit nimic. Numai carburanții costă 200 de lei”.

Cabina încăpătoare a gigantului, asemănătoare unui vagon de expres, e lună de curățenie. În straje de sărbătoare, urcă pe rînd șoferul și cei șase pasageri. Vădit satisfăcut, șoferul demarează spre comuna vecină. În spatele mașinii, din cauza vitezei mari, puternicele roți ale macaralei proiectează puzderie de pietricele și stîrnesc un imens nor de praf.

„A rulat în fața mea circa 10 minute. N-am putut să-l depășesc. Rula cu viteză mare, în ciuda drumului neasfaltat. În plus, praful era atît de dens, incit nu vedeam dacă vreo mașină ar fi venit din sens opus. Am renunțat. Da, am văzut și secvența apropierei de calea ferată. Era o trecere nepăzită. Nu mi-ar fi dat prin minte că nu va oprî. Doar locomotiva rapidului fluiera a treia oară. Șoferul a redus viteza puțin, după care și-a continuat mersul ca și cum nu s-ar fi intîmplat nimic. Mi-am dat seama că se va intîmpla o catastrofă”. Au mai trecut citeva secunde și coliziunea s-a produs.

Părțile componente ale automacaralei s-au găsit și la 300 de metri de locul coliziunii. Găsit la 50 de metri de pasaj, șoferul a mai trăit doar două ore. Ceilalți pasageri muriseră pe loc.

Imensa și puternica locomotivă a fost și ea serios mutilată. Paguba de peste un milion, circulația intreruptă ore întregi, plus daunele care nu se pot calcula în bani, iată prețul nesăbuiței șoferului.

VICTOR BEDA ■

Pe lingă beneficii, și mulțumirea oamenilor

Pentru vizitatorul neavizat intrarea la Uzinele „Victoria” din Florești este puțin cam bizară. Negrul de fum, prezent mai peste tot locul, lasă impresia unui cenușiu permanent, ca-ntr-o poezie bacoviană. În schimb, Ion Negru, președintele organizației de sindicat pe uzină, își luminează orizontul imediat ce-i pătrunzi în birou, căci omul acesta are o căldură cu totul ieșită din comun. Se declară incîntat că ne interesăm de mersul cantinei, fiindcă sindicatului nu-i este indiferent cum merg lucrurile pe acolo, mai mult, cantina este o preocupare permanentă, care, așa cum avea să recunoască mai tîrziu, aduce pe lingă beneficii și mulțumirea oamenilor. Și acesta-i lucrul cel mai important. Însoțîți de Ion Teșileanu Popa, mergem la fața locului și totdeauna cu satisfacție că aici iau masa de prînz zilnic circa 1 400 de abonați, că prînzul costă numai 8 lei (pentru flotanți 10 lei), iar localul propriu-zis beneficiază de o bucatărie, dacă nu foarte modernă, foarte bine utilitată. La prînz se servesc totdeauna două feluri, la alegere, căci bucatărarul șef are grijă zilnic să prepare cite două sortimente de mîncare, atît pentru felul unu, cit și pentru felul doi. Întrucît fabrica, prin noile construcții, s-a extins enorm, cei care se îngrijesc de bunul mers al cantinei au creat nouă microcantine, unități foarte cochete și perfect amenajate pentru servirea mesei. Gustul bun al mîncării este asigurat de trei bucătari, grijulii și atenți la diversificarea preparatelor. Cantina beneficiază de un subsol foarte bine amenajat și curat. Cum bunul gospodar își face iarna car, tot așa, la ora cînd am vizitat cantina, primele tone de legume erau de-acum depozitate. În plus, au fost aduse conservele pentru iarnă. Butoaiele cu murături frumoș rînduite așteptau parca venirea iernii. Gospodăria anexă se prezintă excelent. S-a construit o crescătorie modernă de porci, cu 120 de capete. Datorită acestei crescătorii cantina cumpără numai jumătate din carnea necesară. La ora actuală preocuparea conducerii sindicatului se îndreaptă spre schimbarea rasei care a început să degenereze, deci să producă mai puțin. Pe locul rămas liber, în jurul crescătoriei s-a înșămîntat sfeclă și lucernă, așa că, și din acest punct de vedere, aici la Florești lucrurile stau bine...

DAN BIRLADEANU ■

Dincolo de aparențe

Un strigăt, noaptea, pe mal...

Magnificul crepuscul dispăruse de mult în adîncuri, dar de pe puntea singurei șalupe care naviga în amonte după lăsarea în inimericului cineva continua să privească nostalgic punctul imaginar unde apa atinse cerul...

Să fii mecanic-șef pe o ambarcațiune cu un echipaj compus doar din două persoane, inseamnă să găsești prea rar clipe de răgaz. Și nici nu este în firea plutonierului adjutant Luca Savca să stea locului, cînd se află în misiune, chiar dacă motorul și instalațiile de semnalizare și transmisie funcționează strună.

Menținerea ordinii și curățeniei exemplare în cabinele de transport și odihnă, prepararea hranei, consemnarea exactă în „jurnalul de bord” a evenimentelor petrecute, sint preocupări care îi absorb aproape tot timpul.

Acum, la întorcere de la Sulina, după aproape douăsprezece ore de navigație și acțiuni militienesă, era pentru prima oară cînd își luase permisivul să rămînă pe punte, doar pentru a cuprinde cu privirea și sufletul frumusețea naturii.

Vînd cenușă

Răpus de oboșală o clipă sint stăpîn pe viața scurtă, în tropotul de acum. Orice cărare e o rană clipele innoptează în miezul alb de nucă. Prundurile coctese în drum Iazurile se întind cărare se surpă mușe din piatră vînd cenușă.

MIHAI PĂSCULESCU ■

„M.71” se afla în dreptul satului Partizani, aparținînd de comuna Maliuc, atunci cînd Luca Savca a deslușit, cu greu, din cauza zgomotului produs de motor, un strigăt venit de pe malul ascuns în întuneric. „Cine știe, mai chiuie cite unul noaptea” — s-ar fi putut presupune. Dar vocea care se auzise pe mal, altfel a fost recepționată de Savca. „Pare să fie un strigăt de ajutor !” a reacționat el, aproape instantaneu și i-a făcut imediat semn plutonierului adjutant Ioan Panait, aflat la cirna șalupei, să oprească, apoi să vireze spre dreapta. Știau că în zona aceea, datorită debitului de apă scăzut din ultima vreme, apropierea de mal era imposibilă și chiar periculoasă. Dar, dacă era nevoie de o intervenție, o soluție practică trebuia neapărat să fie găsită.

Într-adevăr, de pe mal se auzeau tot mai clar strigăte de sperare. Sint zărite, apoi, siluetele a doi oameni: un bărbat care făcea semn cu o mină, cu cealaltă sprijinînd o femeie care nu se mai putea ține pe propriile picioare.

Cei doi adjutanți ancorază și se aruncă în apă, așa îmbrăcați cum se aflau în clipa aceea. Aveau să constate însă, cu emoție, dar și cu o reconfortantă ușurare, că nu se întimplase nimic grav: pur și simplu, Frusinei Sava, o tînără soție din acea așezare omenească dintre ape, i se apropiase, pe neașteptate, vremea să nască. Și cum alte speranțe de a fi ajuns cit mai repede la spitalul din Tulcea nu aveau în seara aceea, soful său s-a gîndit că ar putea trece, totuși, ceva pe Dunăre.

Cu o barcă găsită prin apropiere, cei trei bărbăți au adus grăvida lingă șalupa, urcînd-o apoi, destul de greu, dar cu o deosebită grijă, pe punte.

Și în timp ce „M.71” pornea cu toată viteza în amonte, prin stația radio era anunțată „baza”, să intervînă urgent la spital, pentru ca o ambulanta să fie deja în port la sosirea șalupei.

După citeva zile, cei doi adjutanți de pe ambarcațiunea de patrulare a Postului de miliție navală Tulcea, aveau să afle cu îndreptățită satisfacție că Frusina Sava adusese pe lume un băiat dolofan, eveniment ce nu va fi consemnat în jurnalul de bord, însă va dăinui multă vreme în sufletul celor care înțeleg ce inseamnă, la nevoie, un simplu gest de omenie.

MIHAI GROZAVU ■

● Sorții au decis: campionii vor întâlni pe Bordeaux, iar studenții pe Olympiakos Pireu ●

25 de minute în anticamera calificării

60 de minute pe stadionul Makarios nu s-a întâmplat aproape nimic. Nimic din ceea ce ne așteptam, nimic care să ne împiedice să visăm la turul al doilea al Cupei campionilor europeni și, în sfârșit, nimic care să le amintească gazdelor de acele formidabile jocuri cu Ajax și T.S.K.A. Sofia, disputate în urmă cu câțiva ani și care le-au umplut de glorie. Atacurile furibunde ale ciprioților, la care ne așteptam după ce fusesem martorii isprăvilor lui Kanaris, Savvidis și Kandilos, în finalul partidei de la București, și despre care pomeneau ziarele din Nicosia cu o consecvență nostimă (de altfel, ziaristi de sport ciprioți sînt niște oameni tare veseli, cu un deosebit simț al umorului) au ținut pînă s-a risipit fumul primei petarde, cînd și cei ce au lansat-o au putut să vadă cam ce se întimplă pe teren. Dinamo a luat lucrurile în serios din capul locului și s-a apărut exact. Dinamo a știut ce vrea și cum să vrea, jucînd ca o echipă matură, europeană, precis, eficientă. Se detașaseră atunci Moraru, Marin, Orac, Tălnar și Suciu.

Trecuseră 69 de minute. Se răcorise, era bine, încă ne mai bucura Sportul studențesc care, la Milano, avea 0-0, ne miram și nu prea că Panathinaikos înscrisese primul gol în meciul cu Feyenoord, dar oricum ne bucuram pentru colegii noștri de la masa presei, care se mai luminaseră puțin, și nu ne mai făceam probleme că arbitrul Iosivov vorbea aceeași limbă cu virful de atac „cipriot” Jevitov, cu atît mai mult cu cît omul era de bună credință iar jucătorul cu pricina se vedea pe teren cam tot atît cît Movilă, adică deloc.

Minutul 55: Kandilos lucrează nestîngerit o minge, i-o „pune” pe cap lui... Jevitov și i: 1-0.

Încă stăteam bine. Ne-am privit ceasurile și ne-am spus că atîta vreme cît Augustin ratează cu poarta goală, cum a făcut în minutul 56, totul este în regulă, Omonia va și ce înseamnă teama. N-a fost chiar așa pentru că a venit minutul 61. Dar pînă atunci tribunele prinseseră gustul golului, petardele reîncepuseră să explodeze ca într-un festival brazilian, iar momentele noastre de derută deveneau din ce în ce mai evidente.

Minutul 61: Mavris, cel mai bun jucător al Omoniei, se ține scări de o minge respinsă de Moraru și marchează: 2-0.

De aici încolo se joacă pur și simplu calificarea. Pur și simplu, în sensul că nu ne venea să credem. Panathinaikos conduce cu 2-0 și de pe stadion se înalță un vuiet. Respirăm cu economie și ne aducem aminte numai lucruri neplăcute: că Ajax și T.S.K.A. Sofia au capotat aici lamentabil (deci n-ar fi o rușine prea mare), că în urmă cu două zile nu știau care jucător de-al nostru se arăta prea detașat de meci, că observatorul U.E.F.A. vorbește bine grecește fiindcă este chiar grec, că în timpul zilei era o căldură insuportabilă de 33 de grade și ceva etc. etc. Optimismul conducătorilor clubului cipriot care cu o seară înainte ne făcuse zămbim, punîndu-l pe seama naiității și al lipsei de experiență, avea acum un suport solid, două goluri care ne stărseseră din memorie prima repriză. Prima repriză nu mai exista. Meciul începea în minutul 61 și greutatea acestui adevăr țirna parcă plumb în picioarele jucătorilor noștri. Pășele de contrast nu mai funcționau, Marin și Moraru nu mai erau siguri pe ei, Orac dispăruse din joc, Augustin încerca să re-

zolve singur situațiile în care se întimplă să aibă mingea. Singurii care mai încercau să lege ceva erau Suciu și Tălnar, dar eforturile lor nu schimbau aspectul partidei. Drăguț, crainicul stadionului anunță că la Milano, Internaționale a înscris primul gol. Numărăm minutele în această anticameră a calificării, simțeam că lucrurile nu pot dura, dar ciprioților nu le ieșea din cap calificarea, la care nu prea mai sperau după primele 45 de minute. Nu era firesc, noi eram cei mai buni și parcă printr-un accident stupid n-o puteam arăta. Mi-am amintit de discuția avută în seara precedentă cu Cornel Dinu. Era sigur că băieții vor face totul pentru calificare, dar era îngrijorat. Își dorea victoria în acest meci pentru a câștiga timp, pentru a-și pregăti echipa așa cum își propusese, așa cum dorea, pe măsura potențialului fizic și talentului jucătorilor. Ceea ce gîndise tactic, gîndise bine, și rezultatul fu-



sese acea primă repriză jucată aproape exact. Ceea ce se întimpla acum era altceva și semăna cu un vis rău.

Minutul 86: Movilă aleargă de la centru, cu mingea la picior, cu un adversar în spate și înscris de la 18 metri: 2-1. Movilă, pe care îl încercasem cu toate păcatele lumii. Movilă care, a doua zi, în autobuzul ce ne ducea spre Larnaca, arunca într-o doară: „Trebuie să dau gol. M-am gîndit la cei cu inimile mai slabe”.

Așa a fost meciul de o „jumătate de oră”. Duminică, urmînd jocul de la Craiova dintre europenele noastre, nu m-a părăsit gîndul că în urmă cu o săptămînă, pe stadionul Makarios, Dinamo a avut tot timpul grija meciului cu Universitatea.

Jocurile și rezultatele de la Nicosia și din Banie s-ar părea că imi dau dreptate. Dar cu Girondins de Bordeaux va fi altceva...

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Grijile Craiovei

Așa-i fotbalul: nici n-ai să treci de-un hop că și vine următorul, de regulă mai dificil! Miercuri trecută, la Craiova, Universitatea s-a bătut din răsputeri pentru a obține calificarea în turul II al Cupei U.E.F.A. și, la capătul unui superb efort colectiv, și-a atins scopul. N-a fost ușor, o știți prea bine, Betis s-a arătat un adversar incomod și norocos, dar ambiția jucătorilor noștri, devotamentul și puterea lor de luptă au învins toate piedicile, asigurînd o izbîndă care a produs multă satisfacție în rîndul iubitorilor fotbalului românesc. Chiar dacă de pildă, Cîrțu (parcă la meciul vieții sale) și Irimescu (pe un post care nu-i convine) au fost cei mai buni, calificarea n-a fost a unuia sau a altuia dintre jucători, ci a întregii echipe, care s-a dăruit pînă în apropierea sacrificiului. Mă gîndesc la Adrian Popescu care, deși contuzionat, a acceptat să rămînă în teren pentru a permite înlocuirea lui Ungureanu, al cărui accident era mai grav. A fost, nu cred că greșesc, triumful unei stări de spirit și, totodată, al unei strategii rafinate și inteligente, antrenorii Rădulescu și Stănescu gîndind jocul pînă la ultimul detaliu. Faptul că Universitatea nu s-a năpustit spre poarta lui Esnaola, ea așteptînd și construind cu răbdare, n-a constituit o dovadă de slăbiciune, ci una de forță, de maturitate. Înainte de a trece mai departe, se cuvine să precizez că un merit important la realizarea calificării trebuie trecut în contul publicului craiovean. Acesta a fost, cu adevărat, alături de alb-albaștri pînă în minutul 135 (atît a durat întîlnirea cu penalturi cu tot), încurajîndu-i cu o fidelitate tulburătoare.

Nu mai că Betis a venit (afișînd o superioritate adesea arrogantă, de unde o serie de declarații ale jucătorilor spanioli de-a dreptul ridicole, gen „Lung e un portar adormit” etc.) și a plecat (la fel de plină de ea, antrenorul Pepe Alzate refuzînd să stea de vorbă cu ziaristii după meci, de teamă că vorbele sale vor fi răstălmăcite!), iar grijile Craiovei au rămas. Partida de campionat cu Dinamo, pe care bucureștenii, jos palaria, au abordat-o „la obiect”, evoluînd cu ambiție maximă și speculînd orice eroare, a pus în evidență, parcă mai pregnant ca oricînd, criza de efectiv a Craiovei. N-au fost folosiți Ungureanu (recidivă la ruptura musculară) și Adrian Popescu (genunchi tumefiat), după cum Balaci, Tilihoi, Geolău și Țicleanu (care a jucat într-un picior!) au fost trimiși în teren incomplet refăcuți. Forțarea lor poate fi considerată, și unii o și consideră, drept o greșală. Drept un risc asumat fără prea multe temeiuri. Bănuiesc însă că Mircea Rădulescu a privit în perspectivă, socotînd că pentru confruntarea cu Olympiakos, cînd vor lipsi (la Craiova) Cămătaru și Irimescu, pe care U.E.F.A. îl va suspenda (pentru cartonaș roșu se dau, de obicei, două etape!), va fi obligat să apeleze la ei. Sacrificînd rezultatul meciului cu Dinamo, el a încercat un rodaj cît mai timpuriu. Săptămînile care urmează vor decide dacă Mircea Rădulescu a greșit sau nu, dar riscul era, și după părerea mea, singura soluție de ales. Nu mai că înfrîngerea de duminică n-a rezolvat, n-avea cum să rezolve, problema de fond. Lotul Universității, subțire în general, pare la această oră, care e foarte aproape de turul II al Cupei U.E.F.A., mai subred ca oricînd. Față de sezonul trecut, au plecat Crișan și Donose (fără

dezlegare, făcînd pe antrenorul secund la Reșița!), iar Balaci și Tilihoi se găsesc, chit că au jucat duminică și probabil vor mai juca, într-o convalescență care se poate prelungi încă o lună, două. Adăugînd absențele lui Cămătaru (în paranteză fie spus, virful craiovean neagă că l-ar fi lovit pe Esnaola: „a scăpat mingea din mină, iar eu am vrut să înscru. N-am avut nici o clipă intenția de a-l faulta, abia dacă l-am atins”) și Irimescu, avem imaginea unei Universități înjumătățite în raport cu anii precedenți. E cu atît mai necesar, nu mai insist asupra ideii, ca federația și C.N.E.F.S. să întindă o mînă de ajutor „campionului unei mari iubiri”, prima echipă românească calificată în semifinalele unei cupe continentale, facilitîndu-i rezolvarea celor 3 transferuri (Stingaci, Mănăilă, Matei) de atîta vreme întîrziate. Nu milă cere Universitatea Craiova, nici favoruri, ci reglementarea unei situații de fapt, jucătorii amintii fiind, cum am mai spus, studenți la Craiova. Fie și numai pentru psihicul formației oltene, transferurile în discuție se cuvin perfectate, mai ales că Mănăilă și Matei, convocați în fața Biroului federal, și-au exprimat (pentru a cita oară?) hotărîrea de a se stabili la Craiova.

Cîteva cuvinte, în final, despre Olympiakos, pe care craiovenii o cunosc din 1981, cînd au eliminat-o, 3-0 acasă, 0-2 în deplasare, din turul I al Cupei campionilor. Olympiakos ar fi trebuit să fie gazdă la 24 octombrie, sorții hotărînd în acest sens. Numai că, la cîteva ceasuri după ce agențiile de presă au specificat ordinea meciului 1 la Atena, meciul 2 (returul) la Craiova, U.E.F.A. a revenit, acordînd prioritate pentru 24 lui Panathinaikos, campiona Greciei, care va întîlni pe stadionul „Karaiskakis” (pe care evoluează și Olympiakos) pe Linfield (Irlanda). Cum interesul Craiovei, date fiind cele două suspendări, era să susțină prima partidă în deplasare (judecînd că e mai ușor să te aperi decît să ataci), poate că lucrurile ar fi stat altfel, U.E.F.A. lăsînd la latitudinea cluburilor să se înțeleagă, dacă ea ar fi avut un reprezentant la tragerea sorții de la Zürich. Dar n-a avut. Drept urmare, forul european a aplicat, neavînd cu cine discuta, clauza care a funcționat și în situația Steaua - Roma. Sigur, programarea nu-i un capăt de țară, dar o oportunitate tot s-a irosit.

Față de 1981, cînd la Craiova (16 septembrie) a lipsit Cămătaru, accidentat, jucînd în schimb Crișan, Donose și toți ceilalți, Olympiakos pare întărită, ea reflectînd creșterea valorică generală a fotbalului elen (Panathinaikos a eliminat pe Feyenoord!). În locul antrenorului austriac Senekovitsch, a fost angajat polonezul Gorski, care a condus reprezentativa țării sale la C.M. din 1982, cînd Lato, Boniek și ceilalți au ocupat locul 3. Gorski a renunțat la iugoslavul Novosolac (singurul străin în echipă în 1981), aducînd un norvegian, pe Albertsen, și un austriac, pe Welz, alături de care figurează o sumedenie de internaționali greci, ca Sarganis, Mitropoulos, Vanvakopoulos, Michos, Anastopoulos (Gheata de bronz) a Europei în 1983), Papadopoulos. Atunci, în 1981, „calificarea s-a decis în meciul tur” (ziarul atenian „Atlitiki Icho”). Fie ca și de această dată să se întimplă la fel chiar dacă, așa cum notam, datele probei par să nu mai fie aceleași.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cupa înfrîngerii?

Ploi necruțătoare, intermitente, vînt de decembrie, munți înzăpeziti anunțînd un sezon de schi bogat. Milano e un carusel, un oraș în sens giratoriu, un oraș închis în caroserii miraculoase. Senzația e că te afli în plin raliu. Cafenele după vitrine fosforescente, sub prelate policrome, dar acum pustii și inospitaliere. Trecători rari și neliniștiți, vînzători ambulanti de umbrelor cu însemnele clubului Internațional. Pe culoarele clubului gazdă se lansează pronosticuri demne de un joc de ruletă. Rummenigge promite două goluri, Brady nu promite nimic, Altobelli crede că va înscru un gol, Causio o tornadă. Președintele clubului Internațional, Giordano Pellegrini e rezervat în pronosticuri și anunță că se teme de echipa română care poate ține un rezultat strîns. Eleganța lui nu are nimic superior și belicos. Toți privesc din cînd în cînd pe fereastră și așteaptă ca ploile să înceteze pentru că, spun unii, terenul murat ar putea să-i favorizeze pe români. Dar afară plouă cloțitor. În ciuda calului aparent se simte în birouri, pe culoare, o atmosferă de minister în stare de asediu. Concluzia: Internaționale nu-și poate permite să piardă acest meci. Clubul investeste enorm în relansarea echipei la nivel mondial. Se vorbește de o renaștere a fotbalului milanez mai ales prin achizițiile făcute: Rummenigge și Brady, jucători care

costă milioane de dolari. Se șoptește că Rummenigge nu e încă restabil după un accident dar că va juca. Se mai șoptește, de asemenea, că portarul Zenga e accidentat la mîna stîngă. De partea cealaltă, a clubului Sportul studențesc, aflat în cartierul său general de la hotelul Leonardo da Vinci, zece kilometri de centrul orașului Milano, se anunță incertă intrarea lui Iorgulescu amenințat de mai mult timp de o întindere musculară. Și aici domnește un calm aparent. Schimbările de amabilități dintre cele două cluburi cad sub incidența respectului reciproc al valorilor celor două loturi. Rummenigge consideră echipa noastră o formație solidă și „simpatică”. Brady o consideră un team plin de surprize, masiv și greu de carambolat, Mazzola, evitînd culoarele clubului care l-a abandonat de scurt timp, crede că Sportul studențesc are șanse să învingă. Antrenorul Castagner amenință cu un atac perpendicular, fără timpi morți. Enzo Bearzot, prezent și el la Milano, atrage atenția asupra posibilității de a se repeta istoria de la Florența cînd echipa națională condusă de el a clacat în fața romanilor. Mircea Lucescu, „cel mai temut și, paradoxal, iubit om al fotbalului din România”, venit la Milano împreună cu Sportul studențesc, ocolește diplomatic un pronostic dar crede că va fi un joc de mare angajament fizic și tactic. Antrenorul Ardeleanu e preocupat de un singur lucru: închiderea tuturor culoarelor prin care ar putea pătrunde bombardierii milanezi. Hagi promite escapade fierbinți

în terenul nerazzur-ilor. Iorgulescu se teme că la o intervenție accelerată i-ar putea exploda mușchii. Bozeșan își doare o partidă care să-l consacre în ochii tuturor ca un nou venit în echipă demn de încredere. Mircea Sandu speră într-un culoar de gol ceea ce ar fi pentru Internaționale echivalentul unui stop cardiac. Emilian Mac Popescu, președintele clubului Sportul studențesc, distins, echilibrat, tonic, e sigur că jucătorii vor depăși tracul unei evoluții pe San Siro, unul din templele fotbalului mondial și crede că vor lupta pînă la capăt pentru a-și fructifica șansa.

La intrarea autocarului nostru în spațiul stadionului, în penunbra arenelor, ploaie de sticle și obiecte contondente, fluierături și amenințări din partea unui public care trebuie să se „recalifice” în primul rînd în ochii lumii după tristele suspendări de teren din celelalte cupe europene cînd și-au obligat jucătorii să clacheze pe stadioane din orașe învecinate. Pătrunderea principalilor actori ai seriei pe culoarele de sub tribunele închinse seamănă cu o defilare a vedetelor pe o estradă de prezentare a modei. Chipurile tuturor sînt încordate, ochii sticloși, surisurile piezișe, vorbele ezitante. Arbitrii afixează un spectacol de promenade cu intervenții la cabine și cu un control superficial al crampoanelor. Arbitrul principal, Friedrikson, dă impresia că e calm, lucid, stăpîn pe situație. Figura lui trădează o înocență de băiat de mîngi blond. Dar surisul lui, un aisberg.

Meciul începe cu un moment de reculegere pentru una din victimele fotbalului, un tînăr ucis la ieșirea din stadion cu trei zile în urmă, la meciul Internațional - Cremona. Victima unei vîndete a „inframicrobistilor” de pe San Siro. În aceeași seară la televizor se va anunța că autorul crimei a fost arestat de poliție. Pe o pancardă imensă de la peluză se amintește: „Non alla Violenza!”, semn că organizatorii nu au rămas indiferenți la această tragedie.

Cronica fulger a meciului: Din primele secunde tornade ale lui Rummenigge și Altobelli, cornere nefructificate de milanezi. În minutul 8 se iscă o furtună în careul milanezilor dar se dovedește o furtună într-un pahar cu apă, pentru ca în minutul 10 Hagi să trimită o minge de țir cu o rachetă. Zenga scapă, se aruncă la pămînt și prinde sufocat. Inghet în tribune. Milanezii reiau ofensiva dar fără efect palpabil. Se izbesc mereu de fronturile apărării noastre atletice și inventive. În minutul 17 Brady, care joacă elegant, rapid și cu o discreție de vulpe albastră, îl pune pe Altobelli în poziție de șut dar „domnișoara Altobelli” trage în ploaie. Arbitrul nu vede cîteva poziții „afară din joc” ale milanezilor care amenință neliniștor poarta lui Speariu. Acesta rezolvă deocamdată totul cu o privire întunecată arborînd un suris cu mîrgele care se desiră ironic. Cazan îl deposedează exact, corect și viguros de ficcare dată pe Altobelli, cea ce nemulțu-

„Stilul e omul însuși“

(Buffon)

TIMPUL LIBER

● La Bordeaux nu poate fi mai greu decât la Craiova ● Valorile fac sistemul ●

Bravo Dinamo, hai Craiova!

Nu mi-a plăcut niciodată cum a jucat Dinamo București. Dumnezeu m-a pedepsit să-mi placă tocmai în meciul cu echipa pe care o iubesc eu cel mai mult, Universitatea Craiova (sper că lucrurile se vor reglementa cu iubirea cealaltă a mea, Rapid, care are meci duminică tocmai cu Dinamo). Ceea ce am văzut duminică, 7 octombrie 1984, în meciul Universitatea Craiova - Dinamo București la Craiova a fost un mare festival al dinamoviștilor. N-aș vrea să cad în monia celor ce micșorează meritele celor pe care nu-i iubesc punind prea multe defecte pe seama celor pe care-i iubesc. Deci, n-aș vrea să spun ce s-a și văzut de fapt, că Ștefănescu a jucat mai mult la Dinamo decât la Craiova. Ideea esențială pe care vreau s-o subliniez este că, duminică, 7 octombrie 1984, Dinamo a arătat ca o mare echipă europeană: o idee tactică excepțională a antrenorului Cornel Dinu, o condiție fizică remarcabilă, mobilizare morală deosebită după egalarea realizată de Beldeanu, reducerea aproape totală a numărului de ciomăgari și înlocuirea lor cu jucători de mare finețe, execuții tehnice de-a dreptul impresionante, de nivel artistic, ce să mai lungim vorba? Cum a fost golul lui Dragnea, cum au fost plecările din propria jumătate de teren pe contraatacuri tăioase și perpendiculare - toate mi-au dat imaginea unei echipe care știe ce vrea, hotărâtă să se bată, pe viață și pe moarte, prin toate mijloacele, pentru înțietate în fotbalul nostru. Nu cred că Dinamo are cel mai bun lot din actualul campionat. Am impresia că loturile cele mai bune le au Steaua București și Sportul studențesc București. Dinamo nu a adus în ultima vreme jucători cu ghiotura, n-a desființat alte echipe ca să țină ea pe tușă valori ce ar fi bucurat alte stadioane. Mă refer, desigur, la ultimul sezon de transferări, când clubul Dinamo a încercat să fie cit mai echitabil (cit de echitabil poate fi un club de fotbal puternic de la noi), dar cert e că la Dinamo nu face tușă o a doua echipă. Și, totuși, nerepezindu-se să demoleze alte cluburi spre a se bucura de nepuțința altora, Dinamo a reușit să arate la Craiova o echipă cum eu încă n-am văzut în Soseaua Ștefan cel Mare. Nici chiar echipa care se bătea de la egal la egal cu C.C.A. acum 25 de ani nu m-a convins cum m-a tulburat realmente jocul dinamovist la Craiova. Mărturisesc că n-aș fi vrut să fie așa. Mărturisesc că aș fi vrut să bată ologii mei, amărății mei. Și mărturisesc că, și de acum încolo, tot asta vreau: să bată Craiova și Rapid - și pe Avântul Ciorogirla, și pe Liverpool, și pe Dinamo, și pe Melasa Azuga - pe toată lumea. Dar n-am ce să fac, adevărul e mai puternic decât iubirea. Dinamo a jucat extraordinar. Poate că victoria dinamoviștilor la Craiova are un rol mult mai pozitiv decât un meci egal de salon,

poate că în Olteni se vor trezi ambiții noi și poate că vor înțelege și ei că nu se face nunta lui Cămătaru chiar în prețuia meciului lui Dinamo, că oricât de drag mi-ar fi Rodion Cămătaru și oricât de deștept ar fi și de bătaios, conform proverbului cu cei doi iepuri după care nu-i bine să alergi pentru că nu prinzi nici-unul, i-e greu și lui să alegă între poartă și mireasă. Și poate vor înțelege și oltenii că, oricât de Ștefănescu te-ai numi, și oricât te-ar iubi lumea, și oricât te-ar lauda Adrian Păunescu, dacă vrei tu să participi la victoria adversarilor, o faci cu toată candoarea, ce să mai ne ascundem după degete.

Și odată cu marea victorie a dinamoviștilor la Craiova, victorie care m-a durut mai mult decât egalul cu Benfica Lisboa prin care am pierdut calificarea în finala Cupei U.E.F.A., și care mi-a trezit o simpatie ciudată față de o echipă, Dinamo, care am impresia că în duminică aceea putea zdrobi pe oricine, atît de lejer și de inteligent și de bărbătește juca, a renăscut în mine speranța că morele blond din Bistret, Ilie Balaci, necăiuit și dragul de el, va redeveni marea Ilie Balaci. Cînd a scris lovitura oia liberă acolo unde a vrut, de mi-am luat în brațe și băiatul și tatăl, și am zis că „hai că egalăm”, am înțeles încă o dată extraordinarul lui talent și marea nevoie pe care o avem de el și ce gest frumos au făcut și cei de la Sportul studențesc și cei de la Dinamo București nelucrîndu-l pe Balaci la slăbiciunea lui, neatacîndu-i genunchiul fragil.

Întreaga echipă Dinamo București merită felicitări și vie încurajare pentru

felul cum a jucat la Craiova. Aș vrea să vă spun, nobililor învingători ai Craiovei, din acea duminică (pentru că, în alte duminici, vă batem noi, nu vă faceți iluzii) că la Bordeaux nu poate fi mai greu decât la Craiova. Bravo Dinamo, hai Craiova! Oricum, pe această cale se mai poate vedea din cînd în cînd fotbal. Și trebuie să spun că iubitorii de fotbal se duc la fotbal pentru fotbal. Și cu asta pun trei semne de punctuație: punct, virgulă și Ștefănescu, trec mai departe și aștept tîmăduirea pe calea ferată. Sigur, depinde și de ce fel de conductor va avea meciul, și ce fel de acari de margine, dar trebuie să recunoaștem că, prin marea salt valoric realizat de Dinamo, prin marile acumulări de la Steaua - acumulări care ar trebui să se orienteze în direcția aptitudinilor jucătorilor, prin dansul vienez al Sportului studențesc, prin marea poftă de luptă a Rapidului și prin răzbunarea oltenească pe care o aștept, a Craiovei, campionatul în curs e plin de partide palpitate. E așa de apetisant, că într-o zi cred că am să mă duc și pe stadion. Nu știu pe care, dar cred că am să mă duc și pe stadion. Vreau să spun că mă duc pe stadion la fotbal, că pe stadion să cîntăm și să recităm am tot fost, și pe „Republicii”, și am apărât din nou pe Dinamo de cei prea grăbiți să huđuie. Și am reușit tot pe „Republicii” - blestemat să-mi fie prezentimentul cu o zi înainte de meciul de la Craiova - să împac toate galeriile divizate și nervoase ale echipelor frunțase unindu-le într-o singură rostire a numelui țării noastre.

ADRIAN PĂUNESCU ■

La peluză

Sistemele

În sport, ca și în artă uneori, nepuțința se include în sisteme. Cutare tînar are talent, chiar prea mult talent (ca să vezi!), dar stilul lui de joc nu se integrează sistemului noului antrenor. Unui fost mare fotbalist i se dă de înțeles că ar fi nimerit să-și facă valizele intrucît are o mentalitate învechită în raport cu maniera și gîndirea maestrului chemat la conducerea tehnică a echipei. „Maestrul”, de cele mai multe ori, a salvat cîteva echipe de la retrogradare și nu întotdeauna prin mijloace sportive, a promovat una sau două echipe în prima divizie a țării și în toate cazurile și-a impus sistemul de joc care constă de fapt în folosirea unor jucători de tip, să zicem Popescu, harnic, disciplinat și mediocru. Ar putea trece pe lângă el toți Dobrinii, Balacii și Constantinii, el îl preferă pe Popescu, calitățile lui și nimic altceva.

Omoritorii de talente consacrați sau numai în afirmare sînt apărați în mediocritatea lor pernicioasă de rezultate temporare care au avantajul că răspund urgentelor și uite așa din urgență în urgență ei ajung mari și se umflă pină-ntr-atît încît sufocă însuși fotbalul. Ei fabrică în serie Popesți și echipe apte să evite retrogradarea.

A revenit Dumitru la Politehnica Timișoara. Dudu Georgescu și Marcu inseriu golurile Gloriei Buzău. Manea salvează Rapidul și-l împinge pe linia întîia. Omul de gol al Sportului studențesc se numește Mircea Sandu, dar cîți alți mari fotbalisti n-au fost dați uitării categoriilor inferioare de sistemele de joc ale unor fanfaroni inventați peste noapte mari antrenori? Cîte talente n-au îmbătrînit în anonimat din cauza miopiei grandilocvente a unor maestri gurativi?

Valorile fac sistemul. Niciodată invers. Mi-a fost dat să aud din partea unui antrenor altfel cu simțul măsurii că da, tînarul acesta este plin de calitate, dar din păcate nu se poate integra sistemului său de joc. Care sistem? Cum care sistem? Sistemul lui cu care a obținut etc. etc.

Un antrenor care ține în afara performanței și nu poate integra sistemului său toate valorile unei echipe n-are cale de întoarcere spre geniu și mai devreme sau mai tîrziu - putem fi siguri de asta - va eșua fie în mania persecuției, fie în megalomanie.

NICOLAE CRISTACHE ■

mește tribunele. În minutul 31 Rummenigge e scos bărbătește în două rînduri din faze clare de gol. Rummenigge se aruncă de fiecare dată în careu ca din tun. Greă sarcină pentru Pană care-l ține fierbinte la respect. Rummenigge se va prăbuși de multe ori în cursul meciului dar se va ridica întotdeauna fără proteste, fără scrișnet să reia ofensiva cu o agresivitate derutantă care nu dezordonează însă apărarea noastră. Brady continuă atacul pe post de dispecer și de regizor, cu mișcări feline. Iorgulescu e prezent în toate fazele, urmînd jocul ca dintr-o turelă de tanc și plasîndu-se exact la intercepție, lansînd apoi mingi spre centrul terenului cu adresă de calculator. Pasinato face figurație. În minutul 33 antrenorul îl scoate din joc și-l introduce pe tenebrosul Causio care va ataca furibund în restul meciului pe flancuri, prin învăluire, periculos și tensionat. Munteanu II evadează în citeva rînduri spre centrul terenului cu o viteză care lasă de o parte și de alta vedete buimace. Mihai Marian îl imită viguros, ca un alergător pe o sută de metri și se apropie în citeva rînduri de careul gazdelor cu ghiulele deocamdată încercate cu fluturi. Pentru că în minutul 38 să tragă o bombă cu bile care împărtășie apărătorii milanezi dar care traversează careul la milimetru de poartă lui Zenga. Zenga schimbă pentru cîteva clipe numele cu Speriatu. Urmează un cap al lui Rummenigge lovînd mingea ca la biliard dar aceasta trece pe lângă poarta noastră în delirul înfrînt al pu-

blicului. Atacurile furibunde ale milanezilor ricoșează din intervențiile exacte și constructive ale jucătorilor noștri, atacurile noastre se pierd însă în labirintul coregrafic al apărării adverse. În penultimul minut al primei reprize Terhes expediază un balon de fum spre poarta lui Zenga dar acesta trece ușor pe deasupra barei. Il imită Bergomi în ultimele secunde.

Pausa lasă în tribune un public îngrijorat, cu figări stîrne în colțurile gurilor, cu miinile la temple și cu hipertensiune arterială. Din primele clipe ale reprizei a doua Rummenigge și Brady, acompaniați percutant de Causio, încearcă poarta noastră, dar Speriatu apără tot, cu lunetă. Cîteva minute de explozie a echipei noastre, cu un Bozeșan zburdînd în teren, tehnic și plin de imaginație, cu un Coraș care lucrează laborios la mijlocul terenului venînd descori în apărare, cu un Terhes în stalom, cu un șut extraordinar al lui Munteanu II parat cu dificultate de Zenga. Momente de film mut în tribune. Ca să renască apoi Internazionale, fabulos, prin Rummenigge, Baresi, Altobelli pină la momentul 68 al golului din fază fixă, printr-o manevră stupefiantă a lui Brady spre Causio care-i retrimite, balonul plutește ușor peste grupul de jucători români și italieni, lovește bara, Speriatu e acolo dar ezită o clipă, mingea strecurîndu-se pur și simplu din bară în plasă, în diagonală. Stadionul seamănă acum cu o imensă pulberărie căreia i s-a dat foc. Urmează o

zonă de meci confuz în care românii se apără inspirat pină în minutul 85 cînd, dintr-un corner executat la semiînălțime de Causio, Rummenigge inscrie imparabil cu o lovitură dură de cap, din careul sgrumtat al echipei noastre în care se aflau toți jucătorii de cîmp, minus Zenga. Meciul nu era încheiat, jucătorii noștri atacă dar se pierd în ultimul moment în fața unei apărări exterme de limpezi în acțiuni.

Acesta a fost cursul jocului, mai ales spre poarta noastră. Jucătorii noștri însă au jucat de la egal la egal cu aceia din Milano. Nici o clipă nu s-a văzut pe teren că românii au scos pe stadion o echipă de învinși ci una de posibili învingători. Le-a lipsit un Rummenigge, în formă de consacrare într-o statuie pentru memoria celor ce vor veni, și un Brady cu o clarviziune în joc demnă de un strateg al fronturilor atmosferice. De la noi au fost extraordinari Iorgulescu, Bozeșan, Terhes, Munteanu II, Mihai Marian, și mai ales Hagi care puteau figura în orice moment ca valoare, ca tehnică de joc și ca forță în echipa adversă. Internazionale, o echipă care a devenit tot mai mult o industrie, care a devenit o imensă afacere. Gazdele noastre spun că de mult stadionul San Siro, la un meci, nu a mai adus în tribune 52.067 spectatori și nu s-au mai încasat 660.467.500 de lire.

Declarații după meci: Bearzot: Splendidă echipă aceea a românilor; milanezii i-au avut pe Rummenigge și pe Brady în formă de campioni. Giordano Pelle-

FAIR PLAY

Ce-i de făcut?

Ne-a scris antrenorul emerit Dumitru Popescu-Colibași („tata Pik”). Referindu-se la afirmațiile noastre despre antrenorii care pun în prim plan rezultatele de pe tabela de marcaj, omîtînd educația cel care a instruit cîteva generații de tineri sportivi mărturiseste:

„Și eu am urmărit rezultatul în lunga perioadă cit am pregătit echipe de juniori, dovadă că adesea am fost în fruntea clasamentelor. Este normal pentru că sport înseamnă întrecere, victorie. Dar pentru asta am introdus între metodele de pregătire și educația. Am făcut-o nu numai fiindcă e „mai frumos” sau că eu sînt „un cuminte”. Mi-am dat seama de cînd jucam rugby că respectul față de cei din jur, coechipieri - adversari - arbitri, se fîștrînge și asupra ta. Mi-au mărturisit adversarii că pe mine mă „menajau” fiindcă jucam foarte corect. În al doilea rînd, enervarea, perturbarea din cauza luptei cu adversarul sau a unor erori de arbitraj îți micșorează concentrarea și greșești. Ca antrenor am ținut ca elevii mei să respecte „conducătorul” din teren pentru că și eu eram tot un conducător și dacă îl înfruntă pe primul, ușor îl va înfrunta pe al doilea. Fenomen observat în familiile în care părinții vorbesc urît de vecini sau de rude, ca mai tîrziu copiii să nu-și mai respecte părinții. Toate acestea le-am gîndit logic și le-am impus treptat și perseverent ajungînd ca sportivii mei să nu știe cine îi arbitrează, să nu facă deosebire între jocul „de acasă” și cel „din deplasare”, să nu-i doară cînd sînt loviți, să nu simtă setea sau oboseala. Totul este o problemă de concepție și de educație a antrenorului, sportivul joacă... „cum îl cîntă antrenorul”. Cel mai mult îi admir pe boxeri, cînd cel învins, care abia se mai ține pe picioare, îl îmbrățișează pe învingător și se duce apoi la antrenorul adversarului să-i strîngă mina. Deci se poate, chiar în acest sport unde „bătaia” există la propriu și la figurat iar boxerii sînt oameni de aceiași plămădeală psihofizică ca și... fotbalistii. Cred că răul ar putea fi curmat începînd cu instruirea antrenorilor, punînd în evidență avantajele acestor idei pe care majoritatea le ignoră. Concepția antrenorilor este cauza, comportarea sportivilor în arenă este efectul, din toate punctele de vedere. Și dacă dorim să o luăm „mai de la cap”, ce ar fi ca acei care au condeul și hirtia (de ziar) să nu se mai axeze în cronicile lor pe minute și scor, ci să comenteze momentele frumoase de joc sau de atitudine care cu siguranță i-ar stimula pe sportivi. Nici la Institutul pentru Educație Fizică și Sport, nici la cursurile de antrenori, problemele de comportament nu sînt incluse în tematică fiindcă nici profesorii profesoriilor nu le găsesc utilă.”

Scrisoarea înțeleptului nostru antrenor, care de vreo șase decenii nu a oboșit să persevereze în ideea că sportul este mai întîi un factor de educație, ar trebui să-i pună pe gînduri pe cei care au obligația de a apăra atmosfera pură a stadioanelor.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

grini, președintele clubului Internazionale: Aveți o echipă de mare valoare pe care ne mindrim că am surclasat-o aici. Corso: Buni români, dar trebuiau să fie mai agresivi. Ar fi putut înclina cumpăna jocului în favoarea lor. Castagner: Doamne cit am suferit, cit am suferit în această partidă pină în minutul 88! Teribilă echipă această Sportul studențesc, demn partener pentru orice joc la nivel mondial. Rummenigge: Românii s-au apărat extraordinar, uneori prea violent. Trebuiau să fie mai violenți în fața careului nostru. Sint fericit că am cîștigat. Nu sînt încă în forma mea cea mai bună. Dar promit să fiu. Brady: La români sînt mulți jucători de clasă. Nu eram sigur că-i vom bate. Poate că nu am fi cîștigat fără cele două faze fixe pentru că în joc românii au găsit exact antidotul tehnic și tactic să ne scoată din cupă.

Am lăsat în urmă o amintire bună. „Impresarii” fotbalului i-au luat cu asalt pe conducătorii clubului nostru. Vor să perfecteze mai multe turnee internaționale la care să ia parte și Sportul studențesc pentru că publicul italian s-a convins că este o mare echipă. Aceste lucruri credem că e bine să le știm și noi, cu toții. Sportul studențesc, în ciuda faptului că a pierdut calificarea a demonstrat că fotbalul nostru e puternic, rafinat, bine cendus strategic și că jocul nostru i-a impresionat pe specialiști.

ADRIAN DOHOTARU ■

Niște realități tulburătoare

(Urmare din pag. 32)

mine, precum și de masaje în anumite puncte și de o viață ordonată.

Dacă în cei peste nouă ani de boală în fiecare an aveam 3 și uneori aproape 6 luni de spitalizări și concedii medicale, fiind în pragul pensionării, și dacă în timpul spitalizării abia puteam umbla însoțit, în timpul tratamentului prescris de bioinginerul Valeriu Popa nu mi-a fost necesară nici măcar o zi de concediu, putând să-mi desfășor activitatea de serviciu în condiții normale, iar la data când vă scriu aceste rânduri am trecut mai bine de 13 luni de când nu am mai avut nevoie de vreo asistență medicală.

În momentul de față mă simt bine, muncesc cu randament sporit, mă bucur de viață, sint redat societății, problema dezintoxicării fiind rezolvată integral și cu aceasta aproape în totalitate și a bolii în sine.

Desigur, metoda de diagnosticare a bioinginerului Valeriu Popa nu stă la îndemina oricui, ea fiind de acea însușire extraordinară pe care o posedă. Consider, totuși, că sub îndrumarea domniei sale, s-ar putea construi o aparatură electronică de mare sensibilitate care să măsoare cimpul bioenergetic pe care dănsul îl simte fără nici un aparat.

Această aparatură care cred că ar constitui o premieră mondială, precum și pregătirea unor specialiști în domeniu, ar fi în beneficiul multor suferinzi.

Nicu Omota

Necazurile mele au început din septembrie 1982, când m-am prezentat la un medic internist acuzând dureri ale splinei. Consultată, mi se recomandă repaos și administrarea unui tratament medicamentos. Dar, totodată, îmi este sesizat un nev pe brațul drept care intrase în agitație și în juru-i se formase un halou. Sint sfătuită să consult de urgență un specialist dermatolog. O fac fără întârziere și de aici încep necazurile, suferințele, deznădejdea.

Mă prezint la primul medic dermatolog recomandat și acesta, după o examinare îndelungată, îmi spune că este de părere să mă adresez Spitalului nr. 10 de Dermatologie.

În dimineața imediat următoare reușesc să fiu examinată și sint liniștită că nu se pune problema unui neoplasm, iar în următoarele 10 minute sint operată. Se face citodiagnosticul și sint asigurată că a fost un angiom puternic vascularizat. Cu multă seriozitate timp de 10 zile merg la pansat și ca urmare a rezultatului biopsiei sint supusă unei alte intervenții cu extirparea unui nev din vecinătatea celui operat și a țesutului primei operații.

Sint asigurată că cele 16 lame făcute în laboratorul de anatomie patologică au ieșit perfecte și sint în afara oricărui pericol.

În tot acest timp am făcut tot arsenalul analizelor, acestea fiind de fiecare dată perfecte.

Am făcut și testele imunologice ca și imunologia indicată.

Dar cu două luni mai târziu îmi apare un nodul la baza celei de a doua operații.

Sint sfătuită să-l operez. Se fac biopsiile necesare și fac în continuare imunologie și o serie de alte investigații pe care, pentru moment, le consider necesare. Astfel, fac termografie la Spitalul de oncologie, și la Spitalul Militar Central, depistându-mi-se alți doi noduli — zone reci — sint îndrumată să-i operez fără întârziere.

Fac tomografie la Spitalul Fundeni și se pun în evidență noduli cu densitate de țesut fibros, iar în spațiul de clivaj dintre grupul flexorilor și extensorilor palmari mici imagini nodulare cu caracter de adenopatie.

Revin la Spitalul nr. 10 și mi se recomandă să operez cel de al patrulea și al cincilea nodul apărut pentru a nu degenera. Sint operată și încep din nou biopsii, analize, imunologie.

În toată această perioadă ajunsesem la disperare, consultam toți dermatologii care îmi erau recomandați și mă supuneam oricărei analize care îmi era indicată.

În noaptea de 9 noiembrie 1983 fac o erupție pe care nu o mai pot liniști sub nici un motiv. Sint la un pas de sinucidere, considerând că am făcut un cancer dermic, fără nici o șansă.

În dimineața zilei de 12 noiembrie 1983, constat în jurul operației apariția altor 4 noduli. Ce mai puteam face? Mă supusesem la cinci intervenții chirurgicale, la o imunologie strictă, plină de tot felul de suferințe.

Dar în cursul aceleiași zile de 12 noiembrie 1983, am șansa de a-l cunoaște pe ing. Popa Valeriu în urma apariției articolului apărut în revista Flacăra. Prinul contact cu ing. Popa Valeriu m-a șocat. Am rămas uimită căci, schișind gestul de a mă supune unei consultații însoțită de explicații privitoare la evoluția bolii, cu justificarea numeroaselor mele analize, teste și buletine, domnia sa nu îmi permite să spun ce am, ce am făcut. Mi se face „acel consult” (care acum, după 11 luni de la așa-zisul tratament, căci nu apelezi la nici un medicament, totul se bazează pe o alimentație echilibrată, pe mișcare în aer liber,

pe autocunoaștere) și cu multă competență mi se spune, spre mirarea mea și a celor din jur, cauza bolii și totodată precizează că acești noduli apăruiți și operați sint numai efectul.

Aveam o constipație de 10—12 ani, ne-tratată cu seriozitate, care a determinat acumularea acestui depozit de toxine în organism și care își găsea descărcarea prin apariția acestor noduli. Apelând la chirurgie nu făceam altceva decât să înlătur de fiecare dată efectul, fără să suprim cauza. Totodată mi se spune că în urmă cu 2—3 zile această toxină mi s-a revărsat în sine, că drumul vindecării este lung, greu și că depinde de mine.

În sfârșit! Era ceea ce căutam. Ceva să depindă de mine pentru a mă putea salva, pentru a putea să-mi cresc băiețelul, așa cum fiecare mamă o do-rește.

Am aderat imediat la această ultimă șansă care mi se propunea.

Începând de a doua zi, mi s-a recomandat un anumit regim alimentar, mers aproape 2 ore în aer liber, masarea unor anumite puncte, înlăturarea oricărui alt aliment și uitarea bolii de care eram amenințată.

Am cunoscut satisfacția primelor rezultate chiar de a doua zi, când am reușit să mă eliberez de un balast cîntărind 4 kg, căci țin să menționez că în ultimii ani cîștigasem în greutate nejustificat ajungînd la 72 kg la o înălțime de 1,59 m.

În primele 4 luni am scăzut 20 kg în greutate, căci acesta era surplusul acumulat în timp și care constituia o povară pentru mine, în ciuda nenumăratelor cure de slăbire.

Important este că în urma recomandărilor date de ing. Popa mi-am găsit vindecarea în mai puțin de o săptămînă prin aplicare de comprese cu infuzie de nalbă de grădînă. Vindecarea a fost rapidă și a trezit uimirea mea și a celor din jur.

Știu că această luptă este lungă, că sint la începutul ei, că mai am mult pînă voi ajunge să spun că sint un om perfect sănătos, dar este o luptă a mea, depinde de mine, știu ce am de făcut.

Adriana Amzulescu

Mă numesc Olănescu Teodora, am 53 de ani și locuiesc în București, str. Emil Racoviță 31 Bloc EM2 Sc. E et. II ap. 92 sector 4.

În februarie 1983 am suferit o traumă ușoară în urma unui masaj în zona fesială unde aveam un chist apărut în urma unei injecții făcute în urmă cu 28 de ani. Zona a devenit dură pe o rază de 3—4 cm, s-a inflamă, și-a modificat culoarea și temperatura, locul a devenit dureros cu timpul a apărut și o jenă la mers.

Îngrijorată de evoluția nefericită, am început să caut o rezolvare medicală. Spre marea mea surprindere am întîlnit două feluri de a se pune problema, două opinii în funcție de specialitatea medicului. Astfel chirurgii opinau pentru operație asigurîndu-mă că doar în acest mod se poate recolta și pentru biopsie — pentru a fi mai sigură — internistii mă sfătuiău să-l las în pace și să pun comprese cu apă rece sau gheață. Față de aceste răspunsuri diametral opuse deconcertarea mea a devenit din ce în ce mai mare pînă cînd m-a cuprins disperarea cu tot alaiul ei de idei fixe, spaimă de un viitor incert și mai ales insomnii. La acestea se mai adăugau și o durere greu de suportat în zona mijlocului, dureri care mă trezeau din somnul meu chinut și o excreție deosebit de rău mirositoare.

Am făcut o radiografie a bazinului și coloanei dar modificările apărute nu justificau durerile care începuseră să mă incomodeze și la mers. Speriată și fără nici o nădejde de a-mi reveni din starea nefericită a sănătății mele l-am căutat pe ing. Popa Valeriu. Deși ne văzusem doar de 2 ori, m-a recunoscut în ciuda timpului și a faptului că mă îngrășasem cu aproape 20 kg.

M-a consultat, nelăsîndu-mă să-i spun ce am și ce m-a adus la dumneașii. Mi-a spus și arătat locul suferinței mele mi-a explicat cauza apariției acestei forme de chist tumoral ca urmare a dezechilibrului datorat acidozei deosebite a singelui acidoză despre care îmi vorbise cu 3 ani în urmă.

Durerile din zona mijlocului se datorau rinichilor și cantității mari de urați pe care o aveam. Mirosul urit al urinei era o urmare a aceleiași mari cantități de urați și acid uric. Durerea din zona ficatului, începutul unor aglomerări de săruri în bilă.

M-a întrebant dacă vreau să mă vindec singură și dacă da, el mă va învăța cum. M-am hotărît să încep autovindecarea. Mi-am făcut analizele recomandate. Rezultatul m-a cutremurat, într-atît de exactă era diagnosticarea ing. Popa Valeriu. Așa cum reiese din buletinul de analiză eliberat de laboratorul Spitalului Municipal aveam Acidoză metabolică parțial compensată respirator, foarte mulți urați cu urină, care de altfel chiar organoleptic se constata: miros insuportabil, culoare brun închis. Colesterolul mare (4,25) lipide enorm (1200) hemoglobină mică, leucocite puține.

După circa 50 de zile de tratament starea sănătății mele a devenit de nerecunoscut. Am reușit să mă debarasez de circa 15 kg (azi după 8 luni am slăbit

20 kg față de cele 93 pe care le avusesem în ianuarie 1983), somnul mi-a revenit la normal, gîndurile nefericite în sensul că nu mă voi vindeca au dispărut, mă simțeam și continui să mă simt bine, veselă, bine dispusă. În toată această perioadă am lucrat cu mare randament iar analizele mele sint de nerecunoscut.

Neoformațiunea fesală și-a recăpătat dimensiunile anterioare, durerile din zona respectivă au dispărut.

Nici mie nici cunoscuților mei, colegi de serviciu nu ne vine a crede. Și totuși fără nici un medicament, numai prin schimbarea radicală a alimentației, am reușit să mă vindec de ceva asupra căruia medicii aveau opinii diferite și metode de rezolvare diametral opuse.

În urma tratamentului aplicat după prescripțiile bioinginerului Popa Valeriu (8 luni) problema dezintoxicării este rezolvată aproape integral și prin această aproape definitiv și a bolii în sine. Acest confort spiritual și fizic care și-a regăsit locul în ființa mea mă face să continui încă foarte mult timp, probabil toată viața, acest mod de hrană și trăi.

Însușirea extraordinară pe care o are ing. V. Popa și de care se bucură din păcate un număr retrîns de oameni bolnavi și fără speranță, precum și cunoștințele lui în ceea ce privește modul de restabilire a sănătății prin mijloace naturale și mai ales nemedicamente, ar fi spre folosul nostru al tuturor, dacă ar fi împărtășite unui colectiv de persoane competente, care să lucreze sub îndrumarea lui. Aceasta se poate ușor realiza cu atît mai mult cu cît ing. Popa V. a pus la punct un aparat cu care se poate măsura intensitatea cimpului bioenergetic, adică orice persoană competentă și instruită în acest sens să poată diagnostica așa cum dănsul poate s-o facă fără nici un aparat.

Dora Olănescu

De aici, dincolo de lacrimile de durere și de bucurie pe care le poate naște orice pereche de ochi citind aceste scrisori extraordinare ale unor oameni vii, controlabili și, din fericie pentru noi, repet, vii, apar câteva probleme pe care trebuie să le supunem neopărat atenției forurilor în drept, pentru că de rezolvarea cit mai rapidă a cazului Valeriu Popa depind, iată, vieți de oameni cu care Valeriu Popa nu mai poate intra în discuție și căroră nu le mai poate da sfaturi pentru că există oameni dispuși să considere activitatea inginerului Valeriu Popa ca ilegală. Trebuie să recunoaștem că, în sens profund, dacă nu i se găsește un statut și nu i se definesc termenii, activitatea pe care noi o încurajăm cu toate puterile a acestui om poate fi considerată ilegală. Sigur că eu pot demonstra aici, reluînd cîteva termeni ai discuției, că această activitate este nu numai pozitivă și utilă social, dar și legală. Pentru că una din două: ori Valeriu Popa nu practică medicina și atunci are dreptul să vorbească despre urzici, despre sparanghel, despre ghimbir, despre degetele sale, despre băile calde, despre băile reci, despre renunțarea la carne, la zahăr ca orice particular și atunci este imposibil să-l condamnă cineva pentru niște păreri pe care nici nu ține să le impună cuiva și nici nu pretinde nimic pentru exprimarea lor și pentru însușirea lor de către alții. Din scrisorile pe care le-am publicat, și din alte scrisori, și din discuțiile pe care le-am avut noi înșine cu nenumărați bolnavi, această activitate este foarte folositoare celor ce s-au bucurat de ea; ori Valeriu Popa practică medicina și realitatea Valeriu Popa, trebuie luată ca atare, iar marele descoperitor trebuie încurajat pe această linie, împreună cu ceea ce simte, spune și dovedește prin realizări. Deci, de ce l-am acuzat pe Valeriu Popa că practică ilegal medicina, din moment ce lucrul pe care-l face domnia sa nu e medicină, ci este doar o redescoperire a stării naturale a omului și a căilor de păstrare a echilibrului uman. A-l acuzat pe Valeriu Popa că practică ilegal medicina înseamnă, de fapt, a-l omagia pentru o înaltă școală de medicină pe care o deține el însuși fără nici un mijloc exterior din cele cunoscute și utilizate în orice împrejurare sanitară. Bănuiesc că nu e nimeni atît de naiv și nu vom deveni caraghioși pretinzînd un fel de impozit pe bioenergie. Ceea ce pot spune însă, cu siguranță, este că Valeriu Popa nu are dreptul să trăiască în starea de incertitudine în care trăiește acum, cînd asaltat de sute și sute de bolnavi, acuzat de unii dintre aceștia că nu-i ia în atenție, se teme, ca orice om care a slujit cu cinste condiția sa pînă la vîrsta pensionării, de considerarea activității sale ca ilegală, din moment ce nici un for medical sau științific nu se interesează despre ce este vorba în cazul acestui inginer, Valeriu Popa.

Mă doare cu atît mai mult situația lui Valeriu Popa cu cît ea se pare că se manifestă și în capacitatea excepționalului om de a depista starea organismului prin

bioenergie. Valeriu Popa mi-a mărturisit, obosit și tracasat cum e, stresat tocmai dînsul, care consideră stressul o cauză esențială, dacă nu chiar prima, a dezechilibrului umane, că sint momente în care nu mai simte aceeași capacitate în minile sale de a lucra pe biocimp. Lui Valeriu Popa îi trebuie, după opinia noastră, întii condiții obiective de verificare și exprimare a potențelor sale. Apoi condiții morale ireproșabile, care să nu-i distrugă nici măcar o fărîmă din ceea ce ne-ar putea da la această vîrstă încă atît de plină de tinerețe. Medici cu care am discutat — și care-l admiră și-l confirmă prin mijloace mult mai complicate ale, unele dintre ele, mai tirzii — sint dispuși să se asocieze cu Valeriu Popa în crearea, spre exemplu, într-o stațiune de deal, la Breaza, a unui centru experimental de verificare a sănătății, de depistare a perturbărilor din organismul uman și de indicare a unor posibilități prin care acest organism să se redreseze. În clipa cînd scriu, imi vin în minte cuvintele lui Valeriu Popa: „prin propriile forțe”.

M-a uimit în dese rânduri la acest, într-adevăr, minunat om, bucuria cu care împărtășește celorlalți ceea ce știe. M-a necăjit, desigur, ca și pe cei care vor să stea de vorbă cu Valeriu Popa, faptul că acesta — asaltat din toate părțile, de suferințe dar și de propriile incertitudini legate de statutul său, nu putea fi găsit acasă, la telefonul său. Dar scrisorile pe care le-am primit de la bolnavi reechilibrați de Valeriu Popa mi-au dat noi speranțe, mi-au încălzit mina să scriu aceste rânduri prin care să solicit o demonstrație publică în care inginerul Valeriu Popa să-și etaleze cunoștințele, posibilitățile și în fața celui mai exigent for științific, dar și în fața celui mai obiectiv for științific. Să-și etaleze posibilitățile și cunoștințele, dar și realizările de pînă acum.

Unii cred despre mine, așa cum spuneam și la începutul acestor rânduri, că am susținut niște cauze ciudățele pentru că sint poet și am eu damblaua asta cu vindecătorii. Eu vreau să precizez că sint pe deplin lucid, pe deplin conștient de ecoul cuvintelor mele și de realitățile pe care aceste cuvinte le pot determina. De aceea nu potul scrie aceste rânduri, ci pur și simplu cetățeanul care poartă același nume. Nu pot susține ideea deteriorării prin neglijență a unor valori care ne folosesc tuturor. Nici nu pot să-l văd suferind pe Valeriu Popa între limitele cețoase ale unui statut în care nici n-are dreptul să ajute oamenii, nici n-are interdicție s-o facă. Am dat publicității scrisorile din cuprinsul acestui articol nu pentru a-i spori clientela, ci așa cum chiar Valeriu Popa mă roagă să scriu în acest final de articol, tocmai pentru a pleda în favoarea reglementării situației de principiu a inginerului. Iată ce-mi dictează Valeriu Popa să spun celor ce ar fi dispuși să-l caute: „Nu primesc bolnavi decît cu acte certe, de la medicii de specialitate, că respectiva boală nu mai poate fi tratată pe cale medicală. Și astea, după ce va primi dreptul de a ajuta pe cei care mă solicită. Eu pretind, cazurile fiind extreme, așa cum medical chirurg cere membrilor familiei și individului că îi face operație pe propria răspundere, pretind o responsabilitate declarată și scrisă că nici unul dintre cei apropiați nu poate emite daune de nereușită în cazul unor oameni care sint de acum fără nici o șansă. Și, de asemenea, eu nu chem pe nimeni la mine și rog pe toată lumea să aibă răbdare să se reglementeze situația mea. Nimeni să nu considere că prin faptul că se scrie despre mine și se încearcă rezolvarea situației este obligația mea să-l văd, să-l vindec și să-l fac nou-născut. Și eu sint om, și eu am vîlt și trebuie să respect legile statului. Cu această ocazie informez pe cei care mi-au scris că nu le pot răspunde pînă la reglementarea legală, iar după aceea voi răspunde numai aceluia care au acte certe de la medicii de specialitate că boala nu mai poate fi tratată pe cale medicală”.

Ca autor al acestor rînduri notez și eu: nu scriu aici decît pentru rezolvarea de principiu a situației. Nu angajez discuții particulare cu nimeni și în nici o ocazie despre Valeriu Popa. Nu pot ajuta pe nimeni nici să-l găsească, nici să fie tratat. Nu e competența mea.

Repetăm, e o situație nouă, care-și cere soluția adecvată. Bioenergia lui Valeriu Popa nu ține de Ministerul Energiei Electrice și poate chiar nici de Ministerul Sănătății. El este, ca să zic așa, un fenomen interdisciplinar, asupra căruia numai înalta rațiune umană se poate pronunța. Avem convingerea că forurile competente vor prelua și duce spre rezolvare și această situație pe care, cu tot respectul și cu toată speranța, o supunem atenției.

Cine seamăna pace — pacea trebuie s-o aibă

UNIVERS

• Și stelele de primă mărime își pierd strălucirea • Elegie la îmbătrânirea tranzistorului •

Transphasor contra tranzistor

Ne-au invadat din toate părțile ordina-toarele. Unele au rămas să-și facă datoria urmărind zborul rachetelor prin spații celeste, altele au luat loc în camerele de la subsolul blocurilor pentru a face deliciul amatorilor de jocuri ingenioase. Oricum, lumea le știe, le-a acceptat, le dorește aproape, iar ele, infatigabile, au-toritare, semețe și convinse de nobila mi-siune ce le-a fost încredințată, se uită de sus și cred în invincibilitate.

Dar puteam, în umilința la care ne obli-gă atotfăcătoarele creaturi, puteam să gândim fie și pe apucate, că și cuiul pe cui se scoate, că trebuie să vină o vreme când și cei de pe creanga cea mai de sus vor fi obligați să privească de jos la o creangă apărută ca din senin deasupra capului.

Opt universități din cinci țări diferite s-au înhamat la carul de luptă care are ca scop coborirea de pe soclu a ordina-to-rului electronic. Sau forțarea lui să pri-mească în spațiul localiv la o dată ce va fi anunțată ulterior, dar e tot mai curind posibil a unei ființe cu cuiul necunoscu-te : ordinatorul optic. Colectivele de cer-cetare sînt din universități științe — Bruxelles, Strasbourg, Frankfurt, Mün-chen, Freiburg, Bani și da Comunita-rea Economică Europeană în cadrul unui program de relansare a tehnologiei in-formatică și pe distanță a cinci ani însu-mează peste un miliard de dolari.

Desigur, nu se așteaptă ca de la prima strigare ordinatorul optic să rupă gura tirgului, trînzind în favoarea sa disputa, probabilă, posibilă, cu fratele mai în virs-tă, solid așezat la teren și cu atîția con-vinși susținători în lumea largă. Ediția princeps va fi dealtfel un exemplar de semnal, demonstrativ. Dar ce kilometru nu începe prin a fi, în zori, neglijabilul milimetru...

Focosul nuclear prin care arhitectii noii rachete de croazieră în lumea ordina-toarelor speră să dea lovitură, să per-foreze cu exactitate și irevocabil plătoșă, să-și asigure deci succesul de public și de durată se numește transphasor. El este echivalentul optic al simpaticului tranzistor, devenit se vede treaba cu totul desuet și pus în consecință pe fugă de la o muncă ce ne deprinsese a o face bine și cu folos. Părintele proaspătului născut transphasor, profesorul Desmond Smith, lucrează chiar aici, la Heriot Watt University, și vom înțelege de ce anume, de ce Edimburg a fost fixat drept rampă de lansare, în cosmosul prelucrării auto-mate a informațiilor, a ordinatorului critic. Dacă fizicește vorbind un transphasor înlocuiește mai mulți tranzistori promi-țind să le facă singur treaba repartizată, pe deasupra el reacționează de câteva sute de ori mai rapid decît amestorul său, și se arată dispus să preia aplicații de memorii.

Ordinatorul optic permite să realizeze la infinit gama fasciculelor optice, ceea ce vrea să spună că el nu mai este limi-tat la codul binar deși poate efectua si-multan diverse operații, la viteze variate și nu în secvențe logice, ca în calculatoa-rele electronice, riscul interferenței sem-nalelor nu există.

Americanii au dat de înțeles că Labora-toarele Bell sînt și ele pe urmele încă necontrolate ale ordinatorului optic. Dar europenii, sătui să se tot știe pe locul doi, au forțat ritmul și s-au dus în față. La „Heriot-Watt” se afirmă, se lucrează deja, la un dispozitiv de afișaj optic ce va face posibilă comunicarea cu mașina prin creionul laser sau proiector, pentru eliminarea definitivă a electronicii. Parcă am fi deschis capitolul aversiunii față de, aceasta din urmă.

NEAGU UDROIU ■

Cultura și diplomația păcii

In cuvîntarea rostită la sesiunea so-lemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adu-nări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Uniunii Socia-liste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la înlăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la problematica păcii și securității internaționale, sublinia cu toată claritatea : „Dăm o înaltă apre-ciere marilor mișcări pentru pace de pre-tutindeni — și, îndeosebi, mișcărilor pen-tru pace din Europa — care au un rol tot mai activ în lupta pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru înce-tarea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune și a altor măsuri nucleare, pentru înlăptuirea dezarmării și asigura-rea păcii”. Această apreciere are o înșem-nătate esențială pentru activitatea diplo-matică într-o perioadă cînd a crescut în mod deosebit pericolul unei conflagrații mondiale, cu toate consecințele catastro-fale ale unui asemenea război pentru în-treaga umanitate, pentru însăși viața pe planeta noastră. În atari condiții, nu pot să nu se recomande unei largi atenții opi-niile umaniste ale unor savanți și scri-tori de cele mai deosebite orientări poli-tice și crezuri filozofice sau ideologice, care, în acord sensibil cu imperati-vele contemporaneității, se pronunță neșovă-ielnic în favoarea ocrotirii și promovării neabătute a dreptului la pace al oame-nilor și al națiunilor, ca drept fundamen-tal, individual și colectiv, de a cărui exer-citare efectivă și plenară depind desti-nele înseși ale ființei umane.

Dintotdeauna oamenii de știință și cul-tură din România s-au situat în primele rînduri ale forțelor progresului care s-au angajat într-o luptă permanentă și ne-obosită pentru apărarea păcii ca valoare supremă a întregii umanități, într-o stră-danie solidară și nobilă care mobilizează toate popoarele animate de crezul comun în victoria rațiunii, a dreptului și echită-ții, în raporturile dintre toate statele lumii.

Vom evoca, în continuare, cîteva exem-ple dintre cele mai caracteristice pentru ilustrarea permanentei umanismului românesc aflat în slujba cauzei vitale a păcii, menit să influențeze acțiunea diplo-matică. Astfel, G. Călinescu, unul dintre cele mai lucide spirite din cultura Româ-niei moderne, într-un articol intitulat „Crimă de război” critica cu vehemență „limbajul excesiv agresiv” al „mijloacelor diplomatice” care doreau să întrefină stări de iritație precum și acele forțe și cercuri care nu vedeau salvarea lor individuală decît într-un război, fie de ar fi pierit și lumea. Marele scriitor român respinge ca-tegoric amenințările cu folosirea forței și dispozițiile războinice, subliniind cu tărie că „cine dorește pacea e dispus s-o reali-zeze și de aceea mi se pare că e o crimă de război a fi sceptic în privința păcii și a afirma aceasta, ostentativ. **Indoiala în pace e o provocare**”. Fără a edulcora rea-litățile îngrijorătoare ale-anului 1943, cînd se pregătea constituirea alianței Tratatului Atlanticului de Nord și aveau loc ample manifestări populare pentru pace, G. Călinescu are o abordare stenică și optimistă : „Cred însă că setea unanimă în cetățenii lumii nelegați de interese ego-iste este așa de puternică încît se va pro-duce binefăcătoarea desfacere a arcului și vom respira ușurați”. El releva meritul acelor evenimente diplomatice care se do-vedeau a fi demonstrații de pace, deoarece „cine seamăna pace, pacea merită s-o aibă”.

Opțiunea statornică a scriitorului G. Că-linescu pentru pace, credința sa nestră-mutată în faptul că stă în puterea po-poarelor ca, acționînd cu hotărîre și în deplină unitate, să oprească alunecarea omenirii spre război, să asigure triumful raționalității în examinarea și soluționa-rea oricărei probleme litigioase, sînt cali-tăți pe care le regăsim în ansamblul pu-blicisticii politice a ilustrului cărturar. Exemplele sînt numeroase și ar merita un studiu de sine stătător. Ne vom limita în a semnala o luare de poziție publică a academicianului G. Călinescu la Adunarea Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România din 1962. Pledînd pentru mobi-lizarea celei mai puternice arme impo-triva aventurii războinice și anume pen-tru mobilizarea rațiunii însăși. G. Căli-nescu declara patetic : „...Noi pornim plini de vigoare și de optimism la lupta pen-tru pace, știînd bine că masele populare de pretutindeni și intelectualii cu inimă umană și rațiune sănătoasă sînt alături de noi, indiferent de concepțiile lor filo-zofice, profesionale și politice”.

Cu același prilej profesorul Tudor Vianu, fost ambasador al României la Bel-grad, pronunțîndu-se cu hotărîre pentru înlăptuirea dezarmării generale și totale, sublinia : „Este o mare idee, simplă cum sînt toate ideile mari. Rațiunea omenească poate concepe și aprobă o astfel de stare mai înaltă a omenirii, consacrată numai construcției în pace. Cresc în conștiință și putere popoarele muncitoare ale lumii. Și dacă finii diplomați din Occident și subțilii lor consilieri juridici au atîta greutate să accepte ideea împede a dez-armării generale și totale, și-o vor în-suși și o vor realiza popoarele înseși. Cla-sele creatoare din sinul tuturor națiunilor vor smulge într-o zi armele din mîi-nile tuturor celor care învrăjbesc po-poarele și le trimit apoi să se extermine reciproc. Există adevărul care înaintează. **Ideea dezarmării generale și totale este un adevăr în mers, pentru că este gîndit de rațiunea omului și simțit de inima lui**”.

Luările de cuvînt din cadrul Adunării Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România din 1962 au avut ca punct cen-tral de referință expunerea prezentată de academicianul Mihail Ralea, sub titlul „Lupta pentru apărarea păcii, pentru dez-armare generală și totală — sarcină cen-trală a timpului nostru”. Ca distins și sensibil om de cultură și prim ambasador al României în Statele Unite ale Americii după cel de-al II-lea război mondial, Mi-hail Ralea cunoștea prea bine realitățile vieții internaționale pentru a-și putea adresa lui însuși și ascultătorilor săi, cu toată responsabilitatea, o întrebare fun-damentală : „N-ar fi mai înțelept ca efor-turile comune ale oamenilor de stat, di-plomaților și ale tuturor oamenilor pla-netei noastre să se unească pentru o con-viețuire pașnică în folosul tuturor, astăzi cînd pînă și o greșeală tehnică sau nebu-nia unor maniaci ar putea fi scintea în stare să dezlănțuie un incendiu termo-nuclear ?” Cunoscutul fizician român, profesorul atomist Horia Hulubei dădea un răspuns categoric la această întrebare : „Vocile pornite din sutele de milioane de piepturi omenești răsună mai tare decît bubuiturile zecilor de mii de megatone îngrămădite în depozitele militare. Prin forța lor unită, popoarele pot determina sfărîmarea mecanismelor de aprindere a bombelor, pentru a da civilizației com-bustibilul din bombe, această avere imensă pe care o așteaptă era atomică spre a-și deschide calea nestînjinită spre fericirea omenirii”.

IOAN VOICU ■

(Va urma)

Profesorul Gavriliu ales vicepreședinte al C.I.C.D.

Ne face plăcere să scriem că cel de-al VIII-lea Congres al Colegiului internațional de chirurgie digestivă (C.I.C.D.), desfășurat între 11 și 14 septembrie în Olanda, a decis ale-gerea profesorului român Dan Gav-riliu ca vicepreședinte al înaltului for, ca încă o dovadă de prețuire la adresa unei activități medicale de ex-celență, a contribuției scolii noastre de chirurgie, tot mai stimată azi pretu-tindeni.

La reuniunea organizată la Centrul R.A.I. din Amsterdam, la care au luat parte 800 de delegați de pe toa-te continentele, prezenta profesorului Gavriliu și a unuia dintre colabora-torii săi apropiați, șef de lucrări Marius Stoian, a fost dintre cele mai re-marcate, lucrarea înfățișată de el, „754 de esofagite peptice. Atitudine tera-peutică și tehnici”, stîrnind un deco-sebit interes și intrunind, în final, a-deziunea unor personalități, de primă mărime ale chirurgiei digestive ac-tuale. Bunăoară, profesori de presti-giu ca Tom Demeester din Omaha, Statele Unite, sau Wolf Brückner din München, R.F.G., au subliniat serio-zitatea și cutezanța punctelor de ve-dere românești, originale, socotind tehnica propusă de Dan Gavriliu drept convingătoare și fundamentală științific. Fără a intra în amănunte, să no-tăm în ce constă noutatea interven-ției imaginare și aplicate în cadrul Clinicii II chirurgie a Spitalului mu-nicipiului București, condusă de pro-fesorul Gavriliu, clinică ce deține, fără exagerare, cea mai bogată ca-zuistică din literatura de specialitate în domeniul esofagitelor peptice. Dan Gavriliu și colaboratorii, M. Stoian, Al. Grom, C. Dragomir, N. Leonte, au observat, în temelul unei îndelungate experiențe, că numai fundoplicatia Nissen (folosită în tratamentul chirur-gical al maladiilor respective) nu rezolvă ansamblul de probleme, ea du-cînd de regulă la rezeția stomacului. Drept urmare, profesorul Gavriliu a conceput și utilizat o tehnică subli-mentară, efectuînd miomectomia ven-trală extramucosă a pilorului, prin care a izbutit să evite (prin slăbirea pilorului inferior) o operație mutilan-tă. Această tehnică anunțată încă în 1975, printr-un articol tipărit în „Current Problems in Surgery”, New York, a primit, cum era și firesc, nu-mele profesorului român, ea dobîndînd la Amsterdam, unde s-a sriji-nit pe o cauzistică amolă, o unanimă recunoaștere internațională.

Ca o apreciere a meritelor sale de deschizător de drumuri, „esofagoplas-tia Gavriliu” fiind inclusă în toate marile tratate de chirurgie ale lumii, lui Dan Gavriliu i s-a încredințat mi-siunea de a conduce, alături de pro-fesorul francez Jean Noel Maillard, de la Spitalul Clichy, una din sesiunile celui de-al VIII-lea Congres al C.I.C.D. Investit cu autoritatea unui chairman, compatriotul nostru a com-entat lucrările prezentate în sesiunea respectivă și, în repetate rînduri, le-a susținut și dezvoltat cu diapozitive, scheme terapeutice și statistici pro-prii, care au pus în evidență nivelul deosebit și anvergură realizărilor ro-mânești în chirurgia digestivă.

În ultima zi a reuniunii, a avut loc, la „Okura Hotel”, sedinta Comitetului executiv al C.I.C.D. La propunerea profesorului Lloyd Nyhus din Chica-go, președintele organismului, lui Dan Gavriliu i s-a făcut onoarea, justifi-cată de meritele și contribuțiile sale, de a fi desemnat vicepreședinte al Colegiului internațional de chirurgie digestivă, fiind primul român ales în această funcție. Încă un „titlu” vine să se adauge pe o carte de vizită din-tre cele mai impresionante (recent, Dan Gavriliu a fost numit Cavalier al Republicii Italiene), pledînd pentru o activitate științifică și terapeutică de mare profunzime și îndrăzneală. Nu ne rămîne decît să-i adresăm distinsului chirurg felicitările de ri-goare și mult spor la lucru.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Roza vinturilor

ROSE AUSLÄNDER (Austria)

Cu sita

Cu sita
scot apă
pentru moara mea
mersul paletelor
il susține răsufletul meu
macin
foamea

Basmele

Îndărătul cerului
dorm basmele
Cine cunoaște drumul

cine doține cheia
cine le trezește
Noi copiii
le așteptăm

Orb

Sunt orb
Spune un trecător
pe lingă dumneavoastră trece
un poem

vă caută
Cum arată
E orb

buzele lui
luminează

Cu Gulliver

Cu Gulliver
prin lumea largă
Îmi dăntuie
pe creștet pitici

Un uriaș
mă ține în palmă
Ei îmi deapănă basme
Eu gingăvesc
nu plăpesc

În românește de
PETRE STOICA ■

Niște realități tulburătoare

Acum 5 ani mi-am luat îndrăzneala de-a scrie prima oară despre proprietățile deosebite ale unui om și despre interesul larg ce-l poate stârni o problemă: inginerul Valeriu Popa și bioenergia sa. Unii m-au considerat excentric, alții probabil direct nebun. Cei mai binevoitori dintre necredincioși și-au zis, bineînțeles, că: „așa mai face poetul, mai o ia și razna”, și destul de puțini mi-au dat credit pentru propunerea de luare în seamă pe care o făceam atunci supunând atenției celor în drept acest caz destul de rar în vremea noastră și mai cu deosebire în Europa — de înzestrare cu proprietăți speciale pe biocimp —, care poate veni în ajutorul cauzei sănătății oamenilor. Bineînțeles că nu exclud posibilitatea existenței mai multor oameni cu asemenea potențe. Dimpotrivă, am început să cunosc eu însumi asemenea oameni, iar doctorul Ionescu-Tirgoviște îmi semnaleză prezența unui tânăr în Transilvania, care are chiar o vivacitate mai mare decât a lui Valeriu Popa. Ceea ce nu are nici acel tânăr și n-au nici ceilalți purtători de biocimp și cu sensibilitate deosebită la biocimpurile altora, pe care i-am cunoscut, este educarea corespunzătoare și traducerea într-un limbaj accesibil a ceea ce simt. Vreau să zic, traducerea într-un limbaj accesibil tuturor a ceea ce simt eu în mod obiectiv. L-am cercetat pe Valeriu Popa foarte atent. Îi știu, ca să zic așa, și imensele calități, și hurdacatoarele defecte. Cunosc, precum într-o zicală, diferența între ceea ce zice Popa și ceea ce face Popa. Nici Valeriu Popa nu este, de foarte multe ori, în conformitate cu sine însuși. Și Valeriu Popa e om. Bioenergie, biocimp, dar și nenorocita de biologie, care ne înrobește de cele mai multe ori pe toți. Totuși, Valeriu Popa ne-a dovedit, în ani de zile, înzestrarea sa uluitoare, absolut uluitoare, de-a depista, denumi, presimți și combate prin mijloace naturale, boli pe care mijloacele tehnice ale medicinei de până în prezent nu le pot depista decât foarte târziu, când nu se mai poate face nimic sau uneori de-a nu le depista deloc. Poate că forța lui Valeriu Popa stă în ceea ce el însuși poate să neghe verbal cu primul prilej, și anume experiența sa de om contradictoriu: cu mari mobilizări de caracter, dar și cu căderi neașteptate, cu posturi prelungite și eroice de 42 de zile, dar și cu o lăcomie în stare s-o întrecă și pe-a mea în fața unei mincări bine mirositoare. Dacă Valeriu Popa n-ar fi avut de învins fiara din el, n-aș ști acum ceea ce puțini oameni știu: o cale de salvare a omului. Și calea de salvare este în modul de viață. Aceasta este concepția fundamentală a lui Valeriu Popa. Modul de viață nu este invenția, ci descoperirea lui Valeriu Popa. Mai presus de orice, Valeriu Popa pune accent în metoda sa și pe ce simte, dar și pe ce a învățat nutrindu-se neîncetat de la toate izvoarele posibile, pentru că unele lucruri pe care le spune Valeriu Popa nu sînt originale și el nici nu are pretenția originalității. Originală este așezarea acestor lucruri într-o unitate. Prin bioenergie Valeriu Popa depistează, dar prin experiențe personale și prin erudiție, Valeriu Popa propune un mod de echilibrare și, totodată, de armonizare a funcțiilor ființei umane.

Ce om care știe delicile unei mincări bune, ale unei băuturi, ale unui vin bine păstrat are forța ca prin post prelungit și prin testarea tuturor proprietăților ceaiurilor să-și elimine pe cale naturală pietrele de la rinichi fără ajutorul medicamentelor și fără, bineînțeles, intervenție chirurgicală? Ce specimen ați mai văzut dumneavoastră să-și făcă chirurgie cu gîndul? Nu trebuie să se creadă că Valeriu Popa, care s-a născut cu bioenergie și și-a educat-o, s-a născut și cu tăria de a nu ști nici una din plăcerile exagerate ale vieții,

dar Valeriu Popa își stăpînește în anumite situații aceste excesive dorințe care l-ar înrobi și de aceea poate să-și păstreze bioenergia. Valeriu Popa este credibil tocmai pentru că nu face mereu pe sfîntul, ci pentru că e un om zbuclumat și în permanentă căutare, un om pe care îl încearcă și poftele firești, dar pe care îl domină rațiunea sa înaltă. Dumneavoastră, care simțiți că vi se înalță fruntea, că vă crește fruntea odată cu vîrsta, ce părere ați avea dacă v-aș spune, din mărturisirile colegilor de muncă ai lui Valeriu Popa de acum 40 de ani, că Valeriu Popa a fost la el: „Și eu sînt chel, îți iau banii, dar tot chel ai să rămîi”. Valeriu Popa i-a răspuns: „Căderea părului e un efect, îi voi găsi cauzele...” Astăzi Valeriu Popa are un păr bogat, cu rădăcină puternică, dovedind că poți fi în viață înțel chel și apoi pletos. Nici mie nu-mi vine să cred ceea ce scriu, dar am aici mărturisirile oamenilor care l-au văzut și care mai păstrează în nări mirosul de gaz și usturoi cu care-și freca feasta lui asemănătoare unui parchet lustruit cu ceară.

Totuși, situația lui Valeriu Popa nu este clară. Cel ce ajută pe alții să-și clarifice viața, are — datorită tocmai noutății metodei lui de investigare și tratament — o viață neclară. Ce este Valeriu Popa? Ca statut social, Valeriu Popa este un inginer pensionar. Suferind el însuși, după cum ne-a declarat, de o boală care îl macină de mulți ani și cu care luptă necontenit, Valeriu Popa a trecut săptămînile trecute prin saloanele primitorului spital „Cantacuzino” din București. De ce v-ați internat? — M-am internat între 5 și 14 septembrie pentru a verifica prin analize efectul autotratamentului și a avea acte prin care să probez rezultatul. Actele sînt în posesia mea. Bucurîndu-se de grija generoasă a doctorilor Ionescu-Tirgoviște și Stoica, Valeriu Popa s-a întors acasă, în str. Maîlor Coravu nr. 17, și stă între ceea ce a realizat — cazuri de oameni cu care a conversat și care i-au ascultat sfaturile, și de la care am primit scrisorile pe care le publicăm în cele ce urmează — și suferințele celor pe care nu-i poate trata întrucît nu are, totuși, statut legal, o situație socio-profesională limpede.

Ce este Valeriu Popa? Un inginer. Și ce legătură are un inginer cu nutriția? Are el dreptul să practice medicina? Nu, dar practic el de fapt medicina? Este medicină ceea ce face Valeriu Popa? Dacă lucrul pe care-l face Valeriu Popa este medicină, atunci medicina ce mai e? A-i spune unui vecin: „Vecine, vezi că am impresia că ai o gastrită, mîncîncă niște pastimac”, este medicină? Părerea mea personală este că abia asta-i medicină, dacă se confirmă diagnosticul și tratamentul. Și nu e medicină, să-l lași pe vecinul tău să ajungă pe patul de moarte, să vii cu sarsanaua plină de medicamente, eventual și de bisturie, și să-i spui: „Vecine, hai să încercăm să te vindecăm?” Ba chiar medicina va fi, așa cum spunea în mod vizionar președintele Nicolae Ceaușescu, lupta profilactică, permanentă grijă de a nu ne îmbolnăvi, nu de a aștepta clienții ai neglijenței generale pentru a avea medicii de lucru. Dar, în termeni formali, Valeriu Popa nu face medicină. Dă el vreun medicament cuiva? Operează el pe cineva? Consultă el cu aparate medicale? În termeni formali, Valeriu Popa rămîne inginer, și ca inginer observă diverși oameni care i se adresează. Dacă te întreabă cineva: „Omule, cu simțurile dumitale, proprietățile dumitale — nasul, și urechea, și buzele,

și virfurile degetelor — te vezi dumneata, am eu o zgaibă, o umflătură, o rană sau o pată?” Dumneata, cititorule, ce faci? Nu răspunzi rugămînții celui ce vrea să știe? Și dacă te întreabă: „Și cum să fac eu să scap de umflătura aceasta?” și tu îi spui: „Păi, uite, vezi că este o plantă acolo, fierbe-o și puneți-o puțin pe rană”, se cheamă că ai practica medicina ilegală? Cred că nu. Poate fi cineva proprietarul degetelor tale? Te poate opri cineva să dai sfaturi de viață? Mai ales că nu tu te duci peste om să-i dai sfaturi, ci el se adresează. Și din scrisorile pe care imediat le vom reproduce, rezultă și un alt lucru: că Valeriu Popa a dat sfaturi unor oameni cărora medicina alopată le-a închis dosarul și li l-a clasat, oameni aflați pe moarte, după cum rezultă din scrisorile lor și după cum orice organ în drept s-o făcă ar putea-o constata mergînd direct la sursă. Dar iată scrisorile.

Mă numesc: Popovici Marius, locuiesc în București, Calea Dorobanți 134, sectorul 1, sînt student în anul IV al Institutului Politehnic.

Am acuzat tulburări de vedere încă de la vîrsta de doisprezece ani. Avînd ca diagnostic „Insuficiență de convergență” am efectuat la acea vîrstă un tratament de Ortopsiă de un an, rămas fără rezultat. În continuare mi s-au prescris ochelari de corecție, cu care n-am reușit însă să mă acomodez nici după lungi și oșoșoare încercări.

În timp tulburările s-au accentuat, manifestîndu-se la vîrsta de 20 de ani prin Diplopie. Încercările de a găsi remediul într-un ochelar eşuau. În această situație mi s-au efectuat două operații de „Retropoziție la mușchii drept externi”, ce au adus cu sine o ușoară ameliorare. De asemenea, am efectuat timp de un an exerciții de Ortopsiă și cu toate acestea simptomele de Diplopie au reapărut și s-au agravat în timp. Eforturile de a-mi ameliora situația purtînd ochelari (cu rețete devenind din ce în ce mai complicate) rămîneau zadarnice. Simptomele începuseră să fie însoțite de contractii musculare.

La vîrsta de 22 de ani mi s-au făcut analize de specialitate și am urmat tratamente prescrise de medici endocrinologi și neurologi. În ciuda faptului că tratamentele au fost urmate cu strictețe pe duratele de timp prescrise, nici unul nu a fost de natură să-mi amelioreze starea. Dîndu-mi-se diagnosticul „Exoforie” mi s-au efectuat alte două operații chirurgicale pe ambii ochi, operații ce au determinat o ameliorare pentru un timp, pentru ca apoi simptomele să reapară.

În această situație critică am avut marea şansă de a-l cunoaște pe inginerul bioenergetician Valeriu Popa și să constat binefacerile tratamentului pe care mi l-a prescris.

Contractiile musculare au cedat la aproximativ două luni după începerea tratamentului, bazat în exclusivitate pe mijloace naturale.

Urînd cu strictețe indicațiile autovindecării, care alături de o alimentație adecvată, presopunctură, viață sportivă necesită încredere în propriile forțe și perseverență, am constatat în timp progrese certe.

Astăzi, după opt luni de la data începerii tratamentului mă consider autovindecăt, mulțumit acestui om.

Marius Popovici

Mă numesc Omota Nicu, am 44 de ani și locuiesc în București, Șos. Mihai Bravu nr. 384, etaj 2, ap. 32, sector 3. Vă scriu în calitate de fost pacient al spitalelor și de om care am avut privilegiul să fiu beneficiarului metodei de tratament a ing. Valeriu Popa.

În luna februarie 1974 — în urma unei conjuncturi a vieții și ca urmare a unui mod de viață mai dezordonat — s-a declanșat o boală a sistemului nervos, boală care de-a lungul a peste 9 (nouă) ani m-a făcut să nu mă pot bucura de clipa trăită.

Încă de la debutul bolii am fost internat într-un spital de specialitate, cu palpitații, amețeli, senzații de răsturnare, scufundare etc. — diagnostic: nevroză cardiacă, neurastenie. După prima internare, au urmat altele, Alți medici, alte spitale, alt diagnostic, alt tratament. De-a lungul timpului, în loc să-mi revin, boala se înrăutățea. Sedativele, tranchilizantele, neurolepticele nu au reușit decît să-mi adauge alte neplăceri la cele existente. Medicamentele prescrise de către medic și schimbarea lor tot mai frecventă mi-au creat toleranță și dependență psihică și chimică. Pierzînd încrederea în posibilitățile medicilor și a tratamentului, am încercat în repetate rînduri cu forțe proprii și prin tot mai slabă voință de care dispuneam să reduc din marea doză de medicamente. Totul a fost în zadar, reacția organismului la lipsa de „drog” era așa de puternică încît, de nevoie, apelam din nou la ele. Intrasem într-un cerc vicios din care nu găseam ieșire.

Mi-am dat seama de pericolul în care mă aflam și cu o mare încredere „într-un ultim tren” m-am internat în toamna anului 1982 cu diagnosticul: farmaco dependență. Am stat aproape 2 luni în spital pentru dezintoxicare. Cu mare greutate și cu mari cheltuieli materiale am reușit să fac rost, la sugestia medicului curant, de medicamentul necesar, medicament ce nu se găsește în nomenclatorul farmaceutic al țării noastre, dar mai ales cu enorme suferințe psihice în timpul tratamentului de dezintoxicare. Era așa de chinuitor că, spre exemplu, nu puteam umbla ori sta în picioare decît sprijinit. La ieșirea din spital, problema dezintoxicării nu este rezolvată decît într-o măsură foarte mică, dovadă și conținutul rețetei la ieșire: Pyramen, torean, clordelazin, romorgan, hidroxizin după care am reluat destul de repede și vechea medicație. Practic îmi pierdusem orice speranță într-un tratament medicamentos care să mă ajute cît de cît. De fapt, nu mai făceam distincție între boală și efectul nociv al medicamentelor, dar oricum, știam că atît efectul de bază cît și cel secundar îmi fac numai rău.

Și iată că într-o zi auz despre inginerul Valeriu Popa și despre unele rezultate ale dumnealui în acest domeniu. Deși la început, cu o oarecare rezervă (justificată, cred, prin spectaculozitatea metodei de diagnosticare), apoi cu orizontul speranței crescînd, am ajuns la biologicianul Valeriu Popa. Era în primăvara anului 1983 cînd la primul consult mi-a spus toate simptomele bolii mele confirmate medical, anterior și ulterior, și afecțiunile unor organe, datorate consumului excesiv și îndelungat de medicamente. Și asta în doar cîteva minute de consult prin metoda proprie de măsurare a cimpului bioenergetic al organismului supus controlului, prin însușirea extraordinară de a prelua aceste informații cu ajutorul degetelor mîinii și a le decodifica și asta fără să-i spun nimic dinainte. De altfel, cînd doream să spun ceva, cum se obișnuiește în fața unui medic, eram oprit cu mult tact, continuînd a-mi spune cu exactitate afecțiunile de care sufăr, precum și cauzele care generează suferința mea. Am fost întebat dacă vreau să mă vindec sau să fiu vindecăt, am înțeles și am optat pentru prima variantă: Deci, autovindecare. Mi-a trebuit un timp destul de lung pentru a mă hotărî să trec de la un mod de viață la altul, de la o alimentație obișnuită, tradițională, la una bazată numai pe crușități, mai ales sub formă de sucuri.

După aproximativ trei săptămîni de tratament am lăsat circa 80% din medicamente, revenîndu-mi treptat starea de liniște precum și somnul natural, pentru ca la sfîrșitul acestei etape (48 zile), să nu mai apelez decît în mod cu totul excepțional la ușoare sedative. Aș vrea să spun că în timpul acestui tratament care de fapt este un regim alimentar bine dozat, proporțiile fiind stabilite în funcție de particularitățile organismului și bolii — nu am simțit nevoia de medicament, echilibrul fiind stabilit, după părerea mea, de această alimentație naturală, bogată în săruri minerale și vita-

(Continuare în pag. 30)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. (anchetă) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu. PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28; Mir Elena Ghera Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 21 24; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Import o esă P O Box 12-201, telex 10376: profir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scriso—audiențe—Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; Goia, Liviu Timbus — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—invățămînt) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constanti-PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Drago-redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU